NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

ZAKONI

ZAKONSKE ODREDBE I NAREDBE

PROGLAŠENE

OD 20. TRAVNJA DO 22. SVIBNJA 1943.

KNJIGA XXXI. *(Svezak 301.—310.)*

Uređuje: A. Mataić

ZAGREB 1943.

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB

Br. 3415

Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda broj 3696-42. od 3. IV. 1942.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

ZAKONI

ZAKONSKE ODREDBE, NAREDBE i t. d.

PROGLAŠENE

OD 20. TRAVNJA DO 22. SVIBNJA 1943.

KNJIGA XXXI.

(SVEZAK 301.—310.)

UREĐUJE: A. MATAIĆ,
VIEĆNIK STOLA SEDMORICE U M.

ZAGREB

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

SLUŽBOVNI NAPUTAK*
ZA RIZNIČKU STRAŽU

Na temelju § 75. zakonske odredbe od 9. svibnja 1942. broj CXXXIII-1116-Z-1942 o rizničkoj straži Nezavisne Države Hrvatske propisujem sliedeći

SLUŽBOVNI NAPUTAK ZA RIZNIČKU STRAŽU

I. OBĆI PROPISI

Značaj i služba rizničke straže

§ 1.

Riznička straža kao organ rizničke uprave izvršuje zadatke i dužnosti, propisane zakonskom odredbom o rizničkoj straži i posebnim zakonskim propisima, a napose propisima o carini, monopolu, potrošarini, pristojbama, biljegovini i porezima.

§ 2.

Riznička straža suzbija, sprečava i odkriva kriomčarenja i dohodarstvene prekršaje svake vrste, obavlja poslove, propisane radi osiguranja i zaštite državnih prihoda, poduzima potrebne izvide i poslove u tom smjeru prema odnosnim dohodarstvenim propisima i propisima ovog službovnog naputka.

* Po izpravku u Narodnim novinama od 6. svibnja 1943. broj 102.

Na državnoj granici i u pograničnom pojasu, riznička straža nadzire cjelokupni promet u carinsko-dohodarstvenom pogledu, a na carinskim putovima i dvovlastničkim prielazima, gdje nema organa javnog reda i sigurnosti, vrši uz svoju redovitu službu i njihovu dužnost, i to prema uputama nadležnih oblasti obće uprave.

Službenici rizničke straže mogu uz svoju redovitu službu obavljati kod manjih carnarnica i carinskih izpostava i dužnosti carinskih činovnika. Nadzor nad radom službenika rizničke straže, koji obavljaju dužnosti carinskih činovnika, vrše carinske oblasti. Za takve službenike rizničke straže vriede stegovni i obći propisi o rizničkoj straži.

§ 3.

Riznička straža dužna je uz vršenje redovite službe sprečavati prielaz državne granice svim osobama, koje pokušaju prieći granicu izvan određenog vremena, izvan carinskih i dvovlastničkih putova odnosno određenih prielaza, kao i osobama, koje pokušaju prieći državnu granicu bez valjanih putnih izprava.

Suradnja rizničke straže na čuvanju državne granice i pograničkog pojasa u vojničkom pogledu, vrši se prema posebnim uputama, izdanim od strane Ministarstva oružanih snaga u sporazumu s Ministarstvom državne riznice.

Obće upravne i redarstvene oblasti mogu u svrhu pomaganja pri održavanju reda, javne sigurnosti i svladavanja jačeg oružanog napada pozvati u pomoć dočinovnike i pokusnike rizničke straže iz najbližih razdjela. Pozvani su dužni odazvati se tom pozivu, ukoliko to ne bi bilo na štetu njihove neodgodive re-

dovite službe. Poziv na pružanje pomoći mora biti pismen i upravljen izravno dotičnom razdjelu rizničke straže. O pruženoj pomoći ili o uzrocima, zbog kojih se pomoć nije mogla pružiti, dužan je razdjel rizničke straže odmah pismeno izviestiti nadležno povjereničtvo rizničke straže i oblast, koja je uputila poziv. Službenici rizničke straže, kad pružaju pomoć obćeupravnim odnosno redarstvenim oblastima ili njihovim djelatnicima, djeluju prema uputama i nalozima, što ih izdaju spomenute oblasti odnosno njihovi djelatnici, koji snose punu odgovornost za sve naloge i upute, izdane službenicima rizničke straže.

Naknade putnih troškova službenicima rizničke straže, koji proizlaze iz njihove službe pružanja pomoći drugim oblastima odnosno djelatnicima, padaju na teret onih oblasti, koje pozovu službenike rizničke straže na vršenje takve službe.

Službenici rizničke straže mogu se upotriebiti pokraj njihovih redovitih dužnosti i za vršenje lučko-redarstvene službe. Upute za vršenje ove službe propisuje Ministarstvo oružanih snaga. Mjesta, u kojima će službenici rizničke straže vršiti ovu službu, propisuje Ministarstvo oružanih snaga u sporazumu s Ministarstvom državne riznice.

Podpomaganje nadležnih službenika kod sprečavanja šumske štete, u progonu nedozvoljenog lova i ribolova i u sprečavanju prenošenja stočnih zaraznih bolesti vrše službenici rizničke straže prema uputama, izdanim u posebnom dielu ovog službovnog naputka.

Za vršenje napried navedenih službi mogu se službenici rizničke straže upotriebiti samo na službenom području one jedinice, kod koje službuju.

Stegovni prestupci, koje učine službenici rizničke straže vršeći napried navedene službe, razpravljaju se prema stegovnim propisima, koji vriede za službenike rizničke straže.

Pomoć rizničkoj straži

§ 4.

Sve državne i samoupravne oblasti dužne su uviek, kad se za to ukaže potreba, pomagati rizničku stražu u vršenju njezine službe. Ova pomoć traži se pismeno od obćinskog poglavarstva, oružničke postaje, državne ili samoupravne redarstvene straže odnosno od drugih državnih i samoupravnih oblasti.

U slučaju žurbe i neodgodive potrebe, kad bi zbog odgađanja postojala opasnost po državne probitke, mogu pojedini službenici rizničke straže tražiti i ustmeno pomoć, koja im se mora odmah pružiti.

Prigodom zajedničkog uredovanja službenika rizničke straže i ostalih državnih i samoupravnih službenika, mora među njima vladati podpuna suglasnost i suradnja, a jedni službenici ne mogu se miešati u redovite poslove ni posebne dužnosti drugih službenika.

Pomoćna sredstva za službu rizničke straže

§ 5.

U svrhu što uspješnijeg i bržeg vršenja službe rizničke straže mogu se njezinim jedinicama dati na upotrebu samovozi, motorne trokolice, dvokolice, skije, snježni obruči, štapovi, brzoglasi, dalekozori i druga sredstva, a za vršenje službe uz morsku obalu i na pograničnim riekama pogodna plovna sredstva.

§ 6.

Rizničku stražu obskrbljuju potrebnim tiskanicama, službenim knjigama, spravama kao: žestomjerima, sladomjerima, gustomjerima, toplomjerima, izpitnim čašama, bačvomjerima, metrima, preračunbenim skrižaljkama, olovnim plombama, klieštima za plombiranje, uzicom, vagama, limenkama za mjerenje, potrošarinskim pečatima i žigovima, šibkama, svrdlima za izpitivanje kao i drugim potrebnim sredstvima za obavljanje službe one ustanove Ministarstva državne riznice, odnosno oni odjeli istog ministarstva, u djelokrug kojih spadaju poslovi, za obavljanje kojih su odnosna sredstva (sprave) potrebna.

Izdavanje propisa za dohodarstvenu službu rizničke straže

§ 7.

Naredbe, upute i nalozi, koji se odnose na izvršenje carinske, monopolske, potrošarinske, biljegovno-pristojbinske, porezne i druge dohodarstvene službe, izdaju se rizničkoj straži putem povjereničtava razničke straže, a u žurnim slučajevima izravno razdjelima rizničke straže.

Naredbe i okružnice obćenite naravi, koje se odnose na službu rizničke straže, moraju se istodobno dostavljati Glavnom nadzorničtvu rizničke straže i župskim nadzorničtvima rizničke straže, radi nadzora nad njihovim izvršenjem.

§ 8.

Izaslanik Ministarstva državne riznice, njezinih ustanova i oblasti, koji nije pripadnik rizničke straže odnosno izaslanik drugih oblasti i ustanova, kad pronađe

da je službenik rizničke straže zanemario službenu dužnost, nije vlastan ovoga preslušati, ukoriti niti od njega tražiti pismeno očitovanje. Slučajevi zanemarenja službenih dužnosti, koje počine službenici rizničke straže, a koje pronađu spomenuti izaslanici, prijavljuju se izravno ili putem odnosnih oblasti odnosno ustanova Glavnom nadzorničtvu rizničke straže radi daljnjeg postupka. Oblasti, izaslanici kojih su takva zanemarenja ustanovili, mogu tražiti da im se priobći posljedak postupka.

Ovako se ima postupati i kada pojedine oblasti izpitivanjem (cenzuriranjem) poslovanja službenika rizničke straže. ustanove kakve njihove manjkavosti ili zanemarenja službe.

Pečati rizničke straže

§ 9.

Svaka jedinica rizničke straže ima svoj pečat, izrađen prema uzorku, koji je propisan zakonskom odredbom od 28. travnja 1941. broj XXXVII-53-Z. p.-1941 o pečatima državnih i samoupravnih ureda. Pečati za vosak i boju imaju promjer 40 mm. Uz ove pečate mogu jedinice rizničke straže imati još i pečat za boju, koji ima promjer 25 mm.

§ 10.

Svaki službenik rizničke straže mora imati za potrebe nadzorne službe poseban pečat za vosak, koji ima promjer 25 mm. Ovaj pečat ima u sredini državni grb, iznad grba nadpis: »Nezavisna Država Hrvatska«, izpod grba tekući broj pečata i nadpis »Riznička straža«.

Ovi posebni pečati označuju se tekućim brojevima od jedan na dalje prema ukupnom broju službenika rizničke straže.

Službenik rizničke straže stupajući u službu dobiva po jedan posebni pečat s oznakom tekućeg broja.

Vanjske oznake na zgradama jedinica rizničke straže

§ 11.

Svaka jedinica rizničke straže mora imati za svaku stanbenu zgradu, koja je na upotrebi odnosne jedinice, državnu zastavu, propisanu zakonskom odredbom od 28. travnja 1941. broj XXXVII-53-Z. p.-1941 o državnom grbu i državnoj zastavi.

U pogledu izvješavanja državne zastave vriede propisi, što ih izdaju oblasti obće uprave.

Na zgradama, gdje su smještene jedinice rizničke straže, mora biti iztaknuta nadpisna ploča ovalnog oblika, veličine 50× 65 cm, na kojoj se u sredini nalazi državni grb, a oko grba nadpis: Nezavisna Država Hrvatska i naziv jedinice rizničke straže. Ove nadpisne ploče nabavlja Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

II. USTROJSTVO RIZNIČKE STRAŽE

Glavno nadzorničtvo rizničke straže

§ 12.

Rizničkom stražom zapovieda i izravno upravlja Glavno nadzorničtvo rizničke straže kao odsjek Ministarstva državne riznice.

Glavnom nadzorničtvu rizničke straže, kojem na čelu stoji glavni nadzornik, podređena su izravno županijska nadzorničtva rizničke straže, a neizravno povjereničtva, razdjeli i izpostave razdjela rizničke straže. Glavno nadzorničtvo rizničke straže vrši vrhovni nadzor nad cjelokupnim poslovanjem svih jedinica i službenika rizničke straže.

§ 13.

Glavni nadzornik rizničke straže ovlašten je u ime ministra državne riznice:

1. rješavati u stvarima, koje se odnose na službovne odnose službenika rizničke straže;

2. izdavati naredbe o promaknuću i premještaju dočinovnika i pokusnika rizničke straže;

3. odobravati dopuste službenicima rizničke straže u trajanju od najviše 3 mjeseca i razpoređivati godišnji odmor činovnicima Glavnog nadzorničtva rizničke straže, koji im pripada prema zakonskim propisima;

4. izašiljati službenike rizničke straže na službena putovanja u granicama države.

Glavni nadzornik rizničke straže kao naredbodavatelj drugog stupnja ovlašten je prema propisima zakona o državnom računovodstvu:

1.naređivati izplatu osobnih izdataka i privremenu izplatu predujma za službena putovanja i selitbu službenika rizničke straže;

2. naređivati izplatu stvarnih izdataka i odobravati nabave odnosno izvođenje radova, odobravati ugovore o najmu odnosno zakupu za potrebe rizničke straže i odobravati odpis pokretnih državnih imovinskih predmeta sve ovo do visine ovlaštenog iznosa.

Župsko nadzorničtvo rizničke straže

§ 14.

Župskim nadzorničtvima rizničke straže izravno su podređena povjereničtva rizničke straže, a neizravno razdjeli i izpostave razdjela rizničke straže.

Župska nadzorničtva rizničke straže dužna su najmanje jedanput godišnje obaviti redoviti pregled poslovanja područnih povjereničtava i izvanredni pregled poslovanja područnih razdjela i izpostava razdjela rizničke straže.

§ 15.

Uz djelokrug župskih nadzorničtava rizničke straže, određen propisom § 6. zakonske odredbe o rizničkoj straži, župskim nadzornicima rizničke straže pripada pravo naredbodavatelja drugog stupnja, koje se prema propisima zakona o državnom računovodstvu izvršuje:

1. izdavanjem naredaba o izplati osobnih izdataka u granicama otvorenih navjera i o izplati predujma za službena putovanja i selitbu službenika rizničke straže na području nadzorničtava;

2. izdavanjem naredaba o izplati stvarnih izdataka u granicama otvorenih navjera i odobravanjem nabava

i radova, ugovora o najmu odnosno zakupu za podmirenje stvarnih potreba područnih jedinica rizničke straže i o odpisu pokretnih državnih imovinskih predmeta, na uporabi kod područnih jedinica rizničke straže, sve do visine ovlaštenog iznosa.

Povjereničtvo rizničke straže

§ 16.

Povjereničtvima rizničke straže podređeni su izravno razdjeli i izpostave razdjela rizničke straže.

Nadstojnici povjereničtava rizničke straže vrše nadzor nad poslovanjem podređenih razdjela i izpostava razdjela rizničke straže kao i priradnih poduzeća i stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

§ 17.

Povjereničtva razničke straže osnivaju se po mogućnosti u središtu područja triju ili više razdjela rizničke straže odnosno u središtu područja, koje obuhvaća više mjesta, u kojima se nalaze važnija priradna poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

Razdjel i izpostava razdjela rizničke straže

§ 18.

Razdjeli rizničke straže temeljne su jedinice rizničke straže. Oni obavljaju svu izvršnu službu, koja je stavljena u zadatak i dužnost rizničkoj straži prema propisima zakonske odredbe o rizničkoj straži i prema drugim dohodarstvenim zakonima, zakonskim odredbama i ostalim propisima.

U svrhu bržeg odpravljanja službe osnivaju se prema potrebi u pojedinim većim, važnijim ili od razdjela udaljenim mjestima ili kod većih priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom i kod carinarnica, izpostave razdjela rizničke straže, koje u pravilu vrše one poslove, za koje bi bio nadležan razdjel rizničke straže u dotičnom poduzeću ili mjestu.

§ 19.

Razdjeli rizničke straže postoje redovito u središtima mjesta, u kojima se nalazi veći broj priradnih poduzeća i stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom odnosno u mjestima, gdje je veći promet dobara, koji podpadaju plaćanju državnih daća. U pograničnom području uzpostavljaju se razdjeli rizničke straže prema potrebama carinske službe i duljini državne granice.

Razdjeli rizničke straže uz morsku obalu i pogranične rieke vrše uz službu na kopnu i službu na moru odnosno na pograničnim riekama upotrebom plovnih objekata.

Za vršenje dohodarstvene službe na moru i pograničnim riekama u određenom prostornom području mogu se prema potrebi dodjeljivati službenici rizničke straže na plovne objekte lučko-redarstvenih oblasti. Ovi službenici vrše službu prema uputama, koje izdaje Ministarstvo državne riznice u sporazumu s Ministarstvom oružanih snaga.

Područja razdjela rizničke straže ustanovljuju župska nadzorničtva rizničke straže. Kod ustanovljenja područja pograničnih razdjela rizničke straže treba nastojati, da im se stave pod nadzor samo ona mjesta, koja se nalaze u neposrednoj blizini državne granice ili koja su udaljena najviše do 5 km od državne granice.

Kada župska - nadzorničtva i povjereničtva rizničke straže predlažu uzpostavu novih, dokidanje postojećih ili premještaj sjedišta jedinica rizničke straže, priedlog o tome dostavlja se Glavnom nadzorničtvu rizničke straže, pošto se predhodno pribavi mišljenje nadležnih monopolskih, carinskih odnosno upravnih oblasti, ako bi takve promjene bile u savezu s djelokrugom takvih oblasti.

Nazivi jedinica rizničke straže

§ 20.

Nazivi župskih nadzorničtava, povjereničtava i razdjela rizničke straže označuju se prema mjestu njihovih sjedišta, a nazivi povjereničtava i razdjela rizničke straže, koji imaju sjedište u istom mjestu, označuju se osim toga i rimskim rednim brojevima odnosno imenom kraja, na koji se prostire njihova nadležnost, kao na pr.: Povjereničtvo rizničke straže II. u Zagrebu; Razdjel rizničke straže I. u Dubrovniku; i Razdjel rizničke straže u Zemunu-Dunav.

Nazivi izpostava razdjela rizničke straže označuju se prema mjestu njihovih sjedišta, prema mjestu odnosnog razdjela i prema imenu poduzeća ili carinarnice, kod kojih se izpostave nalaze kao na pr.: Izpostava razdjela rizničke straže III. u Zagrebu pri tvornici žeste »Arko« u Zagrebu; Izpostava razdjela rizničke straže u Crikvenici pri carinarnici u Selcima.

Razdjelbenik rizničke straže

§ 21.

U svakoj jedinici rizničke straže u pravilu službuje onoliko i onakvih službenika rizničke straže, kako je to propisano razdjelbenikom rizničke straže, što ga na

temelju propisa § 10. zakonske odredbe o rizničkoj straži izdaje ministar državne riznice.

U nedostatku službenika višeg razreda, mogu se u jedinicama rizničke straže takva mjesta popuniti službenicima nižeg razreda, nastojeći kod toga, da se službenici višeg razreda podjednako razpodjele po svima jedinicama rizničke straže.

§ 22.

Pomoćno osoblje Glavnog nadzorničtva, župskih nadzorničtava i povjereničtava rizničke straže dodjeljuju se iz stališa dočinovnika rizničke straže, koji se nalaze u službi kod razdjela rizničke straže odnosnog mjesta. Broj ovog osoblja propisuje se razdjelbenikom.

III. DUŽNOSTI I PRAVA SLUŽBENIKA RIZNIČKE STRAŽE I NAČIN VRŠENJA SLUŽBE

Dužnosti službenika rizničke straže uobće

§ 23.

Službenici rizničke straže dužni su bditi nad točnim i pravilnim izvršenjem dohodarstvenih propisa i sprečavati dohodarstvene prekršaje, a ako su već učinjeni, odkrivati ih i prijaviti nadležnoj oblasti. Za službenike rizničke straže smatra se, da su uviek u službi, stoga su oni dužni svakom prilikom, kadgod naiđu na prekršaj dohodarstvenih propisa, poduzimati propisano uredovanje, makar im služba nije propisana.

Službene poslove, koji se vrše samo prema pismenoj zapoviedi, mogu službenici rizničke straže izvršiti i bez takve zapoviedi samo kada prieti opasnost za državne probitke, o čemu su dužni bez odgađanja izviestiti svog

prvog predpostavljenog. Oni službeni poslovi (na pr. premetačina stana, pregled stranaka i poduzeća pod dohodarstvenim nadzorom), koji se mogu obaviti samo na temelju posebnog pismenog rješenja odnosno službene zapoviedi, ne smiju se ni u kojem slučaju obaviti bez takvog rješenja odnosno bez službene zapoviedi.

Svaki odkriveni prekršaj mora se pismeno prijaviti, a prijava se mora odmah nakon ustanovljenog i iztraženog prekršaja sastaviti na licu mjesta. Svaka prijava mora se odmah kod povratka iz službe predati nadležnom zapovjedniku razdjela odnosno njegovu zamjeniku.

Temeljito poznavanje carinskih, monopolskih, potrošarinskih, biljegovno-pristojbinskih, poreznih i svih drugih propisa, koji se odnose na službu rizničke straže a napose dohodarstveno-kaznenih propisa bitni je uvjet za uspješno obavljanje službe.

Službenici rizničke straže moraju osim toga točno poznavati svoje službeno područje, napose moraju dobro poznavati mjesta (sela, zaselke, majure i uobće sve naseljene i nenaseljene dielove područja), prometne veze na suhu i na vodi, važnije objekte, koji služe za snalaženje (orientiranje), šume, vinograde, rieke, potoke i prielaze na njima, luke, pristaništa, uvale, zatone i rtove, brda, doline, špilje, skrovišta, putove, stranputice, staze i nogostupe tako, da su u stanju u svako doba, po tami i nepogodi, najkraćim putem odnosno smjerom stići na odredište. Oni moraju poznavati i sva poduzeća i osobe pod dohodarstvenim nadzorom, a po mogućnosti i ostale osobe, od kojih osobito one, koje su sklone činiti dohodarstvene prekršaje. U pograničnom području moraju službenici

rizničke straže poznavati još i pogranične stanovnike svoga područja, a osobito dvovlastnike i njihova prometna sredstva (kola, samovoze, dvokolice, čamce i tegleću marvu).

Pri odkrivanju dohodarstvenih prekršaja mora biti poticaj svakom službeniku rizničke straže osjećaj dužnosti, a ne pohlepa za uhvatninom. Oni stoga trebaju službu vršiti pažljivo, savjestno, marljivo i uztrajno i onda, kad izvršenje službe ne stavlja u izgled uhvatninu za uspjeh u službi. Zbog toga predpostavljeni rizničke straže ne smiju prosuđivati uspjeh pojedinih službenika ili jedinica rizničke straže samo prem broju odkrivenih dohodarstvenh prekršaja. Uspješno vršenje službe rizničke straže najbolje se odrazuje u porastu državnih prihoda i u porastu i napredku priradnih poduzeća, a ne u broju odkrivenih dohodarstvenih prekršaja.

Kod sprečavanja kriomčarenja ne smiju se službenici rizničke straže ograničiti samo na zapljenu kriomčarene robe, nego moraju nastojati uhvatiti i prekršitelje i pronaći izvor kriomčarenja odnosno podrietlo kriomčarenih predmeta, sa svrhom da se daljnje kriomčarenje uguši. Samo zapliena robe nepoznatih prekršitelja izaziva sumnju, da službenici rizničke straže ne vrše službu pravilno. Službenike, kod kojih se pojave često ovakvi slučajevi, treba u službi osobito nadzirati.

Održavanje reda i točnosti u službi

§ 24.

Predpostavljeni rizničke straže dužni su među podređenim službenicima održavati red i točnost u službi i paziti, da svaki vrši svoje poslove točno, uredno i revno. S podređenim moraju predpostavljeni postupati

strogo i dosljedno, ali uljudno i pravedno. U prisutnosti nižih službenika ili stranih osoba, mogu predpostavljeni ukoriti podređenog samo onda, ako se to ne može izbjeći, ali i tada na način, koji ne ponizuje ponos i dostojanstvo. Osim toga dužnost je predpostavljeinh podržavati kod podređenih duh ljubavi prema domovini, narodu i službi, uzdizati osjećaje dužnosti, ponosa i osobnog dostojanstva, te savjestno uzimati u postupak njihove opravdane molbe i pritužbe, makar one bile podnesene i protiv njih samih. Službenici rizničke straže dužni su svojim predpostavljenima odavati bezuvjetnu poslušnost i poštovanje. S drugim državnim službenicima moraju se oni obhoditi pristojno i susretljivo.

Službena tajna

§ 25.

Sve, što službenik rizničke straže u svojoj službi sazna, smatra se službenom tajnom. Službenom tajnom smatra se i primljena službena zapovied za obavljanje službe. Sadržaj službene zapoviedi smije biti poznat samo onim službenicima, koji su određeni, da je izvrše. Službenicima rizničke straže napose se zabranjuje razpravljati o službenim stvarima na javnim mjestima, putem tiska i davati ma kakve podatke ili obaviesti za tisak.

Uvreda časti i priepori službenika rizničke straže

§ 26.

Ako službenik rizničke straže bude uvriеđen u svojoj časti, ne smije odustati od zahtjeva, da mu se pruži zadovoljština, i da se krivac prema zakonu kazni.

Međusobni priepori službenika rizničke straže i priepori, koji nastaju između njih i drugih državnih namještenika, ne mogu se iznieti pred bilo koju upravnu ili sudsku oblast prije, nego li je o tom prieporu odlučio obranički sud u sjedištu nadležnog kotarskog povjerenika Saveza državnih namještenika.

O odluci obraničkog suda zavisi može li se u pojavljenom prieporu dotični službenik rizničke straže obratiti na redovnu upravnu ili sudsku oblast.

Udjelba službenika rizničke straže

§ 27.

Službenici rizničke straže, koji su u međusobnom rodbinstvu po pravoj ili pobočnoj liniji do četvrtog koljena uključivo ili u rodbinstvu po ženitbi do drugog koljena uključivo, odnosno ako su u kumstvu, ili ako stoje u odnosu poočima i posinka, ne mogu služiti u istom povjereničtvu odnosno razdjelu rizničke straže u odnosu predpostavljenog i podređenog.

Isto tako službenik rizničke straže ne može služiti u razdjelu rizničke straže, na području kojeg se je rodio on ili njegova žena.

Pokusnici rizničke straže dodjeljuju se redovito na službu u pograničnim i manje važnijim razdjelima.

Nuzgredna služba rizničke straže

§ 28.

Službenik rizničke straže ne može bez odobrenja Glavnog nadzorničtva rizničke straže uz svoju redovitu službu obavljati drugu nuzgrednu službu. Službenik rizničke straže ne smije obavljati nikakav posao niti se prihvatiti takva djelovanja, koje bi bilo protivno

dostojanstvu i časti njegova zvanja ili bi ga smetalo u vršenju njegovih stalnih službenih dužnosti.

Pod nuzgrednom službom smatra se na pr. pisarnički posao u posebničkim uredima.

Žena i malodobna djeca službenika rizničke straže ne mogu se baviti poslovima, koji stoje pod dohodarstvenim nadzorom na području one jedinice rizničke straže, u kojoj služi dotični službenik.

Osim toga žene službenika rizničke straže ne mogu se baviti poslovima, koji bi bili na štetu ugleda rizničke straže.

Službenik rizničke straže može biti upisan na visoke škole odnosno pohađati ih samo uz predhodno odobrenje ministra državne riznice.

Upotreba službenika rizničke straže za druge poslove

§ 29.

Službenici rizničke straže u pravilu se ne smiju upotrebljavati za službu, koja nije u svezi s njihovim redovitim zadatcima i dužnostima. Ministar državne riznice može samo na obrazložen priedlog glavnog nadzornika rizničke straže odobriti, da se službenici rizničke straže mogu izuzetno upotriebiti i za vršenje poslova, koji nisu u svezi s njihovim redovitim zadatcima i dužnostima. Ova služba može trajati samo stanovito unapried određeno vrieme, i to samo ako to nije na uštrb njihove redovite službe.

Službenici rizničke straže ne smiju se upotrebljavati za podvorničke ili posebničke poslove, makar se oni za takve poslove i ponudili da ih vrše. Podvorničkim poslovima ne smatraju se gospodarstveni poslovi za-

jedničke prehrane, prienos službene pošte, čišćenje državnih plovnih objekata i ostalih prometnih vozila, s pomoću kojih službenici rizničke straže vrše službu, čišćenje i prienos nadzornih sprava i posuda (limenke, kliešta za plombiranje, izpiranje posuda, s pomoću kojih se ustanovljuje proizvod piva i t. d.).

Isto se tako službenici rizničke straže ne mogu upotrebljavati ni za dostavnu službu.

Odievanje i ponašanje službenika rizničke straže

§ 30.

Službenici rizničke straže moraju biti uviek propisno, čisto i uredno odjeveni i opremljeni, obrijani i ošišani. Za vrieme uredovanja zabranjeno im je pušiti, a na javnim mjestima u ustima držati lulu, cigaru ili cigaretu. Isto tako zabranjeno je službenicima rizničke straže za vrieme vršenja službe ulaziti u gostionice i druge slične prostorije, ako u njima ne moraju obaviti stanoviti službeni čin.

Prigodom uredovanja službenici rizničke straže ne smiju bezplatno uzimati jela i pića od osoba, koje se nalaze pod dohodarstvenim nadzorom, pa makar to ne bi pobuđivalo sumnju u njihovo savjestno vršenje službe. Izvan službe zabranjuje se službenicima rizničke straže posjećivanje gostionica i sličnih prostorija, koje su na zlu glasu.

Zabranjeno je službenicima rizničke straže i stegovno se kažnjava prekomjerno uživanja alkoholnih pića, igra za novac, pravljenje dugova i nećudoredno vladanje.

Najveće vrline službenika rizničke straže jesu nepodmitljivost, istinoljublje, urednost i točnost u obav-

ljanju službenih poslova. Službenici rizničke straže ne smiju primati novac i druge poklone, i time se činiti ovisnim o darovateljima. Isto tako njih ne smije odvraćati od vršenja službe ni rodbinstvo, prijateljstvo, osobna naklonost niti ma kakvi drugi obziri. Službenici rizničke straže moraju uviek i svakom prigodom uredovati savjestno, prema postojećim propisima, a prijave, koje podnose, moraju biti istinite i temeljite.

§ 31.

Službenici rizničke straže moraju se u svim prigodama ponašati ozbiljno, uljudno i susretljivo, a prema građanima moraju nastupati odlučno. Oni moraju izbjegavati sve, što bi bilo protivno stezi ili bi inače bilo na štetu ugleda staleža, kome pripadaju. Bez obzira na to, što su oni dužni strogo i neprekidno sprečavati kriomčarenje i progoniti prekršitelje dohodarstvenih propisa, ipak moraju izbjegavati sve, što bi moglo neopravdano smetati građane, napose pogranične stanovnike u njihovu redovitom i izpravnom poslovanju, i ne smiju davati povoda opravdanim pritužbama.

Držanje službenika rizničke straže mora biti ozbiljno i vojničko.

Pozdravljanje

§ 32.

Pozdravljanje je vidljivo izkazivanje počasti, kojim se uzdiže ugled višeg u činu i vlastiti ugled u očima drugih, te daje dokaz stege i odgoja službenika. Zbog toga, onaj, koji pozdravlja, mora tražiti priliku, da ovu počast uviek izkazuje i ne smije to izbjegavati.

Službenici rizničke straže imaju upotrebljavati sliedeće vrste pozdrava:

1. vojnički pozdrav: rukom, puškom, okretom glave i stavom »pozor«;

2. ustaški pozdrav: uzdizanjem desne ruke u visini tjemena glave i ustmeno »Za dom — spremni!«;

3. pozdrav naklonom.

Službenici rizničke straže dužni su pozdravljati sve svoje predpostavljenike i po činu više službenike rizničke straže. Zatim su dužni pozdravljati sve više po činu poznate državne činovnike, kao i sve nepoznate više državne činovnike, kada su oni u službenoj odori. Isto tako dužni su se međusobno pozdravljati u činu ravni službenici rizničke straže.

Onaj, kojem se izkazuje počast pozdravljanja, dužan je propisno odzdraviti.

Svaki pozdrav mora se izvršiti oštro sa čvrsto uzpravljenim tielom i vedrim pogledom, upravljenim prema onome, kome se pozdrav izkazuje.

I. Kad je službenik rizničke straže bez puške, pozdravlja ovako:

a) Kada je u kretanju, zauzima uzpravno držanje tiela, stupa čvrstim korakom i na tri koraka od onog, kome se pozdrav izkazuje, okreće glavu brzo i odsječeno, podigne desnu ruku na rub branika (suncobrana) kape, lakat ruke izboči unapried i u vanjsku stranu i to samo onoliko, koliko je potrebno, da pozdrav bude neusiljen i odsječen. Za vrieme pozdrava dlan ruke sa sastavljenim i pruženim prstima i s palcem priljubljenim uz kažiprst, okrenut je prema licu tako, da vanjski kut gledanja desnog oka bude zastrt dlanom, vršci kažiprsta, srednjaka i dosrednjaka dodiruju donji rub branika kape, lieva ruka je pružena uz stegno

tako, da ga ne dodiruje, a desna ruka ostaje prislonjena na braniku tako dugo, dok po činu viši ne bude udaljen tri koraka u prolazu.

b) Prigodom dolazka na prijavak ili kad predpostavljeni pozove k sebi nižeg službenika rizničke straže, ovaj se zaustavlja pred njim oštro na tri koraka, zauzima stav »pozor«, upravlja pogled prema njemu, diže desnu ruku na branik kape i nakon tri hipa spušta je odsječeno dolje i predaje propisni prijavak. Kod odlazka pozdravlja na isti način kao i kod dolazka.

c) Kad službenik rizničke straže stoji na otvorenom mjestu, pozdravlja po činu višeg službenika, koji dolazi ili prolazi zauzimanjem stava »pozor« i okretom glave, ako je to potrebno, na način, opisan pod a).

d) Kad službenik rizničke straže nosi u obim rukama kakav predmet pozdravlja samo okretom glave. Ako nosi kakav predmet samo u desnoj ruci, prenosi ga u lievu ruku i pozdravlja na propisani način. Pozdravljanje lievom rukom ne smije se vršiti ni u kojem slučaju, osim ako je desna ruka ukočena.

e) Kad se službenik rizničke straže vozi u otvorenom prievoznom sredstvu, pozdravlja sjedeći, i to shodno načinu, opisanom pod a).

f) Kad se službenik rizničke straže nalazi u zatvorenim prostorijama (uredu, javnim prostorijama, željezničkim kolima i t. d.) u sjedećem stavu gologlav, on se malo podigne i pozdravlja ustaškim pozdravom. Ali kad se službenik rizničke straže nalazi u zatvorenoj prostoriji pod kapom, pozdravlja shodno načinu, opisanom pod a).

II. Kad dočinovnici i pokusnici rizničke straže nose pušku, pozdravljaju ovako:

a) Kad je službenik u kretanju s puškom na ramenu zauzima uzpravno držanje tiela, stupa čvrstim korakom, okreće glavu i na tri koraka od osobe, koju pozdravlja, spušta desnu ruku brzo niz remen na vrat kundaka, koji obuhvaća sa skupljenim prstima, te lievu ruku pruži uz stegno tako, da ga ne dodiruje. Desna ruka pri tome ostaje prislonjena uz vrat kundaka tako dugo, dok pozdravljena osoba ne bude udaljena tri koraka.

b) Na stalnoj straži, prigodom dolazka službenika višeg po činu, niži zauzima na tri koraka stav »pozor«, upravlja pogled na višeg, spušta desnu ruku brzo niz remen na vrat kundaka i nakon tri hipa vraća ruku u prvobitni stav, i predaje prijavak. Isto tako postupa, kad viši odlazi.

c) Kad se prijavak vrši u zatvorenoj prostoriji, dolazi niži s puškom k nozi i na tri koraka pred višim oštro se zaustavlja, zauzima stav »pozor« i predaje prijavak. Isto tako čini i kod odlazka s prijavka.

d) Kad se službenik rizničke straže nalazi u otvorenom prievoznom sredstvu u sjedećem stavu i pušku drži pred sobom u rukama, pozdravlja samo oštrim okretom glave. Ako se nalazi u takvom prievoznom sredstvu s puškom, prevješenom preko leđa, pozdravlja shodno načinu, opisanom pod I.a).

Službenik rizničke straže dužan je izkazivati počast pozdravom u stavu »pozor« stojeći na mjestu: Poglavniku Nezavisne Države Hrvatske, državnoj zastavi i himni, vjerskim svetinjama (Svetom Otajstvu, kaležu s Tielom Gospodnjim, zadnjoj pomasti, mrtvom tielu u pokopu) i drugim narodnim i vojničkim svetinjama.

Kad službenici rizničke straže prolaze mimo pripadnika oružane snage, koji stoji na straži pod oružjem, dužni su istoga prema propisu pozdraviti.

Pozdrav naklonom čine službenici rizničke straže prigodom osobnog predstavljanja i kada im predpostavljeni pruže ruku.

U ostalom za pozdravljanje službenika rizničke straže vriede propisi Službovnika o izkazivanju počasti i pozdravljanju, koji vriede za pripadnike oružane snage.

Oslovljavanje i predstavljanje

§ 33.

Službenici rizničke straže oslovljavaju se međusobno u službi sa »vi« bez obzira na njihov odnos u posebničkom životu.

Isto tako oni se u svima prilikama oslovljavaju međusobno s riečima: »gospodine«, dodajući službovni naziv, na pr. gospodine pokusniče, nadstražaru, prigledniče, dopovjereniče i t. d.

Službenik rizničke straže dužan se je predstaviti svom predpostavljeniku, kad dođe s njim u službeni dodir na sliedeći način: »gospodine nadzorniče, povjereniče (ime i prezima) poslušno javljam . . . . ili izvješćujem . . . . . .«. Kad predpostavljeni osobno poznaje službenika, koji mu se predstavlja, ovaj kod predstavljanja izostavlja svoj službovni naziv, ime i prezime i oslovljava: »gospodine nadpovjereniče poslušno javljam, ... ili izvješćujem . . . .«.

Prilikom prvog izvanslužbenog dodira službenika rizničke straže, oni se međusobno upoznavaju odnosno predstavljaju višima na sličan način, kao: »gospodine

nadpovjereniče (povjereniče i t. d.), nadprigledník N. N. predstavlja se«. Nakon toga viši je dužan reći svoj službovni naziv, ime i prezime.

Prigodom svakog predstavljanja i upoznavanja dužan je niži pozdraviti višeg na način, propisan u § 32. ovog službovnog naputka, a ako sjedi, dužan je ustati i zauzeti stav »pozor«.

Predstavljanje nije obvezatno samo u onim slučajevima, kad niži ne dolazi u izravan službovni odnosno uži osobni dodir s predpostavljenim odnosno višim.

Kad viši oslovi nižeg u ma kojoj prilici, niži je dužan predstaviti se, a nakon toga to isto čini i viši.

Kod svakog osobnog dodira službenika rizničke straže niži službenik ne pruža prvi ruku višem.

Prijavak

§ 34.

Prijavak je čin, kojim službenik rizničke straže na poziv višeg, zbog službe ili posebničke potrebe, dolazi u službovni dodir s višim.

Kad službenik rizničke straže izlazi na prijavak dolazi gibkim korakom pred višeg, zaustavlja se pred njim na tri koraka, zauzme stav »pozor«, propisno ga pozdravlja i podnosi mu izvješće, molbu, odnosno zapovied« (dodajući službovni naziv) na pr. »Na zapovied, gospodine prigledniče, povjereniče, nadzorniče«.

Kad viši izdaje nižem službeniku rizničke straže zapovied ili upute, ovaj potvrđuje, ako ih je razumio riečima: »Da, na zapovied gospodine prigledniče, povjereniče, nadzorniče«. Ali ako je nešto niečno, onda niži odgovara: »Ne, gospodine prigledniče, povjere-

niče, nadzorniče« ili nisam razumio gospodine prigledniče, povjereniče, nadzorniče«. Ako viši nižem službeniku prigovara ili zamjerava, ovaj to prima šutnjom. Nakon zapoviedi »odstup« niži ponovno pozdravlja, izvršivši oštar okret u pravcu odlazka i udaljuje se.

Javljanje službenika rizničke straže

§ 35.

Prigodom nadzora obhodnje u službi od strane predpostavljenog, obhodnja, osim kad je u zasjedi, pristupa predpostavljenom oštrim vojničkim korakom, zaustavlja se na tri koraka pred njim, zauzima stav »pozor«, pozdravlja, i vođa obhodnje prijavljuje vrstu i stanje službe s riečima: »Gospodine (dodajući službovni naziv), poslušno javljam i t. d.«. Predpostavljeni odzdravlja obhodnji i prima prijavak u stavu »pozor«.

Izuzetno od prednjeg propisa obhodnja, koja se nalazi u službi na raznim priredbama (zabavama, slikokazima, predstavama i t. d.), pošto predpostavljenom oda dužni pozdrav prema propisima o pozdravljanju iz § 32. ovog službovnog naputka, u koliko je to moguće, javlja mu stanje službe u zgodnoj prilici i na način neprimjetan prisutnima.

Predpostavljeni upisuje obavljeni nadzor obhodnje na naleđu službene zapoviedi u propisanom stupcu s oznakom nadnevka, sata, mjesta nadzora i možebitnim opazkama i svoj upis podpisuje.

Kad predpostavljeni nadzire obhodnju, koja se nalazi u zasjednoj službi, obaviestit će je o svojoj prisutnosti zviždaljkom, a obhodnja će se isto tako zviždaljkom odazvati ne izlazeći iz zaklona, odnosno ne

napuštajući mjesto zasjede. Tom zgodom mogu se predpostavljeni i obhodnja oglasiti i s pomoću znakova razpoznavanja. U ovom slučaju predpostavljeni ne upisuje u službenu zapovied obavljeni nadzor, nego tu činjenicu iztiče sama obhodnja u svojem izvještaju o izvršenoj službenoj zapoviedi.

§ 36.

Kad dočinovnik, odnosno pokusnik rizničke straže, dođe radi službenog posla u sjedište druge jedinice rizničke straže ili ako u takvu mjestu boravi po posebničkom poslu više od tri dana, dužan je javiti se kod razdjela rizničke straže u tom mjestu. Odlazak javlja samo onda, ako u mjestu boravi duže od 8 dana. Razdjel rizničke straže potvrđuje dotičnom službeniku dolazak i odlazak na službenoj zapoviedi odnosno na dopustnici.

Činovnici rizničke straže dužni su prijaviti svoj boravak u slučajevima, navedenim u prednjoj stavci, kada borave u mjestima, koja su sjedišta njima predpostavljenih jedinica.

Vršenje službe na području i izvan područja jedinice rizničke straže

§ 37.

Službenik rizničke straže vrši redovitu službu na području one jedinice, kojoj je pridieljen.

Kad službenik rizničke straže dozna, da se na pod ručju drugog razdjela rizničke straže vrši kriomčarenje ili čini koji drugi dohodarstveni prekršaj, odnosno kad dozna za osobito vješte načine (varke, trikove), kojima se služe kriomčari i njihovi pomagači,

u svrhu oštećivanja državnih dohodarstvenih probitaka, dužni su o tome pismeno izviestiti svog predpostavljenog. Ovaj će o tome odmah izviestiti nadležni razdjel i predpostavljeno povjereničtvo rizničke straže. U onim pak slučajevima, kada se na ovaj način pravodobno ne bi mogle poduzeti potrebne mjere, da se kriomčarenje odkrije ili sprieči, službenik rizničke straže, koji dozna za napried pomenute okolnosti, može poduzeti uredovanje i na području drugog razdjela.

Isto tako može službenik rizničke straže poduzeti uredovanja izvan svog službenog područja, kada progoni kriomčara, koji pobjegne u područje susjednog razdjela, ili kada prigodom odkrića kriomčarenja ustanovi, da se začetnik kriomčarenja odnosno kriomčarski predmet nalazi ili skriva na području drugog razdjela.

O svakom uredovanju, obavljenom izvan svog službenog područja, dužan je službenik rizničke straže obaviestiti svog predpostavljenog, koji o tome izvješćuje onaj razdjel rizničke straže, na području kojeg je obavljeno službovanje, i predpostavljeno povjereničtvo rizničke straže.

Vrsta službe rizničke straže i radno vrieme

§ 38.

Služba rizničke straže je vanjska i unutarnja. Pod vanjskom službom razumieva se: obilaženje, zasjede, straženje, pregledbe poduzeća i stranaka, pregledba, opisivanje i mjerenje naprava i posuda kod priradnih poduzeća i radionica, koje spadaju pod dohodarstveni nadzor, zatim stavljanje pod oblastni zapor prostorija, strojeva i sprava, rad na proizvodnji duhana i svi

ostali vanjski poslovi, koji se obavljaju prema dohodarstvenim i drugim propisima izvan ureda.

Pod unutarnjom službom razumieva se služba u pisarnici, skladištu i nadzorna služba u jedinici rizničke straže.

Vrieme za obavljanje vanjske službe propisuje se unapried za svaki pojedini slučaj prema stvarnoj potrebi, obsegu posla i prema terenskim i drugim prilikama, pod kojima se služba treba obaviti. Ako je narav službe takva, da se unapried ne može točno odrediti vrieme njezina trajanja, vrieme vanjske službe propisuje se do potrebe odnosno do izmjene.

Vanjska služba za pojedinog službenika rizničke straže u pravilu ne smije trajati više od osam sati dnevno.

Radno vrieme u pisarnicama županijskih nadzorničtava rizničke straže ustanovljuje se prema propisima, koji vriede za ostale državne oblasti, urede i ustanove, odnosno prema naredbi Glavnog nadzorničtva rizničke straže i prema obsegu poslovanja.

Radno vrieme u pisarnicama povjereničtava rizničke straže traje osam sati dnevno, i to: ljeti od 8 do 13 i od 16 do 19 sati, zimi od 8 do 13 i od 15 do 18 sati, a subotom od 7 do 14 sati.

Radno vrieme u pisarnicama razdjela rizničke straže traje osam sati dnevno, i to: ljeti od 7 do 12 i od 15 do 18 sati, a zimi od 8 do 12 i od 14 do 18 sati.

Radno vrieme u izpostavama rizničke straže traje prema potrebi službe.

Nedjeljom i na blagdane, koji su propisani zakonskom odredbom o blagdanima, obavlja se rad u pisar-

nicama jedinica rizničke straže samo toliko, koliko je to potrebno, da bi se razporedila i propisala služba, koja se prema svojoj naravi mora vršiti nedjeljom i blagdanima.

Ljetno vrieme računa se od 1. travnja do 30. rujna, a zimsko trieme od 1. listopada do 31. ožujka.

Dan se računa od 6 do 19 sati, a noć od 19 do 6 sati.

Odstupanje od naložene službe

§ 39.

Službenik rizničke straže smije odstupiti od izvršenja službe, koja mu je naložena, samo u slučajevima, kada ga predpostavljeni opozove ili zamieni drugim službenikom, odnosno ako ga na to prisile osobito opravdani razlozi. Kao osobito opravdani razlozi smatraju se: na pr. jača sila (—vis major — poplave, snježni nanosi, požari i t. d.), iznenadno oboljenje službenika, kome je služba propisana, poremećaj prometa i drugi osobito važni slučajevi, koji prema svojim okolnostima opravdavaju odstupanje od propisane službe.

Svako odstupanje od izvršenja naložene službe opravdava službenik rizničke straže izvještajem u službenoj zapoviedi, navodeći razloge, zbog kojih je odstupanje moralo usliediti. Predpostavljeni onog službenika rizničke straže, koji odstupi od izvršenja naložene mu službe, dužan je izpitati svaki pojedini takvi slučaj i postupati prema ocjeni u izvještaju navedenih razloga i prema ocjeni okolnosti, pod kojima je odstupanje od izvršenja službe usliedilo.

Pregledba poduzeća i stranaka pod dohodarstvenim nadzorom

§ 40.

Dohodarstvenim i drugim propisima određeno je, koje stranke i koja poduzeća podpadaju pod dohodarstveni nadzor, koje prostorije taj nadzor obuhvaća, kako se kod toga postupa i svrha takvog nadzora. Ovaj nadzor vrši se na taj način, što se kod svih odnosnih stranaka i poduzeća povremeno poduzima pregledba.

Pregledba poduzeća i stranaka pod dohodarstvenim nadzorom, obavlja se samo na temelju pismene službene zapoviedi toliko puta, koliko je to posebnim propisima određeno. Ako to nije propisano, onda se pregledba vrši najmanje jedanput četvrtgodišnje. Pregledba mora biti iznenadna i mora obuhvatiti cjelokupno poslovanje, koje podpada pod dohodarstveni nadzor.

Službenici rizničke straže moraju se pregledbom uvjeriti, vrši li se prijavljeni odnosno dozvoljeni posao u određenom mjestu, na prijavljenim spravama, u prijavljeno vrieme i po ovlaštenim osobama, vode li se uredno propisane knjige i zabilježbe, slaže li se količina robe u skladištima s količinom robe izkazane, u poslovnim knjigama, i izpunjavaju li se ostali dohodarstveni propisi.

Stranke i predstavnici poduzeća dužni su dati službenicima rizničke straže sva potrebna razjašnjenja, kada i ukoliko to ovi zahtievaju u odnosu na službu, i uobće omogućiti im službeno uredovanje.

Pregledba se obavlja redovito po danu, u radne dane i u radno vrieme. Ako se rad u poduzeću obavlja

i noću, nedjeljom i na blagdane, pregledba se može obaviti i u noćno doba odnosno na takve dane.

Prigodom pregledaba ovakvih stranaka i poduzeća službenici rizničke straže mogu pregledavati i uz potvrdu oduzimati poslovne knjige, zabilježbe i izprave, i to samo one, koje je dotično poduzeće ili stranka prema dohodarstvenim propisima dužno voditi odnosno pokazati.

Izvršenu pregledbu kod poduzeća i stranaka, koje podpadaju pod dohodarstveni nadzor, dužni su službenici rizničke straže upisati u nadzorni list (preglednicu), koji su te stranke ili poduzeća dužni čuvati. Ako se pregled vrši kod stranaka i poduzeća, koja vode upisnike, skladištne i druge knjige, oni će u ove upisati posljedak pregledbe ili drugih poslovanja na način, kako je to propisane posebnim propisima o dohodarstvenom nadzoru.

Pisarničko poslovanje

§ 41.

Za odpravljanje pisarničkih poslova kod jedinica rizničke straže vriede uglavnom propisi obćeg poslovnog reda od 19. rujna 1941. broj 1525-Z. p.-1941. Pismeni službeni sastavci (izvještaji, dopisi, prijave, zapisnici) moraju biti jezično izpravni, pisani korienskim pravopisom, a njihov sadržaj i slog mora biti kratak, jezgrovit i jasan. Prije izradbe službenog sastavka službenik rizničke straže, koji mora sastavak izraditi, mora se svestrano, temeljito i podpuno upoznati s događajem i s predmetom odnosno s razprav-

nim spisima, koji se odnose na događaj ili predmet, o kojem mora izraditi pismeni službeni sastavak.

Kod svakog sastavka gradivo, koje se na nj odnosi, mora biti sređeno i prikazano zorno i stanovitim redom. Ako se radi na pr. o prikazivnju nekog događaja, tada je potrebno pojedinosti tog događaja prikazati stvarno i vremenski onako, kako su se one zbile. Službeni sastavci uobće moraju biti prema načinu izražavanja u njima i prema sadržaju ozbiljni i dostojni ugleda službenika i struke. Ovo pravilo vriedi ne samo za dopisivanje s oblastima, nego i za svako dopisivanje, a napose za ono, što se odnosi na poduzeća i na posebničke stranke. Zbog toga moraju predpostavljeni sve službenike već od početka njihova službovanja svakom prigodom upućivati i podučavati o pravilnom sastavljanju službenih spisa uobće.

U službenom je dopisivanju zabranjeno izražavati naklonost ili nerazpoloženje bilo prema komu, a iz službenog dopisivanja između podređenih i predpostavljenih mora proizlaziti dužno poštovanje podređenih prema predpostavljenima. Kada predpostavljeni imaju podređenima nešto spočitnuti ili zamjeriti, moraju u službenom dopisivanju nastojati, da to učine takvim načinom, kojim neće povriediti dostojanstvo i osobni ponos podređenog.

Predpostavljeni rizničke straže moraju nastojati, da se rad u pisarnicama jedinica rizničke straže ograniči na najpotrebnije poslove, da bi se službenici rizničke straže mogli što više upotriebiti za obavljanje svojih temeljnih zadataka na zaštiti državnih dohodaka i sprečavanju dohodarstvenih prestupaka.

§ 42.

Uredovno dopisivanje jedinica rizničke straže, ukoliko za pojedine slučajeve nije drugačije propisano, obavlja se putem, koji sliedi:

a) Razdjel rizničke straže dopisuje se u osobnim, stegovnim i gospodarstvenim poslovima samo preko nadležnog povjereničtva rizničke straže. U poslovima, koji se odnose na službu dohodarstvene grane, i to kada razdjel podnosi prijave (opise čina) odnosno spise o provedenim dohodarstvenim iztragama, dopisuje se izravno sa svima mjerodavnim oblastima. Isto se tako razdjel izravno uredovno dopisuje sa svim državnim i samoupravnim uredima jednakog položaja odnosno stupnja.

b) Povjereničtvo rizničke straže dopisuje se izravno sa svim podređenim jedinicama rizničke straže i predpostavljenim županijskim nadzorničtvom rizničke straže, a u dohodarstvenom pogledu još i sa svim mjerodavnim oblastima odnosno sa svim prvomolbenim upravnim i sudskim oblastima. S vojničkim oblastima dopisuje se izravno uključivo do zapovjedničtva pukovnije odnosno popunitbenog zapovjedničtva.

c) Županijsko nadzorničtvo rizničke straže uredovno se dopisuje izravno sa svim oblastima i uredima osim s ministarstvima s kojima se dopisuje samo preko Glavnog nadzorničtva rizničke straže.

Službeno dopisivanje s diplomatskim predstavničtvima i s inozemnim oblastima obavlja se samo preko Glavnog nadzorničtva rizničke straže.

Molbe, prijave, pritužbe i drugi podnesci službenika rizničke straže

§ 43.

Službenici rizničke straže mogu podnašati molbe, prijave, pritužbe i druge pismene podneske, koji proizlaze iz službe i iz njihovih službovnih odnosa, samo redovitim službenim putem. Oni službenici, koji su pridieljeni na službu carinarnicama ili drugim uredima, predaju svoje molbe i druge podneske predpostavljenim zapovjednicima razdjela odnosno voditeljima izpostava razdjela rizničke straže. Predpostavljeni su dužni od podređenih primati molbe, prijave, pritužbe i druge podneske i predlagati ih na nadležno mjesto s potrebnim mišljenjem i priedlogom.

Neumjestno podnesenu molbu, prijavu ili pritužbu predpostavljeni odbija s uputom o neumjestnosti, a prema potrebi i s podukom za podnositelja. Ako podnositelj ipak traži, da se njegov podnesak predloži na nadležno mjesto, predpostavljeni će to učiniti i podjedno izviestiti, da se to čini na izričiti zahtjev podnositelja.

Kao nepropisne molbe smatraju se napose one molbe, u kojima se nešto moli, a ujedno i tuži ili prijavljuje. U takvom slučaju treba upozoriti podnositelja, da su to dva različita predmeta, koji se mogu iznieti svaki za sebe posebnim podnescima.

Pritužbe, koje su upravljene proti predpostavljenim ili činom višim službenicima rizničke straže podnašaju se pismeno njihovim prvim, a ustmeno prvim ili višim predpostavljenim, kada ovi vrše pregled poslovanja jedinica rizničke straže. Pri podnošenju ovakvih pritužbi moraju se službenici rizničke straže osobito

čuvati nepromišljenosti i takvih navoda, koji se ne temelje na stvarnim činjenicama ili na dokazima.

Kada predpostavljeni primi ustmenu ili pismenu pritužbu, obavit će potrebne izvide i ukoliko je za to nadležan, predmet će razpraviti, odnosno predložit će ga na rješenje nadležnoj oblasti. Ustmeno podnesene pritužbe, ako se njima započinje kazneni, stegovni ili upravni postupak, primit će se zapisnički.

Izvještavanje o važnijim događajima

§ 44.

O svakom važnijem događaju, koji se odnosi na rizničku stražu, dužan je razdjel rizničke straže, na području kojeg se je dogodio, izviestiti nadležno povjereničtvo rizničke straže. Ovo će o događaju izviestiti nadležno župsko nadzorničtvo, a u osobito važnim događajima izravno i Glavno nadzorničtvo rizničke straže. Povjereničtvo će ujedno na temelju primljenog izvještaja povesti zakoniti postupak, ukoliko je za izviđanje i rješavanje predmeta, o kojem se izvješćuje, nadležno.

Kao važniji događaji smatraju se: sukobi službenika rizničke straže s drugim državnim ili samoupravnim oblastima i ustanovama, odnosno s njihovim službenicima, ili sprečavanje službenika rizničke straže u vršenju službe od strane ovih; važnija odkrića dohodarstvenih prekršaja, umorstva, ubojstva, težke ozljede ili uhićenja službenika rizničke straže, kao i umorstva i ubojstva ili ozljede drugih osoba od strane službenika rizničke straže. Kao osobito važni događaji smatraju se: požrtvovnost službenika rizničke straže oko spašavanja ljudskih života, gašenja požara uz opasnost

vlastitog života, pomaganje pri održavanju javne sigurnosti kod težkih sukoba i napadaja težkog značaja, kao i prijave ili tužbe proti jedinicama odnosno službenicima rizničke straže putem tiska (javnih glasila).

Službeno poslovanje razdjela i izpostava razdjela rizničke straže

§ 45.

Zapovjednik razdjela rukovodi svim poslovima u razdjelu. On razporeduje službu, izdaje podredenim službenicima pismene i ustmene zapoviedi.

Zapovjednik razdjela mora razporedivati službu pravedno i nepristrano tako, da se službenici rizničke straže odreduju na službu i za sve grane službe podjednako prema njihovoj sposobnosti i naizmjence, i na taj način mora im pružati mogućnost svestrane stručne izobrazbe. Pri tome ne smiju zapovjednika razdjela rukovoditi ni osobni, ni prijateljski, ni ma kakvi drugi obziri. Nepristranost zapovjednika mora se napose odraziti kod razporedivanja službe, vezane uz posebni dohodak (naknada za prekovremeni rad, bezplatno stanovanje, ogrjev, razsvjeta i slično).

Zapovjednik razdjela, vršeći zadatke i dužnosti rizničke straže, dužan je prednjačiti podredenim službenicima dobrim primjerom, a u posebničkom životu mora živjeti načinom, dostojnim ugleda glavara državnog ureda.

Osobita je dužnost zapovjednika razdjela:

a) nazirati podredene u službi iznenada i što češće u svako doba noći i dana, u svim krajevima službenog područja;

b) svestrano upoznati podređene službenike u pogledu njihove stručne sposobnosti, marljivosti, pouzdanosti, upotrebljivosti, osobina i sklonosti;

c) obavljati osobno sve važnije pisarničke poslove i vršiti važnija uredovanja u vanjskoj službi, tako da naizmjenično i podjednako predvodi sve podređene službenike i da ih tom zgodom upućuje u praktično vršenje službe;

d) upoznavati podređene službenike sa svim onim zakonskim propisima, koji se odnose na službu rizničke straže, podučavati ih u njihovoj primjeni kao i u ponašanju u službi i u posebničkom životu;

e) održavati što češću svezu s predstavnicima oblasti i ureda, s kojima prema naravi službe mora dolaziti u službovni dodir, a osobito sa službenicima, koji sudjeluju u čuvanju i osiguranju državne granice, češće se sastajati sa zapovjednicima susjednih razdjela i međusobno se obavještavati i dogovarati o svrsishodnom vršenju službe, kao i o svemu, što može povoljno utjecati na probitak službe.

Sposobnost zapovjednika razdjela prosuđuje se prema njihovoj stručnoj spremi, pravilnoj primjeni zakonskih propisa, prema postignutom napredku u odgoju, stezi i redu kod podređenih službenika.

Određivanje, propisivanje, nastup i povratak iz službe

§ 46.

Na svakom razdjelu i svakoj izpostavi razdjela rizničke straže vodi zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave dnevnik službe prema obrazcu br.: 1. Kod izpostava razdjela rizničke straže u sjedištu

razdjela vodi se dnevnik službe samo onda, ako je propisano brojčano stanje veće od tri službenika.

Unutarnju službu i rad izvan službe, osim nadzorne službe u razdjelu, propisuje zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave ustmeno, a vanjsku službu pismeno, i to upotrebom službenih zapoviedi prema obrazcu broj: 2. Ove zapoviedi sastoje se iz prvopisa i dvopisa.

Unutarnja služba i rad izvan službe (pisarnički poslovi, nastava, izradba pismenih zadaća, čišćenje odiela, oružja i ostale opreme, gospodarstveni poslovi i t. d.) upisuje se na naleđu prvopisa prve službene zapoviedi, na kojoj je propisana služba za dotični dan, stavljajući nadnevak iznad svakog takvog propisa službe.

Redovita služba, kako vanjska tako i unutarnja, mora biti određena i propisana do početka radnog vremena. Izvanredna vanjska služba propisuje se prema stvarnoj potrebi u svako doba dana i noći.

Ako službeni probitci zahtievaju, zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave rizničke straže može propisati neprekidnu službu u trajanju do 96 sati. U krajevima, gdje narav službe iziskuje i dulje vrieme za obavljanje službe, može nadležno povjereničtvo rizničke straže odobriti propisivanje neprekidne službe i preko tog vremena.

U redovitim prilikama moraju službenici rizničke straže provesti u vanjskoj službi mjesečno najmanje 240 sati, zapovjednici razdjela u unutarnjosti najmanje 100, a na granici 120 sati. Zapovjednici razdjela u pravilu trebaju provesti što više vremena u vanjskoj službi, jer je služba rizničke straže u prvom redu vanjska (terenska).

Vanjska služba i nadzorna služba u razdjelu propisuje se pismenom službenom zapoviedi u dvopisu (upotrebom papira za protisak — indigo) tako, da se iz zapoviedi jasno vidi: dan i sat polazka u službu, pravac i vrieme obilazka, vrieme provedeno u zasjedi, straženju, možebitni odmor, noćenje i t. d., te dan i sat povratka u razdjel. Kod pregledbene službe označuju se u službenoj zapoviedi još i mjesta odnosno ulice, od kada do kada se u istima imade vršiti služba, vrsta poslova, koji se imaju obaviti, bilo pojedinačnim nabrajanjem tih poslova bilo oznakom svih poslova u jednom ili više mjesta odnosno ulica. Ova služba propisuje se prema redarstvenom vremenu otvaranja i zatvranja poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom. U pogledu oznake mjesta i vremena trajanja služba mora biti propisana tako, da predpostavljeni može uviek lako pronaći obhodnju i izvršiti nadzor. Ako za propisivanje službe nema dovoljno mjesta na jednoj službenoj zapoviedi, ono se nastavlja na sliedećem primjerku službene zapoviedi pod istim tekućim brojem.

Obhodnja rizničke straže nosi u službu dvopis službene zapoviedi, zaštićen u tvrdom papiru, te sve stvari potrebne za vršenje službe kao sat, pisaći pribor, svieću, pečatnjak s priborom za pečaćenje, nadzorne sprave, potrošarinske oznake, potrebne tiskanice i t. d.

Službenicima rizničke straže mora se pravodobno priobćiti vrieme nastupa i trajanje vanjske službe, da se mogu za nju pripremiti odnosno, da mogu iz opisa okoliša i ostalih knjiga i zabilježbi uzeti potrebne podatke za vršenje službe.

Službenici rizničke straže, određeni u službu, dužni su propisno odjeveni, opremljeni i oboružani, u vrieme propisano za nastup službe, prijaviti se zapovjedniku razdjela odnosno voditelju izpostave, a u njihovoj odsutnosti zamjenicima. Na povratku obhodnja zauzima vojnički stav »pozor« i vođa obhodnje podnosi prijavak s riečima: »Gospodine (dodajući službovni naziv), poslušno javljam, da je obhodnja spremna za nastup službe«. Zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave ili zamjenik ustanovljuje, je li obhodnja propisno odjevena, opremljena, oboružana i obskrbljena pomagalima i priborom, potrebnim za vršenje službe, pročita obhodnji dvopis službene zapoviedi, daje potrebne upute za izvršenje propisane službe, sravnjuje sat obhodnje sa svojim satom i potom dvopis službene zapoviedi uručuje vođi obhodnje. Kada vođa obhodnje primi službenu zapovied, izjavljuje, je li istu razumio i u stavu »pozor«, koji zauzimaju i ostali pripadnici obhodnje, prijavljuje nastup službe riečima: Gospodine (dodajući službovni naziv), poslušno javljam nastup službe«. U slučaju određivanja obhodnje u vanjsku službu na dulje vrieme od 8 sati, zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave dužan se je još i osvjedočiti, nosi li obhodnja sobom potrebnu hranu ili novac za hranu.

Ako se služba nastupa u vrieme, kad zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave ili njihovi zamjenici nisu u pisarnici, tada pregled obhodnje obavlja sam vođa obhodnje.

Kad se obhodnja rizničke straže vrati iz vanjske službe, prijavljuje se zapovjedniku razdjela odnosno voditelju izpostave, a u odsutnosti ovih zamjenicima. Vođa obhodnje prijavljuje povratak iz službe riečima:

»Gospodine (dodajući službovni naziv), poslušno javljam povratak iz službe«, uz istodobno ustmeno izvješće o uspjehu i o svemu, što se je obhodnji dogodilo za vrieme službe. Povratak iz službe u noćno doba prijavljuje sam vođa obhodnje sliedećeg dana nakon provedenog odmora.

Odmah nakon prijavka ili noćnog povratka iz službe, vođa obhodnje upisuje na naleđu službene zapoviedi izvršenje službe. Ako je služba izvršena prema službenoj zapoviedi, ali bez posebnog uspjeha i bez ikakvog događaja (incidenta), tada upisuje izvršenje službe riečima: »Služba je prema zapoviedi izvršena«. Neobavljena pregledbena služba zbog toga, što je tražena osoba odsutna, ili kuća odnosno poduzeće zatvoreno ili zbog sličnih razloga, upisuje se na naleđu službene zapoviedi riečima: »Služba je prema zapoviedi izvršena. Obavljena i neobavljena pregledba zabilježena je u opisu okoliša«. Izvršena služba s uspjehom ili kakvim događajem kao: hvatanje kriomčara, odkrivanje dohodarstvenih prekršaja, uporaba oružja i slično upisuje se kratko na naleđu službene zapoviedi s naznačenjem imena prekršitelja odnosno uhvaćenih kriomčara, vrste prekršaja i količine zaplienjenih predmeta. Potrošak službenih uredovnih zapora (pečatnih maraka, olovnih plombi i t. d.) upisuje se također na naleđu službene zapoviedi s oznakom predmeta, na koje su stavljeni, i vlastnika takvih predmeta. Brojevi spisa, prema kojima je trebalo obaviti uredovanje, moraju se također iztaknuti na naleđu službene zapoviedi s možebitnim opravdanjem, zašto prema tim spisima propisano uredovanje nije obavljeno. Ako povratak iz službe nije usliedio pravodobno, treba i to na naleđu službene zapoviedi iztaknuti i opravdati.

Zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave dužan je sve takve upise provjeriti i izpitati.

Kad se obhodnja sastoji od više službenika rizničke straže, izvršenje službe upisuje na naleđu službene zapoviedi vođa obhodnje, a ostali službenici podpisuju zapovied izpod njega redom prema činoredu. U koliko služba nije izvršena onako, kako je propisana, a vođa obhodnje nije to iztaknuo, dužni su ostali službenici prilikom podpisivanja službene zapoviedi staviti svoje opazke. Ako to ne učine, stegovno su s vođom obhodnje suodgovorni.

Nakon učinjenog prijavka, predaje vođa obhodnje zapovjedniku razdjela odnosno voditelju izpostave ili njihovim zamjenicima izpunjenu i podpisanu službenu zapovied, nepotrošene pečatne marke, olovne plombe, potrošarinske oznake, nadzorne sprave, službene spise, prijave o odkrivenim dohodarstvenim i drugim prekršajima, zaplienjene predmete i t. d.

Kad se obhodnja rizničke straže vrati iz vanjske službe potrebno joj je odrediti vrieme za odmaranje. Trajanje odmaranja ovisno je o vremenu provedenom u službi, i o službi, koja se imade još obaviti, kao i o broju službenika razpoloživih za službu. Nu i za vrieme odmora može službenik biti određen u službu, ako to službeni probitci neodgodivo zahtievaju. Odmaranje se odobrava tako, da na svakih 8 sati vanjske službe dolazi najviše 16 sati odmaranja. Vrieme određeno za odmaranje u vanjskoj službi, osim vremena određenog za noćenje, računa se kao vrieme provedeno u službi.

Uz dnevnik službe i službene zapoviedi vodi se izkaz službenih sati prema obrazcu broj: 3. Izkaz službenih sati vodi se u dva primjerka i popunjava se svakog dana nakon preuzeća dvopisa službenih zapoviedi od obhodnji.

Određivanje službenika rizničke straže na službu kod carinarnica i izpostava

§ 47.

Kod onih carinarnica i carinskih izpostava, gdje ne postoje razdjeli ili izpostave razdjela rizničke straže, potreban broj službenika rizničke straže za obavljanje carinske službe ustanovljuje nadležno povjereničtvo rizničke straže dogovorno s dotičnom carinarnicom. Ovako određeni broj službenika dodjeljuje se na službu kod carinarnice odnosno carinske izpostave iz mjestnog razdjela rizničke straže, i oni se bez osobitih razloga ne mogu zamieniti drugim službenicima prije izteka jednog mjeseca službe kod carinarnice.

Gdje postoje izpostave razdjela rizničke straže pri carinarnicama i carinskim izpostavama u sjedištu razdjela rizničke straže, dodjeljivanje službenika rizničke straže na službu u te izpostave vrši nadstojnik povjereničtva rizničke straže, iz redova službenika mjestnog razdjela rizničke straže, dogovorno s nadstojnikom odnosne carinarnice. Ako se pri tome ne postigne sporazum, odlučuje župsko nadzorničtvo rizničke straže u suglasju s odsjekom za carine pri rizničkom upraviteljstvu.

Premještenje službenika rizničke straže u razdjele rizničke straže pri carinarnicama, kao i u izpostave razdjela rizničke straže, koje se nalaze izvan sjedišta razdjela rizničke straže, vrši Glavno odnosno župsko nadzorničtvo rizničke straže, svako prema svojoj nadležnosti.

Carinarnicama i carinskim izpostavama, kod kojih ne postoje razdjeli ili izpostave razdjela rizničke straže, službenike rizničke straže upućuje na službu

zapovjednik razdjela sa službenom zapoviedi. Kod carinarnica ili carinskih izpostava, gdje postoje razdjeli ili izpostave razdjela rizničke straže, dostavlja nadstojnik carinarnice odnosno voditelj carinske izpostave zapovjedniku razdjela odnosno voditelju izpostave razdjela rizničke straže pismeni razpored, prema kojem se određuje mjesto i vrsta službe, kao i broj službenika rizničke straže, koji će obavljati ovakvu službu. Na temelju takvog razporeda zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave razdjela rizničke straže samostalno sa službenom zapoviedi određuje poimenično službenike rizničke straže na službu na način, kako je propisan u predhodnom paragrafu.

U ostale izpostave razdjela rizničke straže, koje se nalaze u sjedištu razdjela, određuje na službu dočinovnike i pokusnike rizničke straže zapovjednik razdjela sa službenom zapoviedi.

Mjesečni zaključak

§ 48.

Voditelj izpostave razdjela rizničke straže dužan je krajem svakog mjeseca zaključiti dnevnik službe i sa službenim zapoviedima kao i s ostalim prilozima predati ga nadležnom zapovjedniku razdjela rizničke straže najkasnije do drugog dana sliedećeg mjeseca.

Zapovjednik razdjela rizničke straže, krajem svakog mjeseca, zaključuje dnevnik službe prema primjeru u obrazcu broj: 1 i predlaže ga bez posebnog izvještaja do petog dana narednog mjeseca nadležnom povjereničtvu rizničke straže zajedno s prvopisima i dvopisima službenih zapoviedi, dvopisom izkaza službenih sati, s računom hranarine i prenoćnine, s računom

naknade za prekovremeni rad u potrošarinskim poduzećima, s otvorenim zapoviedima i s ostalim prilozima kao i s dnevnicima službe sa službenim zapoviedima i s prilozima područnih izpostava razdjela rizničke straže.

Prvopise i dvopise službenih zapoviedi izpostava razdjela i razdjela rizničke straže treba odvojeno prošiti tako, da se mogu slobodno listati. Na naleđu posljednjeg primjerka službene zapoviedi uzica se zaveže i na kraju uzice stavi naljepnica, providena odtiskom pečata. Izpod tog mjesta, na kojem je naliepljeni kraj uzice, upisuje se opazka: »Zaključeno sa . . . komada prvopisa odnosno dvopisa službenih zapoviedi«, koja se uz naznaku nadnevka, ovjerovljuje uredskim pečatom i podpisom zapovjednika razdjela odnosno vođe izpostave razdjela rizničke straže.

Primljene dnevnike službe, službene zapoviedi, izkaze službenih sati, račune hranarine i prenoćnine i račune naknade za prekovremeni rad u potrošarinskim poduzećima izpituje osobno nadstojnik povjereničtva rizničke straže. Propusti, nedostatci i manjkavosti upisuju se na samim dnevnicima službe, koji se potom vraćaju s prvopisima službenih zapoviedi razdjelima rizničke straže bez posebnog dopisa. Ako je krajem mjeseca ostala koja službena zapovied neupotriebljena, ona se poništava na taj način, što nadstojnik povjereničtva rizničke straže na prvopisu i dvopisu zapoviedi napiše »Poništeno« i to podpisuje.

Propuste, nedostatke i manjkavosti, ustanovljene prigodom izpitivanja dnevnika službe, nadstojnici povjereničtava rizničke straže dostavljaju okružnicom svima područnim razdjelima rizničke straže radi upravljanja u sličnim slučajevima.

Dvopise službenih zapoviedi, dvopise izkaza službenih sati s ovjerovljenim računima hranarine i prenoćnine, s računima naknade za prekovremeni rad u potrošarinskim poduzećima, s otvorenim zapoviedima i s priepisom okružnice o ustanovljenim propustima, nedostatcima i manjkavostima, sa svojim dnevnikom službe i prilozima predlažu nadstojnici povjereničtava rizničke straže najkasnije do desetog u mjesecu nadležnom župskom nadzorničtvu rizničke straže s popisom prema obrazcu broj: 21 bez posebnog pismenog izvještaja.

Župska nadzorničtva rizničke straže preizpituju račune hranarine i prenoćnine i račune naknade za prekovremeni rad u potrošarinskim poduzećima na temelju dvopisa službenih zapoviedi i izdaju nalog za izplatu odnosnih računa najkasnije u roku od 20 dana nakon primitka. U slučaju pogrješaka ustanovljenih u pogledu visine zaračunane hranarine i prenoćnine odnosno naknade za prekovremeni rad, župska nadzorničtva rizničke straže izpravljaju zaračunane iznose u računima crvenom tintom i o učinjenim izpravcima obavješćuju dotične razdjele rizničke straže, radi izpravka zaračunanih iznosa u prvopisu izkaza službenih sati. Ako su računi prigodom izpitivanja pronađeni izpravnima, razdjeli rizničke straže ne obavješćuju se o izdanom nalogu za izplatu, već oni izvršuju izplatu ovih naknada putem novčanog dnevnika na temelju podataka upisanih u prvopisima izkaza službenih sati.

Dnevnike službe s prilozima pohranjuju razdjeli rizničke straže, a činovničke dnevnike, dvopise službenih zapoviedi i ostale priloge pohranjuju župska nadzorničtva rizničke straže u svojim pismohranama i

čuvaju ih kroz vrieme od 5 godina, dok priepisi okružnica o pronađenim propustima, manjkavostima i nedostatcima kod izpitivanja dnevnika i službenih zapoviedi, služe župskim nadzorničtvima rizničke straže za ocjenjivanje sposobnosti zapovjednika razdjela.

Službeno poslovanje povjereničtva rizničke straže

§ 49.

Nadstojnik povjereničtva rizničke straže vrši službene poslove, stavljene mu u zadatak zakonskom odredbom o rizničkoj straži i posebnim zakonskim propisima. Sve važnije pisarničke poslove, a napose poslove osobne naravi službenika rizničke straže, dužan je nadstojnik povjereničtva rizničke straže osobno obavljati.

Posebne su dužnosti nadstojnika povjereničtva rizničke straže-

1. iznenadno, što češće, u svako doba dana i noći i u svim krajevima svog službenog područja nadzirati podređene službenike u vršenju vanjske službe, a ovaj nadzor obavljati baš u trenutku, kad oni vrše važnija službena uredovanja i na taj se način osvjedočiti o njihovu pravilnom vršenju službe;

2. podređene službenike rizničke straže upućivati na svrsishodno obavljanje službe i prema potrebi staviti se na čelo obhodnje, ovu predvoditi u službi odnosno zadržavati se kod obhodnje sve dotle, dok ova ne izvrši do kraja propisanu službu.

U tu svrhu dužan je nadstojnik povjereničtva rizničke straže poduzimati što češća putovanja po cielom svom službenom području i u raznim smjerovima tako, da kroz jednu godinu dana obiđe sva mjesta

svog područja i što obsežnije pregleda rad podređenih službenika, a napose rad, što ga oni obavljaju kod stranaka i poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom. Nadstojnik povjereničtva rizničke straže ne smije se ograničiti samo na pregled pisarničkog poslovanja područnih razdjela rizničke straže, jer je njegova glavna dužnost nadzirati rad podređenih službenika, što ga obavljaju u vanjskoj službi.

Prigodom pregleda razdjela rizničke straže i nadziranja uredovanja službenika rizničke straže u vanjskoj službi, nadstojnik povjereničtva rizničke straže dužan je osvjedočiti se:

a) da li se služba razpoređuje pravilno, nepristrano, pravedno i prema svrsi, te kako se služba obavlja;

b) da li se propisane knjige i zabilježbe vode kod razdjela pravilno, uredno i pravodobno;

c) da li u pisarnici, nastanbi neoženjenih službenika, u drugim prostorijama i u dvorištu razdjela vlada potreban red i čistoća, te u kakvom se stanju nalaze nastanbe i ostale zgrade, ograda oko ovih i da li nastanbe i zgrade odgovaraju svojoj svrsi;

d) u kakvom se stanju nalaze državni predmeti, napose oružje, oprema i strjeljivo;

e) vladaju li se službenici rizničke straže u službi i izvan službe prema propisima, vlada li među njima stega, sloga i drugarstvo, kako se odievaju, te kakva je prehrana i obskrba neoženjenih službenika;

f) kakav je uspjeh postigao zapovjednik razdjela u izobrazbi podređenih službenika;

g) kakvi su odnošaji službenika rizničke straže prema drugim državnim i samoupravnim službenicima, a osobito prema onima, s kojima prema naravi svoje službe moraju u službi surađivati;

h) postupaju li poduzeća i stranke, koje se nalaze pod dohodarstvenim nadzorom, prema postojećim propisima, vode li uredno propisane knjige, upisnike, očevidnike i druge zabilježbe, te sravnjuje li se njihova stvarna zaliha sa onom, izkazanom prema knjigama;

i) vrši li se kriomčarenje, koji se predmeti kriomčare i je li broj dohodarstvenih prekršaja u povećanju, kao i razlog tome;

j) jesu li državni prihodi u porastu ili u opadanju. Ako se ustanovi, da su državni prihodi u opadanju on je dužan izpitati uzroke toga, te sve okolnosti, koje se odnose na službu rizničke straže i na čuvanje državnih dohodarstvenih probitaka.

Nadstojnik povjereničtva rizničke straže je dužan održavati službeni dodir s predstavnicima onih državnih oblasti, ureda i ustanova, s kojima to mora činiti prema naravi službe. Prigodom službenog putovanja nadstojnik povjereničtva je dužan prema potrebi pribavljati obavještenja o radu i vladanju podređenih službenika, ali na način, koji ne će poniziti njihov ugled i dostojanstvo.

Pregledbu pograničnih razdjela dužan je nadstojnik povjereničtva rizničke straže obaviti najmanje jedanput mjesečno, a unutarnjih razdjela svaka tri mjeseca. Osim toga je dužan nadstojnik povjereničtva na području unutarnjih razdjela, a osobito onih, na području kojih se nalaze veća priradna poduzeća ili veći broj

službenika, nadzirati svakog mjeseca u stanovitim mjestima rad službenika rizničke straže u vanjskoj službi. Jedna od ovih pregledaba mora u toku jedne godine biti najavljena. Pod najavljenom pregledbom smatra se obsežna pregledba cjelokupnog unutarnjeg poslovanja razdjela rizničke straže. Na dan ove najavljene pregledbe moraju biti u razdjelu ili izpostavi svi službenici odnosnog razdjela ili izpostave, osim onih, koji tog dana moraju neodgodivo vršiti vanjsku službu (stalnu stražu, obilazak na granici i slično). O najavljenoj pregledbi obavješćuje se razdjel pismeno bar deset dana unapried.

Svaki obavljeni pregled razdjela i izpostava razdjela rizničke straže upisuje nadstojnik povjereničtva u knjigu nadzora. Priepis ovog nalaza prilaže uz svoj dnevnik službe, a ustanovljene propuste, nedostatke i manjkavosti odstranjuje u svojoj nadležnosti na licu mjesta. Ako za to nje nadležan, dužan je nadstojnik podnieti nadležnoj predpostavljenoj oblasti shodan priedlog, ali se u tom slučaju mora pobrinuti, da zbog ustanovljenih propusta, nedostatka i manjkavosti služba ne bi trpjela štetu.

Činovnika, dodieljenog povjereničtvu rizničke straže, određuje nadstojnik povjereničtva u vanjsku službu pismenim nalogom prema pokazanoj potrebi, a u visini poprečne svote (putnog paušala), određene za ovakva službena putovanja.

Za službena putovanja činovnika, dodieljenog povjereničtvu rizničke straže, vriedi sve ono, što je propisano i za nadstojnika povjereničtva rizničke straže.

O obavljenoj vanjskoj službi vode nadstojnik povjereničtva i dodieljeni mu činovnik dnevnik službe prema obrazcu broj: 20.

Službeno poslovanje župskog nadzorničtva rizničke straže

§ 50.

Župsko nadzorničtvo rizničke straže obavlja poslove, stavljene mu u zadatak zakonskom odredbom o rizničkoj straži. Ono je dužno svestrano nadzirati red, rad i stegu, poticati i uzdržavati duh spremnosti, osjećaj dužnosti, odgovornosti, poštenja, časti, osobnog dostojanstva i drugarske sviesti kod svih podređenih službenika rizničke straže.

Osobita je dužnost župskog nadzorničtva rizničke straže, obavljati preko svojih izaslanika iznenadne pregledbe poslovanja područnih jedinica rizničke straže.

Za izaslanike župskog nadzorničtva rizničke straže vriede kod obavljanja tih pregleda iste upute, koje vriede i za nadstojnika povjereničtva rizničke straže, propisane u prednjem paragrafu. Osim toga izaslanici župskog nadzorničtva dužni su:

a) osvjedočiti se, da li službenici rizničke straže, izvršuju svoje dužnosti točno i jednoliko prema postojećim propisima, napose u poduzećima pod dohodarstvenim nadzorom; primjenjuju li se propisi, koji se odnose na takva poduzeća pravilno, a posebno oni, koji se odnose na proračunavanje i naplaćivanje državnih daća, te da li postoje između poduzeća i nadzornih službenika rizničke straže takve veze i takvi odnošaji, koji daju povoda sumnji u izpravan rad tih službenika;

b) upoznavati nadstojnike povjereničtva i zapovjednike razdjela u pogledu njihove upotrebljivosti, pouzdanosti, marljivosti, obće i stručne izobrazbe; osvje-

dočiti se o njihovoj sposobnosti za pravilnu primjenu propisa i za uspješno odpravljanje službe; o njihovoj stručnoj izobrazbi, o održavanju reda i stege kod podređenih službenika i na taj način ustanoviti, da li oni podpuno odgovararju postavljenom im zadatku.

Izaslanici župskog nadzorničtva rizničke straže imaju prigodom svojih pregledaba izpitivanjem pojedinih službenika rizničke straže ustanoviti uspjeh, koji su postigli zapovjednici razdjela i nadstojnici povjereničtva rizničke straže u podučavanju.

Izaslanici župskog nadzorničtva sastavljaju izvještaj o obavljenim pregledbama jedinica rizničke straže, koje s priepisom knjiga nadzora i sa zapisnicima o izvršenim pregledbama predaju župskom nadzorničtvu rizničke straže. Iz ovog izvještaja mora biti vidljiv cio tok uredovanja odnosno službenog putovanja počam od trenutka nastupa do svršetka službenog putovanja (kada je na put krenuo, gdje se je i kroz koje vrieme zadržavao, obavljeni službeni posao, koja je poduzeća i stranke pregledao, kakvo je stanje pronašao, gdje je i u koje vrieme izvršio nadzor obhodnja u vanjskoj službi i s kakvim uspjehom, i konačno uspjeh, koji je postignut pregledbom jedinica rizničke straže). Ove izvještaje izpituje osobno župski nadzornik, koji ih krajem svakog mjeseca zajedno sa svojim izvještajem o službenom putovanju predlaže Glavnom nadzorničtvu rizničke straže s potrebnim priedlozima i s izvještajem o mjerama, što ih je poduzeo u vezi sa stanjem, koje je ustanovljeno pregledbom.

U svrhu uspješnijeg suzbijanja kriomčarenja većeg obsega vlastno je župsko nadzorničtvo na svom području sastaviti veći broj obhodnja iz područnih povjereničtava rizničke straže. Ove obhodnje predvodi u

službi izaslanik župskog nadzorničtva ili nadstojnik povjereničtva rizničke straže, koga odredi župsko nadzorničtvo. O vremenu, kada se namjeravaju sastaviti ove obhodnje i o predjelu, na kojem će one obavljati službu, ima se pravodobno izviestiti Glavno nadzorničtvo rizničke straže. O uspjehu tako obavljene službe podnosi se izvještaj Glavnom nadzorničtvu rizničke straže. O načinu, mjestima i predmetima kriomčarenja vodi se kod svakog župskog nadzorničtva rizničke straže posebna očevidnost.

Zaustavljanje

§ 51.

Službenik rizničke straže ima pravo zaustavljati osobe i prometna vozila uviek, kada postoji temeljita sumnja, da kriomčare ili namjeravaju kromčariti, odnosno kada su učinili ili namjeravaju učiniti dohodarstveni prekršaj. Zaustavljanje se vrši na način, propisan u § 14. zakonske odredbe o rizničkoj straži. Zaustavljanja lađara i brodara na moru i pograničnim riekama vrši se znakom, koji je međunarodnim propisom za takve slučajeve ustanovljen (zastavom, svjetiljkom i t. d.).

U svakom slučaju dužan je službenik rizničke straže prije zaustavljanja izpitati sve okolnosti, u kojima se nalazi i u koje bi mogao doći, te se unapried pripremiti i odlučiti o mjerama, što će ih kod toga postupka poduzeti, da ne bude iznenađen ili spriečen u izvršenju.

Ako bi zaustavljene osobe bile naoružane ili ako bi imale oruđe, kojim mogu dati odpor ili izvršiti napad, službenik rizničke straže pozvat će ih, da oružje ili

oruđe odlože i da mu zatim jedan po jedan pristupe s predmetima, koje nose ili prevoze.

Ako se zaustavljene osobe ne odazovu pozivu da stanu, ili ako ne će da odlože oružje ili oruđe, odnosno ako ne će pojedinačno da pristupe službeniku rizničke straže, onda službenik rizničke straže mora nastupiti odvažno i smišljeno u svrhu svladavanja protivnika. Ali ako službenik rizničke straže uvidi, da ne će biti u stanju sam svladati odpor, on će zauzeti zgodno mjesto za obranu i prema svojoj snazi sprečavati odpornike u izvršenju prekršaja, a istodobno, ako mu to bude moguće, zatražit će na pogodan način pomoć od najbližih jedinica rizničke straže, oružničkih postaja, redarstvenih oblasti, a u slučaju skrajnje potrebe i od obližnjih zapovjednika postrojbi oružanih snaga.

Zaustavljanje pojedinih prekršitelja i zapljena robe ne smije biti razlogom, da se služba odmah i samovoljno prekine. U ovakvim slučajevima službenik rizničke straže mora i dalje nastaviti vršenje službe, jer je poznato, da se kod većeg kriomčarenja izašalju unapried pojedinci sa zadatkom, da na sebe svrate pozornost službenika rizničke straže, kako bi onda drugi kriomčari s većim količinama robe ili vrednijim predmetima mogli proći bez zapreka.

Uhićene prekršitelje i zaplienjenu robu ili predmete imade službenik rizničke straže dopremiti i predati nadležnom razdjelu rizničke straže, koji će s prekršiteljima i robom postupati prema postojećim dohodarstvenim propisima. Kod prienosa ovakve robe ili predmeta treba paziti, da se roba ne odtuđi, uništi, ošteti ili zamieni.

Obilazci, zasjede i stalne straže

§ 52.

Predusretanje i sprečavanje izvršenja i pokušaja dohodarstvenih i drugih prekršaja postizava se najuspješnije određivanjem i obavljanjem smišljenih obilazaka i zasjeda, posebno u pograničnom području, u krajevima, gdje se sadi duhan, i u predjelima, koji s njima graniče, a prema potrebi i u ostalim krajevima, napose u vinorodno-voćarskim.

Obilazak je krstarenje obhodnja u raznim pravcima sa zadatkom neprekidnog motrenja područja, predjela, objekata i ljudi, a u svrhu sprečavanja i odkrivanja dohodarstvenih i drugih prekršaja.

Prigodom određivanja i vršenja obilazka treba se držati sliedećeg:

a) izbjegavati jednoličnost obilazka i propisivati, da se obilazak obavlja onim smjerom i na takav način, koji daje najviše izgleda na uspjeh. Gdje se obavlja redovita obilazna služba, razpored službe treba propisivati tako, da se obhodnje, određene u obilazak, ukrštavaju (susreću) što češće na raznim mjestima i na taj način jedna drugu nadzire i obavješćuje o svima opažanjima u službi, a prema potrebi da se međusobno i pomažu;

b) obavljati obilaznu službu u svako doba dana i noći bez obzira na vremenske prilike. Obilazak treba pojačati u ono godišnje doba, kada je veće kriomčarenje pojedinih predmeta uobičajeno (nakon berbe i odkupa duhana, berbe grožđa, pečenja rakije), a u pograničnom pojasu, kada se pojavi veće kriomčarenje. Obilazak se imade obavljati osobito noću i kad je nepovoljno vrieme;

c) propisivati obilazak po što više zaklonjenom predjelu tako, da obhodnja u jednom satu obiđe na ravnom zemljištu najviše tri a po brdovitom dva kilometra;

d) polazak obhodnje u obilaznu službu mora biti koliko je god moguće prikriven i neopažen tako, da se zavara trag i pravac obilazka. Obhodnja u obilazku mora zastajkivati i s osobitom pozornošću promatrati i osluškivati, paziti na razne međusobne znakove kriomčara (zvižduk, pjesmu, upadljivu viku, dozivanje, lupanje, zveket, oponašanje životinjskih glasova, a noću i na davanje svjetlostnih znakova), kao i na sve druge okolnosti, koje mogu obhodnji služiti pobudom za njihovu službenu djelatnost. Obhodnja mora paziti na svježe tragove ljudi, stoke i vozila. Ako ovi tragovi vode prema državnoj granici. onda ih treba sliediti do granice;

e) obhodnja, koja u obilazku opazi osobu, koja svojim kretanjem i držanjem odaje sumnju ili koja prati i motri kretanje obhodnje, mora nastojati, da zavara svoj smjer kretanja ili se mora trenutno sakriti, ne odstupajući od određenog joj glavnog smjera. U takvim će slučajevima obhodnja sumnjivu osobu prema potrebi zaustaviti i s njome dalje postupati prema propisima;

f) obhodnja mora noću obilaziti tiho i neprimjetno i izbjegavati svaki glasni razgovor. Obhodnji je zabranjeno u obilazku paliti svjetlo, pušiti, lupati i zveketati oružjem, ona mora izbjegavati sve ono, što bi je moglo odkriti ili odati.

Obhodnja službenika rizničke straže u obilazku i zasjedama mora se sastojati od najmanje dvojice službenika.

Ako se obhodnja nalazi u obilaznoj i zasjednoj službi neprekidno više od 12 sati, potrebno joj je u službenoj zapoviedi propisati vrieme i mjesto za odmor. Trajanje odmora ovisi o vremenu provedenom u toj službi, o terenskim prilikama, težkoći službe i o godišnjoj dobi. Za vrieme ovog odmora obhodnja ne smije odlagati odielo i obuću.

§ 53.

Zasjeda je dobro skrivena (zaklonjena) obhodnja službenika rizničke straže, kojoj je svrha vrebati na dohodarstvene i druge prestupnike, zateći ih na činu, uhvatiti ih i predati oblasti.

Prigodom propisivanja i vršenja zasjeda treba se pridržavati sliedećeg:

a) zasjede treba propisivati, da se drže na onim mjestima, gdje se predmnieva, da će se kriomčari lakše uhvatiti, opaziti ili spriečiti;

b) dolazak obhodnje na zasjednu točku treba biti neopažen. Ako je obhodnji nemoguće izbjeći susret s ljudima, na zasjednu točku, treba da dođe spretnim zaobilaženjem. Obhodnja, koja se sastoji od više službenika, upućuje se k zasjednoj točki pojedinačno i u raznim pravcima;

c) obhodnja mora biti na zasjednoj točki tako skrivena, da je drugi ne mogu opaziti. Vođa obhodnje prema potrebi razpoređuje pojedine službenike obhodnje u zasjedi tako, da hvatanje kriomčara bude što sigurnije i uspješnije i da službenici, koji sudjeluju u zasjedi, mogu u slučaju opasnosti jedan drugome priskočiti u pomoć. Za zasjede po danu odabiru se u ravnici zaklonjena mjesta, a na valovitom i brdovitom tlu mjesta na pogodnim uzvišicama, odkuda

je bolji pregled područja. Noću se zasjeda u dolinama i uvalama, iz kojih je vidljiv pregled tla;

d) zasjede se moraju držati što duže, ali za vrieme velike studeni mogu trajati najviše pol sata. Zasjedu treba držati i između određenih zasjednih točaka, da se što više zavara trag pred dohodarstvenim i drugim prestupnicima.

Upute, navedene u § 52. pod f) vriede još u većoj mjeri za obhodnju, koja je u zasjedi.

Kod noćnih zasjeda obhodnja se mora služiti u znatnoj mjeri sluhom.

Prigodom održavanja zasjede službenici rizničke straže moraju upraviti najveću pozornost u smjeru one strane, od koje je najvjerojatnije da se mogu pojaviti kriomčari. Isto tako oni moraju unapried izpitati, u kojem bi smjeru kriomčari mogli pobjeći i kako bi ih najlakše mogli sliediti i uhvatiti.

Glavne točke zasjeda propisuju se kod rieka, potoka, prievoza, mostova, prokopa, groblja, rubova šuma, razkršća putova, izlaza i ulaza u klance, kod bunara i t. d. a na državnoj granici na onim mjestima, za koja se znade ili može naslućivati, da preko njih prolaze ili mogu prolaziti kriomčari. Glavne i stalne točke zasjeda propisuju nadstojnici povjereničtava rizničke straže za sve razdjele rizničke straže svog područja prema priedlogu zapovjednika razdjela. Ove točke označuju se rimskim brojevima i pod takvim se oznakama upisuju u službene zapoviedi prigodom propisivanja službe. U službenom dopisivanju označuju se točke zasjeda svojim pravim nazivom na pr.: prievoz na Dravi kod Detkovca, most na Dunavu kod Erduta, bunar na zemunskom pašnjaku i slično.

§ 54.

Stalna straža je obhodnja rizničke straže, koja vrši službu na određenim stražištima (stražarskim mjestima). Stražišta se određuju na državnoj granici, carinskim i dvovlastničkim putovima i prolazima, kod carinskih i drugih skladišta (magazina). kao i na ulaznim i izlaznim vratima kod priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom. Stalna straža može se još određivati povremeno nad proizvodnjom, preradbom, utovarom, iztovarom, pretovarom ili pratnjom robe, koja podleži dohodarstvenom nadzoru, gdje je to posebnim propisima određeno. Stalna straža sastoji se od potrebitog broja službenika rizničke straže, ali najmanje od dvojice. Izuzetno može se na stalnu stražu određivati i jedan službenik, ako se straža obavlja u zatvorenom prostoru (skladištu, stražarnici i slično), ali takav službenik ne može ovu službu obavljati neprekidno više od 8 sati.

Ako se obhodnja na stalnoj straži sastoji od više službenika, stalnu stražu drži samo potreban broj službenika, a ostali se naizmjenično odmaraju, ali bez odlaganja odiela i obuće. Vrieme odmora određuje vođa obhodnje.

Na carinskim i dvovlastničkim putovima, gdje su određene stalne straže, stražarnice postavlja i održava Ministarstvo državne riznice — Odjel za carine, a kod priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom, uzdržavaju ih poduzeća. U ovim stražarnicama mora biti peć, pisaći stol i potreban broj stolica. Stražarnice obskrbljuju potrebnim ogrjevom i svietlom njihovi vlastnici. Na privremenim stražištima, gdje službenici rizničke straže obavljaju samo povremenu stražarsku službu (stalna straža kod pečenja

rakije, kod utovara odnosno iztovara robe), mora im se osigurati prostorija, gdje će se službenici naizmjenično odmarati, ako se ova služba obavlja izvan sjedišta razdjela.

Ako se stalna straža službenika rizničke straže nalazi na plovilu (plovnom objektu), koje su dužni pratiti radi zaštite državnih probitaka (prihoda), brodarska poduzeća dužna su osigurati na pramcu plovila prikladnu prostoriju, u kojoj će se straža zadržavati, odmarati i iz koje će moći nadzirati plovilo. Za vrieme stalne straže na ovim objektima službenici rizničke straže dobivaju hranu iz častničke brodske kuhinje uz cienu jednaku onoj, koju plaćaju častnici broda. Ako se stalna straža nalazi na suhozemnim ili zračnim vozilima, imade joj se osigurati prikladno sjedište tako, da može vršiti nadzor nad robom, koju prati.

Službenici na stalnoj straži, dok drže stražu, ne smiju pušiti, niti obavljati kakav drugi posao, koji bi ih odvratio od stražarske dužnosti.

Stalna stražišta propisuju povjereničtva rizničke straže za svoje područje, i takva stražišta označuju nazivom mjesta, gdje se nalaze.

Prijave i podkazi

§ 55.

Prijavom u smislu dohodarstvenih propisa smatra se svako pismeno ili ustmeno priobćenje, što ga javni službenik čini oblasti ili njezinim organima, a kojim prijavljuje, da je neka osoba učinila ili namjerava učiniti dohodarstveni prekršaj.

Podkazom u smislu dohodarstvenih propisa smatra se svako pismeno ili ustmeno priobćenje, što ga po-

sebnička osoba čini rizničkoj straži ili pojedinim njezinim službenicima, kojim se upozorava na osobe ili poduzeća, koji čine ili namjeravaju učiniti neki dohodarstveni prekršaj.

Prijave i podkaze o dohodarstvenim prekršajima dužni su službenici rizničke straže primati u svako doba i uzimati ih najžurnije u postupak. Ime podkazivača mora se držati u tajnosti. Ako prijavitelj ili podkazivač zahtieva, mora mu se izdati potvrda o učinjenoj prijavi odnosno podkazu. U potvrdi se upisuje: ime i prezime prijavljenog odnosno podkazanog, njegovo zanimanje, mjesto i kućni broj njegova boravka, nadnevak i broj, pod kojim je prijava odnosno podkaz zaprimljen. Podkazi se zaprimaju u tajni uručbeni zapisnik.

Kad službenik rizničke straže primi pismeni podkaz, prepisat će ga izostavljajući ime podkazivača, a podkaz će staviti u omot, koji se ima zapečatiti, providiti tajnim brojem uručbenog zapisnika i oznakom »podkaz«. Ustmene prijave i podkazi primaju se zapisnički i s njima se postupa kao i s pismenim prijavama odnosno podkazima. Izvorni podkaz čuva se u tajnoj pismohrani. Dohodarstveni postupak zameće se i obavlja na temelju dohodarstvene prijave, koja se sastavlja prema prijavi odnosno podkazu i prema posljedku obavljenog izviđaja. Prijava odnosno priepis podkaza prilaže se dohodarstvenoj prijavi, podnesenoj proti počinitelju dohodarstvenog prekršaja. Omot, u kojem se nalazi priepis podkaza, može svaka viša oblast otvoriti, ali se nakon pročitanja priepis podkaza mora staviti u novi omot i zapečatiti.

Kada prijavu odnosno podkaz o dohodarstvenom prekršaju primi druga državna ili samoupravna oblast,

ured ili ustanova ona postupa prema propisima zakona o obćem upravnom postupku (§ 10. Z. U. P.).

Službenici rizničke straže dužni su svaku prijavu odnosno podkaz prije uzimanja u postupak temeljito izpitati, kako u pogledu podataka tako i glede istovjetnosti i vjerodostojnosti osobe podkazivača. Ne može se na pr. poduzeti premetačina samo na temelju nabačene sumnje, da se kod nekog čini dohodarstveni prekršaj ili skriva kriomčarena roba.

Podkaze, koji nisu podpisani, treba primiti i upotriebiti samo za predhodno izviđanje. Na temelju ovakvih podkaza može se poduzeti premetačina samo onda, ako se izviđanjem pribave dokazi ili ustanove činjenice, prema kojima je premetačina u smislu postojećih zakonskih propisa dozvoljena. Kod vođenja izvida prema prijavama odnosno podkazima službenici rizničke straže imadu osobito paziti, da podatke prijave odnosno podkaza ne saznaju nepozvane osobe (susjedi ili javnost), jer se time može poniziti ugled i oštetiti dobar glas prijavljene odnosno podkazane osobe ili poduzeća, a može im se nanieti i stvarna šteta, jer ovakve prijave odnosno podkazi mogu biti i posljedica mržnje i osvete.

Premetačina i pregled

§ 56.

Premetačina zgrade, stana, prostorija, željezničkih i poštanskih kola, brodova, zrakoplova i drugih prievoznih sredstava u smislu dohodarstvenih propisa jesu uredovni čini, što ih na temelju pismenog rješenja, obavlja službenik rizničke straže u spomenutim objektima i na osobama, koje se u njima zateknu, u svrhu odkrivanja dohodarstvenih prekršaja ili u svrhu pronalazka kriomčarskih predmeta.

Premetačina zgrade, stana i ostalih prostorija

§ 57.

Kad postoji temeljita sumnja, da se kod koje osobe ili u nekoj zgradi, stanu ili drugim prostorijama nalazi kriomčarski predmet, vrše pripreme za dohodarstveni prekršaj ili je takav prekršaj već učinjen, odnosno ako se negdje nalaze počinitelji, sudionici, pomagači, tragovi, sprave ili druga pomagala dohodarstvenog prekršaja, ili se bez oblastne dozvole obavlja obrt, koji podpada pod dohodarstveni nadzor, može službenik rizničke straže poduzeti premetačinu i pregled takve zgrade, stana ili prostorije te osoba, koje se u njima zateknu. Nad ženskim osobama može obaviti premetačinu samo pouzdana ženska osoba.

Premetačinu i pregled zgrade, stana i ostalih prostorija te osoba, koje se u njima zateknu, može obaviti službenik rizničke straže samo na temelju pismenog rješenja. Bez posebnog pismenog rješenja može službenik rizničke straže obaviti premetačinu i pregled samo onih zgrada, stanova i prostorija, u kojima se obavlja obrt, koji stoji pod dohodarstvenim nadzorom, u prostorijama, u kojima su smještene sirovine ili gotovi proizvodi takvih poduzeća, kao i u zgradama, stanovima i prostorijama prekršitelja ili kad se prekršitelj bježeći pred službenikom rizničke straže, koji ga progoni, skloni u koji od spomenutih objekata.

Rješenja za premetačinu zgrade, stana i ostalih prostorija, prema obrazcu broj: 40 izdaje nadležni zapovjednik razdjela rizničke straže i svaka viša jedinica rizničke straže. Ako premetačinom rukovodi službenik monopolske, potrošarinske, carinske ili koje druge dohodarstvene oblasti, rješenje za premetačinu izdaje

službena oblast odnosnog službenika. O svakoj obavljenoj premetačini, poduzetoj na temelju rješenja izdanog od strane zapovjednika razdjela rizničke straže, imade odnosni razdjel rizničke straže pismeno izviestiti nadležno povjereničtvo rizničke straže.

Službenik rizničke straže, kome je naloženo, da obavi premetačinu, dužan je predati rješenje o premetačini onoj osobi, koju mora pregledati, odnosno koja posjeduje prostorije, u kojima se ima obaviti premetačina. Odnosna osoba potvrđuje primitak rješenja svojim podpisom. Istodobno je službenik rizničke straže dužan priobćiti razlog premetačine i pozvati osumnjičenu osobu, da kriomčarenu robu ili predmete dohodarstvenog prekršaja dobrovoljno preda.

Prije započete premetačine poziva se osoba, koje se premetačina tiče, a u njezinoj odsutnosti jedan od odraslih ukućana odnosno zamjenik ili susjed, da premetačini prisustvuje, Kod permetačine, što je obavlja službenik rizničke straže, mora prisustvovati obćinski ili redarstveni izaslanik ili dva građanina.

Ako je potrebno obaviti premetačinu u državnim, samoupravnim ili drugim javnim uredima, ustanovama ili zavodima ili vjerskim bogomoljama, službenik rizničke straže, koji obavlja premetačinu, dužan je prije početka premetačine obaviestiti predstavnika dotičnog ureda, ustanove, zavoda odnosno bogomolje o namjeravanoj premetačini. Ako je pak potrebno obaviti premetačinu u vojničkim objektima, službenik rizničke straže obratit će se prije premetačine zapovjedniku odnosno dužnostniku, kojem je povjeren odnosni vojnički objekt, da dozvoli ulazak u odnosne prostorije. Ukoliko se radi o premetačini i pregledbi kod stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom, a nalaze se u

vojničkim objektima (prodavači duhana, gostionice, zalogajnice i t. d.) može se ova obaviti i bez dozvole vojničkih oblasti odnosno njihovih predstavnika.

§ 58.

Premetačina i pregledba zgradn, stana i drugih prostorija ima se obaviti iznenada, pristojno i uljudno tako, da se sačuva kućni mir i izbjegne pozornost i skupljanje susjeda. Kod toga treba nastojati, da se ne povriede vjerski osjećaji i običaji, da se ne škodi dobrom glasu dotične osobe odnosno poduzeća i da se sačuvaju posebničke tajne, za koje se je saznalo prigodom premetačine i pregledbe, a koje se ne odnose na dohodarstveni prekršaj.

Premetačina i pregledba može se obavljati samo po danu od izlaza do zalaza sunca, ali ako započeta premetačina i pregledba nije dovršena do zalaza sunca, ona se može nastaviti i po noći, dok ne bude dovršena. Ako postoji sumnja, da se u stanovitoj kući ili zgradi nalazi kriomčarena roba ili predmeti prekršaja odnosno, da se skrivaju kriomčari, a premetačina se ne može obaviti zbog noći, dužni su službenici rizničke straže neopaženo zaposjesti ove objekte do izlaza sunca i tada pristupiti uredovanju. Iznimno može se obaviti premetačina i pregledba i preko noći kod onih poduzeća i stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom, kada se njihovo poslovanje obavlja po noći, i to samo za vrieme trajanja tog poslovanja.

Svi objekti, u kojima se vrši premetačina, i sve osobe, koje se u njima zateknu, imaju se prema potrebi osigurati odnosno staviti pod nadzor, da se kriomčareni predmeti ne unište, sakriju ili promiene.

Ako je potrebno, izvršit će se i osobna premetačina svih zatečenih osoba.

Kod premetačine stanova žitelja muslimanske vjeroizpoviesti, premetačina odaje, u kojima se zadržavaju ženske osobe, može se izvršiti preko koje pouzdane žene. Ako takve žene nema, dužno se je žensko osoblje na poziv službenika rizničke straže udaljiti iz odaje, koju treba pregledati. Nakon toga će se u odnosnoj odaji obaviti premetačina.

O svakoj obavljenoj premetačini i pregledbi zgrade, stana i ostalih prostorija sastavlja se zapisnik prema obrazcu broj: 41. Ovaj zapisnik podpisuju sve osobe, koje su prisustvovale premetačini i pregledbi. Ako osoba, kod koje je premetačina obavljena, uzkrati podpis zapisnika, ova se činjenica mora u zapisniku iztaknuti.

Zapisnik o obavljenoj premetačini i pregledbi zgrade, stana i ostalih prostorija podpun je dokaz o svemu, što je premetačinom i pregledbom ustanovljeno.

Kada se premetačinom i pregledbom pronađe kriomčarena roba ili predmeti prekršaja, s njima se postupa prema odnosnim dohodarstvenim propisima. Ako se ova roba oduzima, izdaje se posjedniku oduzete robe potvrda prema obrazcu broj: 42. U slučaju bezuspješno obavljene premetačine, izdaje se posjedniku zgrade ili stana odnosno predstavniku ureda, ustanove ili zavoda svjedočba o posljedku premetačine prema obrazcu broj: 43.

Prigodom premetačine prostorija i poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom, posljedak premetačine upisuje se samo u knjige ili zabilježbe, koje se vode prema odnosnim dohodarstvenim propisima.

Premetačinom i pregledbom zgrade, stana i ostalih prostorija redovito rukovodi stariji i izkusniji službenik rizničke straže.

Premetačina na otvorenom prostoru

§ 59.

Ako službenik rizničke straže opravdano posumnja, da se kod neke osobe, zatečene na otvorenom prostoru izvan naseljenih mjesta, nalazi kriomčarena roba, predmeti dohodarstvenog prekršaja, sredstva ili sprave, s kojima je učinjen ili se namjerava počiniti dohodarstveni ili koji drugi prekršaj, a nema prisutnika, ovlašten je osumnjičenu osobu sam pretražiti, ako osumnjičenik na poziv, odnosne predmete dragovoljno ne preda.

Žensku osobu, zatečenu na otvorenom prostoru izvan naseljenih mjesta, ne smije službenik rizničke straže pretražiti, pa makar ona na to i pristala. Takvu osobu dužan je pozvati, da odnosne predmete preda dragovoljno, a ako to ne učini, upozorit će je, da će biti predvedena do najbliže pouzdane ženske osobe radi pretrage. Ukoliko takva osoba ni nakon upozorenja predmete ne preda, službenik rizničke straže odpratit će je do najbliže pouzdane žene, koja će je pretražiti.

Kad je posljedak ovakve premetačine bezuspješan, službenik rizničke straže dužan je na zahtjev pretražene osobe izdati joj svjedočbu o posljedku premetačine prema obrazcu broj: 43.

O svakoj ovako obavljenoj premetačini službenik rizničke straže dužan je kod povratka iz službe izviestiti zapovjednika razdjela, odnosno voditelja izpostave.

Premetačina i pregled prievoznih sredstava

§ 60.

Kad postoji sumnja, da se u željezničkim kolima, brodovima, zrakoplovima, njihovim skladištima ili na drugim prievoznim sredstvima nalazi kriomčarena roba ili drugi predmet dohodarstvenog prekršaja, ovlašten je službenik rizničke straže poduzeti premetačinu ovih prievoznih sredstava odnosno njihovih skladišta, a prema potrebi i svih osoba, koje se tamo zateknu, ako na predhodni poziv odnosne predmete ne bi dragovoljno predali. Ovakvu premetačinu može poduzeti službenik rizničke straže samo na temelju službene zapoviedi i bez posebnog rješenja o premetačini.

Osobna premetačina obavlja se po mogućnosti u odieljenoj prostoriji. Ako premetačinu ženske osobe ne bi odmah mogla obaviti pouzdana žena, službenik rizničke straže stavit će osumnjičenu žensku osobu pod nadzor, a premetačina će se obaviti na prvoj postaji, gdje se prievozno sredstvo dulje vremena zadržava, odnosno u mjestu, do kojeg dotična osoba putuje. Premetačinom se ne smije zadržavati niti ometati redoviti promet.

Premetačini prievoznih sredstava, kada su u pokretu, prisustvuje pratilac ili upravljač odnosnog prievoznog sredstva, a kod premetačine u uredovnicama ili skladištima odnosnih prievoznih poduzeća prisustvuje upravitelj uredovnice odnosno skladišta ili službenik odnosno namještenik, koji je na to ovlašten.

Kod premetačine ručne putničke prtljage dužnost je putnika na poziv službenika rizničke straže otvoriti prtljagu u svrhu pregledbe. Ako se tom prilikom za pojedini komad prtljage nitko ne javi kao vlastnik,

ovlašten je službenik rizničke straže takvu prtljagu radi pregledbe i silom otvoriti.

Pregled odnosno premetačina putničke prtljage, koja se predaje radi prievoza, može se obaviti samo kod predaje ili prigodom preuzimanja takve prtljage. Ali službenik rizničke straže može u službenim kolima prievoznih sredstava sravnjivati putničku prtljagu s njihovim voznim izpravama, pa ako mu se tom prilikom učini, koji komad prtljage sumnjiv, stavit će uz voznu izpravu takve prtljage uredovnu zabranu, prema obrazcu broj: 44, uslied koje se ta prtljaga može izdati preuzimatelju samo u prisutnosti službenika rizničke straže. Uputna postaja dužna je o tome izviestiti najbližu rizničku stražu.

Sve ostale pošiljke, sumnjive s gledišta kriomčarenja, koje se predaju na prievoz, može službenik rizničke straže otvoriti, pregledati i premetnuti bez obzira gdje se nalaze. Ovo urdovanje može se poduzeti i bez prisutnosti vlastnika odnosno preuzimatelja pošiljke.

Ako službenik prievoznog poduzeća posumnja, da se u kojem komadu putničke prtljage ili u pošiljci nalazi kriomčarena roba, dužna je uprava odnosnog poduzeća tu sumnju prijaviti najbližoj rizničkoj straži. Ovakve pošiljke mogu se izručiti naslovniku samo pod neprimjetnom pazkom službenika rizničke straže.

Zapisnik o izvršenoj premetačini (obrazac broj: 41) sastavlja se uviek, kada se izvrši premetačina prtljage i pošiljaka bez prisutnosti stranke. Ovaj zapisnik sastavlja se u tri primjerka, od kojih prvotnik zadržava službenik, dvogubka se stavlja u pretraženu prtljagu odnosno u pošiljku, a trogubka se predaje prisutnom predstavniku prievoznog poduzeća. Nakon ovakve premetačin imade se prtljaga ili pošiljka povjerenstveno

zatvoriti i osigurati oblastnim pečatom odnosno plombom.

Premetačinu vojničkih prievoznih sredstava mogu poduzeti službenici rizničke straže samo uz predhodno odobrenje vođe (zapovjednika) prievoznog sredstva. Ako se premetačina uzkrati, službenik rizničke straže podniet će o tome pismeni izvještaj.

Glede pregleda i premetačine prtljage i pošiljaka članova diplomatskog zbora i diplomatskih glasnika (kurira), vriede posebni propisi.

Premetačina i pregled poštanskih pošiljaka

§ 61.

U slučaju temeljite sumnje, da se u poštanskim uredima, njihovim skladištima ili poštanskim prievoznim sredstvima nalaze pošiljke, koje sadržavaju kriomčarenu robu ili druge dohodarstveno zabranjene predmete, službenik rizničke straže ovlašten je na temelju službene zapoviedi, bez posebnog rješenja, izvršiti vanjsku pregledbu pošiljaka. Ako se ovakvom pregledbom pronađu sumnjive poštanske pošiljke, službenik rizničke straže stavlja takve pošiljke pod oblastni pečat ili zapor (plombu) i pod uredovnu zabranu (obrazac broj: 44). Zabrana se prilaže popratnim izpravama sumnjive pošiljke, a ova zabrana sadrži zahtjev uputnom poštanskom uredu, da se odnosna pošiljka ne smije izručiti naslovniku bez predhodne obaviesti rizničkoj straži. Izručenje ovakve pošiljke može usliediti samo u neprimjetnoj prisutnosti službenika rizničke straže.

Pratioci željezničkih poštanskih kola (ambulanca) dužni su na poziv službenika rizničke straže u njihovoj

prisutnosti iz izkaza predaje ustanoviti točno stanje i broj poštanskih pošiljaka. U slučaju, da je broj pošiljaka veći od onog broja, koji bi morao biti, treba nastojati, da se pošiljke s kriomčarenim predmetima pronađu, izluče od ostalih i predadu službeniku rizničke straže, koji će postupati u smislu postojećih zakonskih i drugih propisa.

Ako tom prilikom službenik rizničke straže posumnja, da se u kojoj pošiljci, koja je upisana u izkaz predaje, nalazi kriomčarena roba, mogu staviti uredovnu zabranu na takvu pošiljku na način izložen u prvoj stavci.

Poštanska kola i samovoze, koji prevoze poštu, putnike, prtljagu i drugu robu, ne može službenik rizničke straže zaustavljati i pregledati poslije odlazka s polazne postaje ili carinarnice osim slučaja, kad riznička straža temeljito posumnja, da se kod kojeg putnika ili pratioca pošte nalazi kriomčarena roba, odnosno ako se poštanska kola ili samovoz zateknu na stranputici ili mjestu, koje nije predviđeno u voznom redu. Pregled ovakvih poštanskih prievoznih sredstava riznička straža obavlja samo kod uputnog poštanskog ureda Ako se osoblje, koje prati poštu, zateče u kriomčarenju, službenik rizničke straže ne smije ga zadržavati nakon obavljenog uredovanja.

Kada poštanski službenici sami posumnjaju, da se u poštanskim pošiljkama nalazi kriomčarena roba, dužni su o tome odmah obaviestiti najbližu rizničku stražu i sumnjivu pošiljku izručiti naslovniku u neprimjetnoj prisutnosti službenika rizničke straže.

Pregledbi poštanskih pošiljaka u poštanskim uredima, njihovim skladištima i poštanskim prievoznim sredstvima, prisusutvuje upravitelj poštanskog ureda,

pratilac poštanskih željezničkih kola ili samovoza odnosno pratilac drugih poštanskih prievoznih sredstava.

Prievozne poštanske pošiljke, koje dolaze iz inozemstva i provoze se u druge države, kao i poštu diplomatskih predstavničtava službenik rizničke straže ne može pregledavati.

Sve ostalo, što je propisano kod pregleda prtljage na željeznicama, brodovima i t. d., vriedi i kod pregleda poštanskih pošiljaka.

Ponovni pregled carinske robe, sravnjivanje i oduzimanje izprava

§ 62.

Kad službenik rizničke straže zatekne carinsku robu bez carinskih izprava, ili kad posumnja u valjanost carinskih izprava, odnosno kad u unutarnjosti države ili na pograničnom području naiđe na carinsku robu, za koju osobno posumnja, ili za koju postoji prijava ili podkaz, da nije pravilno ocarinjena, vlastan je (§ 13. zakonske odredbe o rizničkoj straži) zahtievati od nadležne carinarnice potrebna objašnjenja i sumnjive carinske izprave sravnjivati s odnosnim carinskim knjigama, koje se vode kod carinarnica, a sumnjivu carinsku robu s prienosnim ili prievoznim sredstvima i sumnjive osobe dopratiti najbližoj carinarnici i zahtievati ponovni carinski pregled odnosne robe. Nadležna carinarnica je dužna obaviti takav ponovni carinski pregled, i to preko onih carinskih činovnika, koji nisu sudjelovali u prvom carinskom pregledu odnosne robe. Ako kod dotične carinarnice nema takvih činovnika, tada će se ponovni pregled robe obaviti u prisutnosti onih službenika rizničke straže, koji su stavili zahtjev

za ponovni carinski pregled robe. Isto je tako službenik rizničke straže vlastan pismenim putem zahtievati od nadležne carinarnice ovjerovljene priepise carinskih izprava odnosno ovjerovljene izvadke iz carinskih knjiga, u svrhu ustanovljenja vjerodostojnosti oduzetih carinskih izprava.

Kod ostalih dohodarstvenih ureda (monopolskih i poreznih), vlastan je službenik rizničke straže zahtievati sva potrebna objašnjenja o odmjeri i uplati državnih daća, koje spadaju u djelokrug nadzorne službe rizničke straže, a oduzete izprave sravnjivati kod ovih ureda s knjigama i s propisnicama, na temelju kojih su ove izprave izdane.

Ovlasti, koje proizlaze iz prednjih propisa, imaju samo činovnici, nadpriglednici, priglednici i oni dočinovnici rizničke straže, koji vrše dužnost zapovjednika razdjela rizničke straže.

Oboružanje rizničke straže

§ 63.

Oružje, oružnu opremu i strjeljivo za potrebe rizničke straže izdaje Ministarstvo oružanih snaga.

Svakom dočinovniku i pokusniku rizničke straže izdaje se na službenu upotrebu puška, samokres, bod s ostalom oružnom opremom i strjeljivom. U redovitim prilikama daje se svakom službeniku na upotrebu 20 naboja za pušku odnosno 25 naboja za samokres, a na državnoj granici i u izvanrednim prilikama daje se strjeljivo u količini prema potrebi.

U pogledu držanja i nošenja oružja, koje je povjereno rizničkoj straži za vršenje službe, vriede propisi

o držanju i nošenju oružja i propisi vježbovnika za domobransko pješačtvo.

Oružje, oružna oprema i strjeljivo mora uviek biti čisto i podmazano. Zapovjednik razdjela dužan je redovito dvaput mjesečno obaviti pregled oružja, opreme i strjeljiva, a ostali predpostavljeni dužni su to činiti uviek, kad vrše pregled jedinica rizničke straže. Stručnu pregledbu oružja obavlja stručno osoblje Ministarstva oružanih snaga.

Kad službenici rizničke straže nose službeno oružje (pušku, samokres) moraju kod sebe imati i službeni oružni list prema obrazcu broj: 24.

Službeni oružni list izdaje nadležno povjereničtvo rizničke straže, a vraća se istom povjereničtvu istodobno, kada se vraća i oružje.

Lovačko oružje mogu nositi službenici rizničke straže samo kad su slobodni od službe, ako izpunjavaju za to propisane uvjete o držanju i nošenju lovačkog oružja.

Uporaba oružja

§ 64.

Ovlast uporabe oružja, koju ima službenik rizničke straže, temelji se na pravu države, da zaštiti svoje dohodarstvene probitke, i na dužnosti tog službenika, da takve probitke štiti.

Službenik rizničke straže ima pravo u službi uporabiti oružje u slučajevima, propisanim u § 17. zakonske odredbe o rizničkoj straži, ali se pri tome mora držati načela, da se oružje može upotriebiti samo kao skrajnje sredstvo, da se osoba učini nesposobnom za napadaj, odpor ili bieg, kao i da joj se sprieči ne-

dozvoljeni prielaz preko državne granice. Službenik rizničke straže mora izbjeći uporabi vatrenog oružja, kad god svrhu može postići tjelesnom snagom ili upotrebom hladnog oružja.

Kada se odpor daje s pomoću prievoznog sredstva (kolima, samovozom, brodom i t d.) službenik rizničke straže mora kod svladavanja odpora nastojati prvenstveno onesposobiti takvo prievozno sredstvo za daljnji pokret, ako se to može postići bez opasnosti po ljudski život (presjeći zapregu, kojom marva vuče kola, onesposobiti marvu, točak, stroj i t. d.).

Prije uporabe oružja službenik rizničke straže dužan je na način, propisan u § 14. zakonske odredbe o rizničkoj tsraži i u § 51. ovog naputka, pozvati sumnjive osobe, da stanu. Tek nakon što je takve osobe pozvao da stanu i osvjedočio se, da su one poziv čule, opazile odnosno razumjele, može službenik rizničke straže upotriebiti oružje. To osobito vriedi kod zaustavljanja brodara ili lađara i osoba na valovitom zemljištu za vrieme promjenljivog i ružnog vremena (kiše, magle, bure i t. d.).

Službenik rizničke straže ne može upotriebiti oružje:

U unutarnjosti:

a) protiv kriomčara kad napuste ili odbace teret (breme) ili napuste prievozno sredstvo, pa se dadu u bieg;

b) protiv osoba, koje su oboružane oružjem ili providene oruđem, kad oružje ili oruđe odbace; i

c) protiv veće skupine nenaoružanih ljudi, koji ni činom ni riečju ne pokazuju namjeru, da su odlučili oduprieti se uredovanju službenika rizničke straže, nego se naprotiv na njihov poziv raziđu.

U pograničnom području:

a) protiv osoba, koje službenik rizničke straže zatekne u naseljenim mjestima ili na dozvoljenim putovima, ako na poziv službenika rizničke straže ne stanu, već počnu bježati. Ali ako ovakve osobe u biegu skrenu s dozvoljenog puta ili iziđu iz naseljenog mjesta, pa na opetovani poziv službenika rizničke straže ne će da stanu, može se uporabiti oružje;

b) protiv brodara na pograničnim riekama, ako nisu pristali uz našu obalu ili kad se od obale odtisnu, pa se na poziv vrate na našu obalu.

Napadaj i odpor

§ 65.

Pod napadajem u smislu ovog naputka razumieva se takav čin, kada jedna ili više osoba zajedno tvorno napadnu ili namjeravaju napasti službenike rizničke straže na način, da ga pograbe, udare, ozliede, razoružaju ili ubiju. Isto se tako napadajem smatra svaki sličan pokušaj upravljen protiv osobe, koju službenik rizničke straže prati ili čuva.

Napadaj, koji nije pogibeljan tako, da dovodi u opasnost osobnu sigurnost službenika rizničke straže ili sigurnost osoba, koje oni prate ili čuvaju, ne ovlašćuje službenika rizničke straže, da odmah upotriebi oružje. Tako se na pr. ne će upotriebiti oružje, ako nedorasli dječak, starac, žena, pijan ili neuračunljiv čovjek napadne na službenika rizničke straže. U takvom će se slučaju službenik rizničke straže na zgodan način skloniti ili napadača tjelesnom snagom svladati.

Kao odpor pri odkrivanju i sprečavanju dohodarstvenih prekršaja i hvatanju sumnjivih osoba smatra se:

a) kad se osobe s teretom (bremenom), prienosnim ili prievoznim sredstvom ne odazovu pozivu da stanu, već bježe s teretom, prienosnim odnosno prievoznim sredstvima;

b) kad se osobe, naoružane oružjem ili oruđem, ne odazovu pozivu, da odlože oružje ili oruđe, ili ako već odloženo oružje ili oruđe ponovno uzmu;

c) kad se skup ljudi, sumnjivih zbog kriomčarenja, brojno jačih od službenika rizničke straže, iako bez oružja ili oruđa, ne odazovu pozivu da stane i ne će na poziv, da jedan po jedan bez oružja odnosno oruđa priđu službenicima rizničke straže;

d) kad zločinac, koga je službenik rizničke straže zatekao ili uhvatio na činu ili mu je predan, da ga stražarski čuva ili prati, počne bježati, pa na poziv ne stane, a nema drugog načina, da se u tome sprieči;

e) ako se brodari ne odazovu pozivu službenika rizničke straže, da dopuste pristup na brod, a ne pokazuju volju, da to učine, već naprotiv riečju ili činom pokažu, da su odlučili oduprieti se uredovanju službenika rizničke straže;

f) kad neka osoba namjerava silom spriečiti službenika rizničke straže, da provede započeto uredovanje ili mu se ma na koji način nasilno odupre pri uredovanju.

Sumnjive osobe

§ 66.

Sumnjivim osobama smatraju se osobe, koje su službenicima rizničke straže poznate kao kriomčari, odnosno one osobe, koje su im osobno nepoznate, ali svojom vanjštinom, ponašanjem, odievanjem, kretnjama, a prema mjestu i vremenu, gdje su zatečene, daju opravdanog povoda sumnji i vjerojatnom

zaključku, da namjeravaju izvršiti ili da su izvršile kriomčarenje ili kakav drugi dohodarstveno-kažnjivi čin. Sumnjiva je i ona osoba, koja je prema osobnom opisu slična onoj osobi, za kojom je izdana tjeralica, zatim ona osoba, koja nema urednih izprava ili za koju se s razlogom posumnja, da posjeduje krivotvorene ili lažne izprave, kao i ona osoba, koja se bez potrebe nalazi na nedozvoljenu putu u blizini granice ili u nedozvoljeno vrieme, ili koja u pograničnom području, pozvana da stane, to ne učini.

Kao dozvoljeni putovi na državnoj granici smatraju se carinski, dvovlastnički i drugi od strane carinskih oblasti priznati putovi i prielazi, određeni za prielaz ili prienos robe preko državne granice.

Nedozvoljenim prielazom državne granice smatra se svaki prielaz državne garnice izvan priznatih carinskih putova i mjesta, a na priznatim carinskim putovima i prielazima smatra se nedozvoljenim prielazom svaki pokušaj prielaza državne granice, koji se vrši u nedozvoljeno vrieme ili bez prijave službeniku rizničke straže.

Pripadnika strane oružane sile (vojnika, oružnika, rizničkog ili drugog pograničnog službenika) susjedne države, kojeg službenik rizničke straže zatekne na našem državnom pograničnom području bez urednih izprava za prielaz granice, dužan je upozoriti, da se nalazi na zemljištu strane države i pozvati ga, da se odmah vrati preko granice. Ako se ovome pozivu odazove, treba ga pratiti u stanovitom razmaku, dok ne prieđe granicu. Ako se pozivu ne odazove, imade se makar i uporabom oružja, razoružati, uhititi i predati razdjelu rizničke straže, koji ga imade pod sigurnom pratnjom predati najbližem zapovjedničtvu oružanih snaga.

Dužnost službenika rizničke straže nakon uporabe oružja

§ 67.

Poslije svake uporabe oružja dužan je službenik rizničke straže, ukoliko mu ne prieti opasnost po vlastiti život, osvjedočiti se, je li netko ranjen ili poginuo. Ranjeniku je dužan odmah pružiti prvu pomoć (izpiranjem rane, zaustavljanjem krvi i povijanjem rane) a nakon toga pobrinuti se, da se ranjenik žurno prenese u najbliže mjesto ili bolnicu, gdje mu se može pružiti liečnička pomoć. Ako je netko poginuo, dužan je nad poginulim držati odnosno postaviti stražu sve dotle, dok se ne obavi povjerenstveni sudbeni pregled. O događaju dužan je službenik rizničke straže najbržim načinom obaviestiti svog zapovjednika razdjela i nadležno obćinsko poglavarstvo odnosno mjestnog starješinu. Zapovjednik razdjela dužan je o tome odmah (brzoglasno ili brzojavno) izviestiti predpostavljeno povjereničtvo rizničke straže, a sudbenu oblast samo u slučaju, kad je netko poginuo.

Odmah nakon svake uporabe oružja dužan je službenik rizničke straže sastaviti izvještaj o događaju, na način izložen u § 68. ovog službovnog naputka. Na temelju takvog izvještaja mora se najžurnije obaviti očevid na licu mjesta. Taj očevid obavlja se u prisutnosti predstavnika nadležnog obćinskog poglavarstva.

O posljedku obavljenog očevida sastavlja se zapisnik, u kojem se opisuje tok događaja, kako bi se došlo do zaključka, je li uporaba oružja bila opravdana. Zapisnik podpisuju svi članovi povjerenstva, koji su prisustvovali očevidu. Kad je upotrebom oružja netko ranjen ili ubijen, sastavlja se još i položajni nacrt, iz

kojeg mora biti vidljivo: mjesto službenika rizničke straže, s kojeg je izvršio uporabu oružja, mjesto, na kojem je osoba ranjena ili poginula, udaljenost tih mjesta, položaj zemljišta (terena) na tom mjestu, kao i sve druge činjenice, koje su od važnosti za ocjenu opravdanosti uporabe oružja.

Kad župsko nadzorničtvo rizničke straže primi izvještaj o upotrebi oružja s povjerenstvenim zapisnikom i ostalim prilozima, dužno je s najvećom pomnjom izpitati, je li uporaba oružja bila opravdana. Ako je uslied uporabe oružja proti službeniku rizničke straže zametnut sudbeno- kazneni postupak, župsko će nadzorničtvo pismeno zamoliti nadležnu sudbenu oblast, pred kojom se slučaj razpravlja, da se o danu razprave obaviesti i župsko nadzorničtvo rizničke straže, da bi ono izaslalo na razpravu nadležnog nadstojnika povjereničtva rizničke straže ili svog izaslanika radi pružanja možebitnih potrebnih razjašnjenja sudu o zadatcima, dužnostima i pravima službenika rizničke straže.

U slučaju zametnuća stegovnog postupka proti službeniku rizničke straže, zbog nezakonite upotrebe oružja, stegovna kaznena odluka doniet će se tek nakon dovršenja sudbeno-kaznenog postupka, ako je ovaj protiv službenika zametnut.

Svaka uporaba oružja, pa i ona u svrhu davanja znakova (signala), kao što je pucanje u svrhu davanja znaka drugoj obhodnji, upisat će se u dvopisu službene zapoviedi i prijaviti nakon povratka iz službe predpostavljenom zapovjedniku razdjela, koji to upisuje u dnevnik službe. Odpis ovako potrošenog strjeljiva vrši se na temelju izvještaja o događaju, priepisa

dvopisa službenih zapoviedi, zapisnika o obavljenom izvidu na licu mjesta i na temelju priedloga zapovjednika razdjela rizničke straže.

Izvještaj o događaju

§ 68.

Proti osobi, koja napadne službenika rizničke straže u vršenju službe ili povodom te službe, koja mu se prietnjom ili silom suprostavi, ili ga vrieđa, ili ga prisili, da kakav posao izvrši ili ga spriečі u izvršenju službe, sastavit će službenik rizničke straže izvještaj o događaju, a ovakvu osobu, ako je nepoznata, skitnica ili bez stalnog obitavališta, može uhititi i odmah predati najbližem obćinskom poglavarstvu, oružničkoj postaji ili redarstvenoj oblasti radi daljnjeg postupka.

Izvještaj o događaju sastavlja se u tri primjerka i odmah predaje zapovjedniku razdjela odnosno voditelju izpostave. Prvi i drugi primjerak takva izvještaja s ovjerovljenim priepisom dvopisa službene zapoviedi, ako je službenik rizničke straže vršio službu prema službenoj zapoviedi, predlaže se žurno nadležnom povjereničtvu rizničke straže. Nadstojnik povjereničtva izpituje izvještaj o događaju, pa ako ustanovi, da je uredno sastavljen i da postoje opravdani razlozi, da se osoba kazneno progoni, dostavlja prvi primjerak ovog izvještaja s prilozima nadležnom državnom tužiteljstvu, a drugi primjerak predlaže nadležnom župskom nadzorničtvu rizničke straže radi znanja.

Izvještaj o događaju mora sadržavati:

Ime i prezime, obitavalište osobe, proti kojoj se podnosi, mjesto, dan i sat, kada se je događaj zbio, točan opis događaja s naznačenjem imena i prezimena, obi-

tavališta osoba, koje su događaju prisustvovale i s možebitnim zaplienjenim ili oduzetim oružjem ili oruđem, kojim je napad izvršen odnosno pokušan. U zaključku izvještaja o događaju mora službenik rizničke straže staviti zahtjev, da se okrivljeni kazneno progoni.

Službenik rizničke straže podnosi također u jednom primjerku izvještaj o događaju i u slučaju oštećenja, uništenja ili gubitka državne imovine, imovine predane mu na uporabu, povjerene na čuvanje ili pratnju, kao i u slučaju, ako u obavljanju službenog posla ili povodom takvog posla nesretnim slučajem tjelesno teže nastrada ili bude povrieđen.

Kod slučajeva, gdje službenik rizničke straže tako nastrada ili bude povrieđen, da ne može osobno napisati izvještaj o događaju, dužan je to učiniti zapovjednik razdjela ili njegov zamjenik na temelju ustmenih izkaza dotičnog službenika, a ako službenik ne bude mogao dati ni ustmene podatke o događaju, tada će zapovjednik razdjela odnosno njegov zamjenik sastaviti izvještaj prema podatcima, pribavljenim izvidima a mjestu događaja.

U svakom slučaju, kad netko uslied uporabe oružja ili oruđa bude ranjen ili ubijen, odnosno kad službenik rizničke straže tjelesno nastrada ili bude povrieđen, nadstojnik povjereničtva rizničke straže obavit će prema izvještaju o događaju očevid na licu mjesta i svestrano izpitati sve okolnosti, pod kojima se je zbio događaj. Kad je upotrebom oružja ili oruđa netko ranjen, ili ubijen, obavlja se ovaj očevid na način, propisan u § 67. ovog naputka. U svim drugim sučajevima obavlja izvide na mjestu događaja predpostavljeni zapovjednik razdjela.

Kod izvida, ukoliko je u vezi s ustanovljenjem štete, gubitka, potroška ili neupotrebljivosti oružja, oružne opreme i strjeljiva, imade se postupati još i prema uputama Ministarstva oružanih snaga, koje se odnose na takve slučajeve. Iste upute vriede i u slučaju odpisa, popravka, naknade štete i t. d. za upotriebljeno, oštećeno, izgubljeno ili oteto oružje, oružnu opremu i strjeljivo.

Uhićenje i vezanje prekršitelja, napadača ili odpornika

§ 69.

Prekršitelja, napadača ili odpornika, koji je nepoznat, ili koji prema svojem zanimanju nema stalnog prebivališta, može službenik rizničke straže uhititi i s prijavom predati razdjelu rizničke straže. Zapovjednik razdjela odnosno njegov zamjenik imade odmah s uhićenom osobom provesti dohodarstvenu iztragu, ako je takva osoba uhićena zbog dohodarstvenog prekršaja, a zatim je najdalje u roku od 24 sata s dopisom predati najbližem obćinskom poglavarstvu ili redarstvenoj oblasti u svrhu ustanovljenja njezine istovjetnosti i možebitnog daljnjeg kaznenog postupka proti njoj.

Ako je uhićeni prekršitelj počinio carinski prekršaj, tada će se zajedno s prijavom predati nadležnoj carinarnici.

Kad prieti opasnost, da bi prekršitelj, napadač ili odpornik prigodom pratnje mogao pobjeći, može ga službenik rizničke straže prema potrebi i vezati. Vezanje se vrši uzicom tako, da se uhićeniku vežu obje ruke na leđima. Kod tog se postupa ovako: Službenik rizničke straže napravi prevlakom uzice kroz petlju

dva koluta, pristupi uhićeniku iza leđa, te natakne brzo na svaku ruku (preko ručnih zglobova) po jedan kolut, koje nakon toga pritegne toliko, da se ruke ne mogu izvući, a da se kolanje krvi ne sprieči; nakon što je napravljen prvi uzao, ovije se ostali dio uzice oko desne i lieve ruke toliko puta, da samo mali komadić ostane za pravljenje drugog uzla. Za vrieme, dok jedan službenik vrši vezanje, drugi službenik rizničke straže drži pušku ili samokres na »sprem«. Ako se pratnja uhićenika obavlja kolima ili željeznicom, može se uhićenik vezati za ljestve od kola odnosno za klupu u vagonu. Jednom uzicom može se vezati samo jedan uhićenik.

Vezanje prekršitelja, napadača ili odpornika vrši se uviek što je moguće brže, spretnije i opreznije, jer je to za službenika rizničke straže najpogibeljniji trenutak, budući da sporo vezanje i nespretno postupanje može omogućiti uhićeniku tvorni napadaj na onoga, koji ga veže.

Služba rizničke straže na državnoj granici i kod carinarnica

§ 70.

U svrhu zaštite dohodarstvenih probitaka države, nalazi se državna granica pod stalnim nadzorom službenika rizničke straže. Ovaj se nadzor obavlja obilaženjem, držanjem zasjeda uzduž same državne granice i u njezinoj blizini tako, da je ciela državna granica i danju i noću pod neprekidnim nadzorom. Službenici rizničke straže drže na carinskim i dvovlastničkim putovima i određenim prielazima stalnu stražu radi pregleda putnika, putničke prtljage, robe, putnih iz-

prava i sveg ostalog u smislu postojećih carinskih i drugih propisa (carinski zakon, carinski postupci, carinski postupak s dvovlastnicima i dvovlastničkim imanjima, dunavsko-carinski postupak, carinsko pomorski pravilnik, carinski postupci za suhozemna samovozna i zračna prometna sredstva i dvokolice u međunarodnom putničkom prometu, postupnik za carinski nadzor na riekama Zrmanji, Neretvi, graničnim jezerima, lukama Hrvatskog primorja i t. d., međudržavni ugovora, sporazuma i nagodaba o pograničnom prometu, carinska primjena devizno-valutnih propisa, carinski nadzor i uporaba pogonskih sredstava za brodove u slobodnoj plovitbi, carinski postupak prema diplomatskim predstavnicima i glasnicima (kuririma), kao i svi drugi carinski propisi, koji se odnose na carinsku službu na granici).

Tako isto vrše službenici rizničke straže u pograničnom području pooštreni nadzor nad prometom dobara, na koja se plaćaju državne daće. U tu svrhu oni su dužni sravnjivati robu s izpravama i uvjeravati se o tome, slaže li se roba s podatcima, navedenim u izpravama u pogledu smjera i vremena puta, vrste prievoznog ili prienosnog sredstva, broja i vrste omota ili komada, njihovih oznaka, kao i o vrsti i broju uredovnih zapora, stavljenih na dotičnu robu.

Ako službenici rizničke straže iz bilo kojeg razloga nisu u mogućnosti pregledati robu na samom mjestu (na pr. u slučaju zaustavljanja u tamno noćno doba), oni će zaustavljenu osobu odpratiti s robom do najbližeg mjesta, gdje će robu prema propisu pregledati. Tom zgodom treba osobito paziti na izpravnost carinskih i drugih izprava, da se one ne zloupotrebljavaju.

Radi što uspješnijeg obavljanja službe na državnoj granici, sprečavanja nedozvoljenog prielaza preko dr-

žavne granice i radi suzbijanja kriomčarenja, obhodnje rizničke straže dužne su prigodom sastanka s obhodnjama oružničtva međusobno se obavještavati: o osobama, za kojima je izdana tjeralica: o mjestima i vremenu, određenom za držanje zasjeda; o načinu obavljanja nadzora nad kriomčarima i drugim sumnjivim osobama; o načinu međusobnog pomaganja u službi i o drugim važnijim događajima, koji se odnose na službu i na probitak službe.

§ 71.

Službenici rizničke straže mogu se odrediti za vršenje poslova, koje vrše carinski činovnici kod manjih carinarnica ili carinskih izpostava, i za vršenje unutarnje službe kod carinarnica, carinskih stovarišta i skladišta.

U mjestima, gdje postoje razdjeli ili izpostave razdjela rizničke straže, poslove carinskih činovnika vrše zapovjednici dotičnih razdjela odnosno voditelji izpostava ili njihovi zamjenici.

U mjestima, gdje ne postoje razdjeli ni izpostave razdjela rizničke straže, poslove carinskih činovnika vrše službenici rizničke straže, koje određuje Glavno odnosno župsko nadzorničtvo rizničke straže prema nadležnosti, u sporazumu s Odjelom za carine kod Ministarstva državne riznice.

Nastanbu ovih službenika i smještaj pisarnica, ogrjev, razsvjetu i ostale potrebštine dužan je osiguravati Odjel za carine Ministarstva državne riznice.

Službenici rizničke straže, koji vrše službu carinskih činovnika, ovlašteni su, ako se za to pokaže potreba, izuzetno od § 13. zakonske odredbe o rizničkoj straži, naplaćivati državne prihode, rukovati novcem i izdavati namire.

§ 72.

Službenici rizničke straže, određeni za unutarnju službu kod carinarnica, carinskih stovarišta i skladišta imaju sliedeće dužnosti:

I. Kod carinarnica:

a) preuzimati u prisutnosti očitovatelja robu iz carinskih skladišta na temelju tropisa carinskog očitovanja od rukovatelja carinskog skladišta i takvu robu pratiti do posebničkih carinskih smjestišta, te je tamo predavati određenom carinskom činovniku, kojemu je povjereno rukovanje odnosnim posebničkim carinskim smjestištima;

b) uz određenog carinskog činovnika i vlastnika posebničkog carinskog smjestišta prisustvovati izdavanju iz smjestišta robe, navedene u očitovanju;

c) čuvati carinske objekte i blagajne i pratiti novčane pošiljke od carinskih blagajna do pošte odnosno do novčanog zavoda i obratno; i

d) vršiti ostalu pomoćnu službu kod carinskih uredovanja (manipulacija) i pratiti željezničke vlakove, brodove, samovoze i sva ostala prievozna sredstva s carinskom robom.

II. Kod carinskih stovarišta:

a) nadzirati pri dolazku sve brodove, vlakove, samovoze, zrakoplove i sva ostala prievozna sredstva na njihovim postajama, pristaništima ili uzletištima, takve držat i pod nadzorom do odlazka odnosno do carinskog uredovanja i prije toga ne dozvoljavati nikakvo poslovanje (iztovar, pretovar ili utovar robe);

b) vršiti pregledbu brodova, vlakova, samovoza, zrakoplova i ostalih prievoznih sredstava kao i pregledbu putnika, koji dolaze iz inozemstva odnosno odlaze u inozemstvo, kao i vršiti pregled prtljage takvih putnika;

c) upućivati putnike, koji dolaze iz inozemstva, zajedno s njihovom prtljagom u carinarnicu radi carinskog pregleda i tom prilikom motriti, da nitko od putnika ne prođe nepregledan; pomagati carinskim činovnicima kod pregleda ovih putnika i njihove prtljage i prema potrebi i sami ih pregledavati, zatim paziti, da poslije izlazka putnika iz prievoznih sredstava ne ostane u njima kakva roba;

d) opisivati sve prispjele prievozne objekte iz inozemstva (željeznička kola, strojeve, teglenice i t. d.) s točnom naznakom pod kakvim su uredovnim zaporima prispjeli, a one, koji su prispjeli bez takvih zapora odmah staviti pod zapore;

e) prije dolazka prievoznih sredstava iz inozemstva odstranjivati s perona, luke ili uzletišta sve osobe, koje tamo nemaju službenog posla;

f) prisustvovati kod brodova, željezničkih kola i ostalih prievoznih sredstava pri utovaru, pretovaru ili iztovaru robe, određene za izvoz u inozemstvo;

g) sprečavati iznos robe iz carinskih stovarišta, dok se ne predoče uredne carinske izprave o plaćenim carinskim daćama ili o izvršenom carinskom uredovanju (manipulaciji);

h) nadzirati, da se roba, donesena iz inozemstva, ne mieša s robom, koja se donosi na stovarište u svrhu izvoza u inozemstvo, i nastojati, da se pošiljke uredno i po vrstama robe slažu tako, da se njihove oznake (žigovi i brojevi) mogu lako vidjeti.

III. Kod carinskih skladišta:

a) pomagati rukovateljima carinskih skladišta kod primanja i izdavanja robe iz skladišta, paziti, da se roba ne iznese iz skaldišta prije ocarinjenja, i motriti,

da stranke prigodom otvaranja pošiljaka u skladištima kriomice ne vade i ne iznose robu;

b) dozvoljavati otvaranje samo onih pošiljaka u skladištima, za koje je izdana dozvola carinarnice i nadzirati, da se izvađena roba ponovno u cielosti vrati u pošiljku osim uzoraka, koji se uzimaju prema dozvoli carinarnice;

c) upućivati nosače carinske robe, da u carinskom skladištu iztovaruju robu prema vrsti, oznaci i broju tako, da pošiljke jedne vrste robe budu složene na jednoj skupini;

d) dozvoljavati pristup u carinsko skladište samo onim osobama, koje imaju pismenu dozvolu, tovarni list ili očitovanje za otvaranje pošiljaka ili za njihovo iznošenje nakon svršene carinske pregledbe.

Nakon obustave rada, a prije zatvaranja skladišta dužni su službenici rizničke straže obići sve skladištne prostorije i uvjeriti se, jesu li sve vatre pogašene i je li netko zaostao ili namjerno ostao u skladištu.

IV. Izvan carinskih stovarišta:

Kad se prema dozvoli carinarnice utovaruje, pretovaruje ili iztovaruje roba izvan carinskih stovarišta, službenici rizničke straže imaju sliedeće dužnosti:

a) nadzirati svako plovno prievozno sredstvo, koje pristane uz našu obalu, dok se ne izvrši carinski pregled, odnosno dok se ne izda dozvola carinarnice za utovar ili iztovar robe, i dozvoljavati utovar i iztovar samo one robe, koja je navedena u carinskim izpravama;

b) nadzirati ona plovna prievozna sredstva, koja su uslied više sile morala pristati uz našu obalu, odnosno nadzirati iztovar i pretovar robe iz tih prievoznih sredstava;

c) ne dozvoljavati prievoznim sredstvima, koja nemaju pismene dozvole carinarnice, udaljenje od obale;

d) sprečavati sidrenje brodova u blizini mjesta gdje su položeni kabeli.

Za vršenje službe rizničke straže uz morsku obalu i pogranične rieke obćenito vriede propisi carinsko-pomorskog pravilnika i dunavsko-carinskog postupka, kao i ostali propisi, koji su s tim u svezi.

Nalozima službenika rizničke straže u vršenju ovih dužnosti dužan se je svatko pokoravati. Možebitne nesuglasice, koje mogu nastati između službenika rizničke straže i drugih osoba, razpravlja službujući carinski činovnik.

Dužnosti službenika rizničke straže prema monopolskim propisima

§ 73.

Dužnosti službenika rizničke straže, u pogledu na predmete državnog monopola obuhvaćaju nadzor nad proizvodnjom duhana (brojenje, procjena), nadzor nad prodajom monopoliziranih predmeta uobće (duhan, cigaretni papir, žigice, upaljači i užigači, kremenje za paljenje, sol i petrolej), i sprečavanje kriomčarenja spomenutih monopoliziranih predmeta prema zakonu o državnim monopolima i ostalim monopolskim propisima kao što su: propisnik za sadnju i odkup duhana, za maloprodaju i veleprodaju duhanskih tvorevina i soli, za prodaju i nadzor denaturiranog petroleja i soli, za prodaju i nadzor nad potroškom soli za ribare, izvršenje zakona o monopolu petroleja, naredba o monopolskim pristojbama i t. d.

Dužnosti službenika rizničke straže prema propisima o državnoj potrošarini

§ 74.

Službenici rizničke straže dužni su nadzirati proizvodnju, preradu i promet predmeta podložnih plaćanju državne potrošarine i to: vršiti obračunavanje i nadzor nad uplatom državne potrošarine na te predmete i nadzor nad upotrebom denaturiranih potrošarinskih predmeta, oslobođenih od plaćanja državne potrošarine sprečavati kriomčarenje potrošarinskih predmeta i obavljati sve posebne dužnosti, propisane zakonom, zakonskim odredbama i propisnikom o državnoj potrošarini kao i posebnim zakonskim propisima, provedbenim naputcima i uputama, koji se odnose na slador, pivo, vino, žestu, rakiju, mineralno ulje, octenu kiselinu i t. d.

Dužnosti službenika rizničke straže prema propisima o biljegovini i pristojbama

§ 75.

Prema zakonu i propisnicima o biljegovini i pristojbama vrše službenici rizničke straže nadzor nad pravilnom primjenom biljegovno- pristojbinskih propisa na taj način, što prigodom vršenja službe paze, da li su sve izprave, koje podleže, biljegovini, propisno biljegovane, zatim prikupljaju podatke za odmjeru i vrše nadzor nad pravilnom uplatom onih biljegovnih pristojbi, za koje je rizničkoj straži propisano, da ih prikuplja odnosno nadzire.

Dužnosti službenika rziničke straže prema propisima o izravnim porezima

§ 76.

Službenici rizničke straže dužni su vršiti nadzor prema zakonskim propisima, koji se odnose na izravne poreze, i to samo nad pravilnim obračunavanjem i uplatom službeničkog poreza i ostalih poreznih oblika, koji se plaćaju uz službenički porez (porezni dodatak na beriva, obranbeni i putni prirez, odkup osobnog rada, porez na neoženjene osobe, vjerski prirez i t. d.). Isto tako dužni su uz svoju redovitu službu prikupljati podatke za sastavljanje i održavanje katastra zgrada, prema propisniku o sastavljanju i održavanju katastra zgrada, ali samo u mjestima izvan sjedišta poreznih ureda.

Osim toga službenici rizničke straže dužni su uz svoju redovitu službu sprečavati prikratu poreza od zgrada, poreza na rente i drugih poreznih oblika.

Službenici rizničke straže ne mogu se upotrebljavati na željezničkim, parobrodarskim i ostalim prometnim postajama ni kod priradnih poduzeća za prikupljanje podataka, potrebnih za odmjeru državnih poreza, ako se taj posao ne može obaviti uz ostalu redovitu službu rizničke straže. No oni su dužni dostavljati poreznim oblastima podatke za odmjeru državnih poreza, o poslovima, koje oni obavljaju prema zakonu o državnoj potrošarini i zakonu o državnim monopolima.

Dužnosti službenika rizničke straže prema propisima o porezu na poslovni promet i razkoš

§ 77.

Službenici rizničke straže dužni su prigodom obračunavanje i nadzora nad uplatom državne potrošarine istodobno obračunavati i nadzirati skupni porez na poslovni promet i porez na razkoš, prema propisima o porezu na poslovni promet i porezu na razkošnu robu i uputama, koje o tom izdaje nadležni odjel Ministarstva državne riznice.

Isto tako službenici rizničke straže dužni su vršiti nadzor i nad uplatom skupnog poreza na poslovni promet i u ostalim slučajevima, stavljenim u dužnost rizničkoj straži posebnim propisima (na zaklanu stoku, brašno, posije, kožu i t. d.).

Dužnosti službenika rizničke straže prema devizno-valutnim propisima

§ 78.

Službenici rizničke straže dužni su uz svoju redovitu službu sprečavati i prekršaje devizno-valutnih propisa.

Osim toga su službenici rizničke straže dužni na zahtjev nadležnog odjela Ministarstva državne riznice vršiti i sva preslušavanja u devizno-valutnim predmetima. Ova preslušavanja vrše se redovito na licu mjesta kod osoba, koje se imaju preslušati. U izuzetnim slučajevima, mogu se ove osobe pozivati radi preslušanja i u pisarnice razdjela rizničke straže.

O preslušavanju sastavlja se zapisnik, u koji se upisuju odgovori prema postavljenim pitanjima od nadležne oblasti, koja zahtjeva preslušanje. Taj zahtjev obično sadržaje kratke upute, koje se odnose na preslušanje. Ako osoba, koja se preslušava, izjavi, da je za uređenje svojih devizno-valutnih obveza (izvozničkih ili uvozničkih) već podniela nadležnoj oblasti predstavku s izpravama, tada ima točno naznačiti: nadnevak podnesene predstavke, naslov ustanove kojoj je predstavka podnesena. O tome je preslušana osoba dužna pridonieti dokaz, Isto tako je dužna preslušana osoba pružiti dokaze i za sve svoje tvrdnje, navedene u preslušnom zapisniku.

Podpomaganje kod sprečavanja šumske štete

§ 79.

Službenici rizničke straže dužni su prigodom vršenja svoje redovite službe sprečavati šumsku štetu i vršiti nadzor nad izvozom drva i ostalih šumskih proizvoda prema propisima zakona o šumama odnosno naredbe o izdavanju izvoznica za drvo i ostale drvne proizvode, kao i prema ostalim propisima, koji se odnose na šumsku zaštitnu službu.

Ako službenici rizničke straže prigodom vršenja svoje redovite službe prolazeći šumom slučajno naiđu na bezpravnu šumsku sječu i na štetočinca, dužni su spriečiti daljnju sječu oduzimanjem alata, oruđa i drugih sredstava, kojim je sječa vršena, i oduzete stvari s prijavom predati nadležnim oblastima, a o izvršenoj nezakonitoj sječi obaviestiti šumsko-zaštitne službenike, na koje uz put naiđu.

Podpomaganje u progonu nedozvoljenog lova i ribolova

§ 80.

Službenici rizničke straže dužni su prigodom vršenja svoje redovite službe sprečavati nedozvoljeni lov i ribolov prema propisima zakona o lovu odnosno zakona o sladkovodnom ribarstvu.

Podpomaganje kod sprečavanja prenošenja stočnih zaraznih bolesti

§ 81.

Službenici rizničke straže dužni su na državnoj granici uz svoju redovitu službu podpomagati nadležne službenike u sprečavanju prenašanja stočnih zaraznih bolesti iz susjednih država prema uputama, koje za takve slučajeve izdaju nadležne oblasti.

Izviđanje i iztraživanje dohodarstvenih prekršaja

§ 82.

Službenici rizničke straže, kada saznaju za kakav dohodarstveno-kazneni i drugi prekršaj, koji su dužni prema propisima § 2. zakonske odredbe o rizničkoj straži suzbijati, sprečavati ili odkrivati, dužni su povesti svestrane izvide, da se prekršaj ustanovi, sastaviti odgovarajuću prijavu prema odnosnim dohodarstveno-kaznenim i drugim propisima (propisi o dohodarstvenim prekršajima, carinsko-kazneni postupak, monopolsko-kazneni postupak, postupak kod poreznih prekršaja i t. d.) i prijavu dostaviti nadležnoj oblasti

na postupak. Prijave moraju biti sastavljene točno prema odnosnim dohodarstvenim propisima, a kod monopolskih i potrošarinskih prekršaja i prema uredbi o prekidanju postupka kod monopolskih i potrošarinskih prekršaja.

U slučajevima, kada je službenicima rizničke straže stavljeno u dužnost iztraživanje dohodarstvenih prekršaja, oni vode odnosne iztrage redovito u pisarnicama jedinica rizničke straže ili u pisarnicama drugih državnih ili samoupravnih oblasti ili ureda. Samo u izuzetnim slučajevima, kada se u vezi s vođenjem dohodarstvene iztrage imade obaviti uvid u trgovačke, skladištne ili ostale potrošarinske knjige i upisnike, mogu službenici rizničke straže vršiti iztraživanje dohodarstvenih prekršaja i na licu mjesta kod poduzeća i stranaka.

IV. SLUŽBOVNI ODNOS SLUŽBENIKA RIZNIČKE STRAŽE

Primanje u službu

§ 83.

U službu rizničke straže prima župsko nadzorničtvo rizničke straže na temelju vlastoručno napisane i propisno biljegovane molbe. U molbi mora molitelj navesti: bliže podatke o toku svog života nakon svršetka škole, nadnevak svog rođenja, svršene škole, svoj stališ i službu, provedenu u oružanim snagama.

Župska nadzorničtva rizničke straže prikupljaju molbe za primitak u službu rizničke straže i svaka tri mjeseca pozivaju molitelje, da se prijave kod župskog nadzorničtva rizničke straže u svrhu ustanovljenja

zdravstvenog stanja i osnovnih sposobnosti molitelja za službu. Ustanovljenje zdravstvenog stanja vrši državni liečnik u prisutnosti činovnika županjskog nadzorničtva rizničke straže.

Ako se ovim pregledom ustanovi, da je molitelj zdrav i krepkog tjelesnog sustava i da je s obzirom na zdravstveno stanje podpuno sposoban za službu u rizničkoj straži, župsko nadzorničtvo rizničke straže podvrgava molitelja kratkom izpitu iz pokusnog pisanja i svih vrsta računanja (zbrajanje, oduzimanje, množenje i dieljenje). Ako se ustanovi, da molitelj ima temeljne preduvjete za službu u rizničkoj straži, upućuje se, da u stanovitom roku pribavi sve izprave, potrebne za primitak u službu rizničke straže, i to:

1. domovnicu;
2. krstni ili rodni list;
3. posljednju školsku svjedočbu;
4. potvrdu o svom obiteljskom stališu;
5. izkazni list o odsluženju djelatnog obvezatnog razdoblja u oružanim snagama, odnosno, ako je prešao 21. godinu života, dokaz, zbog čega je oslobođen dužnosti u oružanim snagama;
6. svjedočbu o ćudorednom i političkom vladanju;
7. svjedočbu, da nije pod očinskom vlasti, štitničtvom ni skrbničtvom;
8. svjedočbu, da nije pod stečajem;
9. svjedočbu, da nije osuđen na gubitak častnih prava, i da ne stoji pod kaznenom iztragom;
10. očitovanje roditelja ili štitnika odnosno skrbnika, ako je mlađi od 21 godine;
11. izjavu o rasnoj pripadnosti i
12. pismeno očitovanje, kojim se obvezuje, da će u rizničkoj straži služiti najmanje tri godine.

Sve ove izprave molitelj je dužan pridonieti u izvorniku ili u ovjerovljenom priepisu.

Izprave, navedene pod točkom 4., 6., 7., 8., 9., 10. i 12. vriede samo, ako su izpostavljene u razdoblju od godine dana nakon dana podnašanja molbe.

Kada molitelj pridonese sve potrebne izprave, župsko nadzorničtvo rizničke straže odlučuje o njegovu primanju u službu i dostavlja odluku nadležnom povjereničtvu rizničke straže, koje primljenog poziva radi nastupa službe i polaganja službene prisege.

Kod primanja u službu rizničke straže sastavlja se zapisnik, prema obrazcu broj: 45. Ovaj zapisnik sa svim izpravama primljenog službenika, čuva ono župsko nadzorničtvo rizničke straže, na području kojeg službenik službuje.

§ 84.

Primanje u službu rizničke straže mogu župska nadzorničtva rizničke straže oglasiti natječajem. U natječaju se imaju navesti bliži uvjeti, propisani za primitak u službu rizničke straže, i vrieme, do kojeg će se primati molbe.

Molbe za primitak u službu rizničke straže uzimaju se u postupak onim redom, kako su stizale župskom nadzorničtvu rizničke straže, o čemu se ima voditi posebna očevidnost.

Župsko nadzorničtvo rizničke straže, koje primi više molbi nego što ima praznih mjesta, uzima u postupak prvenstveno molbe onih molitelja, koji imaju veću školsku izobrazbu ili bolje preduvjete za primitak u službu rizničke straže. Ostale molbe ustupa nadzorničtvo onim župskim nadzorničtvima rizničke straže, za koja se predmnieva, da imaju praznih mjesta za

službu rizničke straže, ili ako takvih nema, molbe zadržava, dok se ne izprazne mjesta kod samog župskog nadzorničtva, kojemu su molbe podnesene.

Ako župsko nadzorničtvo primljenu molbu ustupi drugom nadzorničtvu, obavješćuje istodobno o tome i molitelja.

§ 85

Službenici rizničke straže, koji su iztupili iz službe rizničke straže radi odsluženja djelatnog obvezatnog razdoblja u oružanim snagama, pa se poslije odsluženja, u roku od trideset dana prijave radi ponovnog primitka u službu rizničke straže, imaju prednost za prmitak u službu rizničke straže, ako izpunjavaju sve propisane uvjete za tu službu.

Službenici rizničke straže, koji su izstupili iz službe rizničke straže iz drugih razloga, a ne radi odsluženja djelatnog obvezatnog razdoblja u oružanim snagama, mogu se ponovno primiti u službu rizničke straže samo uz predhodno odobrenje Glavnog nadzorničtva rizničke straže, ako izpunjavaju sve propisane uvjete za tu službu.

§ 86.

Svaki novoimenovani i ponovno primljeni službenik rizničke straže dužan je kod nastupa službe pred nadležnim nadstojnikom povjereničtva rizničke straže položiti službenu prisegu, propisanu za ostale državne službenike. Kod polaganja prisege, predpostavljeni, pred kojim se prisega polaže, dužan je predočiti važnost i značaj prisege i obveze, koje novoimenovani preuzima polaganjem prisege.

O položenoj prisezi sastavlja se zapisnik u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak predlaže nadležnom župskom nadzorničtvu rizničke straže, a drugi se prilaže osobniku, dok se treći predaje službeniku, koji je prisegu položio.

Posebni pečat službenika rizničke straže

§ 87.

Svaki službenik rizničke straže mora uviek sobom nositi posebni pečat, propisan u § 10. ovog službovnog naputka.

Nabavu ovih pečata vrši Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

Kad službenik rizničke straže izgubi posebni pečat dužan je to odmah prijaviti jedinici, u kojoj službuje. Ako se takav pečat u roku od petnaest dana ne pronađe, Glavno nadzorničtvo rizničke straže proglasit će takav izgubljeni pečat putem Narodnih novina bezvriednim i nabavit će drugi primjerak izgubljenog pečata. Drugi primjerak takvog pečata jednak je ostalim posebnim pečatima i osim oznake tekućeg broja izgubljenog pečata ima još i oznaku I. Troškove proglasa i nabave drugog pečata snosi službenik rizničke straže, koji je svoj posebni pečat izgubio.

Službena izkaznica

§ 88.

Svaki službenik rizničke straže mora uviek u službi i izvan službe nositi službenu izkaznicu.

Službene izkaznice izdaje nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže prema obrazcu broj: 35.

Službena izkaznica obnavlja se redovito svake desete godine.

U slučaju, da službenik rizničke straže izgubi službenu izkaznicu, imade to odmah prijaviti svom prvom predpostavljenom, koji je dužan o tome izviestiti nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže radi oglašivanja u Narodnim novinama. Oglašavanje se vrši na trošak dotičnog službenika.

Obća i stručna izobrazba službenika rizničke straže

§ 89.

U svrhu obće i stručne izobrazbe dočinovnika i pokusnika rizničke straže, dužan je zapovjednik razdjela s podređenim službenicima održavati nastavu iz svih propisa, prema kojima riznička straža obavlja službu, iz propisa o tjelovježbi, vježbi s oružjem i pozdravljanju, te o ponašanju u službi i izvan nje. Ova nastava ima se održavati mjesečno najmanje osam sati, u vrieme određeno za odmaranje, ili za vrieme unutarnje službe u razdjelu i izpostavi razdjela rizničke straže.

Za vježbu u oružju i pozdravljanju vriede odnosni službovnici i vježbovnici za oružane snage.

Stručna nastava sastoji se ne samo u običnom čitanju zakona i propisa odnosno naredaba ili okružnica, koje izdaju predpostavljene oblasti, nego i u tumačenju tih propisa i u izpitivanju službenika, jesu li ih dobro proučili i shvatili, te mogu li ih samostalno primjenjivati. Prilikom vanjske službe dužan je zapovjednik razdjela podređene službenike obučavati u praktičnom vršenju službe bar jedanput mjesečno.

Da bi se službenici rizničke straže mogli za nastavu unapried pripremiti, sastavlja zapovjednik razdjela za svaki mjesec unapried razpored nastave. Taj razpored

priobćuje se radi znanja svim službenicima u razdjelu i kod izpostave razdjela i izlaže se u pisarnici razdjela odnosno izpostave kroz cieli mjesec, a krajem mjeseca prilaže se dnevniku službe.

Održavanje nastave bilježi se na naleđu prvopisa prve službene zapoviedi, na kojoj je propisana služba za dotični dan, u izkazu službenih sati i u knjizi nastave. Praktično održavanje nastave upisuje se crvenom tintom u knjizi nastave.

Osim toga zapovjednik razdjela dužan je svim pokusnicima, stražarima i nadstražarima rizničke straže zadavati mjesečno najmanje dvie pismene zadaće. Predmet pismenih zadaća je sastavljanje raznih dohodarstvenih prijava, obračunavanje raznih državnih daća prema propisima o državnoj potrošarini, monopolu, biljegovini i pristojbama, ili izračunavanje površina i zapremnina raznih tiela, koja se pojavljuju u vršenju praktične službe rizničke straže, nadzora nad radom raznih priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

Pismene zadaće izrađuju se u određenom vremenu u pisankama. Mlađi dočinovnici i pokusnici vježbaju se još i u liepom pisanju.

Sve prispjele naredbe i okružnice proglašuje zapovjednik razdjela svim podređenim službenicima uz potvrdu na odnosnim naredbama i okružnicama. Važnije naredbe i okružnice dužni su svi pokusnici, stražari i nadstražari rizničke straže prepisati u posebne bilježnice.

Pisanke i bilježnice nabavljaju sami službenici rizničke straže iz vlastitih sredstava. One moraju biti

čiste. uredne i pohranjene kod razdjela ili izpostave razdjela rizničke straže, da ih predpostavljenici mogu pregledavati.

Sa službenicima rizničke straže, koji se nalaze u službi kod izpostave u sjedištu razdjela, održava nastavu, tjelovježbu i vježbu u oružju nadležni zapovjednik razdjela, koji im zadaje i pismene zadatke te proglašuje naredbe i okružnice. Stoga su ovi službenici dužni u vrieme, određeno za nastavu, dolaziti u pisarnicu razdjela rizničke straže.

S onim službenicima rizničke straže, koji se nalaze u službi kod izpostava izvan sjedišta razdjela, održava nastavu, tjelovježbu i vježbu u oružju voditelj izpostave razdjela rizničke straže, koji im zadaje i pismene zadatke te proglašuje naredbe i okružnice. Sve, što je propisano glede načina održavanja nastave, sastavljanja razporeda nastave i zadavanja pismenih zadataka za zapovjednika razdjela, vriedi i za odnosne voditelje izpostava razdjela rizničke straže.

U svrhu obće izobrazbe službenika rizničke straže, mogu se osnivati čitaonice kod razdjela rizničke straže u sjedištima povjereničtava rizničke straže i kod razdjela s većim brojem službenika. Stručne i poučne knjige za ove čitaonice nabavljaju se na teret otvorenih navjera iz državnog proračuna i iz doprinosa, koji u tu svrhu uplaćuju svi službenici rizničke straže. Visinu ovog doprinosa ustanovljuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže na priedlog župskih nadzorničtava rizničke straže na priedlog župskih nadzorničtava rizničke straže.

STRUČNI IZPITI

Izpitna povjerenstva

§ 90.

Službenici rizničke straže polažu pred izpitnim povjerenstvima stručne izpite, propisane u § 24. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Izpitna povjerenstva imenuje do kraja mjeseca siečnja svake godine za polaganje činovničkog stručnog izpita ministar državne riznice, a za polaganje prigledničkog izpita glavni nadzornik rizničke straže. Svakom članu izpitnog povjerenstva imenuje se po jedan zamjenik.

Zapisničare izpitnih povjerenstava imenuju predsjednici izpitnih povjerenstava, i to: kod izpitnog povjerenstva za polaganje nadstražarskog i prigledničkog izpita između dočinovnika II. odnosno I. razreda, a za polaganje činovničkog stručnog i višeg činovničkog stručnog izpita između činovnika rizničke straže.

Povjerenstvo za polaganje nadstražarskog izpita sačinjavaju nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže i zapovjednik razdjela rizničke straže u sjedištu odnosnog povjereničtva rizničke straže.

Povjerenstvo za polaganje prigledničkog izpita sastoji se od predsjednika i tri člana. Predsjednik povjerenstva je župski nadzornik rizničke straže, a članovi su dva činovnika rizničke straže i jedan činovnik rizničkog upraviteljstva iz odsjeka za državnu potrošarinu i pristojbe.

Povjerenstvo za polaganje činovničkog stručnog i višeg činovničkog stručnog izpita sastoji se od pred-

sjednika i pet članova. Predsjednik povjerenstva je glavni nadzornik rizničke straže, a članovi povjerenstva su dva činovnika rizničke straže i po jedan činovnik Ravnateljstva državnih monopola, Odjela za carine i Odjela za državne prihode Ministarstva državne riznice.

Jedan član izpitnog povjerenstva može izpitivati i više predmeta.

U naredbi, odnosno u odluci, kojom se imenuju izpitna povjerenstva, razpoređuju se između članova povjerenstva predmeti, koje će pojedini član povjerenstva izpitivati.

Glavno nadzorničtvo rizničke straže može kod izpitnog povjerenstva za polaganje prigledničkih izpita imenovati svog izaslanika, koji prisustvuje polaganju takvih izpita i predsjeda tom izpitnom povjerenstvu.

Uvjeti za polaganje izpita

§ 91.

Pokusnici rizničke straže mogu polagati nadstražarski, nadstražari83 priglednički, a priglednici i nadprigledniči činovnički stručni izpit redovito nakon uspješno svršene stručne škole odnosno stručnog tečaja, ako izpunjavaju posebne uvjete.

Nadstražarski izpit mogu polagati pokusnici rizničke straže s podpunom srednjoškolskom izobrazbom nakon šest mjeseci, oni s četiri razreda srednje i s njom izjednačene škole nakon 12 mjeseci, a ostali nakon 18 mjeseci službe, provedene u rizničkoj straži.

Priglednički izpit mogu polagati nadstražari rizničke straže s podpunom srednjoškolskom izobrazbom nakon šest mjeseci, oni s četiri razreda srednje ili s njom iz-

jednačene škole nakon osamnaest mjeseci, a ostali nadstražari nakon dvie godine nadstražarske službe.

Polaganju prigledničkog izpita mogu se pripustiti samo oni nadstražari, koji ne stoje pod stegovnom iztragom, koji nisu u posljednjoj godini dana službe stegovno kažnjeni za veće stegovne prestupke, koji su marljivi, pouzdani, disciplinirani i uzornog vladanja, te koji posjeduju sva ostala svojstva, potrebna za dobrog zapovjednika razdjela.

Stručni činovnički izpit mogu polagati:

a) nadpriglednici rizničke straže, bez obzira na duljinu službe; i

b) priglednici rizničke straže s podpunom srednjoškolskom izobrazbom nakon jedne godine, oni s četiri razreda srednje ili s njom izjednačene škole nakon dvie godine, a ostali priglednici nakon četiri godine prigledničke službe.

Polaganju činovničkog stručnog izpita mogu se pripustiti samo oni nadpriglednici i priglednici rizničke straže, koji se svojom marljivošću, pouzdanošću, uzornim vladanjem i obćom izobrazbom osobito iztiču, a koji su se kao zapovjednici razdjela pokazali osobito sposobnim.

Polaganju višeg činovničkog stručnog izpita mogu se pripustiti donadzornici rizničke straže, ako ne stoje pod stegovnom iztragom.

Tko bude pripušten polaganju stručnog izpita, pa nakon primljenih pismenih zadataka neopravdano odustane od polaganja, smatra se kao da je izpit polagao, ali ga nije položio. Ova činjenica ima se unieti u zapisnik o polaganju izpita i zabilježiti u osobnik odnosnog službenika.

Ponovno polaganje stručnih izpita može se dopustiti samo jedanput, i to: nadstražarskog nakon izteka tri mjeseca, a prigledničkog, činovničkog stručnog i višeg činovničkog stručnog izpita nakon izteka jedne godine dana, od polagnja prvog izpita.

Kod ponovnog polaganja izpita polaže se izpit u cielosti.

Mjesto i vrieme polaganja izpita

§ 92.

Nadstražarski izpit polaže se kod nadležnog povjereničtva rizničke straže, priglednički izpit kod župskog nadzorničtva rizničke straže, a činovnički i viši činovnički izpit kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže Ministarstva državne riznice.

Rokovi za polaganje nadstražarskog izpita ustanovljuju se od slučaja do slučaja, rok za polaganje prigledničkog izpita propisuje se svake godine u mjesecu travnju, a za polaganje činovničkog i višeg činovničkog stručnog izpita svake godine u mjesecu svibnju.

Prijave i molbe za polaganje izpita

§ 93.

Pokusnici rizničke straže, koji se žele podvrgnuti polaganju nadstražarskog izpita moraju u tu svrhu podnieti pismenu prijavu. Ostali službenici rizničke straže, koji žele polagati stručne izpite, dužni su podnieti pismene molbe, i to: za polaganje prigledničkog izpita do kraja mjeseca siečnja, a za polaganje činovničkog stručnog i višeg činovničkog stručnog izpita do kraja mjeseca veljače svake godine.

Predpostavljeni, putem kojih se podnašaju prijave odnosno molbe za polaganje stručnih izpita, dužni su sve molbe predložiti nadležnoj jedinici i u svojim izvještajima iztaknuti, da li molitelji izpunjavaju uvjete, propisane u § 91. ovog službovnog naputka, i dati svoje mišljenje, te staviti stvaran priedlog.

Odluke o pripuštanju molitelja polaganju prigledničkog, činovničkog i višeg činovničkog stručnog izpita, moraju se donieti i priobćiti moliteljima barem mjesec dana prije održavanja izpita.

Župska nadzorničtva rizničke straže dužna su priepis svojih odluka o pripuštanju na polaganje prigledničkog izpita istodobno dostaviti i Glavnom nadzorničtvu rizničke straže Ministarstva državne riznice.

Odlukom o pripuštanju na polaganje izpita podjedno se odobrava i potreban dopust za polaganje izpita.

Način polaganja izpita

§ 94.

Izpiti se polažu pismeno i ustmeno.

Pismeni izpit traje redovito četiri sata, ali predsjednik izpitnog povjerenstva može dozvoliti, da pismeni izpit traje i šest sati, ako to zahtieva obsežnost izradbe pismenih zadataka.

Za pismeni izpit zadaju se tri pismena zadatka.

Pismene zadatke zadaju u sporazumu s predsjednikom izpitnog povjerenstva članovi izpitnog povjerenstva, koji pripadaju onoj struci službe, iz koje se zadatci zadaju. Kod polaganja nadstražarskog izpita dva pismena zadatka zadaje predsjednik, a jedan zadatak zadaje član povjerenstva. Pismeni zadatak podpisuje član, koji ga zadaje i predsjednik povjerenstva.

Pismene zadatke predaje na izradbu predsjednik izpitnog povjerenstva izpitanicima na taj način, što sve zadatke jednog predmeta postavi obrnuto na stol, a izpitanici ih prema abecednom redu prezimena uzimaju po volji. Kada izpitanik tako dobije svoj prvi zadatak, predaje ga predsjedniku, koji na njemu upisuje ime, prezime i službovni naziv izpitanika, te stavlja vrieme (sat i čas) predaje zadatka na izradbu i vraća ga izpitaniku radi izradbe.

Kada izpitanik izradi i preda predsjedniku izpitnog povjerenstva prvi zadatak, ovaj na njemu potvrđuje vrieme predaje izrađenog zadatka, a zatim izpitaniku predaje na isti način drugi, a nakon izrade ovog zadatka, predaje mu na isti način i treći zadatak.

Prigodom polaganja stručnih izpita mogu se izpitanici služiti svim zakonskim i drugim propisima osim učbenika i priručnika posebničkih izdanja. Članovi izpitnog povjerenstva, koji zadaju pismene zadatke, dužni su izpitanicima dati potrebna razjašnjena, ako im pismeni zadatci nisu podpuno jasni.

Pismeni zadatci izrađuju se u posebnoj prostoriji pod nadzorom predsjednika povjerenstva ili činovnika, kojeg on odredi. Izpitanik ne smije napuštati ovu prostoriju, dok ne preda izradbu primljenog zadatka. Za vrieme izradbe pismenih zadataka pristup u ovu prostoriju dopušten je samo članovima povjerenstva.

Pismeni zadatci na izpitu

§ 95.

Pismeni zadatci se sastoje:

1. Za nadstražarski izpit od:

a) računskog zadatka iz jednostavnih obračunavanja ili računanja, koja se pojavljuju u službi rizničke straže;

b) popunjavanja službene zapoviedi u pogledu propisa službe i obavljene službe;

c) sastavljanja prijava o dohodarstvenim prekršajima iz monopolskih,carinskih, potrošarinskih, pristojbinsko-biljegovnih propisa ili propisa o rizničkoj straži.

2. Za priglednički izpit od:

a) izračunavanja zapremnine ili površine tiela, prema primjerima, koji se pojavljuju u službi rizničke straže;

b) izradbe jednog praktičnog zadatka iz zakonske odredbe o rizničkoj straži u svezi s ovim službovnim naputkom;

c) izradbe jednog praktičnog zadatka iz monopolskih, carinskih, potrošarinskih, pristojbinsko-biljegovnih ili poreznih propisa, koji spadaju u zadatak rizničke straže.

3. Za činovnički stručni izpit od:

a) izračunavanja zapremnine tiela, prema primjerima, koji se pojavljuju u službi rizničke straže, a osobito kod priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom;

b) izradbe jednog važnijeg praktičnog zadatka iz zakonske odredbe o rizničkoj straži u svezi s ovim službovnim naputkom;

c) izradbe jednog važnijeg praktičnog zadatka iz dohodarstvenih propisa, koji su u vezi s nadzornim radom rizničke straže kod priradnih poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

Ovi zadatci moraju biti sastavljeni u obsegu gradiva, izradba kojeg zahtieva od činovnika rizničke straže podpunu stručnu spremu.

4. Za viši činiovnički stručni izpit od:
a) slobodnog sastava iz zakonskih odredaba i ostalih propisa, prema kojima riznička straža obavlja službu;
b) izradbe praktičnog zadatka iz dohodarstvenih propisa, koji su u vezi s nadzorom nad radom stranaka i poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom;
c) izradbe praktičnog zadatka iz propisa o državnom računovodstvu ili zakonske odredbe o rizničkoj straži.
Ovi zadatci moraju biti sastavljeni u obsegu gradiva, izradba kojeg zahtieva od višeg činovnika rizničke straže svestranu stručnu spremu.

Ustmeni izpit

§ 96.

Ustmenom izpitu može se pripustiti samo onaj izpitanik, koji je izradio bar dva pismena zadatka s najmanjom ocjenom »dovoljan«.

Izpitanik polaže ustmeni izpit u prisutnosti predsjednika i svih članova izpitnog povjerenstva, koji su dužni unapried se pripremiti za izpitivanje izpitanika,

Na ustmenom izpitu postavljaju članovi izpitnog povjerenstva svakom izpitaniku ukupno najmanje 30, a najviše 45 glavnih pitanja upotrebom listića, na kojima su napisana pitanja. Ove listiće izvlače izpitanici u ustanovljenom broju iz kupa listića pojedinih izpitnih predmeta. Ako su pitanja izpitaniku nejasna, može tražiti razjašnjenje od člana izpitnog povjerenstva, koji je pitanje postavio.

Predsjednik izpitnog povjerenstva vlastan je izpitanicima postavljati i pojedina ustmena pitanja.

Ustmeni izpit traje iz svakog pojedinog predmeta oko 15 časaka, ali tako, da ustmeni izpit sa svakim pojedinim izpitanikom može trajati najviše dva sata.

§ 97.

Ustmeni izpiti se sastoje:

1. Za nadstražarski izpit od tri skupine, i to:

I. skupina: ustaški ustav i ustaška načela, zakonska odredba o rizničkoj straži sa službovnim naputkom, naredbama i uputama s tim u vezi.

II. skupina: osnovne odredbe iz carinskih, monopolskih, potrošarinskih, pristojbinsko-biljegovnih i poreznih propisa.

III. skupina: opis jednostavnih sprava, koje službenici rizničke straže upotrebljavaju kod obavljanja nadzorne službe (žestomjer, sladomjer, gustomjer, toplomjer, preračunbene skrižaljke i palice za ustanovljenje prostornog sadržaja raznih posuda).

2. Za prigledničKi izpit od četiri skupine, i to:

I. skupina: temeljito poznavanje zakonske odredbe o rizničkoj straži sa službovnim naputkom, naredbama i uputama s tim u vezi.

II. skupina: ustaški ustav i ustaška načela, poznavanje najvažnijih propisa o državnoj vladi. Računarskom dvoru, Upravnom sudištu, državnom računovodstvu, obćem upravnom postupku i naredbe o ustrojstvu Ministarstva državne riznice.

III. skupina: temeljito poznavanje potrošarinskih propisa, a pristojbinsko - biljegovnih, poreznih, carinskih i monopolskih propisa u obsegu, potrebnom za vršenje službe rizničke straže.

IV. skupina: osnovno poznavanje tehničkog postupka kod proizvodnje predmeta, podložnih plaćanju državne potrošarine ili monopolske pristojbe (proizvodnja šećera, piva, žeste, rakije, octene kiseline, duhana, žigica, soli i t. d.), poznavanje naprava i rukovanje spravama, koje se upotrebljavaju kod vršenja nadzorne službe u

priradnim poduzećima, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

3. Za činovnički stručni izpit od četiri skupine, i to:

I. skupina: temeljito poznavanje zakonskih propisa o rizničkoj straži sa službovnim naputkom, naredbama i uputama s time u vezi i zakona o činovnicima s odnosnim propisima o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih službenika.

II. skupina: ustaški ustav i ustaška načela, poznavanje najvažnijih propisa o državnoj vladi, Računarskom dvoru, Upravnom sudištu, državnom računovodstvu, obćem upravnom postupku, dohodarstveno-kaznenim propisima i naredbe o ustrojstvu Ministarstva državne riznice.

III. skupina: svestrano poznavanje svih potrošarinskih i monopolskih propisa, a pristojbinsko-biljegovnih, poreznih i carinskih propisa u obsegu, potrebnom za vršenje službe rizničke straže.

IV. skupina: temeljito poznavanje tehničkog postupka kod proizvodnje predmeta, podložnih plaćanju državne potrošarine ili monopolske pristojbe (proizvodnja šećera, piva, vina, žeste, likera, ruma, konjaka, rakije, mineralnih ulja, duhana, žigica, soli i t. d.), s pobližim poznavanjem načina proizvodnje važnih s gledišta dohodarstvenog nadzora; poznavanje sirovina za izradbu ovih predmeta i postupka za izračunavanje dobitka gotovih proizvoda od pojedinih sirovina. Poznavanje obrta, koji upotrebljavaju šećer, žestu, proizvode sirovog mineralnog ulja, sol i t. d. u svom radu za izradbu drugih predmeta, ili ih upotrebljavaju u denaturiranom stanju. Temeljito poznavanje svih sprava i naprava, koje se upotrebljavaju kod vršenja nadzorne službe rizničke straže (kontrolno-mjerne na-

prave u tvornicama žeste i pivovarama, naprave za ustanovljenje sadržaja šećera (polarizacija), maligan, ebulioskop, Englerova i Abelova naprava, sprava za ustanovljenje kiseline, naprava za ustanovljenje alkohola u zaslađenom alkoholnom piću i t. d.). Temeljito poznavanje načina, na koji se vrši, i sredstava, kojima se vrši denaturiranje potrošarinskih i monopolskih predmeta.

4. Za viši činovnički stručni izpit od pet skupina, i to:

I. skupina: ustmeno obrazloženje (obrana) slobodnog pismenog sastava iz § 95. točka 4. ovog službovnog naputka.

II. skupina: ustaški ustav i ustaška načela, svestrano poznavanje zakonskih propisa o rizničkoj straži sa službovnim naputkom, naredbama i uputama s time u vezi, kao i poznavanje propisa o službovnim odnosima državnih službenika.

III. skupina: temeljito poznavanje zakonskih propisa o državnoj vladi, Računarskom dvoru, Upravnom sudištu, državnom računovodstvu, obćem upravnom postupku, dohodarstveno-kaznenim propisima i o ustrojstvu Ministarstva državne riznice, Državne banke, Državnog vjeresijskog zavoda i Poštanske štedionice.

IV. skupina: svestrano poznavanje svih potrošarinskih i monopolskih propisa i obsežnije poznavanje pristojbinsko-biljegovnih poreznih i carinskih propisa, međudržavnih ugovora, sporazuma i nagodaba.

V. skupina: svestrano poznavanje tehničkog postupka kod proizvodnje predmeta, podložnih plaćanju državne potrošarine ili monopolske pristojbe (proizvodnja šećera, piva, vina, žeste, likera, konjaka, rakije, mineralnih ulja, duhana, žigica, soli i ostalih predmeta) s

pobližim poznavanjem načina proizvodnje, važnih s gledišta dohodarstvenog nadzora; poznavanje sirovina za izradbu ovih predmeta i postupka za izračunavanje dobitaka gotovih proizvoda iz pojedinih sirovina. Poznavanje obrta, koji upotrebljavaju šećer, žestu, proizvode sirovog mineralnog ulja, sol, i t. d. u svom radu za izradbu drugih predmeta ili ih upotrebljavaju u denaturiranom stanju. Svestrano poznavanje svih vrsta nadzornih sprava i naprava, koje se upotrebljavaju kod vršenja nadzorne službe rizničke straže kontrolno-mjerne naprave u tvornicama žeste i pivovarama, naprave za ustanovljenje sadržaja šećera (polarizacija), maligan,ebulioskop, Englerova i Abelova naprava za prekapljivanje odnosno za ustanovljenje točke upaljivosti i curivosti (viskozitet), proizvodnja sirovog mineralnog ulja, sprava za ustanovljenje kiseline, naprava za ustanovljenje alkohola u zaslađenom alkoholnom piću i t. d.). Svestrano poznavanje načina, na koji se vrši, i sredstava, kojima se vrši denaturiranje potrošarinskih monopolskih predmeta.

Ocjena izpita

§ 98.

Izradba pismenih zadataka, ustmeni odgovori i cjelokupni uspjeh izpita ocjenjuje se ocjenama: izvrstan (1), veoma dobar (2), dobar (3), dovoljan (4), nedovoljan (5).

Ocjenjivanje pismenih zadataka i ustmenih odgovora vrši svaki član izpitnog povjerenstva, koji je zadao pismeni zadatak, odnosno koji je izpitanika izpitivao. Pojedini član izpitivač ocjenjuje uspjeh tako, da zbraja ocjene svih dobivenih odgovora i ocjenu iz-

rađenog pismenog zadatka, i dobiveni zbroj podieli s brojem postavljenih ustmenih pitanja i pismenog zadatka. Zbroj ocjena (količnika) svih članova izpitnog povjerenstva, podieljen s brojem članova izpitivača daje konačni uspjeh izpita za pojedinog izpitanika.

Ako izpitanik kod jednog člana izpitivača nije dobio skupnu ocjenu barem »dovoljan« (4), smatra se, da izpit nije položio, bez obzira na uspjeh, postignut kod ostalih izpitivača i na dobiveni količnik, koji pokazuje konačni uspjeh izpita.

Uspjeh izpita prema dobivenom količniku ocjenjuje se:

ako je količnik do 1,5 ocjena glasi »izvrstan«;

ako je količnik preko 1,5 do 2,5 ocjena glasi »veoma dobar«;

ako je količnik preko 2,5 do 3,5, ocjena glasi »dobar«;

ako je količnik preko 3,5 do 4, ocjena glasi »dovoljan«.

Primjer ustanovljenja skupne ocjene pojedinog člana izpitivača:

Pismeni zadatak izrađen je s ocjenom »izvrstan« (1).

Od deset postavljenih ustmenih pitanja odgovorio je izpitanik: na tri pitanja za ocjenu »izvrstan« (1), na dva za »veoma dobar« (2), na dva za »dobar« (3), na dva za »dovoljan« (4) i na jedan »nedovoljan« (5).

1 . . . . = 1 (ocjena pismenog zadatka)
3 + 4 + 6 + 8 + 5 = 26 (ocjena ustmenih odgovora)

= 27 (zbroj ocjena)

27 : 11 = 2,4 (ocjena izpita kod pojedinog člana izpitivača).

Primjer ustanovljenja konačnog uspjeha izpita:

skupna ocjena prvog člana izpitivača . . .	4,3
skupna ocjena drugog člana izpitivača . . .	3,7
skupna ocjena trećeg člana izpitivača . . .	2,5
skupna ocjena četvrtog člana izpitivača . .	2,8
Ukupna:	13,3

13,3 : 4 = 3,3 (uspjeh položenog izpita). Prema tome je izpit položen s ocjenom »dobar«.

Svrha polaganja izpita jest, da se ustanovi, u kojem je obsegu izpitanik stekao potrebno teoretsko i praktično stručno znanje i kolika je sposobnost i upotrebljivost izpitanika za vršenje službe u svojstvu (činu), za koje izpit polaže. Stoga je potrebno pismene zadatke zadavati i ustmena pitanja postavljati tako, da se iz izradbe pismenih zadataka i iz ustmenih odgovora može sa sigurnošću ustanoviti stupanj znanja, sposobnosti i upotrebljivosti izpitanika.

Zapisnik o polaganju izpita

§ 99.

Za svakog pojedinog izpitanika vodi se zapisnik o polaganju stručnog izpita. U ovaj se zapisnik upisuje: naziv oblasti, kod koje zasjeda izpitno povjerenstvo, nadnevak polaganja izpita, vrsta stručnog izpita, koji se polaže, ime, prezime i službovni naziv izpitanika, naziv oblasti, koja je odobrila polaganje izpita s naznakom nadnevka i broja odobrenja, ime, prezime i svojstvo predsjednika i članova izpitivača i zapisničara, uspjeh položenog pismenog izpita, vrieme početka ustmenog izpita, te postavljena pitanja i ocjene ustmenog izpita. Na kraju zapisnika stavlja se zaključak o uspjehu izpita s naznakom vremena, kada je iz-

pit završen. Zapisnik podpisuju predsjednik, svi članovi povjerenstva i zapisničar.

Posljedak izpita proglašuje izpitaniku predsjednik u prisutnosti svih članova izpitnog povjerenstva. O položenom izpitu povjerenstvo izdaje svjedočbu, koju podpisuju predsjednik povjerenstva i zapisničar.

Cjelokupna izpitna radnja (elaborat) pohranjuje se među ostale službene izprave izpitanika.

Činored službenika rizničke straže

§ 100.

Glavno nadzorničtvo rizničke straže Ministarstva državne riznice sastavlja imenik službenika rizničke straže po činoredu za svaki razred. Takav se imenik vodi posebno za one službenike, koji su položili stručne izpite za viši čin. Ovakav imenik dužna su voditi i županska nadzorničtva rizničke straže o službenicima svog područja, a taj imenik služi kod podnašanja priedloga za promaknuće službenika rizničke straže.

Promaknuće

§ 101.

Promaknuće službenika rizničke straže u više razrede vrši se prema propisima §§ 20., 25. do 29. zakonske odredbe o rizničkoj straži redovito u mjesecima siečnju i srpnju svake godine.

Za činovnike rizničke straže mogu se imenovati prvenstveno oni nadpriglednici rizničke straže, koji izpunjavaju propisane uvjete, a svojom se marljivošću, pouzdanošću, uzornim vladanjem i obćom izobrazbom vidljivo ističu iznad ostalih svojih dugova, a kao za-

povjednici razdjela pokažu osobit uspjeh i upotrebljivost u službi. Između nadpriglednika s podjednakim osobinama prvenstvo imaju oni, koji su po činoredu viši.

Priedloge za promaknuće službenika rizničke straže u viši razred podnašaju županijska nadzorničtva rizničke straže Glavnom nadzorničtvu rizničke straže do kraja mjeseca prosinca odnosno lipnja svake godine. Priedlozi se sastavljaju posebno za svaki razred, a moraju biti sređeni prema činoredu odnosnih službenika. U priedlogu imaju biti obuhvaćani svi službenici, koji izpunjavaju uvjete za promaknuće do kraja prosinca odnosno lipnja dotične godine. Obrazac za podnašanje priedloga za promaknuće propisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže Ministarstva državne riznice.

Zaustavljanje promaknuća

§ 102.

Službenik riznike straže ne može biti promaknut u viši razred za vrieme, dok se nalazi pod kaznenom ili stegovnom iztragom za težke i veće stegovne prestupke, niti kroz vrieme, za koje mu je promaknuće zaustavljeno stegovno-kaznenom odlukom odnosno nepovoljnom ocjenom.

Zaustavljanje promaknuća u viši razred uslied stegovno-kaznene odluke računa se od onog dana, kojeg bi službenik rizničke straže stekao uvjete za promaknuće, da mu to nije stegovno-kaznenom odlukom zaustavljeno. Ako je službenik rizničke straže navršio propisano vrieme za promaknuće u viši razred,pa mu je poslije toga stegovno- kaznenom odlukom zaustavljeno promaknuće, zaustavljanje se računa od onog

dana, kada je stegovno-kaznena odluka postala pravomoćna.

Zaustavljanje promaknuća u viši razred zbog nepovoljne ocjene računa se od prvog dana one godine, koja sliedi iza godine, za koju je službenik rizničke straže nepovoljno ocienjen. Ali ako službenik rizničke straže nije navršio vrieme, propisano za promaknuće u viši razred, onda se zaustavljanje računa od onog dana, kojeg bi stekao uvjete za promaknuće, da nije nepovoljno ocienjen.

Ako službenik rizničke straže, kojemu je promaknuće u viši razred zaustavljeno stegovno-kaznenom odlukom, bude u međuvremenu ponovno stegovno kažnjen, tada mu se zaustava promaknuća prema ponovnoj stegovno-kaznenoj odluci računa od onog dana, do kojeg mu je promaknuće zaustavljeno prema prvobitnoj stegovno-kaznenoj odluci. To vriedi i za zaustavljanje promaknuća zbog nepovoljne ocjene, ako još nije proteklo vrieme, za koje je zavustavljeno promaknuće stegovno-kaznenom odlukom.

Ako je stegovno-kaznena odluka, kojom je zaustavljeno promaknuće u viši razred, postala pravomoćna u razdoblju, u kojem je zaustavljeno promaknuće zbog nepovoljne ocjene, tada se zaustavljanje promaknuća prema stegovno-kaznenoj odluci računa od onog dana, kada iztekne vrieme zaustavljanja zbog te ocjene.

Sve napried navedeno u pogledu računanja vremena za promaknuće vriedi i kod računanja vremena za stjecanje prava na viši plaćevni stupanj.

Kad službenik rizničke straže ne bude promaknut u viši razred samo zbog toga, što se je nalazio pod ste-

govnom iztragom, pa poslije bude oslobođen stegovne odgovornosti, priznaje mu se prigodom njegova promaknuća činored od onog dana, kojeg bi bio promaknut, da nije stajao pod stegovnom iztragom.

Pohvalno priznanje

§ 103.

Za revnostno i osobito uspješno vršenje službe, može se službeniku rizničke straže, uzornog vladanja, izreći pismeno pohvalno priznanje. Isto tako može se izreći pismeno pohvalno priznanje i onom službeniku rizničke straže, koji se osobito iztakao kod vršenja službe, skpočane s opasnošću po život, ili koji je učinio neko drugo osobito zaslužno djelo.

Pohvalno priznanje izriče ministar državne riznice. Ovako izrečeno pohvalno priznanje može se uzeti u obzir prigodom ocjenjivanja dotičnog službenika za godinu, u kojoj je pohvaljen.

Pohvalno priznanje ne može primiti službenik rizničke straže od stranih država, bez odobrenja ministra državne riznice.

Premještaji

§ 104.

Premještaj službenika rizničke straže vrši se redovito jedanput godišnje za vrieme ljetnih školskih praznika. Iznimno može se vršiti premještaj službenika rizničke straže i izvan ovog vremena, ako to važni službeni razlozi zahtievaju.

Kod donošenja odluka o premještaju službenika rizničke straže dolaze prvenstveno u obzir službeni pro-

bitci, ali treba kod toga po mogućnosti udovoljiti i posebničkim opravdanim potrebama službenika. Prema tome, kod premještaja službenika rizničke straže, treba imati pred očima stručnu spremu, upotrebljivost i vladanje službenika, zatim vrieme službe, provedeno u pojedinom mjestu, osobito u težim krajevima, na državnoj granici, zdravstveno stanje i obiteljske prilike službenika, a napose potrebu školovanja djece.

Prigodom premještaja službenika rizničke straže treba također nastojati, da im se službovanjem u raznim mjestima države omogući svestrana stručna izobrazba u svim granama službe rizničke straže.

Kod premještaja službenika rizničke straže po molbi ne mogu se premještati službenici u ona mjesta, u kojima su prije u istom svojstvu duže vremena službovali.

U svakom slučaju kod donošenja odluke o premještaju službenika rizničke straže treba se držati načela pravednosti, kako bi svi službenici tečajem službovanja podjednako snosili težinu službe.

§ 105.

Redoviti godišnji premještaj dočinovnika i pokusnika rizničke straže, osim dočinovnika zapovjednika razdjela, vrše županijska nadzorničtva rizničke straže unutar svog službenog područja uz predhodni pristanak Glavnog nadzorničtva rizničke straže. Kod iznimnih premještaja službenika, izvršenih zbog važnih službenih razloga, dužna su župska nadzorničtva rizničke straže priepisom odluke o premještaju naknadno izviestiti Glavno nadzorničtvo rizničke straže o razlozima, uslied kojih je premještaj izvršen.

Premještaj dočinovnika i pokusnika rizničke straže s područja jednog na područje drugog župskog nadzorničtva rizničke straže vrši Glavno nadzorničtvo rizničke straže, prihvaćajući kod toga opravdane i stvarne priedloge župskih nadzorničtava rizničke straže.
U svim slučajevima premještaja službenika rizničke straže treba se držati i načela, iztaknutih u § 27. ovog službovnog naputka.

§ 106.

Priedlozi za premještaj službenika rizničke straže iz službenih obzira podnašaju se redovito tečajem mjeseca svibnja svake godine. Izuzetno mogu se podnašati ovakvi priedlozi samo u izvanrednim slučajevima, kao što su: dokidanje, uzpostava ili presesljenje sjedišta jedinica rizničke straže, povećanje ili smanjenje brojčanog stanja službenika prema razdjelbeniku, opasnost po život službenika uslied uporabe oružja i u ostalim slučajevima, gdje to zahtievaju osobito važni službeni obziri. Župska nadzorničtva rizničke straže mogu podnašati ove priedloge i u obliku izkaza.
Molbe za premještaj službenika rizničke straže mogu se redovito podnašati i predlagati samo jedanput godišnje tečajem mjeseca travnja. Iznimno mogu se podnašati i predlagati molbe za premještaj i izvan ovog vremena u osobito opravdanim slučajevima, kao i kod promjene mjesta službovanja između dvojice službenika.
Molbama za premještaj službenika rizničke straže imaju se prema potrebi priložiti i vjerodostojna dokazala, prema kojima se može ocieniti opravdanost sadržaja molbe.
Predpostavljeni molitelja dužni su kod predlaganja molbi za premještaj u svom izvješću iztaknuti da li

su navodi u molbama istiniti i staviti svoj priedlog o stručnoj sposobnosti, upotrebljivosti, vladanju i zdravstvenom stanju svakog molitelja.

§ 107.

Odluka o premještaju službenika rizničke straže ima se uručiti premještenom službenika istog dana, kada stigne u jedinicu rizničke straže, gdje premješteni službuje. Razrješenje od službe i upućivanje na novo odredište oženjenih službenika ima usliediti najkasnije za daljnjih petnaest dana, a neoženjenih službenika za daljnjih osam dana.

Ako se premješteni službenik rizničke straže javi bolestnim, ima se podvrgnuti povjerenstvenom liečničkom pregledu i ustanoviti, je li sposoban za putovanje u novo službovno mjesto bez opasnosti po njegovo zdravlje.

Premješteni službenik dužan je prije rizrješenja od dužnosti predati sve one državne predmete, koje ima na uporabi, a koji se moraju vratiti. Predpostavljeni takvog službenika potvrđuje na odluci o premještaju razrješenju od dužnosti, označivši nadnevak razrješenja i potvrđujući to svojim podpisom i uredskim pečatom. Ovakva potvrda stavlja se također na odluci o premještaju prilikom prijavka na službu u novom odredištu.

Onog premještenog službenika rizničke straže, koji se nalazi na čelu jedinice rizničke straže, razrješuje od službe njegov prvi predpostavljeni. Ovakav službenik ima prije razrješenja od službe predati vodstvo jedinice najstarijem službeniku, ako do tog vremena ne stigne novopremješteni službenik na njegovo mjesto.

Zamjenjivanje

§ 108.

Kad je službenik rizničke straže, koji se nalazi na čelu jedinice rizničke straže. odsutan ili spriečen, zamjenjuje ga po činoredu najviši službenik rizničke straže u dotičnoj jedinici. Ako povjereničtvu rizničke straže nije dodieljen činovnik ni nadpriglednik, a ni priglednik rizničke straže, tada odsutnog ili spriečenog nadstojnika povjereničtva rizničke straže zamjenjuje mjestni zapovjednik razdjela. Kad u mjestu ima više razdjela, odsutnog ili spriečenog nadstojnika povjereničtva zamjenjuje prema činoredu najviši zapovjednik razdjela. Ali ako je mjestni zapovjednik razdjela činovnik, a povjereničtvu je dodieljen nadpriglednik ili priglednik, tada ovaj činovnik zamjenjuje nadstojnika povjereničtva.

Za vrieme službene odsutnosti ili spriečenosti zapovjednika razdjela redovito ga zamjenjuje prema činoredu najviši službenik u razdjelu, odnosno onaj službenik, koga zapovjednik ovlasti. U slučaju dulje odsutnosti ili spriečenosti zapovjednika razdjela (dopust, bolest i slično), njegova zamjenika određuje nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže, i to između po činoredu najviših dočinovnika rizničke straže odnosnog razdjela.

Liečenja službenika rizničke straže

§ 109.

Kad službenik rizničke straže uslied bolesti nije sposoban za vršenje službe, dužan je o tom odmah obaviestiti svog prvog predpostavljenog, koji ga upućuje (s knjigom liečnički pregledanih) na liečnički pregled u

mjestnu javnu bolnicu ili zdravstvenu postaju, odnosno k službenom liečniku.

Liečnik, koji vrši pregled oboljelog službenika rizničke straže, upisuje u posebnu knjigu liečnički pregledanih službenika rizničke straže svoj nalaz i svoje mišljenje, i to: ustanovljeno zdravstveno stanje (diagnozu), vrieme, kroz koje oboljeli službenik nije sposoban za vršenje službe, može li se za vrieme bolesti upotriebiti za obavljanje lakše službe ili prema naravi bolesti mora ležati odnosno ostati u kućnoj njezi, ili ga treba uputiti u bolnicu na liečenje.

Oslobođenje od službe u svrhu kućnog liečenja može trajati najviše deset dana. Ako je oboljeli službenik nesposoban za obavljanje službe kroz dulje vrieme ili mu je potrebno kupalištno, lječilištno, klimatsko ili koje drugo posebno (specialno) liečenje, poslije duže i teže bolesti, tad zdravstveno stanje takvog službenika ustanovljuje liečničko povjerenstvo prema postojećim propisima. U svakom slučaju, kada službenik rizničke straže češće izostaje od službe zbog bolesti ili kad se posumnja, da bolest hini, njegovo zdravstveno stanje ustanovljuje liečničko povjerenstvo. Ako liečničko povjerenstvo ustanovi, da je službenik, koji se je prijavio bolestnim, zdrav, t. j. da bolest hini, mora se proti takvom službeniku zametnuti stegovni postupak.

Povjerenstveni liečnički pregled službenika rizničke straže određuje nadstojnik povjereničtva i svaka viša oblast rizničke straže.

Povjerenstveni pregled službenika rizničke straže vrši se prema propisima, koji vriede i za ostale državne službenike. Odluku o potrebi ustanovljenja zdravstvenog stanja službenika rizničke straže povjerenstveno-liečničkim putem izdaje nadležno povjere-

ničtvo rizničke straže, koje takvu odluku dostavlja nadležnoj upravi bolnice odnosno kotarskoj oblasti sa zamolbom, da ustanovi dan povjerenstvenog liečničkog pregleda.

Ako zdravstveno stanje službenika rizničke straže, koji se nalazi na liečenju u bolnici, ustanovi liečničko povjerenstvo bez zahtjeva oblasti i bez prisutnosti izaslanika rizničke straže, takav se liečničko povjerestveni nalaz smatra valjanim, te se oboljeli službenik ne podvrgava ponovnom povjerenstveno - liečničkom pregledu.

Teže oboljeli službenik rizničke straže i svaki onaj službenik, kojem je prema uputi liečnika potrebno bolničko liečenje, ima se uputiti odnosno odpratiti u najbližu bolnicu. Ako se oboljelom službeniku ne može u najbližoj bolnici pružiti potrebno posebno (specialno) liečenje, može se uputiti u drugu najbližu bolnicu, koja mu može pružiti takvo liečenje.

U sjedištima razdjela rizničke straže, gdje nema liečnika, vlastan je i sam zapovjednik razdjela osloboditi oboljelog službenika od službe, i to najviše tri dana.

Ako je službenik rizničke straže, koji je nastanjen u zajedničkoj nastanbi,obolio od prelazne (zarazne) bolesti, mora se do njegove odpreme u bolnicu smjestiti odieljeno od ostalih službenika rizničke straže.

Službenik rizničke straže, kojem je zbog zarazne bolesti u njegovoj obitelji zabranjeno napuštanje stana, dužan je uz doprinošenje dokaza o tome obaviestiti svog predpostavljenog.

O svakom oboljenju službenika rizničke straže, duljem od tri dana, mora se odmah na priepisu liečničkog

nalaza izviestiti nadležno povjereničtvo rizničke straže, a o oboljenju nadstojnika povjereničtva rizničke straže nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže.

Kućne ljekarne

§ 110.

Radi pružanja prve pomoći ozliedenim ili oboljelim službenicima rizničke straže i članovima njihovih obitelji u mjestima, gdje nema liečnika niti zdravstvene postaje, postoje kod razdjela rizničke straže kućne ljekarne.

Liekovi za ovu ljekarnu nabavljaju se na teret državnog proračuna.

O primljenim i potrošenim liekovima vodi posebnu očevidnost zapovjednik razdjela.

Dopusti

§ 111.

Dopusti se podjeljuju na temelju pismenih i propisno biljegovanih molbi, kojima se imaju priložiti dokazala, iz kojih se može ocieniti žurna i neodgodiva potreba dopusta.

Dopust se može zamoliti i brzojavnm putem, i to samo u osobito žurnim i neodgodivim slučajevima, ali molitelj ima uplatiti pristojbu za brzojavni odgovor i naknadno pridonieti dokazala o opravdanosti dopusta.

Nadležni predpostavljenici rizničke straže mogu dozvoliti produljenje dopusta u granicama zakonske ovlasti samo u slučaju težke bolesti, smrti u obitelji i velike elementarne nesreće, ali i ovo treba dokazati vjerodostojnim izpravama.

Predpostavljeni rizničke straže, koji su prema § 46. zakonske odredbe o rizničkoj straži vlastni odobravati dopust zbog posebničkih poslova, mogu takav dopust odobravati odjednom ili više puta unutar jedne kalendarske godine, i to zapovjednik razdjela do 3 dana, nadstojnik povjereničtva do 8 dana, a župski nadzornik rizničke straže do 15 dana.

Predpostavljeni, koji je dopust odobrio, kao i svaki viši predpostavljeni, mogu, ako to osobito važni službeni probitci zahtievaju, narediti prekid odobrenog dopusta i povratak u službu.

Dopust za oporavak službenika rizničke straže može se odobriti samo na temelju povjerenstveno-liečničkog nalaza i ne može se nastupiti prije, nego što ga odobri nadležna obalst. U izuzetnim slučajevima može oboljeli službenik nakon teže bolesti nastupiti dopust za oporavak odmah u času podnošenja molbe, ali samo na priedlog liečničkog povjerenstva.

Dopust za inozemstvo odobrava ministar državne riznice odnosno od njega ovlašteni djelatnik.

Službeniku rizničke straže, kojemu je odobren dopust ili odlazak izvan mjesta službovanja izdaje prvi predpostavljeni dopustnicu, koju je za vrieme dopusta odnosno odlazka službenik dužan kod sebe držati.

Ocjenjivanje

§ 112.

Ocjenjivanje pokusnika rizničke straže nakon izteka prve godine pokusničke službe, radi daljnjeg zadržavanja u službi rizničke straže, vrši se povjerenstveno. Ovo povjerenstvo sačinjavaju: nadležni nadstojnik povjereničtva i zapovjednik razdjela rizničke straže, gdje se ocjenjivani nalazi u službi.

Kod ovog ocjenjivanja povjerenstvo se ima držati načela, propisanih u § 47. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Ako je pokusnik rizničke straže, koji se ocjenjuje, u prvoj godini službe češće izostajao od službe zbog bolesti ili je inače sumnjivog zdravstvenog stanja, tada se imade prije donošenja odluke o ocjeni podvrgnuti povjerenstveno-liečničkom pregledu u smislu propisa § 109. ovog službovnog naputka.

O ocjenjivanju sastavlja se zapisnik, prema obrazcu broj: 47.

Zapisnik o ocjeni s možebitnim prilozima pohranjuje se među službene izprave ocienjenog, a priepis tog zapisnika prilaže se njegovu osobniku.

Kad je pokusnik rizničke straže ocienjen kao nesposoban za službu rizničke straže, tada župsko nadzorništvo rizničke straže izdaje odluku prema propisu točke 1. § 30. zakonske odredbe o rizničkoj straži. Protiv takve odluke nema mjesta pravnom lieku.

§ 113.

Pokusnike, koji služe preko jedne godine dana, stražare i nadstražare rizničke straže, ocjenjuje nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže.

Nadstražare, koji vrše dužnost zapovjednika razdjela, priglednike i nadpriglednike rizničke straže, ocjenjuje nadležni župski nadzornik rizničke straže.

Priglednike i nadpriglednike, koji vrše dužnost nadstojnika povjereničtva, i činovnike rizničke straže, ocjenjuje glavni nadzornik rizničke straže.

Odluke o ocjenjivanju donose se na temelju podataka, sadržanih u listu za ocjenjivanje i na temelju vlastitih opažanja.

Podatke u listove za ocjenjivanje upisuje:

a) za pokusnike, stražare i nadstražare rizničke straže, nadležni zapovjednik razdjela rizničke straže;

b) za nadstražare, koji vrše dužnost zapovjednika razdjela, priglednike, nadpriglednike, činovnike dodieljene povjereničtvima i činovnike kod razdjela i izpostava razdjela rizničke straže, nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže;

c) za nadstojnike povjereničtva, vršitelje dužnosti nadstojnika povjereničtava i činovnike, dodieljene župskim nadzorničtvima rizničke straže, nadležni župski nadzornik rizničke straže;

d) za župske nadzornike i činovnike, dodieljene Glavnom nadzorničtvu rizničke straže, glavni nadzornik rizničke straže.

Listovi za ocjenjivanje službenika rizničke straže podnose se uz popis do 15. siečnja svake godine redovitim putem nadležnom organu za ocjenjivanje. Predpostavljeni, preko kojih se šalju listovi za ocjenjivanje činovnika, stavljaju na te listove svoje možebitne opazke.

Odluka o godišnjoj ocjeni mora se donieti najkasnije do konca ožujka svake godine. Ali kad se službenik rizničke straže nalazi pod stegovnom iztragom za težki stegovni prestupak, tada se odluka o godišnjoj ocjeni donosi tek nakon svršetka stegovnog postupka.

U slučaju premještaja predpostavljenog ili službenika, predpostavljeni upisuje u list za ocjenivanje svoje opazke i predaje ga odnosno šalje novom predpostavljeniku.

List za ocjenjivanje sadrži podatke: o obćoj izobrazbi, stručnoj sposobnosti, upotrebljivosti, vladanju u službi i izvan službe, marljivosti, pouzdanosti, o poslovima,

koje je službenik obavljao i o uspjehu, s kojim ih obavljao. Kod službenika rizničke straže, koji stoje na čelu jedinica rizničke straže, ovi listovi sadrže podatke još i o tome, s kakvim su uspjehom nadzirali svoje podređene i kakav je uspjeh postignut u vršenju službe kod odnosne jedinice, kojoj su na čelu.

U svakom slučaju prigodom izpunjavanja listova za ocjenjivanje potrebno je, da podatci budu izcrpljivi, kako bi se iz njih mogao dobiti jasan pregled rada i sposobnosti pojedinih službenika rizničke straže.

§ 114.

Godišnje ocjene glase: izvrstan, veoma dobar, dobar, dovoljan ili nedovoljan.

Ocjenom »izvrstan« može biti ocienjen samo onaj službenik rizničke straže, koji se svojom sposobnošću, marljivošću i vladanjem osobito iztiče među veoma dobrim službenicima.

§ 115.

Svi poslovi, koji se odnose na ocjenjivanje službenika rizničke straže, vrše se u tajnosti, a ocjena se ne priobćuje ocienjenom, osim ako je ocienjen ocjenom »dovoljan« ili »nedovoljan«.

Proti ocjeni »dovoljan« odnosno »nedovoljan« ima službenik pravo pritužbe u roku od 15 dana nakon priobćenja ocjene, i to:

a) proti ocjeni nadstojnika povjereničtva rizničke straže povjerenstvu za ocjenjivanje kod župskog nadzorničtva rizničke straže;

b) proti ocjeni župskog nadzornika rizničke straže povjerenstvu za ocjenjivanje kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže.

c) proti ocjeni glavnog nadzornika rizničke straže povjerenstvu za ocjenjivanje kod Ministarstva državne riznice.

Povjerenstvo za rješavanje pritužbi proti odlukama o ocjeni kod županskog nadzorničtva rizničke straže imenuje Glavni nadzornik, a povjerenstvo kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže imenuje ministar državne riznice. Povjerenstva se sastoje od tri člana, koji se za svaku godinu imenuju iz redova viših i izkusnijih činovnika rizničke straže.

Godišnje ocjene upisuju se samo u središnje osobnike službenika, a listovi za ocjenjivanje s odlukama o godišnjim ocjenama pohranjuju se uz službene izprave dotičnih službenika rizničke straže.

Osobnik i osobni list

§ 116.

Za svakog službenika rizničke straže osniva se i vodi osobnik u dva primjerka prema propisima, koji vriede za ostale državne službenike. Prvi primjerak osobnika dočinovnika i pokusnika rizničke straže vodi se kod nadležnog povjereničtva rizničke straže, a drugi kod nadležnog župskog nadzorničtva rizničke straže. Prvi primjerak osobnika činovnika rizničke straže vodi se kod nadležnog župskog nadzorničtva, a drugi kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže. Za župske nadzornike i činovnike, dodieljene Glavnom nadzorničtvu rizničke straže, vode se oba primjerka osobnika kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže.

Osobnici se sastavljaju na temelju izvornih ili ovjerovljenih priepisa izprava, prema kojima je službenik primljen u službu rizničke straže. O kasnije nastalim promjenama u osobnim i obiteljskim odnosima, koje imaju utjecaja na službovni odnos, dužan je službenik rizničke straže podnieti prijavu svom prvom predpostavljenom s potrebnim izpravama, prema ko-

jim se upisuju nastale promjene u osobnike dotičnog službenika.

Kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže vodi se očevidnost o svim dočinovnicima i pokusnicima rizničke straže prema sustavu listarnice (kartoteka). Ovi službovni listovi sastavljaju se na temelju podataka, koje je dužno predlagati župsko nadzorničtvo rizničke straže za svakog novoprimljenog službenika rizničke straže.

Za svakog dočinovnika i pokusnika rizničke straže vodi se kod razdjela rizničke straže osobni list prema obrazcu broj: 19.

Promjene u osobnim, obiteljskim i službovnim odnosima

§ 117.

Radi naknadnoog upisivanja u osobnicima i službovnim listovima promjena nastalih u osobnim, obiteljskim i službovnim odnosima službenika rizničke straže, vode župska nadzorničtva rizničke straže posebnu očevidnost prema obrazcu broj: 33. Priepis ove očevidnosti predlaže se za protekli mjesec do 10 sliedećeg u mjesecu Glavnom nadzorničtvu rizničke straže.

One promjene, koje nastanu u službovnom odnosu pojedinog službenika rizničke straže, kao: promaknuće (u viši činovni razred ili plaćevni stupanj), premještaj, stegovna kazna i t. d. bilježe se u osobnike službenika rizničke straže i upisuju u odnosnu očevidnost odmah, kada promjena usliedi, odnosno kad se donese odluka ili o tome stigne odluka župskom nadzorničtvu rizničke straže. Razdjeli i povjereničtva rizničke straže izvještavaju nadležno župsko nadzorničtvo rizničke

straže samo o onim promjenama, nastalim u službovnim odnosima službenika rizničke straže, koje su nastale bez znanja županskog nadzorničtva, kao: bolest, nadnevak razrješenja odnosno javljanja na službu, nastup, odnosno povratak s dopusta i slično.

Županska nadzorničtva rizničke straže predlažu Glavnom nadzorničtvu rizničke straže do petog svakog mjeseca za protekli mjesec i izkaz o stvarnom brojčanom stanju službenika i o brojčanom stanju oženjenih dočinovnika rizničke straže, prema stanju krajem proteklog mjeseca (Obrazac broj: 34.).

Ženitba

§ 118.

Za ženitbu službenika rizničke straže vriede propisi o ženitbi državnih i samoupravnih činovnika, a za dočinovnike rizničke straže još i propisi §§ 31. i 71. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Službenik rizničke straže, koji namjerava slopiti ženitbu, dužan je predhodno zamoliti ženitbenu dozvolu. U molbi ima navesti ime i prezime zaručnice, njezinu vjeru i narodnost, zanimanje, stupanj naobrazbe, prebivalište, ime i prezime njezinih roditelja, njihovu vjeru, narodnost, zanimanje i prebivalište, te opis političke prošlosti obitelji zaručnice.

Molba se podnaša redovitim putem Ministarstvu državne riznice — Glavnom nadzorničtvu rizničke straže. Molbi se prilaže krstni odnosno rodni list zaručnice, izjava zaručnice o rasnoj pripadnosti, svjedočba o imovinskim prilikama molitelja, zaručnice i njezinih roditelja. Prema potrebi može Glavno nadzorničtvo rizničke straže zahtievati i krstne (rodne) listove roditelja zaručnice.

Predpostavljeni rizničke straže predlažu primljene molbe sa svojim mišljenjem o svim molbenim navodima.

Molbe za ženitbu službenika rizničke straže rješavaju se kao žurne i kao tajne.

Beriva

§ 119.

U pogledu pripadnosti, stavljanja u tečaj i obustave beriva djelatnih službenika rizničke straže obćenito vriede propisi o berivima državnih službenika i propisi § 32. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Nalog, kojim se stavljaju u tečaj, preddoznačuju ili obustavljaju beriva djelatnih službenika rizničke straže, izdaju župska nadzorničtva rizničke straže odmah, kad usliedi odredba, naredba odnosno odluka o primanju u službu, o premještaju, promaknuću, promjeni u obiteljskim odnosima, koja utječe na visinu beriva, prestanak službe i t. d.

Ako je nadnevak javljanja na službu, odnosno nadnevak razrješenja od službe, od važnosti radi stavljanja u tečaj, preddoznake ili obustave beriva, tada će se nalog u tom smjeru izdati na temelju izvještaja koje župskom nadzorničtvu podnose područne jedinice rizničke straže.

Prigodom izdavanja naloga za obustavu beriva uslied premještaja službenika rizničke straže izvan područja jednog u područje drugog župskog nadzorničtva rizničke straže, ima se od odsjeka računovodstva zahtievati, da odmah odpremi novčane podatke nadležnom odsjeku računovodstva.

Beriva službenika rizničke straže izplaćuju se uz potvrdu na dvopisu izplatnog izkaza i ne upisuju se u novčani dnevnik.

Hranarina i prenoćnina

§ 120.

Dočinovniku i pokusniku rizničke straže, kad obavlja vanjsku službu neprekidno preko osam sati, pripada hranarina, a kad zbog službenog posla mora noćiti izvan mjesta službovanja, pripada mu još i prenoćnina (§ 34. zakonske odredbe o rizničkoj straži).

Prenoćnina ne pripada, ako se za vrieme noćne obilazne, zasjedne i stražarske službe propiše odmor.

Hranarine i prenoćnine zaračunavaju se krajem mjeseca na propisanom računu prema obrazcu broj: 4. Ovi računi predlažu se s mjesečnim zaključkom, izpituju i obrađuju na način, propisan u § 48. ovog službovnog naputka.

Naknada za službena putovanja

§ 121.

Za službena putovanja i službeni posao izvan njegova službenog područja pripada dočinovniku i pokusniku rizničke straže naknada prema propisima, koji vriede i za ostale državne službenike. Dočinovnici i pokusnici rizničke straže mogu obavljati službu izvan svog službenog područja s pravom na ove naknade samo na temelju pismenog naloga, osim slučajeva, predviđenih u § 37. ovog službovnog naputka.

Služba izvan službenog područja može se propisati samo u slučajevima osobito žurnim i za službene probitke važnim.

Kad se u neodgodivim slučajevima pokaže potreba, da se upotriebi koje prievozno sredstvo u svrhu odkrivanja ili sprečavanja obsežnijeg kriomčarenja odnosno hvatanja kriomčara i kriomčarskih predmeta, mogu službenici rizničke straže upotriebiti pogodno prievozno sredstvo. Vozarinski troškovi izplaćuju se na teret državnog proračuna za službena putovanja službenika rizničke straže, prema propisima o naknadi putnih troškova državnih službenika.

Potrebu uredovanja izvan službenog područja i upotrebu prievoznih sredstava ocjenjuje i na računu potvrđuje nadležni nadstojnik povjereništva rizničke straže.

Kad službenik rizničke straže bude pozvan k sudu ili k drugoj oblasti kao prijavitelj, svjedok ili okrivljenik u kaznenim ili upravnim stvarima, koje su u savezu sa službom rizničke straže, naknade za takva putovanja izplaćuju se na teret državnog proračuna rizničke straže, ako te naknade ne izplati sud ili odnosna oblast. Ako sud odnosno oblast izplati službeniku rizničke straže samo stanoviti dio tih naknada, tada će mu se izplatiti razlika naknade na teret državnog proračuna rizničke straže. Za ovakvo putovanje pripadaju činovniku rizničke straže naknade prema propisima, koji vriede za ostale državne službenike. To isto vriedi i za dočinovnike i pokusnike rizničke straže, ali samo kad se sjedište suda ili oblasti nalazi izvan njihova službenog područja. Kad se sud nalazi u krugu službenog područja dočinovnika i pokusnika rizničke straže, pripada ovima samo hranarina i prenoćnina. Kod zaračunavanja naknada, koje padaju na teret rizničke straže, ima se uviek doprinieti dokaz od dotičnog suda odnosno oblasti, da te naknade nisu od

njih izplaćene, odnosno ako je izplaćen samo stanoviti dio tih naknada, dokaz o visini izplaćenog iznosa.

Ako sud odnosno oblast naknadno izplati ovakve naknade službeniku rizničke straže, tada se imaju povratiti u državnu blagajnu naknade, primljene na teret rizničke straže.

Za putovanje na poziv suda ili druge oblasti u stvarima, koje ne stoje u vezi sa službom rizničke straže ili kad službenik rizničke straže kao okrivljenik bude osuđen, ne pripadaju mu nikakve naknade, a možebitno primljene naknade ima povratiti.

Naknade za putovanja izplaćuju se na temelju propisno podnesenih putnih računa, osim hranarine i prenoćnine, koje se zaračunavaju prema § 120. ovog službovnog naputka.

Posebne naknade službenika rizničke straže

§ 122.

Za prekovremeni rad u priradnim poduzećima i kod stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom pripadaju službenicima rizničke straže naknade prema propisima o državnoj potrošarini. Ove naknade zaračunavaju se na obrazcu i na način, propisan za hranarine i prenoćnine.

Ako su poduzeća i stranke dužni platiti službeniku rizničke straže putne troškove prema propisima o naknadi putnih troškova, za uredovanja, koja se obavljaju na zahtjev poduzeća i stranaka, tada se te naknade izplaćuju na temelju propisno podnesenog putnog računa.

Na temelju podnesenih i pregledanih računa za prekovremeni rad ili putnih računa, glavar jedinice poziva poduzeće odnosno stranku, da ustanovljeni iznos

naknada ili putnih troškova preda u polog kod one jedinice rizničke straže, gdje je na službi dotični službenik. Ovaj novac knjiži se u novčani dnevnik, a poduzeću odnosno stranci izdaje se uredovna namira prema obrazcu broj: 48, dvopis koje ostaje kod dotične jedinice rizničke straže.

Račune, spomenute u prednjoj stavci, izpituju i obređuju županijska nadzorničtva rizničke straže na način, propisan u § 48. ovog službovnog naputka, odnosno prema propisima, koji vriede o naknadi putnih troškova državnih službenika.

Izplata ovih naknada službenicima rizničke straže vrši se tek onda, kada usliedi nalog od nadležnog županijskog nadzorničtva rizničke straže. Primanje tih naknada izravno od poduzeća i stranaka je zabranjeno.

Kada i u kojim slučajevima pripadaju službenicima rizničke straže naknade za vršenje službe prema carinskim propisima određeno je odnosnim propisima. Ove naknade ne će se izplaćivati pojedincima, nego će se krajem svakog mjeseca izplačivati u jednakim iznosima svim službenicima rizničke straže, koji se nalaze na službi kod dotične carinarnice.

Za poslove na proizvodnji i odkupu duhana (brojenje duhanskih strukova, procjena berbe i odkup duhana) ustanovljuje službenicima rizničke straže pripadajuće naknade ministar državne riznice na priedlog Ravnateljstva državnih monopola. Izplate ovih naknada kao i naknade putnih i selitbenih troškova službenika rizničke straže, nastalih povodom njihova premještaja na poslove i s poslova proizvodnje i odkupa duhana, padaju na teret navjera Ravnateljstva državnih monopola.

Kad službenici rizničke straže obavljaju ovršnu naplatu izravnih poreza ili drugih državnih i samoupravnih daća, pripadaju im naknade (dnevnice), koje ustanovljuje ministar državne riznice na priedlog Odjela za državne prihode i Glavnog nadzorničtva rizničke straže. Ove naknade padaju na teret navjera, predviđenih u tu svrhu državnim proračunom.

Poprečna svota za službena putovanja

§ 123.

Činovnici rizničke straže, koji se nalaze na službi u povjereničtvima i razdjelima rizničke straže, primaju mjesečno unapried ustanovljenu poprečnu svotu (putni paušal) u ime naknade putnih troškova, i to za službena putovanja, za službene poslove i za redovita uredovanja u poduzećima, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom, ukoliko su takva putovanja, poslovi odnosno uredovanja obavljena u službenom području dotičnih činovnika. Ove naknade primaju i oni dočinovnici rizničke straže (priglednici i nadpriglednici), koji vrše dužnost nadstojnika povjereničtava rizničke straže ili ih zamjenjuju za vrieme udaljenja od službe i duljeg dopusta ili bolesti.

Visina ove svote ustanovljuje se naredbom ministra državne riznice prema obsegu službenog područja, duljini državne granice, broju i udaljenosti područnih razdjela, izpostava i stalnih straža, prometnih i zemljištnih prilika, te prema broju priradnih poduzeća, u kojima se mora vršiti redoviti nadzor i t. d.

O primljenoj poprečnoj svoti sastavlja se krajem svakog mjeseca na zaključku dnevnika službe kratak obračun. Ako je službenik, koji prima poprečnu svotu, propustio obaviti službeno putovanje, vezano s prim-

ljenom poprečnom svotom, dužno je župsko nadzorničtvo rizničke straže naložiti, da se poprečna svota vrati u državnu blagajnu u cielosti ili u onom dielu, koji odgovara neobavljenom službenom putovanju, odnosno poslu.

Pravo na primanje poprečne svote prestaje odnosno stječe se onim danom, kada je usliedila promjena kod službenika, koji poprečnu svotu predaje odnosno prima, kao što su slučajevi: predavanja službe kod premještaja ili umirovljenja, udaljenje od službe, dulji dopust ili bolest. Kod primopredaje odnosno kad nastane slučaj zamjenjivanja, obračunavaju se primljene poprečne svote prema obsegu već obavljenog službenog putovanja u dotičnom mjesecu. Ako kod ovog obračuna dođe do nesporazuma, odlučuje nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže.

Poprečna svota za pisarničke potrebe

§ 124.

Poprečna svota (paušal) za pisarničke potrebe povjereničtva i razdjela rizničke straže izplaćuje se tromjesečno unapried. O utrošku ove poprečne svote ne polaže se račun.

Ovom poprečnom svotom podmiruju se troškovi za čišćenje, ogrjev, i razsvjetu pisarnica i za nabavu pisarničkih potrebština. Iz ove poprečne svote obskrbljuju razdjeli rizničke straže pisarničkim potrebštinama, ogrjevom i razsvjetom i područne izpostave razdjela rizničke straže, osim izpostava razdjela rizničke straže, koje se nalaze kod poduzeća i carinarnica.

Ogrjev za pisarnice povjereničtava i razdjela rizničke straže ima se redovito nabaviti za vrieme ljetnih mjeseci, ali najkasnije do kraja listopada svake godine.

Prilikom primopredaje povjereničtva i razdjela rizničke straže ima se obaviti i primopredaja poprečne svote u gotovu novcu ili u naravi (pisarničke potrebštine i ogrjev), tako da svota ili predmeti, koji se predaju, odgovaraju visini poprečne svote za vrieme od dana primopredaje do kraja tromjesečja, u kojem se primopredaja obavlja. Ako je nabavna vriednost predmeta, koji se predaju u naravi, veća od iznosa poprečne svote, koja se ima za odnosno vrieme predati, primatelj je dužan predatelju naknaditi razliku u gotovu novcu.

Izdatci za poštanske, brzojavne i brzoglasne pristojbe podmiruju se iz posebne navjere osigurane u tu svrhu državnim proračunom. Način, na koji se obračunava navjera za ove izdatke, propisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

Dočinovnici i pokusnici rizničke straže, dužni su nabavljati pisaći pribor i druge sitne potrebštine (olovke, pera, svieće za pečaćenje, žigice), koje su im potrebne pri vršenju službe, te mazivo za održavanje oružja i oružne opreme, iz poprečne svote (paušala), koju u tu svrhu dobivaju mjesečno unapried.

Putovanje željeznicom ili brodom

§ 125.

Službenici rizničke straže imaju pravo kod službenih putovanja i selitbe željeznicom ili brodom pod državnom upravom upotriebiti razred, koji im pripada prema propisima o naknadi putnih i selitbenih troškova državnih službenika.

Dočinovnik i pokusnik rizničke straže ima pravo prigodom pratnje činovnika, koji prenosi državni novac ili vriednostne papire, upotriebiti na željeznici ili brodu onaj razred. koji uporabi dotični činovnik.

U koliko službenici rizničke straže imaju pravo na bezplatno putovanje državnim prievoznim sredstvima za vrieme vršenja službe, ovo putovanje se vrši na temelju otvorenih zapoviedi. Obrazac otvorenih zapoviedi, način njihove uporabe i očevidnost o njima, propisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

Ako službenici rizničke straže nemaju pravo na bezplatno putovanje državnim prievoznim sredstvima prigodom vršenja službe, tada im se naknađuju stvarni izdatci za plaćanje ove vozarine iz navjere osigurane državnim proračunom za rizničku stražu. Način, na koji se zaračunavaju i izplaćuju ove naknade, propisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže. Kad službenik rizničke straže prima za službena putovanja poprečnu svotu, ne nadoknađuje mu se plaćena vozarina.

Uhvatnina

§ 126.

Službenici rizničke straže imaju pravo na uhvatninu za sve odkrivene dohodarstvene prekršaje prema propisu § 19. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Kao uhvatitelj s pravom na uhvatninu smatra se samo onaj službenik rizničke straže, koji je stvarno odkrio dohodarstveni prekršaj l sudjelovao u odkrivanju dohodarstvenih prekršaja, bez obzira je li to izvršio iz vlastite pobude, na temelju posebnog naloga, ili na temelju podkaza (prijave). Ali ako je za odkrivanje dohodarstvenog prekršaja određena jedna ili

više obhodnja rizničke straže, pa se pojedini službenici zbog uspješnijeg izvršenja službe razporede na razna mjesta tako, da svi ne sudjeluju izravno u odkrivanju prekršaja, smatraju se svi takvi službenici uhatiteljima s pravom na uhvatninu.

Izstupanje iz službe

§ 127.

Službenik rizničke straže, koji izstupa iz službe, ne može napustiti službu, dok ne bude razriešen od svog neposrednog predpostavljenog. Razrješenje od službe može usliediti tek onda, kad o tome stigne nalog od nadležne predpostavljene oblasti rizničke straže.

Službenik, koji izstupa iz službe rizničke straže, dužan je prije razrješenja vratiti u izpravnom stanju sve državne stvari, koje ima na uporabi. Možebitne štete, koje su nastale njegovom krivnjom, ima naknaditi. Dužnost naknade štete ustanovljuje se prema propisima, koji u tom pogledu vriede za državne službenike.

Od ovakvog se službenika prije razrješenja oduzimaju također sve službene izkaznice, i one se redovtim putem vraćaju radi poništenja oblastima, koje su ih izdale.

O izstupanju iz službe rizničke straže izdaje se službeniku, koji izstupa, odluka.

Na molbu zanimane osobe nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže izdaje joj uredovnu svjedočbu o razlozima prestanka službe, o vremenu, provedenom u službi, i o vladanju u službi.

Mirovine

§ 128.

Glede mirovina službenika rizničke straže vriede občenito propisi o mirovinama državnih službenika i propisi § 50. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Prigodom podnašanja molbe ili priedloga za umirovljenje ima se uz molbu odnosno priedlog priložiti osobnik i opis službovanja dotičnog službenika. Ovaj opis ima sadržavati osobne i službovne podatke odnosnog službenika počam od njegova stupanja u službu rizničke straže, i to podatke o: primitku u službu, položenim stručnim izpitima, promaknuću, prekidu službe, vremenu i vrstama službe, koja se priznaje za mirovinu, i o posljednjim berivima. Svaki službenik je dužan pravodobno doprinieti dokaze o drugoj državnoj ili samoupravnoj službi, koja se službeniku rizničke straže priznaje za mirovinu. Izvorni ili ovjerovljeni priepis izprave o takvoj službi prilaže se uz molbu ili priedlog za umirovljenje.

Kod stavljanja priedloga za umirovljenje službenika rizničke straže zbog nesposobnosti ili nepodobnosti za službu u rizničkoj straži ili nakon neprekidnog izostanka od službe uslied bolesti preko propisanog vremena, odnosno zbog nepovoljnih godišnjih ocjena ili zbog kojih drugih razloga, imaju se te okolnosti u priedlogu obrazložiti i dokazima podkriepiti.

Ako se službenik rizničke straže predlaže za umirovljenje zbog tjelesne ili duševne nesposobnosti za službu, ima se uz odnosni priedlog priložiti i povjerenstvenoliečnički nalaz. Samo onaj službenik rizničke straže može biti umirovljen kao tjelesno ili duševno nesposoban za službu rizničke straže, za kojeg je povjeren-

stveno- liečnički ustanovljeno, da je podpuno nesposoban za svaku službu u rizničkoj straži.

Kod umirovljenja službenika rizničke straže na temelju stegovno-kaznene odluke ima se priedlogu za umirovljenje priklopiti stegovno-kaznena odluka ili kaznena rješitba. Iz priedloga mora biti vidljivo, kada je stegovno-kaznenu odluku kažnjeni službenik primio i kada je ona postala pravomoćna.

Opis službovanja sastavlja nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže prema podatcima, unesenim u osobniku.

ZAKLADA RIZNIČKE STRAŽE

Gospodarenje zakladnom imovinom

§ 129.

Imovina zaklade rizničke straže smije se upotriebiti samo za svrhe, navedene u § 51. zakonske odredbe o rizničkoj straži, i to onaj dio imovine, koji je dobiven u ime kamata od uloženog novca.

Imovina zaklade rizničke straže u gotovu novcu ulaže se koristonosno na tekući račun i na uložnu knjižicu kod Štedionice Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu, koja prema propisima, koji vriede za ostale zaklade, obavlja cjelokupno novčano poslovanje ove zaklade.

Na tekućem računu može se držati iznos do 50.000 Kuna. Na uložnoj knjižici nalazi se novac, uložen na vezani odnosno odkazni rok od najmanje jedne godine. Uložna knjižica čuva se kod Glavnog nadzorničtva rizničke straže.

Štedionica Nezavisne Države Hrvatske plaća na uložni novac Zaklade rizničke straže kamate kao i

ostalim posebničkim ulagačima prema propisima, koji se odnose na uložni posao i na kamatnu stopu kod uložnog posla.

Sve uplate za Zakladu rizničke straže obavljaju se putem Poštanske Štedionice Nezavisne Države Hrvatske u korist čekovnog računa Štedionice Nezavisne Države Hrvatske broj: 30-068. Na naleđu izvještaja čekovne uplatnice ima se označiti, da se novac odprema u korist tekućeg računa »Zaklade rizničke straže«.

Prihodi Zaklade, koji se u toku jednog mjeseca prikupe, ostaju u pologu dotične blagajne najdalje do petog dana sliedećeg mjeseca, kada se na propisani način odpremaju Štedionici Nezavisne Države Hrvatske u korist tekućeg računa »Zaklade rizničke straže«.

Naloge za izplatu podpora (stipendije) za školovanje i izučavanje obrta na teret »Zaklade rizničke straže« izdaje ministar državne riznice. Povraćaj nepripadno uplaćene svote u ovu Zakladu, kao i prienos novca s tekućeg računa na uložnu knjižicu, vrši se nalogom glavnog nadzornika rizničke straže, koji u ime Glavnog nadzorničtva rizničke straže Ministarstva državne riznice upravlja ovom Zakladom.

Podjeljivanje podpora (stipendija)

§ 130.

Podpore (stipendije) za školovanje i izučavanje obrta djece djelatnih službenika i umirovljenika rizničke straže i njihove sirotčadi, mogu se podieliti samo onim službenicima rizničke straže odnosno skrbnicima sirotčadi, koji dokažu, da prema broju djece, imovnom

stanju i drugim okolnostima, a djelatni službenici još i svojim vladanjem, pouzdanošću i revnošću u službi, zaslužuju, da im se olakša školovanje odnosno izučavanje obrta njihove djece. Ove se podpore podjeljuju samo za školovanje i izučavanje obrta na području Nezavisne Države Hrvatske.

Podpore se podjeljuju ovim redom:

1. djeci i sirotčadi, kojima je otac kao službenik rizničke straže poginuo ili umro od ozljeda ili bolesti prouzročenih vršenjem službe,

2. djeci umirovljenika rizničke straže, kojima je otac umirovljen uslied bolesti ili ozljeda zadobivenih u službi;

3. sirotčadi i djeci, kojima je otac umro, a majka izgubila pravo na mirovinu zbog preudaje ili sudske kazne;

4. djeci ostalih djelatnih službenika i umirovljenika rizničke straže s većim brojem djece, koja pohađaju školu odnosno izučavaju obrte.

Prvenstvo kod podjeljivanja podpora imaju djelatni dočinovnici i umirovljenici rizničke straže, a između ovih oni, koji službuju odnosno borave u mjestima, gdje ne postoje škole.

Pojedini službenik ili umirovljenik rizničke straže može uživati podporu samo za jedno diete. Isto tako diete, koje uživa koju drugu podporu (stipendiju) ne može istodobno uživati i podporu iz Zaklade rizničke straže.

Ove podpore podjeljuju se u godišnjem iznosu.

Izplata podpora

§ 131.

Podpore za pohađanje škola izplaćuje se unapried za svako školsko polugodište, a podpore za izučavanje obrta izplaćuju se godišnje unapried.

Izplata podpora sliedi na temelju uredno sastavljenih namira.

Na svakoj namiri o izplati podpore za školovanje uprava škole odnosno sveučilišta potvrđuje, da li je učenik redoviti đak ili slušač, da razred ne ponavlja odnosno na sveučilištu da redovito i s uspjehom polaže izpite i da je dobrog vladanja. Na namiri o izplati podpora za izučavanje obrta, potvrđuje nadležna obrtna oblast, odnosno nadležno obćinsko poglavarstvo da se naučnik nalazi na izučavanju obrta i da je dobrog vladanja.

Namire, providene ovakvim opazkama, šalju se nadležnom županijskom nadzorničtvu rizničke straže, koje ih izpituje i ako postoje svi propisani uvjeti za primanje podpore, stavlja opazku za izplatu i namire šalje Štedionici Nezavisne Države Hrvatske radi izplate.

Podpore se izplaćuju roditeljima djece, odnosno skrbnicima sirotčadi, odnosno onome, kome je podpora podieljena.

Natječaj za podjeljivanje podpora

§ 132.

Za podjeljivanje podpora razpisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže natječaj tečajem mjeseca svibnja svake godine.

Natječaj sadrži uvjete za podjeljivanje podpora, rok, do kojeg se imaju predati molbe, oblast, kojoj se

molbe upućuju, upute za sastav molbe i upute o izpravama, koje se imaju uz molbu priložiti.

Molbe za podjeljivanje podpora s izpravama predaju se nadležnom razdjelu rizničke straže, prema mjestu boravišta molitelja, najdalje do10. srpnja dotične godine. Zapovjednik razdjela preuzima molbe, priepise priloga sravnjuje s izvornicima i ovjerovljuje ih vraćajući izvorne izprave moliteljima, a molbe s ovjerovljenim priepisima izprava predlaže redovitim službenim putem i sa svojim izvještajem o navodima u molbama županskom nadzorničtvu rizničke straže najkasnije do 15. srpnja dotične godine.

Županska nadzorničtva rizničke straže sastavljaju na temelju svih primljenih takvih molba izkaz molitelja prema redu prvenstva za podljeljenje podpora i podnašaju taj izkaz s odnosnim molbama i svojim priedlogom Glavnom nadzorničtvu rizničke straže najdalje do 31. srpnja dotične godine. Priedlog za podjeljivanje podpora stavlja ministru državne riznice Glavno nadzorničtvo.

O podjeljenim podporama obavješćuje se Štedionica Nezavisne Države Hrvatske, molitelj i uprava odnosne škole, i to posljednji putem nadležnog županskog nadzorničtva rizničke straže.

Gubitak prava na podporu

§ 133.

Pravo na podporu gubi se:

a) prielazom u inozemne škole odnosno odlazkom na naukovanje u inozemstvo;

b) napuštanjem škole ili naukovanja;

c) ponavljanjem razreda i neredovitim polaganjem izpita na sveučilištu;

d) kad prestane koji od uvjeta, pod kojima je podpora podieljena.

Izplata podpora obustavlja se krajem onog školskog polugodišta, odnosno kod naukovanja krajem godine, u kojoj je nastupio uzrok gubitka podpore. Slušačima sveučilišta obustavlja se izplata podpore poslije jednog semestra nakon absolutorija, ako prema sveučilištnim propisima nije mogao diplomirati istodobno s absolviranjem odnosnog fakulteta. Ovo isto vriedi i za slušače Hrvatske ekonomsko-komercialne visoke škole, kojima je podieljena podpora.

Očevidnost o stanju zaklade i o podieljenim podporama

§ 134.

Glavno nadzorničtvo rizničke straže vodi očevidnost o stanju imovine Zaklade rizničke straže i krajem svake godine oglašuje u službenom glasilu Ministarstva državne riznice stanje imovine ove Zaklade.

Svako župsko nadzorničtvo rizničke straže vodi očevidnost o podieljenim podporama za djelatne službenike, umirovljenike i sirotčad na svom području.

Nastanba rizničke straže

§ 135.

Jedinice rizničke straže smještene su redovito u državnim zgradama, a u pomanjkanju takvih u iznajmljenim.

Razpored upotrebe stanbenih prostorija u zgradama rizničke straže za smještaj uredovnica i spremišta, za nastanbu neoženjenih dočinovnika i pokusnika rizničke straže, njihove zajedničke prehrane i ostalih nuzpro-

storija, kao i za nastanbu oženjenih službenika rizničke straže vrši osobno nadstojnik povjereničtva rizničke straže, koji odobrava i promjene u ovakvom razporedu prostorija. Kod ovog razporeda treba nastojati, da stanovi neoženjenih i oženjenih službenika ne budu u izravnoj vezi i da nastanba oženjenih ne bude na uštrb neoženjenih službenika.

U zgradama rizničke straže smještene su uredovnice jedinica rizničke straže i prvenstveno neoženjeni dočinovnici i pokusnici rizničke straže. Ako u takvim zgradama postoje posebne slobodne stanbene prostorije mogu se u njima nastaniti i oženjeni dočinovnici rizničke straže. Neoženjeni zapovjednik razdjela stanuje u posebnoj sobi, a ako takve nema, onda može stanovati izvan zajedničke nastanbe. Ostali neoženjeni (udovci bez djece) dočinovnici i pokusnici rizničke straže stanuju u zajedničkim prostorijama, koje su u tu svrhu određene.

Kod dodjeljivanja stanova oženjenim službenicima prvenstvo imaju oženjeni zapovjednici razdjela, a zatim oženjeni dočinovnici, koji imaju veći broj djece. Od činovnika s jednakim brojem djece dolazi za dodjeljenje stana u obzir prvenstveno onaj službenik, koji u dotičnom mjestu dulje služi. Od ovih načela može se odustati, kad je poznato, da oženjeni službenik koji dolazi prvenstveno u obzir za dodjeljivanje stana, imovno bolje stoji (posjeduje kuću ili nekretnine) od službenika, koji dolaze u obzir za dodjeljivanje stanbenih prostorija iza njega. Onaj službenik rizničke straže. kojeg članovi obitelji prave smutnju, svađu ili izgrede, ne dolazi u obzir kod dodjeljivanja stanbenih prostorija u zgradi rizničke straže, a ako u toj zgradi već stanuje, ima se bezuvjetno iz nje ukloniti.

Neoženjeni dočinovnici i pokusnici rizničke straže ne mogu stanovati izvan zajedničke nastanbe rizničke straže, ako u njoj ima dovoljno mjesta za stanovanje. Isto se tako ne mogu nastaniti kod oženjenih službenika rizničke straže.

Oženjeni službenik rizničke straže, koji je nastanjen u zajedničkoj nastanbi rizničke straže, ne može držati podstanare.

Činovnici rizničke straže, koji nisu zapovjednici razdjela ne mogu stanovati u zgradama rizničke straže, ali Glavno nadzorničtvo rizničke straže može iznimno dozvoliti stanovanje i činovnicima rizničke straže u takvim zgradama, i to samo onda, ako je podmirena potreba u nastanbi neoženjenih i oženjenih dočinovnika i pokusnika rizničke straže.

Smještaj neoženjenih dočinovnika i pokusnika rizničke straže u razpoređene prostorije vrši zapovjednik razdjela tako, da na pojedinca odpane najmanje 30 m^3 prostora, uzimajući u obzir prema mogućnosti i želje pojedinaca. Dodjeljivanje i odkaz stanova oženjenim službenicima vrši nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže. Odkaz stana oženjenom službeniku vrši se istodobno, kada mu se dostavlja i odluka o premještaju odnosno o prestanku službe, i kad nastane slučaj, da se službenik mora ukloniti iz zgrade zbog smutnje, svađe i izgreda, što ih čine članovi njegove obitelji, ili ako se ne pridržava kućnog reda. Odkazni rok iztječe krajem sliedećeg mjeseca nakon odkaza. Možebitne pritužbe oko dodjeljivanja i odkaza stanova razpravlja nadležno župsko nadzorničtvo rizničke straže, odluka kojeg je konačna.

§ 136.

Kad je potrebno uzeti u najam posebničku zgradu ili prostorije za smještaj jedinica rizničke straže, uzima se u najam takva zgrada odnosno takve prostorije, u koje se mogu smjestiti uredovnice jedinica rizničke straže i neoženjeni službenici, a ukoliko je to moguće, i oženjeni zapovjednik razdjela rizničke straže.

Potreba uzimanja u najam zgrade ili prostorija za smještaj povjereničtava, razdjela i izpostava razdjela rizničke straže, ima se proglasiti na uobičajeni način u dotičnom mjestu. Ovo oglašivanje vrši nadležno povjereničtvo rizničke straže, kojem se predaju na propisan način i pismene ponude za iznajmljivanje. Kad nadstojnik povjereničtva primi ponude, određuje popovjerenstven pregled svih ponuđenih zgrada odnosno prostorija radi ustanovljenja, koja je zgrada, odnosno koje su prostorije najprikladnije za namienjenu svrhu, o čemu se sastavlja povjerenstveni zapisnik. Povjerenstvo za pregled zgrada odnosno prostorija i za ocjenu ponuda sačinjavaju nadstojnik povjereničtva, nadležni zapovjednik razdjela rizničke straže i predstavnik nadležnog občinskog poglavarstva.

Povjerenstveni zapisnik o pregledbi ponuđenih zgrada ili prostorija i o ocjeni ponuda podnosi se zajedno s nacrtima i ostalim prilozima s izvještajem i priedlogom na odobrenje nadležnom župskom nadzorničtvu rizničke straže. Kad župsko nadzorničtvo rizničke straže prihvati najpovoljniju ponudu, izdaje nalog za sastavljanje najamnog ugovora.

Ugovor o najmu posebničkih zgrada ili prostorija za smještaj jedinica rizničke straže, sastavlja za rizničku stražu sporazumno s najmodavateljem nadstoj-

nik povjereničtva rizničke straže za sve područne jedinice rizničke straže. Odkaz ovih zgrada i prostorija za rizničku stražu daje nadstojnik povjereničtva rizničke straže.

Najamni ugovor sastavlja se na propisanom obrazcu s potrebnim brojem ovjerovljenih priepisa. Posebni uvjeti, koji vežu najmodavatelja odnosno najmoprimatelja smatraju se sastavnim dielom najamnog ugovora. Ove uvjete propisuje Glavno nadzorničtvo rizničke straže. Ovako sastavljeni ugovori predlažu se župskom nadzorničtvu rizničke straže radi odobrenja.

Jedan primjerak ovako odobrenog ugovora nalazi se kod najmodavatelja, drugi kod dotičnog povjereničtva rizničke straže kao najmoprimatelja, a priepis kod župskog nadzorničtva rizničke straže.

Potrebne prostorije za smještaj župskih nadzorničtava rizničke straže uzima u najam župsko nadzorničtvo rizničke straže na napried navedeni način. Ugovore o najmu odobrava Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

Primopredaja zgrada ili prostorija, uzetih u najam, obavlja se između najmodavatelja i najmoprimatelja kod useljenja i izseljenja zapisnički.

Uostalom glede uzimanja u najam posebničkih zgrada ili prostorija za smještaj jedinica rizničke straže vriede propisi zakona o državnom računovodstvu.

Namještaj i stanbene potrebštine

§ 137.

Namještaj za uredovnice jedinica rizničke straže, za zajedničku nastanbu neoženjenih službenika, za sobe nadzornih činovnika, postelje i posteljne stvari (slam-

njače, jastučnice, ponjave, pokrivače i zastirače) te namještaj i posuđe za zajedničku kuhinju neoženjenih službenika nabavlja se iz državnih sredstava.

Prienos pošte i pitke vode

§ 138

Troškovi za prienos službene pošte onih jedinica rizničke straže, koje su udaljene od najbližeg poštanskog ureda preko 4 km, te za donos pitke vode za potrebe službenika rizničke straže, smještenih u zajedničkim nastanbama jedinica rizničke straže, ako takve nema bliže od 500 m, podmiruju se iz državnih sredstava.

Kućni red u nastanbama razdjela i izpostava razdjela rizničke straže

§ 139.

Zgradom, odnosno prostorijama, u kojima su smještene jedinice rizničke straže, upravlja zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave razdjela rizničke straže.

U zgradi, odnosno u prostorijama, gdje je smještena riznička straža, kao i u gospodarstvenim zgradama i dvorištu, mora vladati uzoran red i čistoća, o čemu se brine i za što snosi odgovornost zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave razdjela rizničke straže.

Troškove za čišćenje, ogrjev, razsvjetu i za održavanje reda u stanbenim prostorijama, gospodarstvenim zgradama i dvorištu snašaju službenici, koji ih upotrebljavaju.

Štetu ili kvar, prouzročen na stanbenim prostorijama ili gospodarstvenim zgradama, ako nisu nastali višom silom ili dužom vremenskom uporabom, naknađuje onaj službenik rizničke straže, krivnjom kojeg je šteta ili kvar nastao.

§ 140.

U prostorijama, gdje su nastanjeni neoženjeni dovješena slika Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske, zemljovid Nezavisne Države Hrvatske, nacrt područja službenog okoliša sa skrižaljkom udaljenosti između pojedinih mjesta i namještajnik službenika rizničke straže. Kod razdjela i izpostava razdjela rizničke straže mora se izvjesiti još i program nastave za dotični mjesec.

Na vratima uredskih, stanbenih i ostalih nuzprostorija ima se posebnim nadpisima označiti, čemu je dotična prostorija namienjena. Ovi su nadpisi veličine 12×18 cm.

U prostorijama, gdje su nastanjeni neoženjeni dočinovnici i pokusnici rizničke straže, ima se iznad svake postelje staviti uokvireni nadpis veličine 8×12 cm, na kojem je iztaknuto ime, prezime i službovni naziv službenika, kojem pripada postelja.

Iznad puške, koja se nalazi na uporabi kod službenika rizničke straže, ima se staviti nadpis veličine 3×5 cm s imenom, prezimenom i službovnim nazivom službenika, kojem je puška predana na rukovanje.

Nadpise nad posteljama i puškama dužni su nabavljati sami službenici rizničke straže.

U zajedničkim nastanbama neoženjenih službenika rizničke straže ne smiju se izticat nikakvi drugi nadpisi niti slike, osim jedne slike Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske.

§ 141.

Kad predpostavljenik rizničke straže dođe u jedinicu rizničke straže, imade mu pristupiti glavar dotične jedinice i podnieti mu prijavak. Osobno nepoznati predpostavljenik ima se predstaviti službenom izkaznicom.

Zapovjednik razdjela kod prijavka predpostavljenom javlja broj službenika na razdjelu, koliko ih se nalazi u službi, na dopustu, koliko ima bolestnih i izjavljuje da očekuje daljnju zapovied.

Kod dolazka predpostavljenika u razdjel rizničke straže prijavak mu ima podnieti i nadzorni službenik u razdjelu.

Ako predpostavljeni kod dolazka u razdjel rizničke straže uđe iznenadno u sobu neoženjenih službenika, prvi, koji ga opazi, zapovieda »Pozor«), na što su dužni svi prisutni službenici okrenuti se prema predpostavljenom i zauzeti naređeni stav, i to na mjestu, gdje su zatečeni. Kad predpostavljenik prilikom pregleda razdjela namjerava izvršiti i pregled prostorija neoženjenih službenika, tada će u sobama zatečeni službenici zauzeti mjesto pred svojim posteljama.

Službenici rizničke straže ne smiju se upuštati s predpostavljenicima u razgovore, već su dužni na postavljena pitanja kratko, jasno i pristojno odgovarati. Prigodom pratnje predpostavljenog niži se nalazi s lieve strane predpostavljenog. Kod pregledbe prostorija u zajedničkoj nastanbi službenika rizničke straže, zapovjednik razdjela ide na potrebnom razmaku pred predpostavljenikom, otvara vrata, izdaje prisutnim službenicima zapovied »Pozor!« i čeka kod ulaza, dok predpostavljenik uđe u dotičnu prostoriju.

Ako je potrebno pregledati stanbene prostorije oženjenih službenika rizničke straže, koji su nastanjeni u zgradi odnosno u prostorijama razdjela ili izpostave razdjela rizničke straže, predpostavljenik rizničke straže može pregledati ove prostorije samo danju i u prisutnosti zapovjednika razdjela odnosno voditelja izpostave i službenika, koji stan uživa ili jednog člana njihove obitelji. Ovakav pregled ima se predhodno najaviti.

§ 142.

Kod svakog razdjela rizničke straže ima se po mogućnosti urediti posebna soba, koja služi za prenoćište nadzornih činovnika rizničke straže, kada dolaze u dotično mjesto službenim poslom. Ako u sjedištu razdjela nema posebničkih prenoćišta ili ako su zauzeta, može se dozvoliti prenoćište u takvoj sobi i drugim državnim činovnicima, koji su na službenom putu, ako soba nije zauzeta od službenika rizničke straže.

Ako u razdjelu nema slobodne sobe za prenoćište nadzornih činovnika rizničke straže, a u sjedištu razdjela ne može se dobiti prenoćište, tada se imade u tu svrhu smjestiti jedna postelja u pisarnici razdjela.

Za ovo prenoćište i poslugu plaća se naknada, koju ustanovljuje nadležno povjereničtvo rizničke straže. Ova naknada služi za pokriće troškova pranja posteljine, za nabavu sapuna, za ogrjev, razsvjetu, plaćanje posluge i čišćenje, o čemu zapovjednik razdjela vodi poseban račun.

§ 143.

Puške i oružna oprema drže se po mogućnosti u posebnoj prostoriji na drvenim stalcima. Ako nema posebne prostorije, oružje i oprema drži se u sobama

neoženjenih službenika ili u pisarnici razdjela odnosno izpostave razdjela rizničke straže. Na ovaj način drži se oružje i oprema oženjenih i svih onih službenika, koji ne stanuju u zajedničkoj nastanbi. Samokres i strjeljivo čuva svaki službenik na sigurnom mjestu.

Oružje, oružna oprema i strjeljivo, koje se ne nalazi na uporabi kod službenika rizničke straže, čuva se uviek u čistom i podmazanom stanju u posebnom spremištu.

Nabavljanje i izpražnjivanje pušaka vrši se na određenom mjestu, koje ima nadpis: »Mjesto za nabijanje i izpražnjivanje pušaka«.

Odora, rublje i drugi predmeti drže se u sobama neoženjenih službenika u ormarima, sanducima ili na vješalicama. Vješalice moraju biti prekrivene zastorom tamnozelene boje. Ovi predmeti ne smiju se držati na posteljama, stolicama ili obješeni na vratima i zidovima izvan vješalica. Noću, za vrieme odmaranja mora se odora uredno složiti tako, da se u žurnom slučaju službenik može brzo opremiti.

Svaki neoženjeni dočinovnik i pokusnik rizničke straže mora imati drveni sanduk za pohranu odore, rublja strjeljiva i drugih posebničkih predmeta. Sanduk je tamnozelene boje, po mogućnosti okovan, veličine 100×70×60 cm. Sanduk se nalazi pokraj uzglavlja postelje, a ako tamo nema mjesta, onda u podnožju postelje ili na kojem drugom pogodnom mjestu. Postelje se postavljaju tako, da između njih razmak bude barem od jednog metra.

Posteljina se sastoji od slamnjače, ljetnog i zimskog pokrivača, uzglavlja (jastučnice) i potrebnog broja ponjava, te pokrivača za postelju, koji je tamnozelene boje. Na zidu uz postelju i na podu pred posteljom

dozvoljava se upotreba sagova odgovarajuće veličine. Isto tako dozvoljava se upotreba posebničkih jastuka s bielim navlakama. Slamnjače su napunjene slamom ili kukuruznom perušinom. Slama se mienja najmanje svake godine, a kukuruzna perušina najmanje svake treće godine.

Čišćenje oružja i oružne opreme, odore, obuće, postelja i posteljine obavlja se izvan stanbenih prostorija odnosno na za to određenom mjestu.

Neoženjeni dočinovnici i pokusnici rizničke straže nastanjeni u zajedničkoj nastanbi dužni su ustajati redovito svakog dana u 6 sati tako, da stanbene prostorije budu očišćene do 7,30 sati. Onaj službenik, koji se vraća iz službe poslije pol noći, može se odmarati u postelji najviše osam sati, računajući od vremena povratka iz službe. Odmaranje pojedinca ne smije biti razlogom, da prostorije ne budu do određenog vremena očišćene. Ako u zajedničkim nastanbama rizničke straže stanuju i oženjeni službenici, dužni su i oni održavati red i čistoću i do određenog vremena očistiti hodnike i stubišta, kojima se služe.

Glavna ulazna vrata zajedničke nastanbe otvraju se u 6 sati, a zatvaraju zimi u 21 odnosno ljeti u 22 sata. Pokusnici rizničke straže moraju u 21 odnosno 22 sata biti u zajedničkoj nastanbi, ukoliko im nije dozvoljen izlaz preko ovog vremena. Ostali dočinovnici rizničke straže nisu dužni tražiti izlaz za izbivanje izvan zajedničke nastanbe poslije 21 odnosno 22 sata, ali zapovjednik razdjela odnosno voditelj izpostave vlastan je u slučaju potrebe i posebnih razloga zabraniti izbivanje poslije tog vremena kroz stanovito vrieme pojedincima ili svim dočinovnicima rizničke straže.

Za vrieme odmaranja službenika rizničke straže u zajedničkoj nastanbi mora vladati potrebni mir i tišina.

Nadzorna služba u razdjelu rizničke straže

§ 144.

Za vrieme uredovnog vremena ima se u pisarnici razdjela rizničke straže redovito nalaziti jedan službenik rizničke straže. Izvan tog vremena on se zadržava u zajedničkoj nastanbi neoženjenih službenika rizničke straže. Ako službeni razlozi ili posebne prilike zahtievaju, da se i preko noći vrši nadzorna služba u razdjelu, tada se određeni službenik za ovakvu službu imade zadržavati, propisno opremljen, u pisarnici razdjela. Ako je potrebno vršiti službu stražarenja kod razdjela, takav službenik mora biti i propisno oboružan.

Nadzorna služba propisuje se službenom zapoviedi redovito od 6 do 22 sata.

Dužnost je nadzornog službenika u razdjelu, da u određeno vrieme odključa odnosno zaključa ulazna vrata razdjela, nadzire red i čistoću u zajedničkoj nastanbi službenika rizničke straže, u hodnicima, stubištu i dvorištu, da čuva državne i posebničke stvari neoženjenih službenika, donosi i odnosi službenu poštu i da obavlja pisarničke i druge službene poslove, koje mu propiše zapovjednik razdjela rizničke straže.

Službenik rizničke straže, koji vrši nadzornu službu u razdjelu, dužan je dotičnog dana kod prvog dolazka zapovjednika razdjela u pisarnicu podnieti mu prijavak o stanju u razdjelu rizničke straže.

U razdjelima rizničke straže, gdje se ne nalaze više od pet službenika, vrši nadzornu službu prema potrebi i zapovjednik razdjela.

Ako se zbog važnih službenih poslova svi službenici razdjela rizničke straže nalaze u vanjskoj službi, tada će se ključ od pisarnice predati obitelji oženjenog zapovjednika razdjela ili kojeg drugog službenika, nastanjenog u zgradi razdjela ili u blizini zgrade, a na vratima pisarnice stavit će se na listiću upozorenje, kod koga je ključ pisarnice ostavljen u pohrani. Ovako pohranjeni ključ može se predati samo predpostavljenima rizničke straže. U ovom slučaju ključevi od ormara, gdje se nalazi dnevnik službe i ostale knjige i zabilježbe. ostavljaju se u zatvorenom omotu u pisarnici na stolu zapovjednika razdjela. Ali ako je zapovjednik razdjela odsutan u vanjskoj službi, tada ostavlja ključeve svom zamjeniku, odnosno službeniku, koji vrši nadzornu službu u razdjelu rizničke straže. To isto vriedi i za izpostave razdjela rizničke straže.

Zajednička prehrana neoženjenih službenika rizničke straže

§ 145.

U zajedničkim nastanbama smješteni neoženjeni dočinovnici i pokusnici rizničke straže dužni su uzpostaviti zajedničku kuhinju. Zajednička kuhinja mora se uzpostaviti kod svih onih jedinica rizničke straže, gdje se nalaze barem četiri neoženjena službenika.

Svrha je zajedničke prehrane, da se neoženjenim službenicima rizničke straže osigura dobra, zdrava i obilna hrana uz što povoljniju cienu, te da im se na taj način olakša njihov obstanak, podigne zadovoljstvo i ljubav za službu.

Kod osnutka zajedničke kuhinje nabavlja se potreban kuhinjski namještaj i posude na teret državnog proračuna. Sve kasnije nabave kuhinjskog namještaja i posuđa vrše se na teret članova zajedničke kuhinje. U tu svrhu plaćaju svi članovi zajedničke kuhinje zajedno mjesečni doprinos u visini 2% od vriednosti kuhinjskog posuđa prema imovniku u ime naknade za upotrebu kuhinjskog posuđa, nabavljenog od strane države. Ovaj novac predaje se zapovjedniku razdjela, koji o njemu vodi poseban račun. Iz ovog novca nabavlja se potrebno novo kuhinjsko posuđe. Ako se koji komad kuhinjskog posuđa polupa krivnjom pojedinog člana, nabavlja se novi na njegov trošak.

Član zajedničke prehrane mora biti svaki neoženjeni dočinovnik i pokusnik rizničke straže ili udovac bez djece. Prehrana izvan zajedničke kuhinje može se dozvoliti udovcima i onom službeniku, koji na temelju liečničke svjedočbe mora uzimati posebnu hranu, ako mu se ta hrana ne može dati u zajedničkoj kuhinji. Isto tako može se dozvoliti prehrana izvan zajedničke kuhinje i onom službeniku, koji u mjestu službovanja imade na izdržavanju svoje roditelje. Prehranu izvan zajedničke kuhinje odobrava nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže.

Iz zajedničke kuhinje mogu se privremeno hraniti i oženjeni službenici rizničke straže, kao i nadzorni činovnici rizničke straže prilikom službenih putovanja, a ostali državni ili samoupravni službenici samo odobrenjem većine članova zajedničke kuhinje.

Tamo, gdje ne postoji zajednička kuhinja, prehranjuju se neoženjeni službenici rizničke straže prvenstveno u zajedničkim prehranama ostalih državnih ili samoupravnih službenika.

§ 146.

Svaki član zajedničke prehrane ulaže mjesečno unapried novčani udjel u visini predvidivog mjesečnog izdatka. Udjel se povećava u onim mjesecima, u kojima se nabavlja zimnica, ako nema uštede. Zapovjednik razdjela rizničke straže vlastan je uztegnuti od mjesčnih beriva članova zajedničke kuhinje udjel, ustanovljen za zajedničku prehranu.

Zajedničkom prehranom upravlja posebna uprava, koju sačinjavaju tri člana pripadnika iste prehrane. Ako je broj članova prehrane veći od 15 službenika, tada se uprava sastoji od pet članova. Upravu biraju svi članovi zajedničke prehrane većinom glasova, a ako ne dođe do sporazuma, odlučuje zapovjednik razdjela. Uprava između sebe bira vođu i blagajnika zajedničke prehrane, dok ostali članovi uprave podpomažu vođu u nabavama živežnih namirnica i brinu se o što boljem gospodarstvu prehrane u korist članova.

Kuhara ili kuharicu odnosno ostalu poslugu prima u službu odnosno odpušta iz službe prema propisima, koji vriede za kućne pomoćnice, uprava zajedničke kuhinje u sporazumu sa zapovjednikom razdjela. Ako kod ovog ne dođe do sporazuma, odlučuje nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže. Posluga mora biti prijavljena kod ureda za osiguranje radnika.

O nabavi živežnih namirnica i drugih potreba za zajednčku prehranu brine se vođa zajedničke prehrane uz suradnju jednog člana uprave, koji ne rukuje blagajnom. Nabava živežnih namirnica u manjim količinama (dnevni kup na pr.: jaja, luk, zelen, sir, kajmak, maslac i t. d.) mora odgovarati najpovoljnijim mjestnim tržnim cienama, a veće nabave (brašno, krumpir, grah, drva i t. d.) moraju biti pokrivene

urednim računima. Nabave od trgovaca i mesara moraju biti upisane u nabavnu knjižicu bilo da se izplaćuju odmah bilo mjesečno.

U svakoj zajedničkoj prehrani vodi se novčani dnevnik i knjiga živežnih namirnica. Novčani dnevnik vodi blagajnik, a knjigu živežnih namirnica vođa zajedničke prehrane, koji vodi još i posebni dnevnik izdanih obroka hrane. Novčani dnevnik i knjigu živežnih namirnica ovjerovljuje nadležno povjereničtvo rizničke straže.

Krajem svakog mjeseca zaključuje se knjiga blagajne i knjiga živežnih namirnica. Ostatak gotovine i preostala zaliha živežnih namirnica prenosi se kao imovina u sliedeći mjesec. Zaključkom dnevnika izdanih obroka ustanovljuje se, koliko je obroka pojedini službenik tečajem mjeseca primio. Prema broju primljenih obroka i prema ukupnim izdatcima tokom mjeseca, ustanovljuje se naknada za svaki obrok i prema tome obračunava potraživanje zajedničke prehrane od svakog pojedinog člana. Ovako obračunani iznos dužan je svaki član zajedničke prehrane predati blagajniku kao svoj udjel za sliedeći mjesec. Neprimljeni obrok hrane priznaje se, ako je član zajedničke kuhinje službeno odsutan izvan mjesta ili na dopustu, a ovu okolnost prijavi vođi zajedničke prehrane. Članovima zajedničke prehrane dozvoljava se, da međusobnim sporazumom odluče, da li će obračunavanje mjesečnog udjela obaviti putem obroka ili na koji drugi način. Ako mjesečni udjel nije dovoljan za pokriće izdataka, izdatci se moraju pokriti naknadnim udjelom. Dugovina se ne smije prenašati u sliedeći mjesec.

Svaki član zajedničke prehrane ima pravo pregledavati račune, zalihe živežnih namirnica i knjige.

Zapovjednik razdjela dužan je voditi stalan nadzor nad radom uprave zajedničke prehrane, a krajem mjeseca dužan je pregledati i ovjeroviti mjesečne zaključke u knjizi blagajne i knjizi živežnih namirnica.

Isto je tako i nadstojnik povjereničtva rizničke straže dužan prigodom svake pregledbe razdjela izvršiti i pregledbu zajedničke prehrane.

Kod stupanja pojedinog člana u zajedničku prehranu i kod izstupanja iz nje sastavlja se obračun. Član, koji stupa, dužan je u zajedničku kuhinju uplatiti udjel za prehranu i odpadajući dio vriednosti imovine zajedničke prehrane, koji je ustanovljen obračunom. Potraživanje člana, koji izstupa, podmiruje se iz imovine zajedničke prehrane.

§ 147.

Članovi svake zajedničke prehrane moraju nastojati, da se osnuje i vodi barem najnuždnije gospodarstvo. U tu svrhu dužni su obrađivati zemljište, koje pripada zajedničkoj nastanbi neoženjenih službenika, a prema potrebi mogu uzeti zato i drugo zemljište u zakup. Ovo zemljište obrađuju redovito sami članovi zajedničke kuhinje, tako da vrt, odnosno zemljište, mora biti na vrieme posađeno, posijano i obrađeno.

Vrt, odnosno zemljište, koje pripada zajedničkoj nastanbi razdjela rizničke straže dieli se tako, da jedna polovina pripada zajedničkoj prehrani, a druga polovina ostalim oženjenim službenicima, ukoliko su nastanjeni u zajedničkoj nastanbi. Ako nema oženjenih službenika smještenih u zajedničkoj nastanbi, onda se cieli vrt odnosno zemljište izkorišćuje za zajedničku prehranu. Ako je u zajedničkoj nastanbi više oženjenih službenika, onda se njihova zajednička polovina vrta odnosno zamljišta dieli na jednake dielove. Kad voće

iz vrta i dvorišta zajedničke nastanbe dozrije, imaju ga zapovjednik razdjela i vođa zajedničke prehrane zajedno podieliti, na jednake dielove svima službenicima smještenim u zajedničkoj nastanbi.

Članovi zajedničke prehrane moraju prema potrebi i mogućnosti uzgajati koristne domaće životinje (krave, svinje, ovce, perad, pčele, kuniće i t. d.).

Zapovjednik razdjela dužan je brinuti se, da voćke u dvorištu i u vrtu zajedničke nastanbe rizničke straže budu na vrieme obrezane, očišćene, okopane i nagnojene. Uginula stabla moraju se nadomjestiti novim sadnicama.

Primopredaja jedinica rizničke straže

§ 148.

Prigodom svake primopredaje jedinica rizničke straže sastavlja se zapisnik o primopredaji u dva primjerka.

Zapisnik sadržava:

Nadnevak, kada je primopredaja obavljena, povodom čega i na temelju kojeg se naloga obavlja, ime, prezime i svojstvo odnosnih službenika, između kojih se primopredaja obavlja. Zatim se u zapisnik upisuju nazivi svih imovnika (našastara) državnih predmeta onim redom, kako je primopredaja prema njima obavljena. Za svaki imovnik imade se u zapisniku iztaknuti, da li su državne stvari i predmeti preuzeti u redu i podpunom broju, odnosno s kakvim manjcima ili nedostatcima. Nadalje se u zapisnik upisuju poimenično one knjige, zabilježnice, očevidnici i t. d., prema kojima se obavlja primopredaja kakvih predmeta ili novca, kao: novčani dnevnik, račun zaračunivih tiskanica, olovnih zapora, pečatnih maraka, račun

zaplienjenih predmeta i t. d. Za svaku ovu knjigu zabilježnicu ili očevidnik ima se upisati u zapisniku onako, kako je napried propisano za imovnike. Ostale zabilježbe i očevidnici, prema kojima se ne obavlja primopredaja predmeta, kao: knjiga nastave, očevidnik o pregledbi oružja i t. d. predaju se odnosno primaju prema popisu knjiga i očevidnika, koje se vode u odnosnoj jedinici rizničke straže.

Primopredaje pismohrane mora se također iztaknuti u zapisniku s oznakom godina, za koje se pismohrana predaje odnosno prima. Tom prilikom potrebno je iztaknuti, koliko je poslovnih spisa ostalo neriešeno na dan primopredaje s oznakom svakog pojedinog poslovnog broja.

Primopredaja zgrade, u kojoj je smještena jedinica rizničke straže, ima se također u zapisnik upisati s istim pripomenama, kao i kod primopredaje državnih predmeta prema imovniku, t. j. kakve su manjkavosti i nedostatci na zgradi ustanovljeni.

Ako se obavlja primopredaja jedinica rizničke straže na državnoj granici, a čuvanje granice povjereno je izključivo rizničkoj straži, imade se primopredaja obaviti i obilazkom državne granice, brojenjem pograničnih oznaka (kamenja, piramida), stražarnica, brkalja i t. d. Primopredaja onih jedinica rizničke straže, u području kojih se nalaze veća priradna poduzeća, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom, ima se obaviti i posjetom ovih poduzeća, i tom je prilikom službenik, koji predaje službu, dužan točno upoznati službenika rizničke straže, koji prima službu, s načinom određivanja službenika rizničke straže za nadzor nad tim poduzećima, a prema potrebi i s načinom vršenja posebnog nadzora nad tim poduzećima,

Službenik, koji predaje službu, mora upoznati onog službenika, koji prima službu, sa svim činjenicama, koje imaju utjecaja na obavljanje službe, kao: s obsegom i vrstom kriomčarenja, s načinom sprečavanja kriomčarenja, s osobitim vrstama službe i na koji se način služba obavlja.

Zapisnik o primopredaji izpostave i razdjela rizničke straže izpituje nadležno povjereništvo rizničke straže, zapisnik o primopredaji povjereništva rizničke straže nadležno županijsko nadzorništvo rizničke straže, a zapisnik o primopredaji županijskog nadzorništva rizničke straže Glavno nadzorništvo rizničke straže. Jedan primjerak pregledanog zapisnika ostaje u pismohrani jedinice rizničke straže, koja ga je pregledala, a drugi se vraća jedinici rizničke straže, kod koje je primopredaja obavljena:

Prigodom izpitivanja primopredajnih zapisnika ima se ustanoviti, je li primopredaja pravilno obavljena. Ako su u zapisniku iztaknuti kakvi nedostatci ili ustanovljeni manjci državnih predmeta, ima se odgovorna osoba pozvati, da ustanovljene manjke odmah nadoknadi. Ako to ne učini, ima se ustanoviti nastala šteta i upravnim (administrativnim) putem staviti odgovornom službeniku zabranu na njegova beriva prema propisima, koji u tom ogledu vriede za ostale državne službenike.

V. STEGOVNI PROPISI

Propisi za stegovni postupak

§ 149.

U stegovnom postupku proti činovnicima rizničke straže prema § 55. zakonske odredbe o rizničkoj straži vriede propisi kao i za ostale činovnike rizničke uprave.

U pogledu stegovno-kažnjivih čina za sve službenike rizničke straže vriede propisi § 52. zakonske odredbe o rizničkoj straži.

Stegovni postupak proti dočinovnicima i pokusnicima rizničke straže vrši se prema propisima §§ 56.—60. zakonske odredbe o rizničkoj straži, a u nedostatku ovih prema propisima zakona o činovnicima i zakona o obćem upravnom postupku.

§ 150.

Rad u stegovnom postupku proti službeniku rizničke straže žurne je naravi i mora se obaviti bez ikakvog odlaganja.

Spisi stegovne naravi, koji se odpremaju poštom, šalju se kao preporučene pošiljke.

Izviđanje

§ 151.

Temelj za pokretanje svakog stegovnog postupka protiv službenika rizničke straže je službeni izvještaj o stegovnom prestupku.

Službeni izvještaj sastavlja se na temelju osobnog saznanja predpostavljenika, ili na temelju drugih spisa (zabilježbi, prijave, tužbe, sudske osude i t. d.), iz kojih se može ustanoviti, da je službenik rizničke straže počinio stegovni prestupak. Ustmene pritužbe i prijave protiv službenika rizničke straže primaju se zapisnički.

Službeni izvještaj mora biti kratak i jezgrovit. On mora sadržavati: tko je, kada, što, gdje, kako, s kim ili s čim i pod kakvim okolnostima počinio stegovni prestupak, kako je prestupak odkriven kao i sve ostale činjenice, važne za ustanovljenje i prosuđivanje ste-

govnog prestupka. Ovo se imade opisati sažeto, ali, ako je potrebno, mora se u službeni izvještaj upisati i kratak izvadak iz predhodnog preslušanja obtuženog, svjedoka i vještaka. Na kraju službenog izvještaja mora se označiti propis, iz kojeg je službenik počinio stegovni prestupak.

Ako je službeni izvještaj sastavljen na temelju službenih spisa, knjiga, zabilježbi, prijava i t. d. tada se ovi prilažu službenom izvještaju kao dokazno sredstvo. Ukoliko to nije moguće priložiti u izvorniku, prilaže se u ovjerovljenom priepisu odnosno u izvadku iz onog diela spisa ili knjiga, na kojima se temelji počinjeni stegovni prestupak. Kad je prestupak počinjen prigodom vršenja službe, prilaže se još i ovjerovljeni priepis službene zapoviedi.

Kada se za isti stegovno kažnjivi čin prijavljuju dva ili više službenika rizničke straže, sastavlja se samo jedan službeni izvještaj. U tom slučaju treba izložiti, što tereti svakog pojedinca, a što sve njih ili više njih zajedno.

Izvide na temelju službenog izvještaja obavlja redovito nadležno povjereničtvo rizničke straže, ali u osobitim slučajevima može ih obaviti i župsko odnosno Glavno nadzorničtvo rizničke straže.

Izvidi obuhvaćaju predhodno preslušanje okrivljenog, preslušanje svjedoka i vještaka, preslušanje okrivljenog na temelju izkaza svjedoka i vještaka, suočenje okrivljenog sa svjedocima, koji govore protiv njega, preslušanje povriеđenog odnosno oštećenog, sva ostala preslušanja, koja se u toku izvidnog postupka pokažu potrebna, zapisnike, vještačenja i očevida na licu mjesta. Predhodno preslušanje okrivljenog vrši se nakon što su dokazne činjenice prestupka već usta-

novljene i pošto je predhodnim mjerama odklonjena opasnost, da bi se ovim predhodnim preslušanjem mogao dokazni postupak osujetiti.

Nakon obavljenih izvida, predlaže se službeni izvještaj o stegovnom prestupku sa svim izvidnim spisima nadležnom županjskom nadzorničtvu rizničke straže radi ocjene počinjenog prestupka.

Iztraga

§ 152.

Kad župsko nadzorničtvo rizničke straže primi službeni izvještaj o stegovnom prestupku dočinovnika i pokusnika rizničke straže, s izvidnim spisima, ustanovljuje, da li je izvidni postupak pravilno i podpuno proveden, postoji li stegovno-kažnjivi čin, vrstu čina i odgovornost prijavljenog. Ako se ustanovi, da stegovni prestupak ne postoji, obustavlja dalnji postupak i o tom obavještava nadležno povjereničtvo rizničke straže i okrivljenog, odnosno kad ustanovi, da postoji manji stegovni prestupak, vraća sve izvidne spise nadležnom povjereničtvu na prvomolbenu odluku. Kad se ustanovi, da postoji veći ili težki stegovni prestupak, izdaje župsko nadzorničtvo rizničke straže odluku o stavljanju pod stegovnu iztragu.

Odluka o stavljanju pod stegovnu iztragu mora sadržavati: razloge, zbog kojih se službenik stavlja pod iztragu, propise, koji su činom prijavljenog službenika povrieđeni, odredba, da se za vrieme iztrage zaustavlja promaknuće odnosnog službenika u viši razred i plaćevni stupanj, kao i uputa, da protiv takve odluke nema pravnog lieka.

Odluka o stavljanju pod iztragu dostavlja se nadležnom povjereničtvu rizničke straže radi obavještenja okrivljenog. S odlukom se vraćaju i svi izvidni spisi.

Kad se radi o stegovnoj odgovornosti činovnika rizničke straže, tada župsko nadzorničtvo rizničke straže predlaže službeni izvještaj s izvidnim spisima Glavnom nadzorničtvu rizničke straže na ocjenu djela i odluku.

Ako župsko nadzorničtvo rizničke straže smatra, da je uz stegovni prestupak dočinovnika i pokusnika rizničke straže počinjen i čin, koji se kazni prema propisima kaznenog zakona, dostavlja ovjerovljene priepise svih izvidnih spisa nadležnom državnom tužiteljstvu s priedlogom za kazneni progon.

Kad sud izviesti, da je službenik rizničke straže stavljen pod kaznenu obtužbu, njegov prvi predpostavljenik je dužan proti takvom službeniku povesti stegovni postupak.

U slučaju kaznenog postupka proti službeniku rizničke straže suđenje zbog stegovnog prestupka redovito se odlaže do pravomoćnosti sudske osude, ali Glavno nadzorničtvo rizničke straže može na priedlog župskog nadzorničtva rizničke straže narediti, da se stegovni postupak vodi uzporedno s kaznenim postupkom. Sudsko-kazneni postupak nikad ne izključuje stegovnu odgovornost službenika rizničke straže. Obustava kazneno-sudskog postupka ni odriešna pravomoćna sudska osuda ne mogu biti razlogom obustave stegovnog postupka.

Kad sud kazni službenika rizničke straže gubitkom službe odnosno gubitkom častnih prava, tada se ne će pokretati stegovni postupak, a već započeti postupak

prekinut će se. Sudska će se osuda dostaviti župskom odnosno Glavnom nadzorničtvu rizničke straže radi donošenja odluke o prestanku službe.

§ 153.

Iztragu za stegovne prestupke dočinovnika i pokusnika rizničke straže vodi redovito nadstojnik povjereničtva rizničke straže. Župsko nadzorničtvo rizničke straže može u osobitim slučajevima odrediti i drugog činovnika rizničke straže, da provede stegovnu iztragu.

Zapisničara u iztražnom postupku određuje voditelj iztrage, i to iz redova dočinovnika rizničke straže, koji su po mogućnosti u činoredu viši od okrivljenog.

Iztraga se redovito vodi kod povjereničtva rizničke straže, a prema potrebi i kod razdjela odnosno na licu mjesta, gdje je prestupak učinjen.

Stegovnna iztraga vodi se na temelju službenog izvještaja o stegovnom prestupku, izvidnih spisa i odluke o stavljanju pod stegovnu iztragu.

Svrha je stegovne iztrage pronaći, prikupiti, sačuvati i utvditi sve pravno-značajne okolnosti, prema kojima se može suditi o povredi zakonskog propisa i odgovornosti okrivljenog. Stoga stegovna iztraga mora obuhvatiti sve činjenice, važne za ocjenu stegovnog prestupka, da bi odlučujuća oblast iz iztražnih spisa mogla dobiti točnu, preglednu i jasnu predočbu kako o stegovnom prestupku, koji se stavlja na teret okrivljenom, tako i o uzrocima, povodu, vremenu, mjestu, načinu izvršenog čina te o osobama, koje su ga izvršile ili u izvršenju pomogle.

O svakom obavljenom poslu u iztražnom postupku vodi se zapisnik, koji mora sadržavati: Naziv oblasti,

mjesto, nadnevak i predmet postupka, ime i prezime iztražitelja i zapisničara, predmet iztrage, opis obavljenog posla (preslušavanje okrivljenog, svjedoka, vještaka, suočenje, vještačenje i t. d.). Svaki zapisnik mora biti zaključen i podpisan od voditelja iztrage, zapisničara i osoba, kojih je izkaz u odnosnom zapisniku upisan. Nakon dovršenog iztražnog postupka iztražitelj predlaže cieli iztražni spis nadležnom župskom nadzorničtvu rizničke straže i stavlja svoj obrazloženi priedlog.

U ostalom vriede u pogledu vođenja stegovne iztrage propisi obćeg upravnog postupka, koji se odnose na postupak do glavne odluke.

Ni iztražitelj ni članovi stegovnog povjerenstva rizničke straže ne mogu biti oni činovnici rizničke straže, koji se prema propisima obćeg upravnog postupka izključuju od rada u upravnim predmetima.

Kaznena odluka

§ 154.

Kad župsko nadzorničtvo rizničke straže primi iztražne spise o stegovnom prestupku dočinovnika i pokusnika rizničke straže, određuje dan sastanka stegovnog povjerenstva.

Stegovno povjerenstvo rizničke straže proučava iztražne spise i na temelju tih spisa ocjenjuje svako pojedino stegovno kažnjivo djelo. Kad ovo povjerenstvo ustanovi, da je počinjen veći stegovni prestupak predlaže župskom nadzorničtvu rizničke straže i vrstu kazne.

Stegovno povjerenstvo donosi zaključak većinom glasova na taj način, što prvi glasuje prema činoredu najmlađi član povjerenstva.

O razpravi svakog pojedinog stegovnog predmeta pred stegovnim povjerenstvom rizničke straže vodi se zapisnik, koji sadržava: mjesto i nadnevak rada, ime, prezime i službovni naziv članova povjerenstva i okrivljenog, kratak opis stegovno-kažnjivog čina, koji se okrivljenom stavlja na teret, i zaključak povjerenstva o ocjeni svakog pojedinog stegovno-kažnjivog djela, a ako se radi o većem stegovnom prestupku, i priedlog o vrsti kazne.

Prvomolbenu kaznenu odluku o većim i težim stegovnim prestupcima izdaje župsko nadzorničtvo rizničke straže na temelju stegovno-povjerenstvenog zapisnika i svih iztražnih spisa. Odluka se izdaje prema propisima zakona o obćem upravnom postupku.

Pravni liek (žalba)

§ 155.

Protiv prvomolbene kaznene odluke može se okrivljeni poslužiti pravnim liekom (žalbom) u roku od 15 dana. Protiv kaznene odluke za manje stegovne prestupke podnosi se žalba službenim putem nadležnom župskom nadzorničtvu, a protiv kaznene odluke za veće i težke stegovne prestupke Glavnom nadzorničtvu rizničke straže.

Protiv drugomolbene kaznene rješitbe nema daljnjeg pravnog lieka.

Udaljenje od službe

§ 156.

O svakoj odluci o predhodnom udaljenju od službe dočinovnika i pokusnika rizničke straže, ima povjereničtvo rizničke straže odmah izviestiti priepisom te odluke župsko nadzorničtvo rizničke straže, koje će

ovakvu odluku u roku od tri dana svojom odlukom potvrditi ili dokinuti. Protiv odluke o predhodnom udaljenju od službe nema mjesta pravnom lieku.

Protiv odluke o udaljenju od službe, koju izdaje župsko nadzorničtvo rizničke straže, može se podnieti žalba službenim putem u roku od 15 dana Glavnom nadzorničtvu rizničke straže, odluka kojeg je pravomoćna.

Žalba ne obustavlja udaljenje.

Protiv odluke o udaljenju od službe dočinovnika i pokusnika rizničke straže, koju izda Glavno nadzorničtvo rizničke straže, nema pravnog lieka.

Izvršenje kaznene odluke

§ 157.

Pravomoćne kaznene odluke odnosno kaznene rješitbe za veće i težke stegovne prestupke upisuju se u osobnik kažnjenog službenika, a za manje stegovne prestupke samo u list za ocjenjivanje.

Kad kaznena odluka postane pravomoćna, odnosno kad povodom žalbe usliedi kaznena rješitba, župsko nadzorničtvo rizničke straže izdaje odmah pismeni nalog za obustavu izrečene novčane kazne, koja se naplaćuje uztegom od mjesečnih beriva kažnjenog službenika rizničke straže.

Župska nadzorničtva rizničke straže dužna su voditi posebnu očevidnost o svim službenicima, proti kojima je zametnut stegovni postupak, prema obrazcu broj: 31.

Glavno nadzorničtvo rizničke straže vodi posebnu očevidnost o službenicima rizničke straže, stavljenim pod stegovni postupak. U tu svrhu dužna su župska

nadzorničtva rizničke straže podnašati Glavnom nadzorničtvu priepise svih odluka o stavljanju pod iztragu i o udaljenju od službe kao i priepise kaznenih odluka o stegovnim prestupcima dočinovnika i pokusnika rizničke straže.

Obnova postupka

§ 158.

Za obnovu stegovnog postupka dočinovnika i pokusnika rizničke straže vriede propisi obćeg upravnog postupka i zakona o činovnicima.

Ako je stegovni postupak obustavljen ili ako je okrivljeni oslobođen, može županjsko nadzorničtvo rizničke straže obnoviti stegovni postupak protiv okrivljenog dočinovnika i pokusnika rizničke straže, kad dozna za nove činjenice i dokaze, koji sami po sebi ili savezno s prijašnjim dokazima utvrđuju stegovnu odgovornost.

Dočinovnik i pokusnik rizničke straže, koji je pravomoćno kažnjen za stegovni prestupak, a tako isto i njegovi pravni nasljednici, mogu zatražiti obnovu postupka, ako iznesu nove činjenice i doprinesu dokaze, koji sami po sebi ili u svezi s prijašnjim dokazima mogu utvrditi njegovu nekrivnju ili utjecati na smanjenje kazne. O priedlogu za obnovu stegovnog postupka odlučuje ono županjsko nadzorničtvo rizničke straže, koje je donielo prvomolbenu kaznenu odluku.

Odluka, kojom se dozvoljava obnova stegovnog postupka po priedlogu kažnjenog, dostavlja se radi očevidnosti Glavnom nadzorničtvu rizničke straže.

Protiv odluke županjskog nadzorničtva rizničke straže, kojom se ne dozvoljava obnova stegovnog postupka.

može se upotriebiti pravni liek (žalba) Glavnom nadzorničtvu rizničke straže u roku od 15 dana.

Kad se dozvoli obnova stegovnog postupka, postupa se prema propisima, koji se odnose na vođenje stegovne iztrage, donošenje kaznene odluke i upotrebe pravnog lieka.

Zastara

§ 159.

Stegovni prestupci zastaruju prema propisu § 60. zakonske odredbe o rizničkoj straži. Zastara se računa od dana počinjenog stegovnog prestupka.

Svaki rad na izvidima i vođenju stegovne iztrage prekida tok zastarjelosti.

Protiv službenika, koji svojim nemarnim radom prouzrokuje zastarjelost, postupa se prema stegovnim propisima.

Zastarjelost stegovnog postupka ustanovljuje odlukom ono župsko nadzorničtvo rizničke straže, na području kojeg je počinjen prestupak.

Završetak stegovnog postupka

§ 160.

Započeti stegovni postupak proti premještenom službeniku rizničke straže dovršuje ona oblast rizničke straže, kod koje je postupak započet.

Ako službenik rizničke straže za vrieme, kod se nalazi pod stegovnim postupanjem, bude umirovljen ili prieđe u drugu državnu ili samoupravnu službu, pokrenuti stegovni postupak ima se provesti i dovršiti prema stegovnim propisima, koji vriede za djelatne službenike rizničke straže.

VI. OBRAZCI KNJIGA I OČEVIDNIKA, KOJI SE VODE KOD JEDINICA RIZNIČKE STRAŽE

§ 161.

Kod razdjela rizničke straže vode se sliedeće knjige odnosno očevidnici:

1. Opis okoliša, prema obrazcu broj: 5.

U opisu okoliša upisuju se točke, na kojima se postavljaju zasjede i stražarska mjesta. a zasjedne točke još i rimskim brojevima. Imena svih mjesta upisuju se abecednim redom, i to imena mjesta po obćinama, imena sela po obćinama, imena zaselaka po selima, a u gradovima i većim mjestima još i po nazivima ulica.

Pojedina poduzeća i stranke, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom u jednom mjestu ili ulici i pod istim kućnim brojem upisuju se u opisu okoliša samo jedanput, a u stupcu »vrst poduzeća« upisuju se sve vrste poslova, kojima se dotično poduzeće odnosno stranka bavi. Za upisivanje kasnijih promjena ostavlja se kod svakog mjesta, sela zaselka i ulice, kao i kod svih već upisanih poduzeća i stranaka potreban prostor.

Poduzeća i stranke, koje prestanu s radom, precrtaju se u opisu okoliša crvenom tintom, i to kosom crtom.

Nakon svake izvršene pregledbe kod poduzeća i stranaka, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom, ima se u opisu okoliša upisati dan obavljene pregledbe i broj službene zapoviedi, prema kojoj je pregledba obavljena. Ako se ova pregledba ne bi mogla obaviti iz bilo kojih razloga, ima se u odgovarajućim stupcima

izpod broja službene zapoviedi upisati razlog, zbog čega nije uredovanje izvršeno, a taj upis se čini kraticama. Na pr. odsutnost stranke označuje se kraticom: $\frac{42}{\text{s. o.}}$ radionica ili poslovnica zatvorena: $\frac{24}{\text{r. z.}}$, nadzorni list zametnut: $\frac{36}{\text{n.l.z.}}$, a uzkrata uredovanja: $\frac{24}{\text{u. u.}}$. Svaka obavljena pregledba poduzeća i stranaka upisuje se u opis okoliša odmah nakon povratka iz službe tintom, a zapovjednik razdjela upisuje svoju pregledbu crvenom tintom.

Uz svaki opis okoliša vode se na trećoj strani omotnog arka brojitbeni podatci o vrsti i broju poduzeća i stranaka, koja stoje pod dohodarstvenim nadzorom.

2. Očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja, prema obrazcu broj: 6.

Svi odkriveni dohodarstveni i drugi prekršaji upisuju se u očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja i rješavaju pod tekućim brojem ovog očevidnika sve dotle, dok se konačno ne dovrše.

Uz ovaj očevidnik vodi se pregled o vrsti i broju odkrivenih dohodarstvenih i drugih prekršaja prema obrazcu broj: 38. Ovaj pregled popunjava se krajem svakog mjeseca prema podatcima ovog očevidnika, a zaključuje se krajem svake godine.

3. Račun zaplienjenih predmeta, prema obrazcu broj: 7.

4. Račun zaračunljivih tiskanica, prema obrazcu broj: 8.

5. Kazalo okružnica, prema obrazcu broj: 9.

Okružnice se pohranjuju po tekućem broju u posebnim svezcima prema strukama odnosno granama službe, i to: I. riznička straža, II. carina, III. monopol, IV. potrošarina, V. biljegovina i pristojbe, VI. porezi i prirezi i VII. ostale grane službe.

6. Imovnik državnih predmeta, prema obrazcu broj: 10.

U imovnik se upisuju predmeti po skupinama, i to: I. namještaj, posteljina i ostale kućne potrebštine, II. oružje, III. nadzorne sprave, IV. knjige i zemljovidi, V. državni predmeti zajedničke kuhinje i VI. državne zgrade i ostale nekretnine.

Svaki pojedini imovinski predmet upisuje se u imovnik pod posebnim tekućim brojem. Sitni imovinski predmeti kao oružna oprema, strjeljivo, kuhinjsko posuđe, jedaći pribor jedne veličine i vrste upisuju se pod jednim tekućim brojem tako, da se ostavi potreban prostor za odpis.

Upisivanje i odpisivanje imovinskih predmeta može usliediti samo na temelju naloga nadležnog županskog nadzorničtva rizničke straže, osim oružja, oružne opreme i strjeljiva. Za naknadno upisivanje imovinskih predmeta ostavlja se iza svake skupine imovnika potreban prostor.

Upis imovinskih predmeta u imovnik vrši se prema kakvoći, veličini, vrsti, boji i t. d. Imovinski predmeti, osim oružja obilježuju se, ukoliko je to moguće, naljepnicom, providenom tekućim brojem imovnika.

Povjereničtva i razdjeli rizničke straže, dužni su krajem svake godine predlagati nadležnom županskom nad-

zorničtvu rizničke straže izvadak iz svojih imovnika, prema obrazcima broj: 26 i 27 radi uzporedbe sa središnjim imovnikom.

7. Očevidnik o pregledbi oružja, prema obrazcu broj: 11.

Nadstojnik povjereničtva i zapovjednik razdjela rizničke straže upisuju u očevidnik pregledbu oružja samo onda, kad ustanove kakve nedostatke.

8. Novčani dnevnik, prema obrazcu broj: 12.

9. Odpravna knjiga, prema obrazcu broj 13.

Odpravna knjiga vodi se posebno za mjestnu dostavu, a poštanska odpravna knjiga posebno za odpremu putem pošte.

10. Knjiga nadzora, prema obrazcu broj: 14.

11. Knjiga održane nastave, prema obrazcu broj: 15.

12. Knjiga liečnički pregledanih, prema obrazcu broj: 16.

13. Kalendar rokova, prema obrazcu broj: 17.

Kalendar rokova vodi se kao zabilježnica po granama službe.

14. Popis knjiga i očevidnika, prema obrazcu broj: 18. koji se vodi prema granama službe onim redom, kako su pojedine grane navedene pod točkom 5. ovog paragrafa. Za naknadno upisivanje novoosnovanih

knjiga ostavlja se iza svake grane službe potreban prostor.

Uručbeni zapisnici vode se prema obrazcu, propisanom obćim poslovnim redom. Kazalo se mora voditi samo uz obći uručbeni zapisnik.

Očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja, račun zaplienjenih predmeta, račun zaračunljivih tiskanica, imovnik državnih predmeta, novčani dnevnik i knjiga nadzora prije uporabe moraju se propisno potvrditi. Potvrđuje ih nadležni nadstojnik povjereničtva rizničke straže.

U pogledu upisivanja, odpisivanja, rukovanja i čuvanja imovinskih predmeta, kao i glede odgovornosti i naknade štete vriede propisi zakona o državnom računovodstvu i propisi odnosnih propisnika. Za oružje, oružnu opremu i strjeljivo vriede propisi i upute Ministarstva oružanih snaga.

Kod osnivanja novih imovnika državnih predmeta povjereničtvo mora uzporediti uneseno stanje sa starim imovnikom, i to na novom imovniku potvrditi. Stari imovnici pohranjuju se kod nadležnog povjereničtva.

§ 162.

Kod izpostava razdjela rizničke straže, koje se nalaze u sjedištu razdjela rizničke straže, vode se knjige i očevidnici propisani posebnim propisima za onu granu stručne službe, koja se odpravlja kod dotične izpostave.

Izpostave, koje se nalaze izvan sjedišta razdjela rizničke straže, vode još i knjige i očevidnike prema obrazcima broj: 11, 12, 13, 14, 15 i 16 propisanim ovim službovnim naputkom.

§ 163.

Kod povjereničtva rizničke straže vode se sliedeće knjige i očevidnici:

1. Opis okoliša, prema obrazcu broj: 5.

U ovaj opis okoliša upisuju se samo važnija priradna poduzeća i stranke, koje stoje pod dohodarstvenim nadzorom kao: proizvoditelji, prerađivači, veleprodavači, slobodna skladišta i t. d.

2. Očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja, prema obrazcu broj: 6.

3. Račun zaračunljivih tiskanica prema obrazcu broj: 8.

4. Kazalo okružnica, prema obrazcu broj: 9.

5. Imovnik državnih predmeta, prema obrazcu broj: 10.

6. Novčani dnevnik, prema obrazcu broj: 12.

7. Odpravna knjiga, prema obrazcu broj: 13.

8. Knjiga nadzora, prema obrazcu broj: 14.

9. Kalendar rokova, prema obrazcu broj 17.

10. Očevidnik o pregledbi jedinica rizničke straže, prema obrazcu broj: 22.

11. Očevidnik najamnih i drugih ugovora, prema obrazcu broj : 23.

12. Očevidnik službenih oružnih listova, prema obrazcu broj: 25.

13. Popis knjiga i očevidnika, prema obrazcu broj: 18.

Uručbeni zapisnici vode se prema obrazcu propisanom obćim poslovnim redom. Kazalo se mora voditi samo uz obći uručbeni zapisnik.

Očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja, račun zaračunljivih tiskanica, imovnik državnih predmeta, novčani dnevnik i knjiga nadzora jedinica rizničke straže moraju se prije uporabe propisno potvrditi od strane nadležnog župskog nadzorničtva rizničke straže.

Napried navedene knjige i očevidnici vode se na način, propisan za razdjele rizničke straže.

§ 164.

Kod župskog nadzorničtva rizničke straže vode se sliedeće knjige i očevidnici:

1. Opis okoliša, prema obrazcu broj: 5.

Ovaj opis okoliša vodi se kao i kod povjereničtva rizničke straže.

2. Očevidnik dohodarstvenih i drugih prekršaja, prema obrazcu broj: 6.

3. Račun zaračunljivih tiskanica, prema obrazcu broj: 8.

4. Kazalo okružnica, prema obrazcu broj: 9.

5. Imovnik državnih predmeta, prema obrazcu broj: 10.

6. Novčani dnevnik, prema obrazcu bro: 12.

7. Knjiga nadzora, prema obrazcu broj: 14.

8. Očevidnik o pregledbi jedinica rizničke straže, prema obrazcu broj: 22.

9. Očevidnik najamnih i drugih ugovora, prema obrazcu broj: 23.

10. Središnji imovnik državnih predmeta, prema obrazcu broj: 26.

11. Očevidnik oružja, prema obrazcu broj: 27.

12. Namještajnik jedinica službenika rizničke straže, prema obrazcu broj: 28.

13. Kazalo izprava djelatnih službenika rizničke straže, prema obrazcu broj: 29.

14. Kazalo bivših službenika rizničke straže i njihovih izprava, prema obrazcu broj: 30.

15. Očevidnik službenika rizničke straže, stavljenih pod stegovnu iztragu, prema obrazcu broj: 31.

16. Očevidnik o podieljenim podporama iz zaklade rizničke straže, prema obrazcu broj: 32.

17. Izkaz promjena, nastalih kod službenika rizničke straže, prema obrazcu broj: 33.

18. Očevidnik službenih izkaznica, prema obrazcu broj: 36.

19. Brojitbeni podatci,prema obrazcima broj: 37, 38 i 39.

Priepise brojitbenih podataka predlažu župska nadzorničtva Glavnom nadzorničtvu rizničke straže do 31. siečnja svake godine za proteklu godinu.

20. Očevidnik navjera za osobne i stvarne izdatke.

Uručbene zapisnike, kazala uručbenim zapisnicima, kazalo stranih brojeva, odpravnu knjigu, kalendar rokova, račun potrošnog materiala i t. d. vode župska nadzorničtva rizničke straže prema propisima obćeg poslovnog reda.

VII. PRELAZNI PROPISI

§ 165.

Dok se ne osnuju stručne škole i stručni tečajevi, mogu se, iznimno od propisa § 91 ovog naputka, pripustiti polaganju nadstražarskog, prigledničkog i činovničkog stručnog izpita i oni službenici rizničke straže, koji nisu pohađali stručne škole odnosno stručne tečajeve.

Vrieme za podnašanje molbi i polaganje stručnih izpita u godini 1943. ustanovljuje glavni nadzornik rizničke straže.

VIII. ZAKLJUČNI PROPISI

§ 166.

Propisi ovog službovnog naputka primjenjuju se od dana iza proglašenja u Narodnim novinama,* a obvezatni su za sve oblasti, ustanove i službenike Ministarstva državne riznice.

U Zagrebu, dne 19. ožujka 1943.

Broj: 2000-R.S.-1943

Ministar državne riznice:

Dr. Vladimir Košak, v. r.

(Broj: 903-D. V.-1943)

* Narodne novine od 20. travnja 1943. broj 91.

NAREDBA

Ministarstva državne riznice o promjeni naredbe Ministarstva državne riznice od 6. svibnja 1943 br. 12955-43

Na temelju § 1. zakonske odredbe o izdavanju rizničkih navjernica br. CDXXX-2102-Z-1941 od 26. studenoga 1941. sa svim kasnijim promjenama i nadopunama izdajem vou naredbu:

§ 1.

U § 1. naredbe Ministarstva državne riznice od 6. svibnja 1943. br. 12955-43. mjesto: »1.000,000.000.— Kn«, stavlja se »2.000,000.000.— Kuna«.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. svibnja 1943.

Ministar državne riznice:
Dr. Vladimir Košak, v. r.

Broj 13.570-43

(Broj: 1238-D.V.-1943)

* Narodne novine od 12 svibnja 1943. broj 107.

NAREDBA

Ministarstva državne riznice od 28. travnja 1943. br. 5313, kojom se na temelju člana 161. zakona o izravnim porezima mienja pravilnik k zakonu o izravnim porezima

U stavci 1. k članu 6. mjesto prve rečenice stavlja se sliedeće:

»Propis o zaokruživanju poreznih zaduženja mora se primieniti kod svih vrsta poreza prigodom odmjere (u razpisnom upisniku ili u posebnom rješenju) tako, da se svaki iznos zaokružuje na najbližu svotu, koja svršava deseticom; jedinice do 5 Kuna zaokružuju se na nižu deseticu, a iznosi iznad 5 Kuna na sliedeću deseticu. Iznimno kod službeničkog poreza, zatim kod poreza i zrireza, kojima službenički porez služi za temelj, te kod 1%-tnog poreznog dodatka banice se zaokružuju na najbliži iznos u cielim Kunama«.

§ 2.

U prvoj rečenici točke 11. stavke 2. k članu 10. brišu se rieči »do 500 četv. metara«.

§ 3.

Točka 4. k članu 27. mienja se i glasi:

»odmjera dopunskog poreza zemljarine upisuje se u svim slučajevima u tiskanici razpisnog upisnika zemljarine, t. j. i onda, kad se odnosni porezovnik zadužuje kućarinom i tečevinom.

Katastralni čisti prihod u stupcu 12. razpisnog upisnika zemljarine pokazuje samo posljedak posjedovnog lista porezovnika na području jedne porezne občine. U svrhu ustanovljenja poreznog temelja i visine porezne stope za odmjeru dopunskog poreza na zemljarinu, odnosno kućarinu, odnosno tečevinu potrebno je prikupiti sve katastralne čiste prihode, zatim porezne temelje kućarine i tečevine istog porezovnika na području ciele države.

Kod toga treba razlikovati četiri slučaja, i to:

a) kada se jedan porezovnik zadužuje samo zemljarinom u jednoj ili u više poreznih občina istog poreznog ureda;

b) kada se jedan porezovnik zadužuje samo zemljarinom na području dviju ili više poreznih občina, koje pripadaju područjima raznih poreznih ureda;

c) kada se jedan porezovnik zadužuje zemljarinom, a osim toga još i kućarinom ili tečevinom, odnosno još i s obje ove vrste poreza na području jednog te istog poreznog ureda;

d) slučaj kao pod c), ali na području raznih poreznih ureda.

U slučaju pod a) upisuju se podatci i temelj dopunskog poreza zemljarine u stupcima 13. do 15. razpisnog upisnika zemljarine.

Ako porezovnik ima zemlje samo u jedoj poreznoj občini poreznog ureda, ostaju stupci 13. i 14. prazni, a stupac 15. pokazuje isti iznos katastralnog čistog prihoda kao stupac 12.

Ako porezovnik ima zemlje u više poreznih občina na području jednog poreznog ureda, upisuju se imena tih poreznih občina u stupac 13. razpisnog upisnika zemljarine one porezne občine, u kojoj porezovnik ima

svoje kućanstvo. Kod onog pak porezovnika, koji ima zemlje u više poreznih obćina, a ne stanuje na području dotičnog poreznog ureda, upisuju se imena tih poreznih obćina u stupcu 13. razpisnog upisnika one porezne obćine na području istog poreznog ureda, u kojoj porezovnik ima najveći katastralni prihod. U stupcu 14. upisuje se katastralni čisti prihod zemljišta, koji se prenosi iz stupca 12. odnosnog razpisnog upisnika porezne obćine, navedene u stupcu 13. U stupac 15. upisuje se temelj dopunskog poreza, a to je zbroj katastralnih čistih prihoda iz stupaca 12. i 14. istog razpisnog upisnika.

Na temelj dopunskog poreza, izkazan u stupcu 15., odmjeruje se dopunski porez i upisuje u stupcu 16. razpisnog upisnika zemljarine.

(Primjer: Katastralni ured ustanovi, da porezovnik N. N. ima katastralni čisti prihod na području jednog poreznog ureda, i to: u obćini A Kuna 10.000.—,u obćini B Kuna 20.000.— , u obćini C Kuna 30.000.—, ukupno Kuna 60.000.—. Pošto je ustanovljeno, da se isti porezovnik ne zadužuje izvan područja ovog poreznog ureda ni zemljarinom, ni kućarinom, ni tečevinom, to će katastralni ured odmjeriti dopunski porez primienivši stopu od 9%, koja odgovara zbroju katastralnih čistih prihoda od Kuna 60.000.—, te iznos dopunskog poreza od Kuna 5.400.— upisati u stupac 16. razpisnog upisnika one obćine, na području koje porezovnik ima svoje kućanstvo, odnosno, ako ne stanuje na području ovog poreznog ureda, one obćine, na području koje ima najveći katastralni čisti prihod).

Da li postoje slučajevi pod b) do d) ustanovljuje se posebnim prijavama porezovnika, koje su dužni podnositi prema propisima stavke 5. člana 105. zakona, te

međusobnim izvještajima poreznih odnosno katastralnih ureda.

Tiskanica posebne prijave propisana je ovim pravilnikom k članu 105.

U slučaju pod b) dopunski porez zemljarine odmjeruje se tako, da svaki katastralni ured unosi podatke u stupac 13. i 14. razpisnog upisnika zemljarine za obćine s područja istog poreznog ureda. Porezni ured, na kojega području porezovnik ima kućanstvo odnosno najveći katastralni čisti prihod, pikuplja podatke prema navedenim poreznim prijavama i ustupa ove posebne prijave katastralnom uredu svojeg područja. Katastralni ured, kojemu su prijave ustupljene, mora o tim prijavama voditi poseban očevidnik, u koji upisuje podatke o poreznim temeljima zemljarine. U tom očevidniku ustanovljuje katastralni ured temelj i stopu dopunskog poreza zemljarine i priobćuje ove podatke ostalim katastralnim uredima, na području kojih se isti porezovnik zadužuje zemljarinom, radi odmjere dopunskog poreza. (Tiskanica očevidnika — prilog 1). Odgovarajuća stopa dopunskog poreza ustanovljuje se prema zbroju svih katastralnih čistih prihoda istog porezovnika iz ljestvice dopunskog poreza zemljarine. Dopunski porez zemljarine odmjeruje svaki katastralni ured na katastralni čisti prihod na svom području prema stopi, koju mu priobćuje onaj katastralni ured, na kojega području ima porezovnik svoje kućanstvo odnosno najveći katastralni čisti prihod.

U stupcima 13. i 14. razpisnog upisnika treba navesti broj i nadnevak izvješća katastralnog ureda, kojim je ukupni temelj i stopa dopunskog poreza priobćena.

(Primjer: Katastralni ured u A, na području kojeg porezovnik N. N. ima svoje kućanstvo, ustanovio je

prema prikupljenim podatcima, koji su uneseni u njegov očevidnik dopunskog poreza, sliedeće katastralne čiste prihode zemljarine: na području poreznog ureda u A Kuna 10.000.—, na području poreznog ureda u B Kuna 6.000.—, na području poreznog ureda u C Kuna 15.000.—, ukupni temelj je 31.000 Kuna. Budući da porezovnik na području države nema prihoda od zgrada niti se bavi kakvom samostalnom tečevinskom djelatnošću, ustanovit će katastralni ured A prema ljestvici iz člana 27. zakona stopu dopunskog poreza, koja odgovara iznosu od Kuna 31.000.—, t. j. 8%; zatim će ukupni temelj i stopu dopunskog poreza priobćiti katastralnim uredima u B i C, od kojih će svaki na katastralni čisti prihod svoga područja odmjeriti dopunski porez kako sliedi: katastralni ured u A 8% od 10.000 Kuna = 800 Kuna dopunskog poreza; katastralni ured u B 8% od 6.000 Kuna = 480 Kuna dopunskog poreza; katastralni ured u C 8% od 15.000 Kuna = 1.200 Kuna dopunskog poreza).

U slučaju pod c), t. j. kad se porezovnik zadužuje osim zemljarinom još i kućarinom ili tečevinom odnosno obim ovim poreznim vrstama, a svi porezni izvori nalaze se na području istog poreznog ureda, mora porezni ured o takvim porezovnicima voditi posebni očevidnik (prilog 1), u kojem prikuplja podatke o poreznim temeljima zemljarine, kućarine i tečevine takvih porezovnika. U tom očevidniku ustanovljuje porezni ured ukupni temelj dopunskog poreza koji se sastoji od zbroja svih poreznih temelja istog porezovnika (iz njegova ukupnog katastralnog čistog prihoda kao i poreznih temelja iz čl. 37. i 59. zakona).

Za ustanovljenje visine poreznih stopa dopunskog poreza uzima se uviek čisti prihod, pa i u slučaju, da se obvezanik kućarine ne zadužuje dopunskim porezom

za stanovitu zgradu radi porezne olakšice po čl. 37. odlomak II. zakona, ili da se obvezanik tečevine ne zadužuje redovitom tečevinom (temeljnim i dopunskim porezom), već minimalnim porezom na temelju prometa.

Porezni ured priobćuje ukupni temelj i stopu dopunskog poreza u takvim slučajevima nadležnom katastralnom uredu, koji primjenom ove stope odmjeruje dopunski porez odnosnim porezovnicima na njihov katastralni čisti prihod svoga područja. U stupcima 13. i 14. razpisnog upisnika treba navesti broj i nadnevak izvješća poreznog ureda, kojim je priobćen ukupni temelj i stopa dopunskog poreza.

(Primjer: Porezni ured u B prikupio je u očevidniku dopunskog poreza sliedeće porezne temelje za porezovnika N. N.:

Katastralni čisti prihod na području		
občine A iznosi	Kuna	30.000.—
občine B	„	10.000.—
čisti prihod kućarine na području		
občine B	„	70.000.—
čisti prihod tečevinskog poslovanja (koji iznosi 30.000 Kuna i služi kao temelj za ustanovljenje visine stope dopunskog poreza, premda se N. N. zadužuje minimalnim porezom tečevine na postignuti ukupni promet od 7,200.000 Kuna)	„	30.000.—
Ukupni temelj iznosi	Kuna	140.000.—

Ukupnom poreznom temelju od Kuna 140.000.— odgovaraju porezne stope dopunskog poreza prema ljestvicama iz čl. 27. 12%, čl. 37. 12% i čl. 59. zakona 12%. Dopunski porez zemljarine odmjerit će nadležni katastralni ured u razpisnom upisniku občine B, na području

koje porezovnik ima svoje kućanstvo, i to: na ukupni katastralni čisti prihod zemljarine od Kuna 40.000.— primienit će stopu od 12% i iznos dopunskog poreza upisat će u stupac 16. razpisnog upisnika zemljarine obćine B, na području koje porezovnik ima svoje kućanstvo. Porezni ured međutim odmjerit će dopunski porez na čisti prihod kućarine od Kuna 70.000.— primienivši stopu od 12%, te upisati iznos dopunskog poreza u razpisni upisnik kućarine. Na čisti prihod tečevine neće se odmjeriti dopunski porez, jer je porezovnik N. N. oporezovan minimalnim porezom koji zamjenjuje temeljni i dopunski porez.

Drugi primjer: Porezni ured, na području kojeg porezovnik N. N. ima svoje kućanstvo, ustanovio je sliedeće njegove porezne temelje dopunskog poreza:

katastralni čisti prihod zemljarine	Kuna	50.000.—
čisti prihod od zgrade s olakšicom iz čl. 37. odlomak II. zakona . .	„	70.000.—
čisti prihod od zgrade bez olakšice	„	60.000.—
čisti prihod od tečevine	„	90.000.—
Ukupni temelj iznosi	Kuna	270.000.—

Ovom ukpnom poreznom temelju odgovaraju sliedeće stope dopunskog poreza: na zemljarinu po ljestvici iz čl. 37. 16% i na tečevinu po ljestvici iz čl. 59. zakona 16%. Odmjera bit će sliedeća: katastralni ured odmjerit će dopunski porez na katastralni čisti prihod zemljarine od Kuna 50.000.— primienivši stopu od 16%; porezni ured će međutim odmjeriti dopunski porez kućarine na čisti prihod od 60.000.— primjenivši stopu od 16% i na čisti prihod tečevine od Kuna 90.000.— primienivši stopu također od 16%, dok na čisti prihod kućarine od 70.000.— Kuna ne će odmjeriti dopunski porez, jer se odnosi na zgradu, koja uživa olakšicu).

U slučaju pod d) postupa se slično kao i kod slučaja pod c). Podatke o poreznim temeljima prikuplja u posebnom očevidniku onaj porezni ured, na kojega području ima porezovnik svoje kućanstvo. Ustanovljeni ukupni temelj i stopu dopunskog poreza (prema zbroju poreznih temelja svih poreznih vrsta) priobćuje porezni ured radi odmjere i zaduženja dopunskim porezom svakom katastralnom odnosno poreznom uredu, na području kojeg se isti porezovnik zadužuje zemljarinom, odnosno kućarinom, odnosno tečevinom. Unošenje stope dopunskog poreza u razpisne upisnike zemljarine, kućarine i tečevine i dalji postupak obavlja se jednako kao i slučaju kod b) i c).

(Primjer: Porezni ured u A, na području kojeg porezovnik N. N. ima svoje kućanstvo, prikupio je porezne temelje zemljarine, kućarine i tečevine ovog porezovnika s područja ciele države i upisao u svoj očevidnik, koji pokazuje sliedeće stanje:

porezni	temelj	zemljarine	na	području	por.	ureda	u	A	Kn 10.000.—
„	„	„	„	„	„	„	„	B	„ 26.000.—
„	„	„	„	„	„	„	„	C	„ 14.000.—
„	„	„	„	„	„	„	„	A	„ 20.000.—
„	„	kućarine	„	„	„	„	„	C	„ 30.000.—
„	„	„	„	„	„	„	„	A	„ 50.000.—
„	„	tečevine	„	„	„	„	„	B	„ 60.000.—

Ukupni temelj iznosi Kn 210.000.—

Porezni ured u A utvrdio je sliedeće stope dopunskog poreza, koje odgovaraju gornjem ukupnom poreznom temelju za odmjerenje dopunskog poreza, i to: na zemljarinu po ljestvici iz čl. 27. 16%, na kućarinu po ljestvici iz čl. 37. 16%, i na tečevinu po ljestvici iz čl. 9. zakona 16%. Ukupni temelj i odgovarajuću stopu priobćuje porezni ured u A poreznim i katastralnim

uredima u B i C. Odmjeru i zaduženje dopunskim porezom izvršit će svaki porezni odnosno katastralni ured za svoje područje, i to tako, da na ukupni porezni temelj dopunskog poreza pojedine vrste poreza svoga područja primjenjuje stopu, koju mu je priobćio porezni ured u A kako sliedi:

katastar. ured u A	na por. temelj	zemljarine	od Kn	10.000	— 16%	= 1600 d. p.
porezni ured u A	„ „ „	kućarine	„ „	20.000	— 16%	= 3200 d. p.
isti porezni ured	„ „ „	tečevine	„ „	50.000	— 16%	= 8000 d. p.
katastr. ured u B	„ „ „	zemljarine	„ „	26.000	— 16%	= 4160 d. p.
porezni ured u B	„ „ „	tečevine	„ „	60.000	— 16%	= 9600 d. p.
katastr. ured u C	„ „ „	zemljarine	„ „	14.000	— 16%	= 2240 d. p.
porezni ured u C	„ „ „	kućarine	„ „	30.000	— 16%	= 4800 d. p.

Svaki će porezni ured zadužiti porezovnika N. N. iznosima dopunskog poreza, koji su odmjereni na porezne temelje njegova područja).«

§ 4.

U prvoj rečenici točke 1. k članu 29. brišu se rieči »do 500 kv. m.«

§ 5.

Prva rečenica točke 2. k članu 37. briše se i mjesto nje se stavlja sliedeće:

»Osim temeljnog poreza na prihod od zgrada plaća se i dopunski porez, koji se odmjeruje na zbroj čistog prihoda kućarine svih porezu podpadajućih zgrada istog porezovnika na području ciele države. Ako se isti porezovnik osim kućarinom zadužuje još i zemljarinom ili tečevinom, odnosno obim poreznim vrstama, pribrojit će se zbroju čistog prihoda kućarine katastralni čisti prihod zemljarine ili čisti prihod tečevine odnosno čisti prihod obih vrsta poreza. Prema zbroju ovih čistih

prihoda (ukupnog temelja) iznaći će se u ljestvici dopunskog poreza kućarine odgovarajuća stopa dopunskog poreza, te će se ona primieniti na čisti prihod kućarine kod svakog pojedinog poreznog ureda, kod kojeg se odnosni porezovnik zadužuje kućarinom.

Odmjera i zaduženje dopunskog poreza kućarine vrši se podudarno kao i kod zemljarine. I kod kućarine treba razlikovati četiri slučaja, i to:

a) kada se jedan porezovnik zadužuje samo kućarinom na području jednog poreznog ureda;

b) kada se jedan porezovnik zadužuje samo kućarinom na poručju dvaju ili više poreznih ureda;

c) kada se jedan porezovnik zadužuje kućarinom a osim toga još i zemljarinom ili tečevinom, odnosno obim vrstama poreza, na području jednog te istog poreznog ureda;

d) slučaj kao pod c), ali na području raznih poreznih ureda.

U slučaju pod a) upisuju se temelji dopunskog poreza u razpisni upisnik kućarine one obćine, na području koje porezovnik ima svoje kućanstvo i kuću,na koju se zadužuje kućarinom; ako porezovnik nema svojeg kućanstva na području poreznog ureda, odmjera i zaduženje dopunskim porezom kućarine upisuje se u razpisni upisnik one obćine, na području koje porezovnik ima najveći čisti prihod kućarine. Porezovnik prijavljuje u ovom slučaju u svakoj od poreznih prijava kućarine, koje podnosi godišnje ili u toku godine područnom poreznom uredu odnosno obćinama, sve zgrade, podložene plaćanju kućarine.

U slučajevima od b) do d), postupa se podudarno propisima točke 4. k članu 27.

§ 6.

U točki 2. k članu 40. brišu se rieči »osnovni« i »osnovnog«.

Točka 5. mienja se i glasi:

»Za zgrade, koje uživaju privremenu olakšicu, pripada također pravo na odpis poreza po članu 40.«

§ 7.

Točka 11. I. skupine k članu 42. postaje točka 12., a dosadašnja točka 12. postaje 11.

U novoj točki 12. iza rieči »liečnici,« dodaju se rieči: »zubni tehničari,«.

§ 8.

U stavci prvoj točki 3) broj III. k članu 45. briše se rieč »prevozništvo«.

§ 9.

Druga rečenica stavke 2. k članu 53a) briše se i mjesto nje se stavlja sliedeće:

»U ovu skupinu spadaju sva zvanja i poslovanja, spomenuta u prvoj skupini čl. 42. zakona, i to bez obzira na visinu čistog prihoda odnosno prometa. Izuzimaju se trgovačka i obrtna poduzeća, obskrbišta (penzionati), kavane, gostionice i poduzeća iz točke 7) i 13) spomenute skupine čl. 42. Ova izuzeta poduzeća moraju voditi poslovne knjige onda, kada nastupe razlozi iz točke 2. stavke 1. čl. 53a) zakona.«

U stavci 3. iza rieči »svi« dodaju se rieči: »ostali«, a mjesto »100.000 dinara«, stavlja se »240.000 Kuna« te mjesto »2,000.000 dinara« stavlja se »4,000.000 Kuna.«, dok se ostali dio rečenice briše.

Druga rečenica stavke 4. briše se.

U prvoj rečenici stavke 5. mjesto »100.000 dinara« stavlja se »240.000 Kuna« a mjesto »2,000.000 dinara« stavlja se »4,000.000« Kuna.«, dok se ostali dio briše.

§ 10.

U točki 1. broj I. k članu 59. kao prva rečenica stavlja se:

»Dopunski porez tečevine odmjeruje se od ukupnog čistog prihoda svih poreznih temelja tečevine istog porezovnika na području države podudarno propisima k čl. 27.. odnosno 37.«

Iza prve stavke toč. 1. br. I. dodaje se sliedeće:

»Za porezovnike iz člana 42. prve skupine točke 12. zakon predviđa poreznu olakšicu uz uvjet, da se ne bave trgovinskim, obrtnim ili veleobrtnim poslovanjem. Prema tome nema pravo na ovu olakšicu onaj porezovnik iz ove točke, koji se bavi još kakvim drugim tečevinskim poslovanjem, navedenim u kojoj drugoj točki, ili čije poslovanje ima napried navedeni značaj, radi kojeg se gubi pravo na pogodovno oporezovanje. (Tako na pr. nema pravo na pogodovno oporezovanje inženjer, koji je ujedno i građevni poduzetnik, ili liečnik, koji ima lječilište).

Ova se olakšica sastoji u tome, da se čisti godišnji prihod ovih porezovnika u Zagrebu u visini do Kuna 96.000.—, a izvan Zagreba u visini do Kuna 72.000.— oporezuje samo 12%-tnim porezom mjesto temeljnog i dopunskog poreza, te državnih prireza, kao što su obranbeni i putni prirez. Prihodi preko ovih iznosa imaju se oporezivati redovnim stopama. (Tako na pr. ako je jednom odvjetniku u Zagrebu utvrđen čisti prihod kao porezni temelj za poreznu godinu 1943. s Kuna

156.000.—, odmjerit će mu se 12%-tni porez od 96.000 Kuna, a na razliku od 60.000 odmjerit će se 16%-tni temeljni, 6%-tni dopunski porez (stopa, koja odgovara visini od 60.000.—), ukoliko nema drugih prihoda, podpadajućih zemljarini ili kućarini, odnosno obim ovim vrstama poreza, te 10%-tni putni i obranbeni prirez).

Iza točke 1. broja I. dodaje se nova točka 2. koja glasi:

»2. Maloprodavače duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica, koji plaćaju porez prema ljestvici iz člana 59. zakona, treba svrstati u dvie skupine: u skupinu samostalnih, kod kojih je providba, koja odpada na mjesečni ukupni promet do 50.000 Kuna, i u skupinu nuzgrednih maloprodavača, kod kojih je providba, koja odpada na ukupni mjesečni promet do 10.000 Kuna, oproštena od poreza. Ovo svrstavanje vrši se prema postojećim propisima za prodaju duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica te ostalih monopolskih predmeta.

Imateljima samostalnih maloprodavaonica glavna je grana poslovanja (glavno poduzeće) prodaja duhanskih prerađevina, cigaretnog papira, žigica i ostalih monopolskih predmeta; osim toga svih vrsta biljega, poštanskih maraka, državnih vrjednota i tiskanica, srećaka državne i posebničke lutrije, novina, časopisa, razglednica, pribora za pušenje, igraćih karata, pisaćih potrebština u sasvim malom obsegu, te ostalih takvih predmeta, uslied kojih ne gube značaj samostalne maloprodaje duhana.

U nuzgrednim prodavaonicama njihovi imatelji prodaju naprotiv duhanske prerađevine, cigaretni papir, žigice i ostale monopolske predmete uz drugo koje glavno poduzeće (zalogajnicu, krčmu, kavanu, mješovitu trgovinu i t. d.).

Porez se kod ovih skupina obračunava prema sliedećim primjerima:

a) samostalni prodavač ima ukupni mjesečni promet duhanskim prerađevinama, cigaretnim papirom i žigicama	Kuna 200.000.—
Budući je kod ovog maloprodavača providba, koja odpada na ukupni mjesečni promet do Kuna 50.000.— oproštena od poreza, odbija se ovaj iznos od mjesečnog ukupnog prometa	Kuna 50.000.—
ostaje	Kuna 150.000.—
Na ovu razliku iznosi 6% providbe	Kuna 9.000.—
Odgovarajuća porezna stopa na ukupni mjesečni promet od Kuna 150.000.— prema ljestvici je 20%, koja primienjena na iznos providbe daje iznos poreza od	Kuna 1.800.—
b) nuzgredni maloprodavač ima isti mjesečni ukupni promet duhanskim prerađevinama, cigaretnim papirom i žigicama od	Kuna 200.000.—
Budući da je kod ovog maloprodavača oproštena od poreza providba, koja odpada na ukupni mjesečni promet do	Kuna 10.000.—
to će se na razliku ukupnog mjesečnog prometa od	Kuna 190.000.—

odpadajuća providba od . . . . . Kuna 11.000.—

oporezovati po stopi od 22%, koja prema ljestvici odgovara ukupnom mjesečnom prometu od Kuna 190.000.—, a porez prema tome iznosi Kuna 2.508.—

Obračun i naplatu poreza na providbe maloprodavača duhana, cigaretnog papira i žigica vrši svaki zakupnik veleprodaje duhana nakon izteka svakog mjeseca, prigodom prvog obračuna providbe, te o naplaćenom iznosu izdaje svakom porezovniku potvrdu.

Naplaćene iznose upisuju zakupci veleprodaje u posebne izkaze, sastavljene u dva primjerka, od kojih jedan primjerak moraju zajedno s naplaćenim porezom predati poreznom uredu svoga sjedišta najkasnije do 20. dana u mjesecu.

Od ukupnog primljenog iznosa poreza porezni ured će 50% zaprimiti u državnu blagajnu na ime ostvarenih prihoda od izravnih poreza, a 50% staviti u polog i koncem svakog mjeseca odpremiti Hrvatskom državnom vjeresijskom zavodu za račun zaklade hrvatskih ratnih ozleđenika.

Maloprodavači duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica ne podnose godišnje porezne prijave na prihod od ovog svog poduzeća ali su dužni prijaviti svaku možebitnu promjenu u svom poslovanju.«

Iza nove točke 2. broja I. dodaje se nova točka 3., koja glasi:

»Providbe naravnih osoba (putujućih agenata, trgovačkih putnika i svakovrstnih posrednika), koje im izplaćuju obrtna, veleobrtna i trgovačka poduzeća za obavljene poslove izvan službovnog odnosa, oporezuju

se prema stopi, koja vriedi za porezovnike druge skupine točke 1a) čl. 42. zakona. Da li je neka osoba obavila posao izvan službovnog odnosa, t. j. samostalnim djelovanjem ili u službovnom odnosu, ustanovljuje se na temelju pogodbe izmeđ poduzeća i te osobe, a shodno propisima ovoga pravilnika k čl. 89.

Poduzeća moraju naplaćivati tečevinu na providbe i predavati poreznim uredima na sliedeći način:

Odmjera i naplata tečevine vrši se samo od stvarno izplaćenih odnosno u računu odobrenih iznosa, koja odobrenja imaju značaj izplate. Nakon odbitka 25% od izplaćenog odnosno odobrenog iznosa ima se izračunati temeljni porez prema stopi, koja je određena za porezovnike iz toč. 1a) druge skupine čl. 42. zakona, a dopunski porez prema stopi, koja odgovara visini pojedine izplate, ne pretvarajući ove iznose na godišnje.

Izkaze s potrebnim podatcima i naplaćene iznose moraju poduzeća predati u roku od 20 dana nakon izteka mjeseca onom poreznom uredu, koji je mjestno nadležan za poduzeće odnosno podružnicu poduzeća, koja iznose izplaćuje odnosno odobrava. Izkaz mora imati sliedeće podatke: tekući broj, ime, prezime i prebivalište (mjesto kućanstva) porezovnika, iznos izplaćenih providbi, iznos odmjerenog temeljnog poreza, iznos odmjerenog dopunskog poreza i opazku. Poduzeća moraju navesti u opazci, da li porezovnik ima još kakvo poslovanje, zgradu ili zemljište i u kojoj obćini odnosno kotaru.

Neudovoljavanje ovim odredbama povlači kaznu iz čl. 139. zakona.

Osobe, koje su dužne podnositi posebne prijave za odmjeru dopunskog poreza, moraju u ovim prijavama upisati i visinu providaba, primljenih u proteklog go-

dini. U ukupni porezni temelj za odmjeru dopunskog poreza zemljarine, kućarine i tečevine ulazi i ukupni iznos providaba, koje su dotičnom porezovniku izplaćene u proteklo j godini. Ovi iznosi providaba dolaze u obzir samo za određivanje visine stope dopunskog poreza. Međutim ako porezovnik ima i samostalno poduzeće, za koje mora voditi poslovne knjige, oporezivat će se providbe, primljene u proteklo j godini, tečevinom (temeljnim i dopunskim porezom) zajedno s prihodom samostalnog poduzeća istog porezovnika, a naplaćeni iznosi tečevine na primljene providbe u proteklo j godini imaju se priznati.

Dosadašnje točke 2. i 3. postaju 4. i 5.

§ 11.

U toč. 7a) k čl. 82. mjesto »150.000 dinara« stavlja se »240.000« Kuna«.

§ 12.

K čl. 85. briše se stavka šesta i zadnja rečenica stavke osme.

Iza stavke osme dodaje se sliedeće:

»Osim gornje kazne za ove porezovnike vriede i kazne, predviđene u članu 107a) zakona. Prema tome može se kazniti novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 Kuna onaj porezovnik, koji uobće ne vodi knjige, potrebne za utvrđenje pravog uspjeha poslovanja ili ih ne vodi uredno po propisima trgovačkog knjigovodstva, odnosno ne vodi ih po propisima naredaba ministra državne riznice, izdanih na temelju čl. 85. zakona.

Ako se pak utvrdi da porezovnik nije u knjigama pokazao i najmanji dio svog poslovnog prihoda i da taj prihod nije prijavio, kaznit će se novčano do 200.000 Kuna.

Kazne ovih dviju predhodnih stavaka mogu se u jednoj poreznoj godini izreći samo jedanput, a izriču ih riznička upraviteljstva.

U slučajevima, kad se izriču kazne po čl. 85., može porezna oblast utvrditi porezne temelje prema slobodnoj razsudi u smislu odredbe stavke 4. čl. 81. zakona. Kažnjavanje prema spomenutom članu ne izključuje kaznenu odgovornost porezovnika prema čl. 142. i 142a) zakona.«

§ 13.

U trećoj stavci toč. 4. k članu 89. brišu se dvie posljednje rečenice.

§ 14.

Na kraju prve stavke točke 2. k čl. 90. dodaje se nova rečenica, koja glasi:

»Nadalje oprošteni su plaćanja službeničkog poreza i tjelesni radnici, stariji od 60 godina.«

U točki 4. mienja se ljestvica i glasi:

	Bez djece do 18 god.	S a d j e c e									
		jedno	dvoje	troje	četvero	petero	šestero	sedmero	osmero	devetero	desetero
	Kuna	K u n a									
Mjesečno	1200	1500	1800	2100	2400	2700	3000	3300	3600	3900	4200
Tjedno	300	360	420	480	540	600	660	720	780	850	900
Dnevno	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150

§ 15.

Pravilnik k čl. 93. mienja se i glasi:

»Kod proračunavanja porezu podložnog prihoda od povratnih beriva i koristi iz jednog službovnog odnosa postupa se na sliedeći način:

1. ako ukupan prihod ne prelazi 2.000 Kuna mjesečno (500 Kuna tjedno odnosno 80 Kuna dnevno), odbija se 1.200 Kuna mjesečno (300 Kuna tjedno odnosno 50 Kuna dnevno) i za svako diete po toč.6. člana 90. po 300 Kuna mjesečno (60 Kuna tjedno odnosno 10 Kuna dnevno);

2. ako ukupan prihod prelazi 2.000 Kuna mjesečno (500 Kuna tjedno odnosno 80 Kuna dnevno), a nije veći od 6.000 Kuna mjesečno (1.500 Kuna tjedno odnosno 250 Kuna dnevno), potrebno je najprije utvrditi, da li se s obzirom na propis točke 6. člana 90. smije uobće porez ubrati, te u koliko se to utvrdi, odbija se od prihoda 800 Kuna mjesečno (200 Kuna tjedno odnosno 33 dnevno) i za svako diete po točki 6. člana 90. po 200 Kuna mjesečno (40 Kuna tjedno odnosno 7 Kuna dnevno). Primjer: jedna osoba ima mjesečni prihod 2.400 Kuna i ima petero zakonite djece izpod 18 godina, koja nemaju samostalnog dohodka; ova osoba s obzirom na propis točke 6. čl. 90. zakona oproštena je od plaćanja službeničkog poreza. Druga osoba ima isti prihod od 2.400 Kuna, a ima troje djece; u ovom slučaju treba ubrati službenički porez, budući da prihod premašuje iznos, oprošten po točki 6. člana 90. zakona (2.400 manje 800, manje 600 Kuna — ostaje prihod kao porezni temelj od Kuna 1.000);

3. ako prihod iznosi preko 6.000 Kuna mjesečno (1.500 Kuna tjedno odnosno 250 Kuna dnevno), a ne prelazi 9.000 Kuna mjesečno (2.250 Kuna tjedno odnosno 275 Kuna dnevno), odbija se 400 Kuna mjesečno (100 Kuna tjedno odnosno 17 Kuna dnevno) i za svako zakonito diete izpod 18 godina, koje nema samostalnog dohodka, 100 Kuna mjesečno (20 Kuna tjedno odnosno 3 Kune dnevno).

Na ukupan prihod preko 9.000 Kuna mjesečno (2.250 Kuna tjedno odnosno 375 Kuna dnevno) ne dozvoljava se nikakav odbitak.

Ako jedna osoba stoji u više službovnih odnosa, priznat će se odbitak samo na prihod, podložan službeničkom porezu, koji je najviši. Dužnost je zaposlene osobe, da o ovom obaviesti ostale poslodavce, kod kojih joj odbitak nije dozvoljen.

Ako i muž i žena imaju prihod, priznaje se odbitak za djecu samo kod otčeva prihoda. Kod prihoda žene izvršit će se odbitak za djecu samo ako dokaže, da njezin muž nema prihoda od nesamostalnog rada i zanimanja.

Primatelj prihoda, koji stoji u više službovnih odnosa, ili čija je žena također u službavnom odnosu, ako po članu 93. dozvoljeni odbitak izkorišćuje za više nego jedan službovni odnos, kažnjava se po čl. 139. zakona.

§ 16.

U točki . k čl. 95. briše se iza druge rieči »prihoda« preostali dio ove točke do kraja i mjesto toga stavlja sliedeće:

»a) 2.000 mjesečno	1.200	i za svako diete do 18 g.	300
500 tjedno	300	„	60
80 dnevno	50	„	10
b) do 6.000 mjesečno	800	„	200
1.500 tjedno	200	„	40
250 dnevno	33	„	7
c) do 9.000 mjesečno	400	„	100
2.250 tjedno	100	„	20
375 dnevno	17	„	3.

Na ukupni prihod preko 9.000 Kuna mjesečno, odnosno 2.250 Kuna tjedno, odnosno 375 Kuna dnevno ne priznaje se nikakav odbitak.«

U točki 4. mienjaju se ljestvice poreza dnevnih, tjednih i mjesečnih povratnih prihoda i glase: (kao u prilozima 2 i 3).

§ 17.

U točki 1. k čl. 97. mienja se četvrta rečenica i glasi:

»Budući da se granica utvrđuje najmanjim prihodom (4.000 Kuna mjesečno odnosno 960 Kuna tjedno) nakon odbitka iz člana 93. zakona, ne mogu se samoupravni prirezi odmjerivati na porez, koji odgovara ovim iznosima primanja: 4.800 Kuna za primatelje bez djece; 5.000 Kuna s jednim djetetom; 5.200 Kuna s dvoje djece; 5.400 Kuna s troje djece; 5.600 Kuna s četvero djece; 5.800 Kuna s petero djece; 6.000 Kuna sa

šestero djece i t. d. mjesečno, odnosno 1.160 Kuna za primatelje bez djece; 1.200 Kuna s jednim djetetom; 1.240 Kuna s dvoje djece; 1.280 Kuna s troje djece; 1.320 Kuna s četvero djece; 1.360 Kuna s petero djece; 1.400 Kuna sa šestero djece i t. d. tjedno.«

U istoj točki mienja se druga stavka i glasi:

»Na pr.: službenički porez na mjesečni prihod od 10.000 Kuna prema 99. stupnju mjesečne ljestvice iz člana 95. zakona iznosi Kuna 1.150; odbivši 228 Kuna, koliko odpada na prihod do 4.000 kuna, ostaju kao temelj za odmjeru samoupravnih prireza 922 Kune.

Ovi samoupravni prirezi ne smiju iznositi više od 25% od ovog iznosa, ako je porezovnik tjelesni radnik, odnosno 40% kod svih drugih porezovnika. Dakle u prvom slučaju će samoupravni prirezi moći iznositi najviše 230 Kuna, a u drugom 369 Kuna.«

§ 18.

U prvoj rečenici stavke 1. toč. Ad. I. k čl. 105. iza rieči »tečevinu« stavlja se zarez i dodaju rieči: »ukupni dopunski porez,«.

Iza tiskanice u točki Ad. I. »Porezna prijava tečevine« dodaje se nova tiskanica »Posebna prijava za odmjeru dopunskog poreza zemljarine, kućarine i tečevine«, koja glasi:

PRIJAVA

za odmjeru dopunskog poreza zemljarine, kućarine i tečevine za godinu . . . .

1. prezime i ime porezovnika . . . .
2. zanimanje porezovnika . . . .
3. mjesto, ulica i kućni broj, u kojem porezovnik ima svoje kućanstvo.

NA PODRUČJU NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

imàm sliedeće izvore prihoda:

1	2	3	4	5	6	7	8
Tekući broj	zemljište		kuće		tekovno poduzeće		Opazka
	u občini	kotaru	u občini	kotaru	u občini	kotaru	

U . . . . . . dne . . . . 194 . .

Podpis porezovnika:

OPAZKA: Prijava se mora podnieti svake godine na obći poziv poreznom uredu, na području kojega porezovnik ima svoje kućanstvo, odnosno ako ne stanuje na području države ili ako stanuje (ima kućanstvo) na području poreznog ureda, na području kojega se ne zadužuje nijednom vrstom poreza, onom poreznom uredu, na području kojega ima najveći izvor prihoda, bez obzira, da li je ovaj nadležan za odmjeru zemljarine, odnosno kućarine, odnesno tečevine podnositelja prijave. Za svaku podnesenu prijavu treba tražiti od poreznog ureda potvrdu o predaji, jer jedino ova služi kao dokaz o predaji; za prijave, predane preko pošte, služi kao dokaz poštanska potvrda.

§ 19.

K čl. 125. i 126. točka 1. mienja se treća rečenica i glasi:

»Dosliedno tome ne može biti govora o odmjeri poreza porezovnicima druge skupine točke 3., malim obrtnicima druge skupine točke 2b) i porezovnicima treće skupine člana 42., jer čl. 59. br I. predviđa za ove porezovnike unapried određeni godišnji porez bez obzira na postignuti prihod«.

Stavka sedma točke 6. mienja se i glasi:

»Dopunski porez odmjerit će porezna oblast prema ljestvici iz člana 59. točke 2. shodno propisima k članu 27. pravilnika. Budući da je porezni temelj ovog poreza zbroj svih čistih prihoda tečevine, zatim katastralnih čistih prihoda zemljarine, odnosno čistih prihoda kućarine istog porezovnika na području države, to će porezni ured morati predhodno utvrditi, da li se isti porezovnik zadužuje tečevinom, zemljarinom odnosno

kućarinom samo na njegovu području i kojom od spomenutih vrsta poreza osim tečevine. Ako se porezovnik zadužuje samo na području jednog poreznog ureda, i to samo tečevinom, morat će se svi porezni temelji takvog porezovnika za sva njegova poduzeća i samostalna zanimanja na području poreznog ureda prenieti iz stupca 7. drugih občina i upisati u stupac 10. razpisnog upisnika one občine, u kojoj porezovnik ima glavno poduzeće. Na zbroj svih njegovih čistih prihoda (stupac 7. + 10.) u stupcu 11. odmjerit će se u stupcu 12. dopunski porez na sva njegova poduzeća. Istodobno treba u razpisnim upisnicima ostalih občina, na odnosnom mjestu u stupcu 12. povući crticu (—) i u opazci upisati naziv občine i tekući broj razpisnog upisnika, pod kojim je odmjeren dopunski porez. Ako se porezovnik zadužuje samo tečevinom za jedno poduzeće, dopunski se porez odmjeruje ujedno s temeljnim porezom.

Kad jedan porezni ured ustnovi iz posebnih prijava za odmjeru dopunskog poreza, ili kad poreznom uredu dojavi katastralni odnosno drugi porezni ured, da se jedan porezovnik zadužuje osim tečevinom još i zemljarinom odnosno kućarinom bilo na području istog ili još i drugih poreznih ureda, morat će predhodno ustanoviti, koji je ured nadležan za prikupljanje poreznih temelja dopunskog poreza. U svakom slučaju taj ured upisuje odmah podatke takvog porezovnika u očevidnik za prikupljanje poreznih temelja za odmjeru dopunskog poreza i, ako nije nadležan, dojavljuje temelje svoga područja poreznom uredu, koji prema propisima k članu 27. utvrđuje ukupni porezni temelj za odmjeru dopunskog poreza. Čim porezni ured primi od mjerodavnog poreznog ureda podatke o ukupnom poreznom

temelju, upisuje ih u očevidnik, a zatim odmjeruje dopunski porez u razpisnom upisniku tečevine na već izloženi način primjenom one stope na porezni temelj tečevine svoga područja, koja prema ljestvici iz člana 59. zakona odgovara ukupnom poreznom temelju dopunskog poreza. U opazci razpisnog upisnika treba upisati stranu i tekući broj očevidnika. Porezni ured, nadležan za prikupljanje podataka o ukupnom poreznom temelju za odmjeru dopunskog poreza, prikuplja ove podatke u očevidnik na temelju posebnih prijava porezovnika iz razpisanih upisnika tečevine i kućarine odnosno zamolbom od područnog katastralnog ureda. Ako se porezovnik zadužuje i izvan područja nadležnog poreznog ureda, zatražit će porezne temelje od dotičnih poreznih odnosno katastralnih ureda, koji će podatke, primljene dojavom, i one iz svojih razpisnih upisnika odmah upisati u svoj očevidnik i dojaviti porezne temelje svoga područja nadležnom poreznom uredu.«

§ 20.

U stavci 1. Ad. 2. k članu 137., 138. i 139. brišu se rieči: »kao i putujućim agentima i trgovačkim putnicima, koj ne stoje izključivo u službovnom odnosu (čl. 42. druga grupa 1a)«.

Druga stavka točka 3. Ad. 3. mienja se i glasi:

»Nezavisno od prednjih odredaba kaznit će se poslodavci, koji naplaćuju službenički porez, kaznom od 50 do 1.000 kuna za svaki pojedini prekršaj ako ne upišu u izkaz ili poreznu knjižicu svakog službenika podatke,

propisane čl. 98. i 99. zakona, ili ne ponište porezne markice u poreznoj knjižici žigom ili vlastoručnim podpisom.«

§ 21.

U točki (1) broj I. k. čl. 148. brišu se rieči u prvim zaporkama i stavlja se sliedeće: »izuzevši maloprodavače duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica, porezovnike, koji ne posluju u stalnim prostorijama, prodavače srečaka Hrvatske državne lutrije te trgovačke putnike i svakovrstne posrednike, koji se oporezuju na providbe«.

U točki (5) broj I. briše se početak rečenice do uključivo rieči: »kao i«, te zarezi, koji se nalaze izpred i iza drugih zagrada.

Iza točke (5) broj I. stavlja se nova točka (6), koja glasi:

»Porez naplaćen od maloprodavača duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica, predaje se poreznom uredu najkasnije do 20. dana nakon izteka mjeseca; porez, naplaćen na providbe, izplaćene naravnim osobama (putujućim agentima, trgovačkim putnicima i svakovrstnim posrednicima), predaje se poreznom uredu najkasnije do 20. dana nakon izteka mjeseca, a porez prodavača srećaka Hrvatske državne lutrije u roku od 45 dana nakon izvršenog vučenja.«

Dosadašnje točke 6., 7. i 8. postaju točke 7., 8. i 9.

§ 22.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se s 1. siečnja 1943.

U Zagrebu, dne 28. travnja 1943.

Ministar državne riznice:

Dr. Vladimir Košak, v. r.

(Broj: 960-D. V.-1943.)

---

* Narodne novine od 12. svibnja 1943. broj 107, u kojem broju su odtiskani i prilozi 1., 2. i 3., t. j. očevidnik za prikupljanje temelja dopunskog poreza zemljarine, kućarine i tečevine, ljestvica poreza za mjesečne povratne prihode i ljestvica poreza za dnevne i tjedne povratne prihode.

NAREDBA

ministra državne riznice br. 5639 od 27. travnja 1943., kojom se na temelju čl. 18. zakona o obćoj carinskoj tarifi od 9. lipnja 1925. mienja naredba ministra državne riznice od 23. ožujka 1943. broj: 4201-1943 o izmjeni stopa skladištnine na području Glavne carinarnice u Zagrebu

§ 1.

U točki 1. § 1. umjesto rieči »daljnja tri« stavljaju se rieči »dalnjih šest«.

§ 2.

U točki 1. § 2. umjesto rieči »daljnja tri« stavljaju se rieči »daljnjih šest«.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć na dan 19. svibnja 1943., te će se po njezinim propisima ubirati skladištnina za svu robu, koja se toga dana bude nalazila na carinskim skladištima ili na carinskim stovarištima Glavne carinarnice u Zagrebu.*

U Zagrebu, dne 27. travnja 1943.

Ministar državne riznice:

Dr. Vladimir Košak, v. r.

(Broj 1241-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 18. svibnja 1943. broj 112.

NAREDBA

Ministarstva prometa od 6. svibnja 1943. Gl. r. broj 13033-1943 o ukidanju razrednog državnog poštanskog ureda Vojakovac, kotar Križevci, velika župa Bilogora, i o osnivanju razrednog državnog poštanskog ureda u Carevdaru, kotar Križevci, velika župa Bilogora

Na temelju § 2. zakona o pošti, telegrafu i telefonu od 16. srpnja 1931. P. t. broj 68485-1931, te § 1. zakonske odredbe od 26. studenoga 1942. broj CCCXIX-2703-Z-1942 o ovlaštenju ministru prometa, da može naredbama osnivati i ukidati poštanske urede propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Ukida se razredni državni poštanski ured III. razreda 3. skupine u Vojakovcu, kotar Križevci, velika župa Bilogora, i osniva se razredni državni poštanski ured III. razreda 3. skupine u Carevdaru, kotar Križevci, velika župa Bilogora, s dostavnim područjem ukinutog poštanskog ureda u Vojakovcu.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Zagreb, dne 6. svibnja 1943.

Ministar prometa:
Ing. Bešlagić, v. r.

(Broj: 1249-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 18. svibnja 1943. broj 112.

NAREDBA

Ministarstva državne riznice od 12. svibnja 1943. broj 6514-1943 o pogodovnoj carini na sivo (ljevaoničko) sirovo željezo

Na temelju čl. 15. i 23. zakona o obćoj carinskoj tarifi od 19. lipnja 1925. (Službene novine od 20. lipnja 1925. broj 136-XXVIII) propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Rok iz opazke 2. iza broja 536. uvozne tarife uz zakon o obćoj carnskoj tarifi produljuje se do 31. prosinca 1943.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. svibnja 1943.

Ministar državne riznice:

Dr. Vladimir Košak, v. r.

(Broj: 1250-D.V.-1943)

* Narodne novine od 18. svibnja 1943. broj 112.

NAREDBA

Ministarstva državne riznice od 10. svibnja 1943. broj 2.219-3-1943 o promjenama propisnika od 6. studenoga 1923. sa svim njegovim kasnijim promjenama i nadopunama

Na temelju člana 26. zakona o državnoj trošarini, biljegovini i pristojbama od 27. lipnja 1921. sa svim njegovim promjenama i nadopunama propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Član 107. biljegovno-pristojbenog propisnika mienja se i glasi:

»1. Pristojbe iz tarifnog broja 101. pristojbene tarife ubiru u korist državne blagajne: državne i posebničke željeznice u međunarodnom i unutarnjem prometu, skele na riekama, jezerima i prokopima, autobusi, teretni automobili u unutarnjem prometu i tramvajska poduzeća.

2. Ova se pristojba ubire pri ubiranju same vozarine, a na iznos čiste vozarine.

3. Iznos ove pristojbe mora biti uračunan u obračunskom stavu. Kod putničkih karata ova se pristojba ura-

čunava zajedno s vozarinom u vriednosti karte. Zaokruživanje se vrši na ukupan iznos vozarine s pristojbom.

4. Pod vriednošću vozarine za prtljagu, pse i brzovoznu robu razumije se onaj iznos, koji se plaća za prievoz ovih predmeta. U ovu vozarinu ne ulaze ostali iznosi, koji se plaćaju kod prievoza ovih predmeta, kao: naknade oko odpreme, naknade za osiguranje rudne dobave i t. d.

5. Pod vriednošću vozarine za svu ostalu robu razumije se onaj iznos, koji se mora platiti, da bi se na željeznicama i eventualno tramvajima steklo pravo prievoza svih predmeta predanih na vožnju, a po propisu dotičnih tarifa. U vozarinu ne ulaze sporedne naknade kao: ležarina, dangubnina, pouzeće i t. d.

6. Kod vozarina, u kojima ima udjela više poduzeća, svako poduzeće, prema svom udjelu ubire i polaže odgovarajuću pristojbu.

7. Na iznose ubranih vozarina u stranoj valuti obračun će se vršiti po onom tečaju, po kojem je sa stranim željeznicama vozarina obračunana i ubrana.

8. Ova se pristojba ne plaća od iznosa vriednosti onih izprava, kojima se ne stječe pravo putovanja, kao: vriednost peronske karte, karte za dobivanje određenog sjedišta u vlaku, izrečene kazne, vriednosti propalih jamčevina i bezplatnih karata i t. d.

9. Pristojbu iz ovog tarifnog broja ne plaćaju:

a) Poglavnik i njegova obitelj;

b) država za svoje pošiljke;

c) samoupravna tiela, posebničke osobe, i družtva za svoje pošiljke na vlastitim željeznicama, koje su pošiljke namienjene za preradbu u radionicama ili za smještaj u vlastitim stovarištima, ako se ove radionice odnosno stovarišta nalaze u području dotične pruge.

10. Ovoj pristojbi ne podleže:

a) prievozi zračnim prometnim sredstvima;

b) prienosi dekoviljskim željeznicama;

c) bezplatne uputnice.

11. Pristojba za prienos putnika, robe, prtljage i t. d. ubire se u gotovu novcu i predaje državnoj blagajni.

12. Pristojba za prievoze skelama plaća se u biljezima unapried, prema položenoj zakupnini, i liepi na uredovnom izvješću, koje se mora priložiti zakupnom ugovoru.

13. Prievozi, za koje se ne plaća nikakav zakup, a vrše se redovno uz nagradu, također podleže ovoj pristojbi. Kod ovih pristojba moraju se upotrebljavati prievozne karte državnog izdanja.

14. Državne željeznice, samoupravne i posebničke željeznice i tramvaji, kao poduzeća, koja uživaju povlasticu iz 4. Napomene tarifnog broja 101. biljegovno-pristojbene tarife, polažu na kraju svakoga mjeseca nadležnoj državnoj blagajni ubranu pristojbu u toku prošlog mjeseca, i to:

a) za putnički promet kod željeznica od cjelokupnog iznosa, dobivenog prodajom putničkih karata, jednu šestinu ($^1/_6$);

b) za putnički promet kod tramvaja od cjelokupnog iznosa, dobivenog prodajom putničkih karata, tri dvadesettrećine ($^3/_{23}$);

c) za robni promet od cjelokupnog iznosa, dobivenog naplatom čiste vozarine s pristojbom, za prtljagu, pse, brzovoznu i ostalu robu tri dvadesettrećine ($^3/_{23}$).

15. Uprave samoupravnih i posebničkih željeznica i tramvaja moraju voditi potvrđene knjige. Blagajne svih željeznica i tramvaja moraju voditi očevidnike o primitku i prodaji putničkih karata, iz kojih se mora točno vidjeti: broj primljenih putničkih karata po vrstama; njihova vriednost po vrstama; broj prodanih karata.

16. Radi obračuna i knjiženja 15% pristojbe na vozarinu za robu, blagajne samoupravnih i posebničkih željeznica i tramvaja moraju voditi očevidnike ubrane vozarine na robu, prtljagu, pse i t. d., iz kojih se mora vidjeti pored ostalog broj tovarnog lista; imena na odpremi zanimanih osoba; vrsta robe; vrsta odpreme; tarifa; iznos čiste vozarine; iznos državne pristojbe i iznos ostalih troškova.

17. Ove očevidnike moraju blagajne zaključivati mjesečno, tjedno ili dnevno prema potrebi knjigovodstva, pa njihove izvode dostavljati po posebnim obrazcima svojoj upravi radi daljnjeg knjiženja.

18. Sve uprave poduzeća, koja uživaju pogodnosti iz 4. Napomene uz Tbr. 101. tarife, moraju voditi u svojoj glavnoj knjizi posebno račun prihoda od putničkih karata, a posebno račun prihoda od čiste vozarine

prtljage, robe i t. d. Ovi računi moraju biti vezani s računom 20% pristojbe iz Tbr. 101. pristojbene tarife, kao i s računom 15% pristojbe iz ovog tarifnog broja. Isto tako moraju ove uprave u svojoj glavnoj knjizi odvojeno voditi račun troškova oko odpreme i račun sporednih naknada.

19. Kada uprava ovih poduzeća iz obrazaca, dobivenih od svojih blagajna, proknjiže prihode, moraju ih složiti posebno po mjesecima i čuvati radi nadzora najmanje godinu dana.

20. Ove obrazce za izvješće i knjiženje izradit će svaka uprava poduzeća prema vrsti poslova i prema potrebama svojeg knjigovodstva, ali ovi ipak moraju imati stupce, koji odgovaraju stupcima očevidnika.

21. Na kraju svakog mjeseca uprave ovih poduzeća zaključuju račun prihoda od putničkih karata i robe, kao i račune pristojba iz Tbr. 101. biljegovno- pristojbene tarife, obračunavaju pristojbu i polažu je nadležnoj državnoj blagajni u zakonskom roku.

22. Mjesečni obračuni za pristojbe iz Tbr. 101. biljegovno-pristojbene tarife imaju se sastavljati na zasebnom obrazcu u dva primjerka, i prihodi od ovih pristojba dostavljaju se nadležnom poreznom uredu zajedno s mjesečnim obračunom. Porezni ured potvrdjuje primitak novca na dvogubci mjesečnog obračuna i vraća tu dvogubku poduzeću.

23. Ako se ova pristojba na vrieme ne plati , odgovorna osoba ili družtvo kaznit će se jednostrukim iznosom redovne pristojbe.

Državni službenici za ove krivice kažnjavaju se novčanom kaznom od 200.— do 1.000.— Kuna.

24. Ako se ova pristojba prikrije, pa se to naknadno utvrdi, kaznit će se odgovorna osoba ili družtvo trostrukim iznosom nepoložene pristojbe.

25. Novčanom kaznom od 2.000.— do 5.000.— Kuna kaznit će se samoupravna i posebnička poduzeća, koja uživaju pogodnosti iz 4. Napomene uz Tbr. 101. biljegovno-pristojbene tarife, ako ne vode ili ako neuredno vode potvrđene knjige, koje su propisane ovim propisnikom, ako nadzornim organima ne stave na razpoloženje svoje knjige i ostalo prilikom pregleda ili ako ne izvršuju propise ovog propisnika.

26. Državni i samoupravni službenici kaznit će se novčanom kaznom od 200.— do 1.000.— Kuna, ako ne izvršuju ostale propise Tbr. 101. biljegovno-pristojbene tarife i ovog propisnika.

27. Obtužbe i uredovna izvješća protiv državnih i posebničkih osoba i poduzeća zbog neizvršenja propisa ovog tarifnog broja i njegova propisnika podnose mjerodavne nadzorne oblasti.

28. Iztragu i preslušanja o krivicama posebničkih osoba i poduzeća obavljaju djelatnici poreznih ureda.

29. Za izviđaj i osudu nadležni su:

a) za krivice posebničkih osoba i poduzeća porezni uredi;

b) za krivice državnih službenika ministar državne riznice. Proti odluke ministra državne riznice nema mjesta utoku.

30. Vrhovni nadzor za izvršenje propisa ovog tarifnog broja i njegova propisnika vrši ministar državne riznice preko Odjela za državne prihode.

31. Cjelokupni nadzor kod državnih željeznica vrši Ministarstvo prometa.

32. Nadzor nad izvršenjem propisa iz ovog tarifnog broja i njegova propisnika kod samoupravnih i posebničkih šumskih i ostalih željeznica vrše nadležna riznička upraviteljstva ili porezni uredi. Pregled kod ovih poduzeća vrši Odjel za državne prihode u sporazumu s Ministarstvom prometa.

33. Cjelokupni nadzor nad izvršenjem propisa ovog tarifnog broja u pogledu skela vrše organi rizničke straže, a ako ovih nema, ovaj nadzor vrše porezni uredi ili obćinske oblasti.

34. U slučaju, da se zakupcu vrati jedan dio zakupnine iz makar kojeg razloga, ima pravo na povrat i odpadajućeg diela plaćene pristojbe.

Isto tako, ako zakupcu prievoza pri izteku roka o zakupu ili o kakvom drugom poduzeću ostane stanovit broj neupotrebljivih odnosno neprodanih prievoznih ili putničkih karata, vratit će se odgovarajuća pristojba ako od ovih karata ne bude odvojen odrezak.

Povrat ove pristojbe vrši se po obćim propisima, koji vriede i za ostale povrate pristojba.

35. Pristojbi iz Tbr. 101. tarife podleže:

a) prievozi putnika autobusima, koji se obavljaju na prugama oglašenim za konkurentne, djelomično konkurentne i nekonkurentne državnim željeznicama, kao

i na prugama u mjestnom gradskom prometu po napried utvrđenom voznom redu i po unapried određenim i od nadležne oblasti određenim prievoznim cienama, bez obzira na to, da li se ti prievozi vrše svakodnevno ili u drugim unapried utvrđenim vremenskim razmacima;

b) prievozi robe motornim kolima, koji se obavljaju na prugama iz toč. a) ovog člana po unapried utvrđenom voznom redu, bilo da se obavljaju uz naknadu ili bez naknade;

c) prievozi robe motornim kolima, koji se obavljaju neredovito, bez obzira da li se prevozi tuđa ili vlastita roba uz naknadu ili bez naknade.

Prievoz putnika autobusima, koji poduzeća za prievoz putnika vrše od slučaja do slučaja (izvanredne i izletničke vožnje) izvan određenog voznog reda, ne podleže plaćanju ove pristojbe.

36. Za poduzeća za prievoz putnika autobusima i za prievoz robe motornim kolima s unapried utvrđenim voznim redom pristojbena obveza nastaje danom početka prievoza, a prestaje krajem onoga mjeseca, u kojem je rad na dotičnoj pruzi odista obustavljen.

Obustavljanje prievoza mora se dokazati potvrdom nadležne upravne oblasti.

Za poduzeća za neredoviti prievoz robe motornim kolima pristojbena obveza nastaje od onoga tromjesečja, u kojem je prievoz započet, a prestaje krajem onog tromjesečja u kojem je prievoz obustavljen.

37. Odmjeru vozarinske pristojbe vrše porezni uredi na temelju podataka, dobivenih od nadležnih oblasti

i od pristojbenih obvezanika, te na temelju podataka, koje prikupe porezni uredi i razdjeli rizničke straže. Nadležnost poreznog ureda za odmjeru i ubiranje vozarinske pristojbe određuje se prema mjestu sjedišta prievoznog poduzeća.

Tokom siečnja svake godine dužni su pristojbeni obvezanici pismeno prijaviti nadležnom poreznom uredu: koliko posjeduju registriranih autobusa dotično automobila s eventualnom prikolicom, uz oznaku nettonosivosti; zatim prugu, odnosno mjesta, u kojima vrše prievoz putnika dotično robe, te da li taj prievoz robe vrše obrtimice ili ne.

Odmjera vozarinske poprečne pristojbe izvršit će se najkasnije do kraja ožujka i priobćiti stranci odlukom.

38. Visina vozarinske pristojbe kod pruga, na kojima se putnički ili robni promet vrši na unapried utvrđenim putovima i prema unapried određenom voznom redu, zavisi o broju prievoznih sredstava, o duljini prievoznih pruga, o broju vožnji i o stvarno prevaljenim kilometrima, a ustanovljuje se u paušalnim godišnjim iznosima, i to:

1. na prugama, oglašenim za konkurentne državnim željeznicama, po 0.40 Kuna (40 banica) od prievoznog sredstva i prevaljenog kilometra;

2. na prugama, oglašenim za djelomično konkurentne džavnim željeznicama, po 0.20 Kuna (dvadeset banica) od prievoznog sredstva i prevaljenog kilometra;

3. na prugama, oglašenim za nekonkurentne državnim željeznicama, po 0.10 Kuna (deset banica) od prievoznog sredstva i prevaljenog kilometra;

4. u mjestnom gradskom prometu po 0.10 Kuna (deset banica) od prievoznog sredstva i prevaljenog kilometra.

Proračun kilometra vrši se na temelju voznog reda, koji za svaku prugu u smislu propisa obrtnog zakona odobrava odnosno propisuje nadležna upravna oblast a prema zbroju kilometara, prevaljenih od svakog prievoznog sredstva.

Ona poduzeća, koja vrše prievoz robe motornim kolima bez unapried utvrđene prometne pruge ili bez unapried utvrđenog voznog reda, plaćaju u ime vozarinske pristojbe poprečni godišnji iznos za svaka pojedina motorna kola, a bez obzira na to, koliko i na kojim prugama s njima vrše promet, i to:

do 0.5 tone nosivosti kola	600.—	Kuna
preko 0.5 do 1 tone nosivosti kola	1.200.—	Kuna
„ 1 do 2 „ „ „	1.800.—	„
„ 2 do 3 „ „ „	2.500.—	„
„ 3 do 4 „ „ „	3.200.—	„
„ 4 do 5 „ „ „	4.000.—	„
„ 5 do 6 „ „ „	5.000.—	„

za svaku makar i započetu daljnju tonu
još po 1.000.— Kuna,

a za svaku prikolicu poprečno godišnje
još po 1.000.— Kuna.

Poduzeća, koja prievoz robe motornim kolima vrše obrtimice, plaćaju za 25% manju pristojbu.

39. Obće upravne oblasti, koje su nadležne za izdavanje i oduzimanje prievoznih dozvola, za odobravanje

voznih redova i cjenika vožnje, kao i za registriranje motornih kola, dužna su sve svoje odluke, koje se odnose na izdavanje dozvola (ovlasti) za prievoz putnika autobusima i za prievoz robe motornim kolima, za prestanak ovih radnja, za odobravanje voznih redova i cjenika vožnje te za registriranje motornih kola, dostavljati u točnom priepisu poreznim uredima, nadležnim prema sjedištu pojedinih prievoznih poduzeća, i to najkasnije u roku od 8 (osam) dana nakon dana donesenih odluka odnosno nakon dana izvršenih registriranja.

Porezni uredi brinut će se i sami, da na ovo dostavljanje od vremena do vremena upozore nadležne porezne oblasti.

40. Porezni uredi će, čim prime odluku nadležne upravne oblasti o izdavanju dozvole za vršenje putničkog ili robnog prometa na pruzi, koja ješ nije svrstana, podnieti o tome izvješće izravno Glavnom ravnateljstvu za promet (trgovinski odsjek) s molbom, da se poduzme potreban postupak radi svrstavanja dotične pruge. Pokrenuto pitanje o svrstavanju porezni će uredi držati u očevidnosti, i za slučaj, ako svrstavanje dotične pruge ne usliedi u roku od 60 dana, požurit će donošenje odluke o svrstavanju preko Odjela za državne prihode Ministarstva državne riznice.

Kada dobiju podatke o svrstavanju, porezni će uredi poduzeti postupak radi utvrđenja temelja i odmjere poprečne vozarinske pristojbe u smislu ovog propisnika.

Svrstavanje prievoznih pruga na konkurentne, djelomično konkurentne, nekonkurentne i u mjestnom

gradskom prometu vrši Ministarstvo prometa u sporazumu s Ministarstvom državne riznice.

41. Protiv odmjere poprečne vozarinske pristojbe dopušten je nezadovoljnoj stranci utok na rizničko upraviteljstvo u roku od 15 dana nakon dana primitka ili priobćenja odluke o odmjeri pristojbe.

Propisno biljegovan utok predaje se poreznom uredu, koji je odmjerio pristojbu.

Utok ne obustavlja naplatu odmjerene pristojbe.

Odluke rizničkog upraviteljstva, donesene na temelju utoka protiv odmjere ove pristojbe, ovršne su.

42. Poduzeća su dužna, da odmjerenu vozarinsku pristojbu plaćaju kod nadležnog poreznog ureda mjesečno unapried najdulje do desetog dana svakog mjeseca. No poduzeća mogu ovu pristojbu plaćati unapried i za više mjeseci.

Dok se ne izvrši odmjera ove pristojbe za tekuću godinu, plaćanje pristojbe u narednoj godini vršit će se u visini prošlogodišnje odmjere, uvažujući kod toga možebitne odpise, pripise i ostale promjene, koje utječu na promjenu visine prošlogodišnje redovne pristojbe.

Obračun i knjiženje ove pristojbe vršit će porezni uredi u likvidacionalnoj knjizi, u kojoj će provoditi i sve promjene, koje utiču na visinu pristojbe.

Pristojba, koju poduzeće ne plati ni poslije izdane opomene, ubrat će se ovršnim putem. Ovo vriedi i za kazne iz sliedeće točke.

43. Poduzeće, koje u propisanom roku ne plati odmjerenu vozarinsku pristojbu, podpada kazni iz 7. Na-

pomene uz Tbr. 101. zakona o biljegovini i pristojbama.

Očevidnost o urednom plaćanju ove pristojbe vode i kazneni postupak protiv neurednih plataca određuju, provode i kazne donose nadležni porezni uredi.

44. Izuzevši odpis vozarinske pristojbe, koji se vrši po službenoj dužnosti uslied odluke odmjerne oblasti u smislu propisa ovog propisnika, odpisu vozarinske pristojbe ima mjesta i na temelju molbe pristojbenog obvezanika u sliedećim slučajevima:

1. zbog podpunog prestanka poslovanja odnosno prievoza na dotičnoj pruzi;

2. zbog sniženja duljine prievozne pruge;

3. zbog izmjene kategorije prievozne pruge;

4. zbog privremene obustave prievoza na dotičnoj pruzi ma iz kojeg razloga, koja traje dulje od 30 dana, a ukoliko ova činjenica nije već uzeta u obzir prigodom ustanovljenja temelja i redovne odmjere ove pristojbe.

Trajanje privremene obustave mora se dokazati potvrdom nadležne upravne oblasti. U opravdanim slučajevima, a kada privremeni prekid prometa traje dulje od 1 mjeseca, porezni ured može, na temelju molbe pristojbenog obvezanika i prije donošenja odluke o odpisu pristojbe, odgoditi njezino redovito mjesečno plaćanje za vrieme dok obustava prometa traje.

Odluku o odpisu vozarinske pristojbe donosi rizničko upraviteljstvo. Protiv njegovih odluka ima mjesta utoku na Ministarstvo državne riznice, Odjel za dr-

žavne prihode u roku od 15 dana nakon dana primitka odluke.

Prigodom donošenja odluke o odpisima poprečne vozarinske pristojbe, rizničko će upraviteljstvo shodno prilikama i okolnostima u pojedinim slučajevima primjenjivati mjerila, koja su u ovom propisniku propisana za ustanovljenje temelja i za redovnu odmjeru ove pristojbe.

45. Izuzevši propis vozarinske pristojbe, koji se vrši po službenoj dužnosti uslied odluke odmjerne oblasti u smislu propisa ovoga propisnika, pripisu vozarinske pristojbe ima mjesta još u sliedećim slučajevima:

1. zbog produljenja duljine prievozne pruge,

2. zbog izmjene svrstaja prievozne pruge u toku godine, za koju je odmjera pristojbe već pravomoćno izvršena.

Odluku o pripisu vozarinske pristojbe donosi porezni ured. Protiv odluke poreznog ureda o pripisu, ima mjesta utoku na rizničko upraviteljstvo u roku od 15 dana od dana primitka odluke.

46. Bezpravno prevažanje putnika i robe zabranjeno je i ima za posljedicu primjenu § 398, toč. 1. i 2. obrtnog zakona, člana 52. u savezu s Tbr. 92. toč. 23. i 7. Napomene uz Tbr. 101. zakona o biljegovini i pristojbama.

Oblast, koja je nadležna za odlučivanje o kazni iz § 398. obrtnog zakona, nadležna je i za donošenje odluke o kazni po zakonu o biljegovini i pristojbama.

Utvrđenje pristojbenog temelja za kaznu iz 7. Napomene uz Tbr. 101. zakona o biljegovini i pristoj-

bama vrši se u sporazumu i nadležnim poreznim uredom, koji će pružiti podatke o tome, kako se u smislu ovoga propisnika utvrđuje temelj za redovnu odmjeru poprečne vozarinske pristojbe.

47. Za promet gradske cestovne željeznice može se ova pristojba platiti po posebnom odobrenju ministra državne riznice i u poprečnom godišnjem iznosu. U ovom se slučaju ovaj iznos mora polagati mjesečno unapried državnoj blagajni. Priedlog o visini godišnjih poprečnih pristojba podnosi ministru državne riznice stručno povjerenstvo, koje mora pribaviti sve potrebne podatke.

§ 2.

Član 198. biljegovno-pristojbenog propisnika mienja se i glasi:

»1. Izraz »brod« u pogledu plaćanja biljegovine na prijavu za upis iz Tbr. 303. obuhvaća sve vrste brodova, brodica, čamaca, plovećih sprava i plivajućih naprava, koje se prema postojećim propisima upisuju u upisnik odnosno očevidnik brodova unutarnje plovitbe.

Ova se biljegovina liepi i poništava na prijavi.

2. Prijava za upis državnih brodova i plovila, koja ne služi u trgovačke svrhe, ne podleži biljegovini.

3. Upisnina iz odjeljka I. i pristojba iz odjeljka II. ovog tarifnog broja polaže se kod upisne oblasti prije

upisa i prije izdanja upisnog lista odnosno dozvole za plovitbu, na poziv dotične oblasti.

Ova se biljegovina liepi i poništava na upisnom listu odnosno na dozvoli za plovitbu.

4. Upisnina i biljegovina za upisni list odnosno za dozvolu za plovitbu plaća se za svaku obnovu upisa na temelju nove prijave.

5. Biljegovina za upisni list plaća se za svako izdanje novog upisnog lista odnosno nove dozvole za plovitbu u slučaju promjene oznaka ili tehničke preinake plovila.

6. U slučaju preinake plovila, kojom se povećavaju mjere, što služe za odmjeru upisnine, a ne izdaje se novi upisni list odnosno dozvola za plovitbu, naplaćuje se upisnina samo za razliku. I ova se biljegovina liepi i poništava na upisnom listu odnosno na dozvoli za plovitbu.

7. Za upis promjena i preinaka u upisnik odnosno očevidnik i u upisni list odnosno u dozvolu za plovitbu plaća se biljegovina iz točke 6. Tbr. 252a).

8. Brisanje plovila iz upisnika odnosno očevidnika ne daje pravo na povratak upisnine.

9. Za izdanje dvogubke upisnog lista odnosno dozvole za plovitbu plaća se biljegovina iz odjeljka II. ovog tarifnog broja.

10. Suvlastnici plovnog objekta jamče nerazdjeljivo za pravodobnu uplatu biljegovine iz točke 3. ovog propisnika.

11. Upisnina se ne plaća za brodice do 20 tona nosivosti, te za težačke, ribarske i športske brodove bez obzira na njihovu veličinu. Svojstvo ovih brodova dokazuje se potvrdom nadležne oblasti.

12. Biljegovina za svjedočbu o plovnoj sposobnosti iz odjeljka III. ovog tarifnog broja plaća se, kada se ova izprava prvi put izpostavi, a za svako jednogodišnje produženje plaća se biljegovina pa Tbr. 3. i 4.

Ova se biljegovina liepi i poništava na izpravi (svjedočbi o plovnoj sposobnosti). Ova izprava mora se stalno nalaziti na plovilu za cielo vrieme njezine vriednosti.

13. Biljegovine iz odjeljka I. i III. odmjeruju se na temelju podataka iz odnosnih brodskih izprava.

14. Biljegovine iz odjeljka I., II. i III. ne plaćaju se za brodove i ostala plovila, koja su vlastničtvo države i koja služe izključivo za obavljanje javnih poslova državne uprave.

15. Za splavi se izdaje splavarska propustnica, koja se biljeguje po Tbr. 3. i 4.

16. Obalarinu iz odjeljka IV. ovog tarifnog broja plaćaju svi brodovi bez razlike zastave, kada god pristaju i vežu se neposredno ili posredno preko drugog plovila, uz obalu riečne luke, pristaništa ili na bilo kojoj točki obale brodivih rieka i prokopa.

Brodovi, koji u istom danu pristaju u više luka ili pristaništa, plaćaju samo jednodnevnu pristojbu.

17. Ova se pristojba plaća u gotovu na blagajni lučkih poglavarstva ili lučkih postaja, u čijem području plovilo izkorišćuje luku odnosno obalu.

Ova se pristojba plaća za sve luke, pristaništa i obale Nezavisne Države Hrvatske, a obračunava se na temelju podataka o vremenu izkorišćivanja obale iz brodskog dnevnika ili dnevnika rada, koji moraju točno voditi zapovjednici brodova, krmari teglenica i ostalih plovnih objekata.

18. Pristojbe, plaćene dnevno kod bilo koje lučke oblasti, vriede za sve luke, pristaništa i obale. u koje plovilo uplovi u vremenu, za koje su ove pristojbe bile plaćene.

Svaki započeti dan računa se kao cieli dan.

19. Uzimanje u tegalj kao i puštanje iz teglja u luci ili na otvorenoj rieci, a bez pristajanja uz obalu, kao i sidrenje u rieci, a bez veza s obalom, ne podleži plaćanju ove pristojbe.

20. Od plaćanja obalarine oslobođeni su:

a) ratni brodovi i plovni objekti posebnika, iznajmljeni od države izključivo za vojne svrhe. Za dokaz, da je plovni objekt unajmljen u vojne svrhe, služi potvrda, koju izdaje mjerodavna vojna oblast, u kojoj se imaju označiti pojedine točke obale, koje će plovni objekt dodirivati u pojedinom putovanju, a kad je najam zaključen na stanovito vrieme, ima se označiti i rok, kada najam iztiče. Ovu potvrdu mora oduzeti ona lučka oblast, u čijem se pristaništu svršava putovanje, za koje je izdana ili za koje iztiče rok najma, i dostaviti je neodgodivo upravi riečnog prometa.

Za vrieme trajanja najma plovni objekt ne smije se upotrebljavati za prievoz robe ili putnika u trgovačke svrhe.

Potvrda, koju izdaje vojna oblast za brodove najmljene u vojne svrhe, glasi:

(Vojna oblast)

P O T V R D A
za plovni objekt namienjen izključivo u vojne svrhe

Ime plovnog objekta: ....
Ime vlastnika: ....
Mjesto, u kojem putovanje počinje: ....
Točni navodi odlazka plovnog objekta: ....
....
Mjesta, u kojima će se putem zaustaviti: ....
....
Mjesto u kojem se putovanje svršava: ....
....

Ova se potvrda izdaje bez naplate biljegovine, jer je navedeni brod upotriebljen izključivo za državne potrebe te ne plaća pristojbe iz odjeljka IV. Tbr, 303. za vrieme vriednosti ove potvrde.

U ...., dne .... 194 ......

(Žig i podpis)

Primjetba: Lučka oblast, koja poslije svršenog putovanja oduzima ovu potvrdu, dostavit će je svojoj prvoj predpostavljenoj oblasti.

---

b) plovni objekti državnih oblasti i ustanova, koji služe izključivo za obavljanje javnih poslova državne uprave.

Plovni objekti, koji su državno vlastničtvo, a dani su posebnicima na upotrebu za obavljanje trgovačkih poslova, nisu oslobođeni od ove pristojbe.

c) jahte, športski, ribarski i težački brodovi bez obzira na njihovu veličinu, ako se ne bave prievozom robe ili putnika u trgovačke svrhe.

Težački brodovi su oni, koji služe poljodjelcima ili poljopriradnim poduzećima za prievoz vlastitih poljodjelskih proizvoda s polja kući ili na tržište ili u mlin radi mljevenja, te za prievoz radnika na svoje zemlje i vlastite stoke na pašu ili na rad.

Ribarski brodovi oslobođeni su od ove pristojbe i onda, kada prevoze svježu ribu na tržište.

U slučaju, da vlastnik športskog, težačkog ili ribarskog broda upotriebi brod u trgovačke svrhe, t. j. za prievoz robe ili putnika uz naplatu vozarine, takav se brod ne će smatrati oslobođenim od ove pristojbe.

d) domaći posebnički brodovi, koji su najmljeni od države za prievoz državne robe i kada vrše prievoz tvoriva potrebnog za državne javne radove, kao za izgradnju i uređenje luka, obale, riečnog korita i sl.

e) lotke, dereglije, splate i druge brodice, dok posreduju utovar ili pretovar s jednog plovnog objekta na drugi u istom pristaništu.

f) novosagrađeni plovni objekti, koji su tek spušteni u vodu na kojem domaćem brodogradilištu, kad prvi put pristaju.

g) plovni objekti zaposleni polaganjem, dizanjem ili popravljanjem podvodnih kabela, ako se istodobno ne bave i prievozom robe ili putnika u trgovačke svrhe.

h) plovni objekti, koji putuju u znanstvene svrhe, ako im je to svojstvo priznato od Ministarstva narodnog gospodarstva, Odsjeka za pomorstvo i riečno brodarstvo.

Svi navedeni plovni objekti moraju imati odgovarajuće potvrde od mjerodavne lučke oblasti, kojima će moći dokazati svoje pravo na oslobođenje od obalarine.

Čim jedan ovakav brod izmieni svoje svojstvo i postane trgovačkim brodom, odnosna se potvrda ima vratiti prvom lučkom poglavarstvu, na koje u svom putovanju naiđe. S vraćanjem ove potvrde nastaje obveza plaćanja obalarine.

Potvrdu Ministarstva narodnog gospodarstva za brodove, koji putuju u znanstvene svrhe, dužan je zapovjednik broda pri dolazku u svako pristanište podnieti radi oslobođenja od obalarine na uvid lučkoj oblasti, koja će to potvrditi na potvrdi svojim žigom i podpisom. U posljednjem pristaništu lučka oblast oduzima potvrdu i vraća je Ministarstvu narodnog gospodarstva, Odsjeku za pomorstvo i riečno brodarstvo.

21. Obalarina se izračunava na temelju podataka o najvećoj duljini plovila iz plovitbenih izprava.

Nastane li sumnja o vriednosti plovitbene izprave za odmjeru obalarine, plovilo se ima podvrgnuti mjerenju.

Svaki započeti metar duljine računa se kao cieli metar.

22. Obalarinu ubire ona lučka oblast, na čijem je području brod pristao.

Za mjesta, gdje nema lučkih oblasti, zapovjednik odnosno vođa plovnog objekta dužan je pristojbu platiti kod prve lučke oblasti, na koju u svome putovanju naiđe.

23. Naplata obalarine vrši se po knjigama namira koje propisuje Zapovjedničtvo plovnih snaga.

24. Za svaku naplaćenu pristojbu izdaje lučka oblast potvrdu u dva primjerka, i to namiru i preglednicu. Namira služi kao opravdanje izdatka prema brodovlastniku, a preglednica za predočenje lučkoj oblasti.

25. Zapovjednici brodova, vođe odnosno zastupnici poduzeća, dužni su brinuti se, da njihovi brodovi budu providjeni na vrieme, a prije napuštanja luke ili pristaništa, namirom i preglednicom o plaćenoj obalarini, odnosno potvrdom o oslobođenju od ove pristojbe.

Gdje postoje zastupstva brodarskih poduzeća dužna su ova zastupstva plaćati pristojbu za brodove svoga poduzeća, ako uplatu nisu izvršili zapovjednici ili vođe brodova. U protivnom kaznit će se, povrh plaćanja redovite pristojbe, po čl. 52. zakona o biljegovini i pristojbama u trostrukom iznosu.

26. Zapovjednici odnosno vođe svih plovnih objekata, koji podpadaju pod obvezu plaćanja obalarine, dužni su kod dolazka u luku predočiti lučkoj oblasti potvrdu (namiru odnosno preglednicu) o posljednjoj uplaćenoj pristojbi. Ako oni ne bi bili u stanju to učiniti, lučka će oblast naplatiti povrh redovite pristojbe i kaznu pa čl. 52. zakona o biljegovini i pri-

stojbama za sve dane, za koje se obalarina morala platiti.

27. Izgubljena preglednica može biti zamienjena namirom o posljednjoj uplati obalarine.

U slučaju gubitka preglednice može na temelju propisno biljegovane molbe zapovjednika, vođe ili vlastnika plovila, izdati dvogubku ona lučka oblast, kod koje je pristojba uplaćena, nakon ustanovljenja, da je pristojba zaista u redu plaćena.

Dvogubka se izdaje iz knjige namira, koja je u upotrebi, ali se na primjerku (matici), koji ostaje u knjizi, kao i na izdanoj dvogubci mora naznačiti »Dvogubka«, te niz i broj, pod kojim je bio izdan izvornik.

28. Nadzor nad plaćanjem ove pristojbe imaju vršiti sve lučke oblasti, a napose pogranična lučka poglavarstva i organi riečnog redarstva. Ona oblast, koja utvrdi zloupotrebe, postupit će odmah po propisu čl. 52. zakona o biljegovini i pristojbama.

29. Za plaćanje obalarine odgovara plovni objekt, te mu lučka oblast ne će dozvoliti odlazak, prije nego bude namirena ova pristojba.

30. U slučaju, da plovni objekt ostane u pristaništu dulje od mjesec dana, ima platiti obalarinu, najdalje na kraju stajanja u pristaništu mjesec dana, računajući od dana dolazka, bez obzira da li ostaje u pristaništu i poslije toga vremena.

31. Ako plovni objekt ne plati obalarinu za svaki mjesec stajanja u pristaništu, lučka oblast pozvat će ga pismeno na platež i ne bude li tomu pozivu udo-

voljio u roku od 24 sata, osudit će ga na platež trostruke neplaćene pristojbe, i ovu će presudu, uz naplatu redovite pristojbe, izvršiti prinudnim putem.

32. Obalarina se ne plaća u slučaju pristajanja u kojem doku ili brodogradilištu u svrhu popravka, kad se brod nalazi u karanteni ili u zimovniku u svrhu zimovanja, te u slučaju pristajanja uslied više sile.

U navedenim slučajevima lučka oblast stavlja opazku na naleđu preglednice za dane, u kojima se obalarina ne plaća.

33. Zimovničke pristojbe iz odjeljka V. ovog tarifnog broja naplaćuju se od zauzete površine u m^2. Površina objekta računa se na sliedeći način:

a) kod brodova s kotačima umnožkom najveće duljine mjerene na palubi između vanjskih rubova statva i najveće širine trupa mjerene na palubi uvećane sa širinom oklopa jednog kotača;

b) kod brodova na vijak i teglenica umnožkom najveće duljine mjerene na palubi između vanjskih rubova statva i najveće širine mjerene na palubi.

Razlomak umnožka zaokružuje se na viši cieli broj.

34. Zimovničke pristojbe ne plaćaju ratni brodovi kao ni brodovi i ostala plovila, koja su vlastničtvo države i koja služe za obavljanje javnih poslova državne uprave.

35. Pristojbe iz odjeljka IV. i V. naplaćuju lučke oblasti u gotovu i prihode od ovih pristojba, naplaćene u toku jednog mjeseca, šalju područnom mje-

rodavnom poreznom uredu na način propisan po Zapovjedničtvu plovnih snaga.

Nikakvi izdatci ne smiju se činiti od prihoda ovih pristojba.

36. Porezni ured dužan je unieti prihode od ovih pristojba u mjesečno izvješće prihoda od pristojba u gotovu novcu, koje šalje nadležnom rizničkom upraviteljstvu.

37. Pristojba na robu iz odjeljka VIII. Tbr. 303 plaća se za svu robu ukrcanu ili izkrcanu u lukama, pristaništima ili na bilo kojoj točki obale.

Ova je pristojba jednaka za robu, koja se prevozi domaćim ili stranim brodovima.

38. Ovu pristojbu plaća osoba ili tvrdka, koja je predala robu na prievoz ili koja je primila robu u dotičnoj luci ili pristaništu ili na bilo kojem mjestu obale. Za robu, koja se prevozi iz jedne domaće luke u drugu domaću luku, ova se pristojba plaća prilikom utovara ili prilikom iztovara, t. j. samo jedanput.

Za robu, koja dolazi iz inozemstva, i za robu, koja odlazi u inozemstvo, plaća se ova pristojba prije početka iztovara odnosno prilikom utovara, i to prije nego što brod napusti luku, a svakako prije nego brod napusti naše državno područje.

39. Pristojbu na robu naplaćuju od predatelja ili primatelja robe prievozna poduzeća, i naplaćene iznose polažu u blagajni nadležne lučke oblasti.

40. Ova se pristojba ne plaća za robu, koja je određena za pretovar na koji drugi brod za koju drugu luku. Ako je roba, određena za pretovar, stigla iz inozemstva i odprema se u koju drugu domaću luku, plaća se ova pristojba prilikom iztovara u toj luci.

Kao dokaz, da je roba određena za pretovar, služi izjava prevozitelja odnosno potvrda carinske oblasti.

41. Pristojba na robu ne plaća se za tvorivo i naprave određene za gradnju i uređenje naših riečnih luka, pristaništa i obale brodivih rieka.

42. Lučke oblasti obračunavaju i ubiru od prevozitelja ovu pristojbu na temelju tovarnog lista odnosno teretnice, a prihode šalju izravno Državnom vjeresijskom zavodu. Krajem svakog mjeseca lučke oblasti šalju izvješće o pristojbama ubranim u toku mjeseca Zapovjedničtvu plovnih snaga, Glavnom ravnateljstvu za javne radove i Državnom vjeresijskom zavodu.

43. Većim brodarskim poduzećima, koja vode knjige potvrđene od mjerodavne sudske oblasti, iz kojih je vidljivo: broj tovarnog lista, količina i vrst prispjele ili odpremljene (iztovarene ili utovarene) robe, i iznos pristojbe, može Glavno ravnateljstvo za javne radove na njihovu obrazloženu i propisno biljegovanu molbu dozvoliti, da ubrane prstojbe polažu lučkoj oblasti krajem svakog mjeseca uz mjesečni obračun.

44. Prievozna poduzeća moraju upotrebljavati za prievoz robe na riekama u tuzemnom prometu obrazac tovarnog lista državnog izdanja. Brodovi do 20 tona nosivosti upotrebljavat će mjesto obrazca tovar-

nog lista obrazac »teretnice«, propisan po Zapovjedničtvu plovnih snaga, koji mora biti propisno biljegovan kao tovarni list, kojega zamjenjuje.

45. Brodarska prievozna poduzeća, koja ne budu upotrebljava obrazce propisane u prednjoj točki, kaznit će se po čl. 51. zakona o biljegovini i pristostojbama.

46. Bliže odredbe o načinu ubiranja i o upotrebi pristojba iz odjeljka VIII. propisat će Ministarstvo unutarnjih poslova, Glavno ravnateljstvo za javne radove, u suradnji sa zanimanim ministarstvima.

47. O ubiranju pristojba iz odjeljka IV., V. i VIII. Tbr. 303. moraju se voditi posebni dnevnici propisani po Zapovjedničtvu plovnih snaga.

48. Pristojbe iz odjeljka IV., V. i VIII. ne izključuju plaćanje drugih pristojba kao što su pristojbe za ulaz u kanale i prolaze i za izkoriščivanje pojedinih lučkih uređaja (dizalica i t. d.).

49. Cjelokupni nadzor i pregled rada u pogledu ubiranja lučkih pristojba na riekama kod lučkih oblasti vrši Zapovjedničtvo plovnih snaga. U iznimnim slučajevima pregled može izvršiti i Ministarstvo državne riznice, a za pristojbe iz odjeljka VIII. i Glavno ravnateljstvo za javne radove.

50. Cjelokupni nadzor u pogledu ubiranja lučkih pristojba kod Zapovjedničtva plovnih snaga vrši Ministarstvo državne riznice.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 3. prosinca 1942. godine.

U Zagrebu, dne 10. svibnja 1943.

Ministar državne riznice:

Dr. Vladimir Košak, v. r.

(Broj: 850—D. V.-1943).

---

* Narodne novine od 15. svibnja 1943. broj 110.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 6. svibnja 1943. broj 3222-1943 o sajamskoj cieni stoke za klanje i tov

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 izdajem sliedeću oblastnu odluku:

I.

Za prodaju i kupnju stoke na sajmovima ustanovljuju se sliedeće ciene:

Goveda za klanje i tov, te konji i ždrebad za klanje:

A) Volovi:

a) ekstrem (tovljeni)	Kn 28.—
b) razred I.	Kn 25.—
c) razred II.	Kn 22.—
d) razred III.	Kn 20.—

Volovi bosanski:

a) razred I.	Kn 22.—
b) razred II.	Kn 20.—
c) razred III.	Kn 17.—

C) Junice:

a) ekstrem (preko 500 kg tovljene)	Kn 27.—
b) razred I.	Kn 24.—
c) razred II.	Kn 21.—
d) razred III.	Kn 18.—

D) Bikovi:

a) ekstrem (do 2 zuba tovljeni)	Kn 27.—
b) razred I.	Kn 24.—
c) razred II.	Kn 21.—
d) razred III.	Kn 18.—

E) Krave mesarske:

a) ekstrem (do 2 zuba tovljeni)	Kn 25.—
b) razred I.	Kn 22.—
c) razred II.	Kn 20.—

F) Krave kobasičarske:

a) razred I.	Kn 17.—
b) razred II.	Kn 16.—
c) razred III.	Kn 14.—

G) Telad:

a) razred I.	Kn 35.—
b) razred II.	Kn 31.—
c) razred III.	Kn 28.—

H) Čokli:

a) razred I.	Kn 20.—
b) razred II.	Kn 18.—

I) Konji:

a) razred I.	Kn	14.—
b) razred II.	Kn	12.—
c) razred III.	Kn	11.—
d) škart i konji za klanje iz nužde	Kn	7—10.—

J) Ždrebad:

a) razred I.	Kn	17.—
b) razred II.	Kn	14.—
c) škart ždrebad i za klanje iz nužde	Kn	10—14.—

sve za 1 kg. žive vage.

II.

U prepornim slučajevima, u koji razred stoka spada, odlučuje službujući veterinar.

III.

Za prehranjenu stoku smije se odbiti do 5% od težine, a visinu postotka određuje službujući veterinar.

IV.

Sva stoka ima se prodavati na vagu po cienama, propisanim ovom oblastnom odlukom.

V.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942.

VI.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti oblastna odluka o cieni stoke na sajmovima, za klanje, tov i hranu od 30. prosinca 1941. br. 2380-Z-1941 ukoliko se odnosi na ciene goveda za klanje i tov i oblastna odluka o sajamskim odkupnim cienama konja i ždrebadi za klanje od 10. lipnja 1942. broj 7723-1942.

Zagreb, dne 6. svibnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1204-D.V.-1943)

* Narodne novine od 14. svibnja 1943. broj 109.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 6. svibnja 1943. broj 3925-1943 o oblikovanju ciena svježeg goveđeg i telećeg mesa

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. br. CDIV-2038-Z-1941 izdajem ovu oblastnu odluku:

I.

Temeljna ciena svježeg goveđeg i telećeg mesa u toplom stanju izdaje se kako sliedi:

1. za goveđe meso, razsječeno u četiri četvrtine ili u dvie polovine bez privage i iznutrice:

a) govedina Ia	Kn 56.79
b) govedina IIa	Kn 50.48
c) govedina IIIa	Kn 46.75

2. za teleće meso, ako je cielo tele u koži, s plućima, jetrima i slezenom — Kn 51.—

3. čoklovi u koži bez iznutrice, s glavom i jezikom — Kn 35.10

sve za 1 kg. zaklane stoke u toplom stanju.

U ovim cienama uključen je samo manjak (kalo) od žive do zaklane stoke u toplom stanju, 6% marža Poslovne središnjice za promet stokom i stočnim proizvodama, Kn 1.— po kg. žive vage za fond za izjednačenje ciena, 9,9% skupni porez na poslovni promet i 0,3% biljegovina računa bez državnih i samoupravnih daća i bilo kakvih troškova.

II.

Kotarske ili gradske aprovizacije, odnosno njihovi opunomoćenici, mogu na ciene ustanovljene po toč. I. ove oblastne odluke, dodati:

1. sve stvarno plaćene prievozne, pretovarne i iztovarne troškove žive stoke od mjesta preuzeća, te stvarno plaćene troškove skopčane sa stočnom putnicom, veterinarskim pregledom, i druge nobhodne troškove u vezi s dopremom stoke. Dalje sve troškove u vezi sa smještajem stoke, te sve stvarno plaćene troškove štalarine, stelje, hrane, čuvanja i t. d.,

2. sve stvarno plaćene klaoničke, hladioničke i vagarinske troškove, pristojbe za redovito i možebitno izvanredno hlađenje, uskladištenje mesa radi određenog održavanja zaliha, stvarni manjak (kalo) kod hlađenja mesa,

3. obćinsku potrošarinu i druge mjestne daće,

4. stvarno plaćene troškove kod razdiobe mesa, na pr. troškove prienosa, vagarine i t. d.,

5. na ime pogibelji uginuća stoke i zapljene mesa zbog neupotrebljivosti za ljudsku hranu ½ do1%.

6. Na ime ukupne (brutto) zarade najviše 2%
7. sve ostale stvarno plaćene, dokazane neobhodne izdatke, koji nisu posebno spomenuti.

III.

Ciene za gradske odnosno obćinske obskrbne odbore, odnosno za njihove opunomoćenike, ustanovit će povremeno velike župe odnosno Gradsko poglavarstvo u Zagrebu prema propisima toč. II. ove oblastne odluke, i to tako da će te ciene ustanoviti posebno za svaki grad odnosno obćinu.

IV.

Na ciene ustanovljene na način, propisan u toč. II. i III. ove oblastne odluke, može se mesarskim obrtnicima, koji meso prodaju izravno potrošačima, priznati najviše 10—15% ukupne (brutto) zarade prema mjestnim prilikama, a u gradu Zagrebu najviše 17% ukupne zarade. Spomenute ukupne zarade razumjevaju se od prodajne ciene.

Unutar ciena, ustanovljenih u toč. II. i III. ove oblastne odluke, povećanih za ukupnu (brutto) zaradu ustanovljenu pod stavkom 1. ove točke, ustanovit će velike župe odnosno Gradsko poglavarstvo u Zagrebu, ciene za pojedine vrste i dielove mesa u prodaji na malo, a sve prema uobičajenom načinu razstavljanja, siečenja i prodaje mesa u pojedinom mjestu.

V.

Velike župe i Gradsko poglavarstvo u Zagrebu dostavljat će priepise svojih odluka u smislu ove oblastne odluke, zajedno s podrobnim predračunom (kalkulacijom) Državnom uredu za oblikovanje ciena i nadnica.

VI.

Prekršitelji ove oblastne odluke kao i odluka, izdanih na temelju njezinu, bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942.

VII.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a istog dana prestaje vriediti oblastna odluka o oblikovanju ciena svježeg goveđeg i telećeg mesa od 14. listopada 1942. broj 15781-1942 (Narodne novine od 19. listopada 1942. broj 236).

Zagreb, dne 6. svibnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1205-D.V.1943)

* Narodne novine od 14. svibnja 1943. broj 109.

NAREDBA

Ministarstva prosvjete od 8. travnja 1943. broj 30842-1943 o nagradi predsjedniku, članovima i tajniku povjerenstva za polaganje izpita za stalnu službu učitelja pučkih škola, vjeroučitelja pučkih škola i učiteljica zabavišta

Na temelju § 1. zakonske odredbe od 16. studenoga 1942. broj CCCX-2665-Z-1942 o nagradi članovima povjerenstva za učiteljske izpite, a u suglasnosti s ministrom državne riznice izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Članovima povjerenstva za polaganje izpita za stalnu službu učitelja pučkih škola pripada iz državnih sredstava nagrada, i to:

a) predsjedniku za svakoga izpitanika Kuna 100,

b) Članu izpitivaču naučnih predmeta, iz kojih se pišu zadaće (pedagožka grupa predmeta, hrvatski jezik i dr.) za svakoga izpitanika Kuna 120,

c) članu izpitivaču naučnih predmeta, iz kojih se ne pišu zadaće (poviest, zemljopis, školska uprava i dr.) za svakoga izpitanika Kuna 100; ako se poviest i zemljopis izpituju i ocjenjuju kao jedan predmet, pripada izpitivaču ovih predmeta jedna nagrada,

d) učitelju pučke škole (vježbaonice), ako samo prisustvuje izpitima, za svakog izpitanika Kuna 60.,

e) tajniku (poslovođi) za svakog izpitanika Kuna 60.

§ 2.

Predsjedniku, članovima i tajniku povjerenstva za polaganje izpita za stalnu službu vjeroučitelja pučkih škola pripadaju nagrade, koje se ovom naredbom ustanovljuju za članove povjerenstva za polaganje izpita za stalnu službu učitelja pučkih škola (§ 1. ove naredbe).

Vjeroučitelju pučke škole, ako prisustvuje izpitu, a nije izpitivač, pripada nagrada za svakoga izpitanika 60 Kuna.

§ 3.

Predsjedniku i članovima povjerenstva za stalnu službu učiteljica zabavišta, koji izpituju naučne predmete, kao i tajniku ovoga povjerenstva, pripada nagrada, ustanovljena u § 1. ove naredbe.

Učiteljici zabavišta, koja prisustvuje ovom izpitu, pripada 60. Kuna, a izpitivačima vještina (pjevanje i deklamiranje, risanje i modeliranje, tjelovježba i dječje igre) prpada za svakog izpitanika Kuna 80.

§ 4.

Predsjednik može prema potrebi obavljati dužnosti izpitivača jednog predmeta. U tom slučaju, pripada mu osim nagrade, ustanovljene za predsjednika, i nagrada, ustanovljena ovom naredbom za izpitivača dotičnog predmeta.

§ 5.

Izpitivač, koji zamjenjuje zapriečenog predsjednika, dobiva osim nagrade, koja mu pripada kao izpitivaču, i nagradu, koja se ovom naredbom ustanovljuje predsjedniku.

§ 6.

Ako je tajnik ujedno izpitivač, pripada mu osim nagrade, ustanovljene ovom naredbom za tajnika, još i nagrada, koja se ovom naredbom ustanovljuje za izpitivača dotičnog predmeta.

§ 7.

Učitelju pučke škole, kao i učiteljici zabavišta, ako je ujedno izpitivač, pripada samo jedna nagrada, i to ona, koja je ovom naredbom ustanovljena za izpitivača dotičnog predmeta.

§ 8.

Predsjednik može dobiti nagradu za izpitivanje samo iz jednog predmeta, a pojedini član povjerenstva najviše iz dva predmeta.

Učitelj pučke škole (toč. d) § 1. ove naredbe), tajnik, kao i učiteljica zabavišta (stavka 2. § 3. ove naredbe), mogu dobiti nagradu za izpitivanje samo iz jednog predmeta.

§ 9.

Za pregled pismene priprave za praktičku vježbu u pučkoj školi odnosno u zabavištu (član 19. pravila o polaganju praktičnog učiteljskog izpita, član 9. pra-

vila o polaganju praktičnog izpita za učiteljice zabavišta, član 20. pravila o polaganju državnog stručnog izpita za stalnog vjeroučitelja pučke škole) ne pripada članovima posebna nagrada.

§ 10.

Ako se izpitivači za vrieme praktičkih vježbi (predavanja) u pučkoj školi odnosno u zabavištu (vježbaonici) podiele na dva ili više odbora, predsjednicima takvih odbora ne pripada posebna nagrada.

§ 11.

Nagrade, ustanovljene ovom naredbom, vriede i izplaćuju se od 1. siečnja 1943.

§ 12.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* i toga dana prestaju vriediti protivni joj propisi.

U Zagrebu, dne 8. travnja 1943.

Ministar narodne prosvjete:

Dr. Mile Starčević, v. r.

(Broj: 1219.-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 18. svibnja 1943. broj 112.

Ured za odlikovanja kod
Županstva pri Poglavniku

Broj 35-I.

Poglavnikovim odobrenjem izdaje se u smislu zakonskih odredaba za hrvatska odlikovanja a prema § 10. zak. odred. CDLXIII-2167-Z-1941 od 27. XII. 1941., § 9. zak. odr. broj CDLXIV-2168-Z-1941. od 27. XII 1941., § 11. zakon. odred. broj CDLXII-2166-Z-1941 od 27. XII. 1941., odnosno br. CCCXIV-2669-Z-1942 od 16. XI1942., § 7. zak. odred. CCCXLIII-2968-Z-1942 od 19. XII.1942., § 4. zak. odred. LXXII-885-D. V.-1943. od 8. IV1943.

PROPISNIK

o redosliedu nošenja hrvatskih i stranih odlikovanja

1. Hrvatska se odlikovanja nose svakom zgodom i uviek na prvom mjestu prema propisanom redosliedu (vidi Vjestnik naredaba broj 4 od 30. I. 1943. strana 62 i Narodne novine br. 98. od 30. travnja 1943.).

2. Iza hrvatskih odlikovanja nose se stečena odlikovanja one države gdje je odlikovani služio prije 1. XI. 1918. prema redosliedu dotične države.

3. Iza ovih odlikovanja (pod 1. i 2.) nose se odlikovanja drugih stranih država. Kod nošenja stranih odlikovanja ustanovljuje se redoslied države po nadnevku

podjeljenja odlikovanja tako, da na prvo mjesto dolazi država, koja je po nadnevku prva podjelila odlikovanje; na drugo mjesto dolazi ona država, koja je po nadnevku druga podjelila odlikovanja i t. d. Unutar odlikovanja pojedinih država treba se držati redoslieda, koji je propisan u dotičnoj državi.

4. Odlikovanja se nose tako, kako je to prema propisu (zakonu) za dotični red odnosno kolajnu propisano. Odlikovanja stranih država, koja se nose na lievoj strani prsiju nose se na trokutnoj vrpci, kako je to propisano i za hrvatska odlikovanja.

5. Kod nošenja odlikovanja i znakova, koja se pričvršćuju na desnu ili lievu stranu prsiju, izpod djepa, treba se držati sliedećeg redoslieda:

a)za lievu stranu: (brojke označuju redoslied prema točki 1., 2. i 3 .ovog propisnika)

1 2	1 2 3	1 2 3 4	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5 6	i t. d.

b) za desnu stranu:

1 2	1 3 2	1 3 2 4	1 4 3 2 5	2 1 5 4 3 6	i t. d.

6. Za nošenje odlikovanja pod točkom 2. ovlaštene su samo one osobe, koje mogu poveljom ili uredovnom potvrdom dokazati, da im je dotično odlikovanje zaista podieljeno.

Za nošenje stranih odlikovanja pod točkom 3. mora se zamoliti dozvola Poglavnika putem Ureda za odlikovanja kod Županstva pri Poglavniku.

7. Zabranjeno je nošenje odlikovanja onih stranih država, koje se nalaze u ratnom stanju sa Nezavisnom Državom Hrvatskom odnosno sa osovinskim silama.*

U Zagrebu, dne 4. svibnja 1943.

Bilježnik hrvatskih redova
pročelnik general
Perčević, v. r.

* Narodne novine od 18. svibnja 1943. broj 112.

PROPISNIK

Ministarstva narodnog gospodarstva — Glavnog ravnateljstva za poljodjelstvo od 29. travnja 1943. broj 13.825-I-1943 o visini osigurateljnog doprinosa i poprečne odštete za obvezno osiguranje usjeva i plodova od tuče u poslovnoj godini osiguranja 1943-44, te o visini većeg osigurateljnog doprinosa i poprečne veće odštete za poslovnu godinu osiguranja 1942.-43.

Na temelju § 8. uredbe o obvezatnom osiguranju usjeva i plodova od tuče od 12. srpnja 1935. broj 34.809-V-1935 (Službene novine od 19. kolovoza 1935. broj 191) promjenjene naredbom Ministarstva seljačkog gospodarstva od 15. travnja 1942. broj 14.104-I-1942 (Narodne novine od 1. svibnja 1942. broj 97), a na priedlog savjetodavnog povjerenstva Zavoda za osiguranje u Zagrebu, izdajem ovaj propisnik:

§ 1.

Za područja velikih župa: Zagorje, Prigorje, Pokupje, Modruš, Vinodol i Podgorje, Gacka i Lika, Bilogora, Baranja, kotara: Ilok, Šid, Vukovar, Vinkovci, Županja Brod na Savi, Požega, Nova Gradiška, Pakrac, Daruvar,

Novska, Hrv. Kostajnica,Petrinja, Sisak, Glina, Vrginmost, Korenica i Dolnji Lapac, kao i za gradove Zagreb, Vukovar, Vinkovci, Brod na Savi, Požega, Nova Gradiška, Petrinja, Sisak ustanovljuje se visina osigurateljnog doprinosa i poprečne odštete za obvezno osiguranje usjeva i plodova od tuče u godini osiguranja 1943.-1944. i visina većeg osigurateljnog doprinosa i visina veće poprečne odštete po kat. jut. osiguranih usjeva i plodova od tuče za poslovnu godinu 1942.-1943.

§ 2.

I. U godini osiguranja 1943.-1944. iznosi visina osigurateljnog doprinosa po kat. jut. za:

a) oranice . . . . , Kn 50.—

b) vinograde . . . . Kn 500.—

te za uplaćeni u toj visini osigurateljni doprinos.

II. visina poprečne odštete po 1 kat. jut. za:

a) oranice . . . . , Kn 4.000.—

b) vinograde . . . . Kn 7.600.—

§ 3.

Visina većeg osigurateljnog doprinosa i visina veće poprečne odštete po 1 kat. jut. osiguranih usjeva i plodova od tuče za poslovnu godinu osiguranja 1942.-43. prema sliedećoj skrižaljci:

Doprinos za osiguranje usjeva i plodova od tuče

Tek. broj	Vrsta usjeva i plodova	Veći osigurateljni doprinos	Veća odšteta
		po kat. jutru Kuna	
1	Žitarice, okopane i krmno bilje	25·—	1.500 —
		70·—	2.500·—
		185·—	4.500·—
2	Konoplja i lan	200·—	2.500·—
		450·—	4.000·—
		1.250·—	8.000·—
3	Sladorna repa	50 —	1.800·—
		100·—	2.500·—
		250·—	4.800·—
4	Uljana repica, suncokret i soja	50·—	1.500·—
		100·—	2.000·—
		220·—	4.000·—
5	Vinogradi	200·—	4.500·—
		400·—	6.500·—
		1.000·—	10.000·—
		1.600·—	15·000·—
		2.400·—	20.000.—
		3.500·—	25.000.—

U Zagrebu, dne 29. travnja 1943.*

Ministar narodnog gospodarstva:

Dr. Josip Balen, v. r.

(Broj: 1118-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 19. svibnja 1943. broj 113.

NAREDBA

Ministarstva državne riznice od 20. svibnja 1943. broj 14415-43 o promjeni naredbe Ministarstva državne riznice od 6. svibnja 1943. broj 12.955-43 i njezine promjene od 12. svibnja 1943. broj 13.570-43

Na temelju § 1. zakonske odredbe o izdavanju rizničkih navjernica od 26. studenoga 1941. broj CDXXX-2102-Z-1941 sa svim kasnijim promjenama i nadopunama izdajem ovu naredbu:

§ 1.

U§ 1. naredbe Ministarstva državne riznice od 6. svibnja 1943. broj 12.955-43 (Narodne novine od 7. svibnja 1943. broj 103), promienjene naredbom od 12. svibnja 1943. broj 13.570-43 (Narodne novine od 12. svibnja 1943. br. 107), mjesto »2.000,000.000.— Kuna,« stavlja se »3.500,000.000.— Kuna«.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

Ministar državne riznice:

Dr. Košak, v. r.

Broj: 14.415-43

(Broj: 1317-D.V.-1943.)

---

* Narodne novine od 20. svibnja 1943. broj 114.

ZAKONSKA ODREDBA

o zastavi oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske

§ 1.

Za osobite zasluge i vojnička djela pred neprijateljem poklanja Poglavnik svojom odredbom pješačtvu domobranstva i ustaške vojnice zastave, a jahačim četnim tielima domobranstva i ustaške vojnice stjegove. Odjelima manjim od bojne i bojni odgovarajućih četa drugih vrsta oružja načelno se zastave i stjegovi ne podjeljuju.

§ 2.

Veličina zastave jest: 120 cm : 84 cm, a stiega 60 cm : 60 cm. Izrađeni su jednako.

Desnu stranu čine tri položena polja jednake širine, od kojih je gornje crveno, srednje bielo, a donje modro. Ova strana obrubljena je srebrnim obrubom, i to kod zastave u širini 6 cm, a kod stiega 5 cm. Obrub je od trobojke odvojen zlatnim rubom (vezom) debljine 5 mm. Na srebrnom obrubu nalaze se svileni plamenovi, širine u osnovi kod zastave 6 cm, a kod stiega 5 cm boje crvene, biele i modre. U gornjem uglu crvenog polja, pri držku zastave dotično stiega izvezeno je zlatom ime dotične jedinice u razmaku od zlatnog veza i od držka 5 cm, a slova su visine $3^1/_2$ cm i širine 2½ cm. U sredini

Prilog Narodnih novina od 21. svibnja 1943. broj 115 k § 2. zakonske odredbe o zastavi oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske.

bielog polja nalazi se državni grb s vrhovničkim znakom. Grb je u četvorini 12½ cm, a vrhovnički znak u visinskom presjeku 7½ cm. Obrubi grba i vrhovničkog znaka izrađeni su u zlatnom vezu debljine 3 mm. Polja grba su crvena i srebrna. U vrhovničkom znaku izvezeno je slovo »U« u modroj boji visine 2½ cm. Oko grba i vrhovničkog znaka nalazi se zlatom izvezeno geslo, koje je za svako četno tielo drugačije. Slova su visine 5 cm, širine oko 4 cm, a nadpis čini vanjski krug s promjerom 56 cm, kojem je središte u sredini zastave.

Lieva strana zastave odnosno stiega izrađena je od srebrnastog bielog brokata s obrubom i zlatnim rubom oko brokatnog polja, izrađenim kao na prvoj strani.

U sredini polja nalaze se svilom izvezena slova »AP« u tmnocrvenoj boji, veličine od 21 cm. Oko tih slova izvezen je nadpis »ZA POGLAVNIKA I ZA DOM« u veličini i razporedu slova kao na trobojnoj strani. Visina veza i debljina slova »AP« i nadpisa iznad svilene podloge iznosi 2 mm, dok im je debljina razmjerna s veličinom i tipom slova.

Držak zastave odnosno stiega od tvrdog je drveta, prirodne boje, debljine u presjeku 3½ cm, a dužine kod zastave 230 cm, a kod stiega 200 cm.

Vršak držka zastave odnosno stiega izrađen je od tuča (bronce) i sastoji se od cjevkastog diela s dva prstena za vezanje traka, a nataknut je na drveni držak i pričvršćen na nj s četiri vrtka. Sam vršak izrađen je u obliku cjevkastog šiljka s otvorom, gdje se u središtu nalazi znak (simbol), koji je svako četno tielo drugačiji. Vršak je visine 18. cm bez cjevkastog diela s najvećom širinom vrška 7 cm, a unutrašnja širina cjevkastog diela prosjeka 3½ cm. Vršak je ukrašen starim hrvatskim tropletom, koji se prema vrhu suzuje.

Trake odnosno vrpce, koje se vežu za vršak zastave odnosno stiega, izrađene su u bojama, koje se imaju za svaku pojedinu zastavu odnosno stieg odrediti. Širina je vrpce 10 cm. Na vrpci je izvezeno zlatnim nitima mjesto i nadnevak borbe, u kojoj se je pukovnija iztaknula.

§ 3.

Zastava, odnosno stieg najveća je vojnička svetinja za svakog pripadnika oružanih snaga. U njima su predstavljeni Poglavnik i domovina i svi oni junaci, koji su svoje živote ugradili u temelje Hrvatske, boreći se za njezinu nezavisnost. Zastava i stieg neka svagdje opominju sve vojnike na prisegu, koju su položili prigodom ulazka u oružane snage Nezavisne Države Hrvatske.

Pred zastavom odnosno stiegom oružanih snaga polaže se prisega na vjernost Poglavniku i domovini.

Jedince, kojima su zastave odnosno stiegovi poklonjeni, bore se pod njima.

Tko napusti svoju zastavu, odnosno stieg, pogazio je i svetu prisegu i danu častnu rieč, počinio je izdajstvo svoje domovine i naroda. Takve izdajice stiže u mirno doba najveća i najoštrija kazna, a u ratno i iznimno doba smrt.

Zastavama i stiegovima oružanih snaga imaju se izkazivati sve počasti. Kod zastave i kod stiega postavlja se počastna straža.

Kod donašanja i odnašanja zatave i stiega u postroj vrši se uviek izkazivanje počasti.

Svi pripadnici oružanih snaga i građani dužni su prilikom prienosa zastave i stiega ili prilikom prolaza pokraj njih, izkazati im počast, pozdravljajući ih na uobičajeni odnosno na propisani način.

Kad postrojbe napuštaju na dulje vrieme vojarne, nose sa sobom zastavu odnosno stieg.

§ 4.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga

§ 5.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 4. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: LXXXVIII-1049-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 21. svibnja 1943. broj 115.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni vojnog kaznenog zakonika

§ 1.

U prvoj stavci § 53. vojnog kaznenog zakonika od 11. veljače 1930. sa svim njegovim promjenama i nadopunama mjesto rieči »doživotnom tamnicom« stavljaju se rieči: »doživotnom težkom tamnicom«.

§ 2.

U § 120. mjesto rieči »1000 kuna« stavljaju se rieči: »5.000 Kuna«.

§ 3.

U zadnjoj stavci § 129. mjesto rieči: »1.000 dinara« stavljaju se rieči: »5.000 Kuna«.

§ 4.

U §§158. i 159. mjesto rieči: »500 dinara« stavljaju se rieči: »2.500 Kuna«, a mjesto rieči: »50 dinara« stavljaju se rieči: »250 Kuna«.

§ 5.

U § 160. mjesto rieči: »300 dinara« stavljaju se rieči: »1.500 Kuna«.

§ 6.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 20. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: C-1233-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 21. svibnja 1943. broj 115.

ZAKONSKA ODREDBA

o primjeni propisa čl. 2. zakonske odredbe o osnivanju jedinstvenih vojnih sudova od 14. travnja 1943. broj LXXVII-976-D.V.1943 pred redovitim sudovima oružanih snaga, pred ratnim sudovima i pred Višim ratnim sudom

§ 1.

Nadopuna zakonske odredbe o ratnim sudovima, propisana u čl. 2. st. (1) točka 1) i 2) zakonske odredbe o osnivanju jedinstvenih vojnih sudova od 14. travnja 1943. broj LXXVII-976-D.V.-1943 (Narodne novine od 15. travnja 1943. broj 87), vriedi i za ratne sudove i za Viši ratni sud, a ima se primjenjivati u svim kaznenim predmetima, koji su ovim sudovima stigli ili koji će im stići poslije 15. travnja 1943., ukoliko odnosni predmeti nisu pravomoćno riešeni.

Ako se takav kazneni predmet nalazi pred Višim ratnim sudom, a ratni sud nije primienio u prvoj stavci ovog paragrafa spomenutu nadopunu zakonske odredbe o ratnim sudovima, Viši ratni sud postupat će prema propisu § 4. st. 3. sl. b) i c) zakonske odredbe o Višem ratnom sudu.

§ 2.

Propisi čl. 2. st. (2) sl. a) i b) zakonske odredbe o osnivanju jedinstvenih vojnih sudova zadobivaju danom proglašenja ove zakonske odredbe pravnu moć i

za redovite sudove oružanih snaga, te će se od toga dana primjenjivati u svim kaznenim predmetima, koji su sudu stigli, a nisu još pravomoćno riešeni, ili koji će sudu stići, a kazneni čin je počinjen poslie 15. travnja 1943.

§ 3.

Provedba i mjerodavno tumačenje ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga.

§ 4.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 20. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CI-1151-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 21. svibnja 1943. broj 115.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni i nadopuni uredbe o podpori obiteljima osoba, pozvanih na vojnu dužnost, od 3. listopada 1939. M. s. broj 1237

§ 1.

Ukida se zakonska odredba od 29. rujna 1942 broj CCLXXIX-2371-Z-1942 o promjeni i nadopuni uredbe o podpori obiteljima osoba pozvanih na vojnu dužnost od 3. listopada 1939. M. s. broj 1237) Narodne novine od 13. listopada 1942. broj 231).

§ 2.

Šesta stavka člana 9. uredbe o podpori obiteljima osoba, pozvanih na vojnu dužnost, od 3. listopada 1939. M. s. broj 1237 (Službene novine od 4. listopada 1939. broj 226) mienja se iglasi:

»Pisarničke poslove odbora obavljat će osoblje, što će ga odborima staviti na razpolaganje kotarske oblasti, a u gradovima gradska poglvarstva. U slučaju potrebe predsjednik odbora za podpore može uzimati osoblje i iz drugih državnih ureda i ustanova u sporazumu s glavarima odnosnih ureda i ustanova. Iznimno može glavni ravnatelj Glavnog ravnateljstva za udružbu i družtvovnu skrb uz suglasnost ministra državne riznice na priedlog predsjednika odbora za podpore postavljati ugovorne službenike. Nagrade ovih ugovornih službenika

izplaćivat će se na teret navjere, predviđene u tu svrhu proračunom izdataka za Glavno ravnateljstvo za udružbu i družtvovnu skrb u Ministarstvu unutarnjih poslova.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 20. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske
Ante Pavelić, v. r.

Broj: XCVI-1155-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 21. svibnja 1943. broj 115.

ZAKONSKA ODREDBA

o naknadi štete za upropaštenu opremu pripadnika oružanih snaga

§ 1.

Pripadnik oružanih snaga pa i kakve službe Nezavisne Države Hrvatske, kad opremu, kojom je zadužen on ili neki drugi pripadnik oružanih snaga, odtuđi, zlobno ili usled nepažnje izgubi, dužan je naknaditi trostruku vriednost koju je oprema imala u času čina.

§ 2.

Ako se čin iz § 1. dogodi na samom bojnom postavu ili u izravnom boju, uzima se, da se nije dogodio zlobno ni iz nepažnje, ako se protivno ne dokaže, a inače se uzima, da se čin dogodio zbog nepažnje ili zlobno, ako počinitelj protivno ne dokaže.

§ 3.

Zapovjedničtvo sastava, u kojem se nalazi takav pripadnik oružanih snaga, dužno je u najkraćem roku provesti izvide u svrhu utvrđenja djela, počinitelja, zaduženja i vriednosti takve opreme u času čina, te o tom bez obzira kojoj vrsti oružja i kojoj postrojbi pri-

pada smjesta prostorno nadležnom zapovjedničtvu zbornog područja podnieti prijavu i priložiti prikupljena dokazala.

§ 4.

Zapovjedničtvo zbornog područja izpitat će prijavu i dokazala, po potrebi ih popuniti, te donieti odluku o naknadi štete.

Uredovni odpravak odluke ima se dostaviti počinitelju i Državnom zastupničtvu.

§ 5.

Protiv odluke zapovjedničtva zbornog područja ima mjesta utoku na Ministarstvo oružanih snaga u roku od 15 dana nakon dostave uredovnog odpravka odluke.

Ministarstvo oružanih snaga donosi povodom utoka konačnu odluku.

§ 6.

Pravomoćne odluke, donesene u smislu ove zakonske odredbe, valjan su ovršni naslov.

§ 7.

Propisima ove zakonske odredbe ne izključuje se stegovna i kaznena odgovornost počinitelja.

Sudovi sudeći o činima, koji su predmetom propisa ove zakonske odredbe, ne će donositi odluke o naknadi štete, ako je već poveden ili možda i dovršen postupak po ovoj zakonskoj odredbi, no ako toga nije bilo, sudovi će se u odluci o naknadi štete u pogledu njezine visine držati propisa ove zakonske odredbe.

§ 8.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se Ministarstvu oružanih snaga.

U Zagrebu, dne 20. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CVII-1226-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 21. svibnja 1943. broj 115.

ZAKONSKA ODREDBA*

o novinarima i novinarskom radu

I. ZVANJE NOVINARA

§ 1.

Novinarski rad je u smislu ove zakonske odredbe izradba i oblikovanje sadržaja novina i časopisa.

Novinarski rad vrši se koli u uredničtvu uredivanjem, pisanjem, izvještavanjem, ilustriranjem i ostalim strukovnim duševnim radom, toli i suradnjom izvan uredničtva u pojedinim poduzećima i ustanovama, koje obskrbljuju novine i časopise sadržajem, viestima i ilustracijama.

Novinarski rad je javno zvanje.

Pod propise ove zakonske odredbe ne podpada izradba i oblikovanje:

a) novina i časopisa, ako ne izlaze povremeno najmanje jedanput u tri mjeseca,

b) novina i časopisa, ako izlaze po službenom nalogu radi potrebe redovite djelatnosti javnih oblasti,

c) časopisa, ako im je značaj izključivo umjetnički, vjerski ili znanstveni.

Koji časopisi imaju izključivo umjetnički, vjerski ili znanstveni značaj ustanovljuje Ministarstvo narodne prosvjete — Glavno ravnateljstvo za promičbu.

---

* Po izpravku u Narodnim novinama od 28. svibnja 1943. broj 121.

§ 2.

Nitko se ne smije nazivati novinarom, tko se ne može takvim smatrati po propisima ove zakonske odredbe.

II. STJECANJE I GUBITAK NOVINARSKOG ZVANJA

Imenici novinara i novinarskih pripravnika

§ 3.

Zvanje novinara i novinarskog pripravnika stječe se samo upisom u imenik novinara odnosno u imenik novinarskih pripravnika, koje imenike vodi Hrvatsko novinarsko družtvo kao striška postrojba novinara.

§ 4.

Upis u imenik novinara i novinarskih pripravnika vrši Hrvatsko novinarsko družtvo na temelju molbe, koja mora biti obložena dokazalima o postojanju uvjeta za zatraženi upis.

Odluku o upisu donosi Hrvatsko novinarsko družtvo u skladu s propisima ove zakonske odredbe i s propisima pravilnika Hrvatskog novinarskog družtva od 23. rujna 1942. (Narodne novine od 24. rujna 1942. broj 215).

§ 5.

Imenici novinara i novinarskih pripravnika javne su knjige, a izvadci iz njih javne su izprave.

6.

Svaka zanimana osoba može razgledati imenike novinara i novinarskih pripravnika u prisuću dužnost-

nika Hrvatskog novinarskog družtva, te iz tih imenika uzimati priepise i izvadke, koje će im davati voditelj imenika pod vlastitom odgovornošću.

Izvadci imenika novinara i novinarskih pripravnika kao javne izprave dokazuju ono, što Hrvatsko novinarsko družtvo njima izjavljuje i potvrđuje.

Stjecanje zvanja i dužnosti novinarskog pripravnika

§ 7.

U imenik novinarskih pripravnika može biti upisan samo onaj, tko se kani posvetiti novinarskom zvanju, a udovoljava ovim uvjetima:

a) da je navršio 18 godina života,

b) da je državljanin Nezavisne Države Hrvatske i arijac u smislu zakonske odredbe o zaštiti krvi i časti hrvatskog naroda, te da nije u braku s nearijskom osobom,

c) da je položio izpit zrelosti na kojoj priznatoj srednjoj ili njoj izjednačenoj školi,

d) da uživa sva građanska i častna prava.

§ 8.

Novinarski pripravnik mora u poslovima svog budućeg novinarskog zvanja svršiti vježbu, koja traje najmanje dvie godine, za koje se vrieme mora upoznati sa svim važnijim granama novinarskog rada.

Od te vježbe mora novinarski pripravnik provesti u dnevniku barem pol godine ili godinu dana u tjedniku.

Novinarskim pripravnikom ne može nitko biti duže od pet godina.

Obavom vježbe stječe novinarski pripravnik pravo na polaganje stručnog novinarskog izpita.

§ 9.

O postrojenju izpitnog povjerenstva, o gradivu i načinu polaganja novinarskog izpita doniet će propise ministar narodne prosvjete, saslušavši o tom mišljenje državnog savezničara i Hrvatskog novinarskog družtva.

Stjecanje zvanja novinara

§ 10.

U imenik novinara može biti upisan onaj, tko obavlja novinarski rad iz § 1. stavka 1. ove zakonske odredbe, ako mu je taj rad stalno zanimanje i glavni izvor zarade, te ako udovoljava ovim uvjetima:

a) da je punoljetan,

b) da udovoljava uvjetima iz § 7. točka b), c) i d) ove zakonske odredbe,

c) da je nakon propisane pripravničke vježbe položio stručni novinarski izpit,

d) da mu pravo na novinarsko zvanje nije oduzeto odlukom Novinarskog starališkog suda.

§ 11.

Izuzetno od prednjih propisa ove zakonske odredbe može Hrvatsko novinarsko družtvo upisati u imenik novinara osobe:

a) koje su se novinarskim radom kao glavnim zanimanjem bavile prije 31. prosinca 1942.,

b) koje su se iztakle svojim novinarskim ili književnim radom, iako nemaju izpit zrelosti,

c) koje su barem jednu godinu pohađale koju visoku novinarsku školu, te položile za tu godinu propisane izpite,

Sve osobe, kojima se izuzetno priznaje svojstvo novinara, moraju ipak udovoljavati uvjetima iz § 7. slovo b) i d), te § 10. slovo a) i d).

Osobe hrvatskog podrietla i osjećaja, a stranog državljanstva mogu po propisima ove zakonske odredbe stjecati zvanje novinarskog pripravnika i novinara. Odluke o tom donosi Hrvatsko novinarsko družtvo na temelju odobrenja državnog saveznićara.

§ 12.

Novinarski rad u hrvatskim novinama i časopisima mogu obavljati i osobe stranog državljanstva, koje nisu hrvatskog podrietla i osjećaja, ako im to po priedlogu Hrvatskog novinarskog družtva dopusti Ministarstvo narodne prosvjete — Glavno ravnateljstvo za promičbu u suglasnosti s državnim savezničarom. Ove se osobe unose u poseban popis, no time ne stiču nikakova prava prema Hrvatskom novinarskom družtvu i Novinarskoj mirovinskoj zakladi.

§ 13.

Za novine i časopise, koji izlaze na području Nezavisne Države Hrvatske na stranim jezicima, ne vriede propisi ove zakonske odredbe u pogledu novinarskog rada stranih državljana, kojima dozvolu za novinarski rad bez pogodnosti i prava iz ove zakonske odredbe izdaje Ministarstvo narodne prosvjete — Glavno ravnateljstvo za promičbu.

Gubitak novinarskog zvanja

§ 14.

Svojstvo novinara gubi se:

a) smrću,

b) izstupom iz novinarskog stališa,

c) brisanjem iz imenika novinara i imenika novinarskih pripravnika, ako prestanu postojat uvjeti iz § 7., 8. i 10. ove zakonske odredbe.

Ne može se ponovno upisati u imenik novinara osoba, kojoj je trajno oduzeto novinarsko pravo zbog povrede stališkog morala.

§ 15.

Ne gube svojstvo novinara osobe:

a) koje nakon navršenih pet godina novinarske službe tu službu napuste, te se u roku od tri godine vrate u novinarsko zvanje,

b) kojima je naredbom Hrvatskog novinarskog družtva ili državnih oblasti povjereno vršenje drugih dužnosti, povezanih s novinarskim zvanjem,

c) koje se nalaze na oružanoj vježbi ili su mobilizirane na vrieme dulje od 6 mjeseci.

III. VRŠENJE NOVINARSKOG ZVANJA

§ 16.

Upisom u imenik novinara stječe novinar pravo vršiti svoje novinarsko zvanje prema svom slobodnom izboru na cielom području Nezavisne Države Hrvatske kod novina, časopisa ili poduzeća označenih u stavci 2. § 1. ove zakonske odredbe.

Kod promjene svoga boravišta ili poduzeća novinar i novinarski pripravnik zadržava sva već stečena novinarska prava.

§ 17.

Dužnost je novinara i novinarskog pripravnika, da predmete, koje obrađuje u novinama i časopisima, pri-

kazuje istinito i temeljito prema svom najboljem znanju i prosuđivanju.

Osobito je dužnost svakog novinara i novinarskog pripravnika izbjegavati:

a) pisanje, koje vrieđa čast ili dostojanstvo Hrvata i Nezavisne Države Hrvatske kao i pisanje, koje je u stanju oslabiti hrvatske narodne redove ili volju hrvatskog naroda za radom na korist i obranu svoje države,

b) pisanje, koje bi išlo u prilog posebničkim probitcima na štetu obćenitosti,

c) onakav način pisanja, koji može čitatelje zavesti u bludnju,

d) pisanje, koje vrieđa čast i dobro drugoga ili škodi njegovom dobrom glasu ili ga izvrgava ruglu i preziru ili ga ugrožava u njegovim imovinskim probitcima,

e)svako pisanje, koje se iz obćih razloga protivi ćudoređu i dobrim običajima.

§ 18.

Novinari i novinarski pripravnici dužni su savjestno izvršivati svoje zvanje, te svojim ponašanjem u svom novinarskom radu i posebničkom životu pokazati se dostojnima ugleda i poštovanja, koje pripada novinarskom zvanju.

§ 19.

Poslodavac ili njegov zamjenik mogu novinara i novinarskog pripravnika ugovorno obvezati na održavanje stanovitih načelnih smjernica za pisanje i smjer novina i časopisa. Tim ali ugovorenim smjernicama ne mogu biti dirnuta prava i dužnosti, koje proiztječu iz propisa § 17. i 18. ove zakonske odredbe.

§ 20.

Novinar, novinarski pripravnik i njihov poslodavac moraju prije nastupa službe sklopiti o namještenju pismeni ugovor, te priepis ovog ugovora dostaviti Hrvatskom novinarskom družtvu najkasnije u roku od mjesec dana nakon sklapanja ugovora odnosno nastupa službe.

Uvjeti namjestbenog ugovora ne mogu biti nepovoljniji od propisa ove zakonske odredbe.

Pokusno namjestbeno vrieme za novinare i novinarske pripravnike ne smije trajati dulje od mjesec dana. U tom roku mogu novinar, novinarski pripravnik i poslodavac razriešiti službovni odnos bez odkaza.

Ako se pokusno namještenje u danom roku ne razrieši, pretvara se u stalno namještenje, te se ima najdulje u roku od osam dana poslie izteka pokusnog roka sklopiti namjestbeni ugovor i s ovim postupati kako je propisano u stavci 1. ovog paragrafa.

Pokusno namjestbeno vrieme uračunava se novinarskom pripravniku u pripravničku vježbu.

§ 21.

Novinar, novinarski pripravnik i poslodavac moraju u roku od 15 dana javiti Hrvatskom novinarskom družtvu prekid službovnog odnosa.

Prekid rada u trajanju izpod šest mjeseci zbog oružane vježbe, mobilizacije, promjene u samom poduzeću, ne smatra se prekidom službovnog odnosa novinara i novinarskog pripravnika.

Novinarskom pripravniku ovaj neskrivljeni prekid rada uračunava se u rok propisan u § 8. za vježbu.

§ 22.

Urednik, a ako ih je više, glavni urednik, dužan je prema sadržaju namjestbenih ugovora izraditi pismeni nacrt diobe rada, iz kojega mora biti vidljivo, koji dio novinarskog rada mora izvršivati svaki pojedini novinar odnosno novinarski pripravnik i u kojem obsegu ima pravo dodieljivati rad drugim novinarima i suradnicima. Priepis toga nacrta kao i njegovu promjenu dužan je urednik odnosno glavni urednik dostaviti u roku od 15 dana Ministarstvu narodne prosvjete — Glavnom ravnateljstvu za promičbu i Hrvatskom novinarskom družtvu.

§ 23.

O razpolaganju proizvodima novinarskog rada novinara i novinarskog pripravnika vriede prvenstveno međusobna utanačenja između novinara, novinarskog pripravnika i poslodavca, a ako takvih utanačenja nema, vriede propisi zakona o autorskom pravu.

Gradivo (viesti, obaviesti i drugo), koje novinar odnosno novinarski pripravnik prikupi, a koje je prema namjestbenom ugovoru dužan dati novinama i časopisima svoga poslodavca, ne smije davati novinama i časopisima drugoga poslodavca osim ako mu to njegov poslodavac izričito dozvoli.

Takva dozvola mora uviek biti pismena i može se opozvati uz pismeni odkaz od mjesec dana.

Postuapk novinara i novinarskog pripravnika protiv ovog propisa smatra se prekršajem § 18. ove zakonske odredbe, pa radi toga može poslodavac prekinuti s novinarom odnosno novinarskim pripravnikom službovni odnos bez odkaza.

U slučaju takvog prekida službovnog odnosa može svaka od zanimanih stranaka u roku od 15. dana od dana prekida zatraži pismeno od Novinarskog striškog suda utvrđenje, da li doista predleži učin ovakvog prekršaja. Ako novinarski striški sud utvrdi, da učin ovakvog prekršaja ne predleži, onda ne vriedi ni bezodkazni prekid službovnog odnosa, koji se nastavlja kao da i nije bio prekinut i to nadovezujući neposredno na samo prekinuće.

§ 24.

Poslodavac ne može ograničiti suradnju novinara i novinarskog pripravnika u novinama, časopisima i izdanjima, u kojima su dužni surađivati svi novinari i novinarski pripravnici prema odredbi Hrvatskog novinarskog družtva.

§ 25.

Za sadržaj pojedinih sastavaka u novinama i časopisima snose novinari odnosno novinarski pripravnici odgovornost po striškom, kaznenom odnosno građanskom pravu u toliko, u koliko su ih sami stavili ili uredili i odredili za uvrštenje.

Kazneno pravna odgovornost i građansko pravna odgovornost drugih osoba nije time izklučena.

Glavni urednik je uviek odgovoran za cieli sadržaj novina i časopisa, čime ali prema činjeničnom stanju nije izključena suodgovornost i drugih osoba.

§ 26.

Novinari i novinarski pripravnici, koji izvan uredničtva sudjeluju u radu na izradbi i oblikovanju sadr-

žaja novina i časopisa kod poduzeća i ustanova označenih u stavci 2., § 1. ove zakonske odredbe, odgovorni su za sadržaj u obsegu svoje suradnje.

§ 27.

Urednik može biti samo novinar. Njega, ako ih ima više, onda glavnog urednika, postavlja poslodavac, nakon što je dobio dozvolu Ministarstva narodne prosvjete — Glavnog ravnateljstva za promičbu, koje će o tom obaviestiti Hrvatsko novinarsko družtvo.

Ako ta dozvola bude povučena, poslodavac mora odmah postaviti drugog urednika odnosno glavnog urednika.

§ 28.

Od ukupnog broja osoblja, koje radi na izradbi i oblikovanju sadržaja novina i časopisa u smislu stavke 1. §1. ove zakonske odredbe, moraju biti novinari i to:

a) u dnevniku barem tri četvrtine,

b) u tjednicima barem jedna polovina.

Ostatak se može popuniti samo novinarskim pripravnicima.

§ 29.

Za popunjavanje uredničtva moraju se poslodavci obraćati Hrvatskom novinarskom družtvu, koje je dužno dati podatke o osobama, koje je poslodavac nakanio namjestiti.

Nitko ne može biti namješten u uredničtvu za novinarski rad, tko nije novinar ili novinarski pripravnik.

IV. DRUŽTVOVNA ZAŠTITA NOVINARSKOG STALIŠA

§ 30.

Svi novinari i novinarski pripravnici imaju pravo na odmor nedjeljom i blagdanima, kada je propisana obustava rada, ali su prema prilikama dužni i na te dane obavljati one poslove, koji su povezani s njihovim redovitim radom u novinama i časopisima, a koji ne trpe odlaganja. Za takve poslove ima novinar i novinarski pripravnik pravo na posebnu primjerenu nagradu.

Zabranjeno je na području Nezavisne Države Hrvatske izdavačima nedjeljom i blagdanima, kada je propisana obustava rada, izdavati novine i časopise iz § 1. stavka 1. ove zakonske odredbe, te je samo Hrvatsko novinarsko družtvo ovlašteno izdavati na te dane svoje novine.

§ 31.

Svakom novinaru i novinarskom pripravniku pripada najmanji godišnji odmor:

a) nakon jedne godine novinarskog rada od 14 dana,
b) nakon tri godine novinarskog rada od 30 dana,
c) nakon pet godina novinarskog rada od 45 dana,
d) nakon deset godina novinarskog rada od 60 dana.

Za vrieme odmora ima novinar i novinarski pripravnik pravo na svoja ugovorena beriva.

Za godinu, u kojoj novinar i novinarski pripravnik promieni poslodavca ili poduzeće, mora mu poslodavac, od kojega odlazi na temelju odkaza, dati ili izplatiti odgovarajući dio godišnjeg odmora, ako ga novinar odnosno novinarski pripravnik nije već izkoristio.

§ 32.

Poslodavac može odkazati novinaru i novinarskom pripravniku četvrtgodišnje i to samo 31. prosinca, 31. ožujka, 30. lipnja, 30. rujna uz izvršenje propisa § 31. ove zakonske odredbe.

Odkaz namjestbenog ugovora novinaru odnosno novinarskom pripravniku mora imati pismeni oblik uz naznaku razloga odkaza.

Odkazni rok za novinarskog pripravnika iznosi tri mjeseca. Novinaru do pet godina novinarskog rada iznosi odkazni rok četiri mjesca, poslie deset godina novinarskog rada šest mjeseci, a poslie petnaest godina novinarskog rada dvanaest mjeseci.

Glavni urednik ima bez obzira na godine svojeg novinarskog rada pravo na odkazni rok od dvanaest mjeseci.

Novinaru, koji je po namjestbenom ugovoru urednik rubrike, pripada uz odkazni rok prema godinama njegovog novinarskog rada, još pravo na tri mjeseca odkaznog roka, ali nikada više od ukupno dvanaest mjeseci.

Novinar može odkazati poslodavcu svakog zadnjeg dana u mjesecu uz rok od tri mjeseca i to pismeno uz naznaku razloga odkaza.

§ 33.

Godine novinarskog rada za svakog novinara i novinarskog pripravnika utvrđuje Hrvatsko novinarsko družtvo prema upisu u imenik novinara odnosno u imenik novinarskih pripravnika, te prema doista provedenim godinama u vršenju novinarskog zvanja.

§ 34.

Poslodavac smije kao razlog odkaza navesti pisanje i način uređivanja novina i časopisa samo onda, ako je novinar prekršio svoje javne stališke dužnosti predviđene u §§ 17. i 18. ove zakonske odredbe, ili se pak nije držao smjernica predviđenih u § 19. ove zakonske odredbe.

Novinar i novinarski pripravnik može u slučaju odkaza radi ovog razloga zatražiti mišljenje Novinarskog stališkog suda, da li je odkaz usliedio zaista radi tih prekršaja.

Ako novinarski stališki sud utvrdi, da ne predleži učin tih prekršaja, onda odkaz ne vriedi. Odluka Novinarskog stališkog suda obvezatna je za sve sudove i oblasti.

§ 35.

Tokom odkaznog roka ima novinar i novinarski pripravnik radi traženja novog zaposlenja pravo na najmanje dvadeset dana dopusta, koji može izkoristiti samo prema potrebi traženja novog zaposlenja. Postupanjem protivnim ovom propisu počinja novinar i novinarski pripravnik prekršaj iz § 18. ove zakonske odredbe.

Ovaj se dopust ne uračunava u redoviti godišnji dopust.

§ 36.

Tokom odkaznog roka ne može novinar odnosno novinarski pripravnik biti namješten kod drugog poduzeća izuzevši slučaj, da ga je poslodavac prije izteka odkaznog roka razriešio svake dužnosti.

§ 37.

Novinar, koji je kod istog poslodavca ili poduzeća iz stavke 2. § 1. bio namješten više od deset godina, ima pravo na odpravninu, koja iznosi toliko mjesečnih plaća, koliko je godina proveo kod istog poslodavca ili u istom poduzeću, ali nikada više od iznosa jednogodišnjih beriva u zadnjoj godini službovnog odnosa.

§ 38.

Obustavi li poslodavac izlaženje novina ili časopisa, mora prema novinaru i novinarskom pripravniku održati odkazni rok odnosno mora mu platiti odpravninu, ako je na nju stečeno pravo.

U slučaju da poslodavac padne pod stečaj ili umre, pa se novine ili časopisi obustave, tražbine novinara i novinarskih pripravnika spadaju u prvenstveni red.

§ 39.

U slučaju dokazane bolesti novinara i novinarskog pripravnika mora poslodavac plaćati kroz prva tri mjeseca ugovorenu plaću u cielosti. Za daljnja tri mjeseca dužan je izplaćivati polovinu ugovorene plaće. Nakon šest mjeseci bolovanja može poslodavac odkazati novinaru i novinarskom pripravniku uz pripadajući odkazni rok.

U ovakvom slučaju može odkaz usliediti svakog zadnjeg u mjesecu, ali je poslodavac dužan kroz cielo odkazno vrieme plaćati sva ugovorena beriva.

§ 40.

Za vrieme bolovanja kojega novinara ili novinarskog pripravnika dužni su ostali novinari i novinarski pri-

pravnici u uredničtvu odnosno poduzeću iz stavke 2. § 1. obavljati bez posebne nagrade redoviti rad bolestnog novinara odnosno novinarskog pripravnika.

§ 41.

Ako novinar ili novinarski pripravnik umre, dužan je poslodavac izplatiti njegovoj obitelji odnosno njegovim zakonskim nasljednicima onoliko mjesečnih ugovorenih plaća, koliko bi izplatio, da mu je redovito odkazao.

Ako umre novinar ili novinarski pripravnik zbog nesreće u vršenju svoje novinarske dužnosti, mora poslodavac platiti dvostruki iznos predviđen u prvoj stavci i u istoj predviđenim osobama, čime nije izključena građansko-pravna odgovornost radi naknade štete.

V. DRUŽTVOVNO I MIROVINSKO OSIGURANJE

§ 42.

Za provedbu mirovinskog osiguranja članova novinarskog stališa osniva se unutar postrojbe Hrvatskog novinarskog družtva posebna Novinarska mirovinska zaklada, kod koje su obvezani na osiguranje i kod koje su mirovinski osigurani svi novinari i novinarski pripravnici.

§ 43.

Novinarska mirovinska zaklada pravna je osoba i može u svoje ime stjecati prava i preuzimati obveze, tužiti i biti tužena.

Sjedište Novinarske mirovinske zaklade je uviek u sjedištu Hrvatskog novinarskog družtva.

§ 44.

Novinarskoj mirovinskoj zakladi je svrha, da na temelju načela uzajamnosti i na temelju primljenih prihoda provede novinarsko osiguranje svih članova novinarskog stališa i njihovih obitelji.

§ 45.

Radi ostvarenja svoje svrhe primat će Novinarska mirovinska zaklada sliedeće prihode:

a) članske prinose svakog novinara i novinarskog pripravnika kao i poslodavca i to od ustanovljenog početka mirovinskog osiguranja u Novinarskoj mirovinskoj zakladi,

b) čistu dobit novina, predviđenih u stavci 2. § 30. ove zakonske odredbe.

c) 5% od ciene po računu svakog oglasa u svim novinama i časopisima iz stavke prve § 1. ove zakonske odredbe, te u drugim tiskopisima na području Nezavisne Države Hrvatske,

d) 10% od ciene svakog uvrštenja u »Malom oglasniku« svih novina na području Nezavisne Države Hrvatske,

e) novčane kazne, koje prema §§ 54., 64. i 74. ove zakonske odredbe idu u korist Novinarske mirovinske zaklade,

f) darove i primitke iz §§ 52. i 53. ove zakonske odredbe, prihode svoje pokretne i nepokretne imovine, doprinose Hrvatskog novinarskog družtva, te sve koristi namienjene Novinarskoj mirovinskoj zakladi.

§ 46.

Prihodi od oglasa i »Malog oglasnika«, predviđeni u točki c) i d) § 45. ove zakonske odredbe, izplaćivat će se tako, što će se na protisku namira o uplati tih oglasa liepiti markice odgovarajuće vriednosti.

Markice u vriednosti od Kn 0.50, 1.—, 2.—, 5.—, 10.—, 25.—, 50.— i 100.— izdavat će Novinarska mirovinska zaklada prema posebnom propisniku, koji u suglasnosti sa Hrvatskim novinarskim družtvom odobrava Ministarstvo narodne prosvjete — Glavno ravnateljstvo za promičbu. Te će markice Novinarska mirovinska zaklada prodavati upravama novina i časopisa iz stavke prve § 1. ove zakonske odredbe, te upravama drugih tiskopisa.

Iznose određene s toga naslova za Novinarsku mirovinsku zakladu plaćaju oglasivači.

§ 47.

Hrvatsko novinarsko družtvo dostavit će Novinarskoj mirovinskoj zakladi prihode određene za Novinarsku mirovinsku zakladu na temelju završnog računa i to najkasnije u roku od tri mjeseca nakon početka svake kalendarske godine.

§ 48.

Upravu novinarske mirovinske zaklade sačinjavaju: predsjednik Hrvatskog novinarskog družtva; dva člana i dva zamjenika članova dosaveznog vieća Hrvatskog novinarskog družtva, koje odredi predsjednik družtva dva predstavnika redovitih članova Hrvatskog novi-

narskog družtva i dva njihova zamjenika,. koje će imenovati predsjednik družtva; predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova — Glavnog ravnateljstva za udružbu i družtvovnu skrb i njegov zamjenik, te predstavnik Ministarstva narodne prosvjete — Glavnog ravnateljstva za promičbu i njegov zamjenik, koje imenuju nadležni ministri; predstavnik mirovinskog zavoda za namještenike u Zagrebu i njegov zamjenik, koje određuje glavar spomenutog zavoda.

Nadzor nad načinom poslovanja i upravljanja imovinom Novinarske mirovinske zaklade vrši nadzorni odbor, koji se sastoji od tri člana i isto toliko zamjenika, koje na priedlog Hrvatskog novinarskog družtva imenuje državni savezničar iz redova članstva Hrvatskog novinarskog družtva.

Zamjenici članova u upravnom i nadzornom odboru Novinarske mirovinske zaklade dolaze na mjesto članova samo onda, kad su članovi zapriečeni.

§ 49.

Mirovinsko osiguranje, pojam obiteljskih članova, visinu članskih prinosa novinara, novinarskih pripravnika i poslodavca, količinu osobnih i obiteljskih mirovina, uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu, način poslovanja i upravljanja s imovinom Novinarske mirovinske zaklade, te sve ostalo, što je sustavno potrebno, propisat će Hrvatsko novinarsko družtvo u posebnom propisniku Novinarske mirovinske zaklade uz odobrenje Ministarstva unutarnjih poslova — Glavnog ravnateljstva za udružbu i skrb.

§ 50.

Početak mirovinskog osiguranja u Novinarskoj mirovinskoj zakladi odredit će Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo za udružbu i družtvovnu skrb posebnom odlukom na priedlog državnog savezničara.

§ 51.

Do početka mirovinskog osiguranja novinara i novinarskih pripravnika u Novinarskoj mirovinskoj zakladi sve osobe, koje podpadaju pod obvezu mirovinskog osiguranja prema propisima zakona o mirovinskom osiguranju namještenika od 30. listopada 1933., a zaposleni su kao novinari ili novinarski pripravnici, ostaju osigurani kod nadležnih mirovinskih zavoda za namještenike.

§ 52.

Od ustanovljenja početka mirovinskog osiguranja novinara i novinarskih pripravnika u Novinarskoj mirovinskoj zakladi prestaje obveza osiguranja novinara i novinarskih pripravnika kod Mirovinskih zavoda za namještenike u Zagrebu i Sarajevu, i ti će zavodi dostaviti Novinarskoj mirovinskoj zakladi sve do toga časa uplaćene prinose za novinare i novinarske pripravnike uz odbitak od 10%u ime upravnih troškova, ukoliko nisu na temelju tih prinosa ostvarena kakva prava iz mirovinskog osiguranja.

§ 53.

Novinarska mirovinska zaklada preuzet će nakon podjele bivšeg jugoslavenskog družtvovnog osiguranja dio imovine Mirovinskog fonda novinara bivše kraljevine Jugoslavije kao i ostalu movinú, koju je bivše Jugoslavensko novinarsko udruženje prikupilo ili primilo od bivše države za mirovinsko osiguranje, a koja je imovina predana Penzionom zavodu za službenike u Beogradu i odpada na novinare na području Nezavisne Države Hrvatske, kao i sve druge dielove imovine, koji se dobiju putem međunarodnog rizničkog izravnanja kod podjele bivšeg jugoslavenskog mirovinskog osiguranja, a odpadaju na novinarski stališ na području Nezavisne Države Hrvatske.

§ 54.

Nadzor nad vršenjem uprave novina, časopisa i tiskopisa u obziru izvršavanja dužnosti iz § 45. slovo c) i d) i § 46. ove zakonske odredbe vodit će predstavnici Novinarske mirovinske zaklade i Hrvatskog novinarskog družtva.

Svaki će se prekršaj kazniti novčanom kaznom od 500 do 1000 Kuna.

Kazne izriču i utjeruju prvomolbene upravne oblasti na prijavu Novinarske mirovinske zaklade, u korist koje teku sve izrečene kazne.

§ 55.

Za utjerivanje prinosa, predviđenih u točki a) § 45. ove zakonske odredbe, vriede propisi, koji su u krieposti za Mirovinski zavod za namještenike u Zagrebu.

VI. DRUŽTVENA ZAŠTITA NOVINARA

§ 56.

Svi novinari i novinarski pripravnici na području Nezavisne Države Hrvatske moraju biti okupljeni u Hrvatskom novinarskom družtvu.

Hrvatsko novinarsko družtvo je dosavez Hrvatskog saveza slobodnih zvanja u Glavnom savezu staliških i drugih postrojbi u okviru »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta.

Hrvatsko novinarsko družtvo pravna je osoba javnog i privatnog prava, te može imati zavode, zaklade, poduzeća i stjecati pokretnu i nepokretnu imovinu.

Hrvatsko novinarsko družtvo djeluje po propisima pravilnika od 23. rujna 1942. (Narodne novine broj 215 od 24. rujna 1942.), koji se mogu mienjati na način, kako je predviđen u tom pravilniku.

§ 57.

U nadležnost Hrvatskog novinarskog družtva spada:

1. stvarati ustanove za izobrazbu, daljnje naobražavanje i dobrobit članova novinarskog stališa,

2. davati državnim oblastima stručna mišljenja o svim predmetima, koji se odnose na novinstvo i tisak,

3. sudjelovati u uređivanju radnih odnosa, te pred poslodavcima i oblastima zastupati probitke članova novinarskog stališa,

4. posredovati među članovima novinarskog stališa u slučajevima njihovih međusobnih sporova,

5. svake godine u mjesecu siečnju objaviti u svojem glasilu imenike novinara i novinarskih pripravnika, te ih dostaviti radi znanja Ministarstvu narodne prosvjete — Glavnom ravnateljstvu za promičbu i Ministarstvu unutarnjih poslova — Glavnom ravnateljstvu za udružbu i družtvovnu skrb.

§ 58.

Osniva se Novinarski stališki sud u sjedištu Hrvatskog novinarskog družtva, kojega izdržava iz vlastitih sredstava.

§ 59.

Novinarski stališki sud nadležan je:

1. davati stručna mišljenja o postojanju odkaznog razloga u slučajevima iz § 34. ove zakonske odredbe,

2. donositi odluke u prieporima između poslodavaca i novinara glede upotrebe proizvoda rada i suradnje u smislu § 23. ove zakonske odredbe,

3. razpravljati i odlučivati o stališkim prekršajima članova novinarskog stališa,

4. donositi odluke u prieporima o godinama novinarskog rada svakog pojedinog člana novinarskog stališa,

5. postupati kao častni sud.

§ 60.

Novinari i novinarski pripravnici, koji se ogrieše o svojeStališke dužnosti, određene u §§ 17. do uključivo 22. kao i druge propise ove zakonske odredbe, počinjaju stališki prekršaj.

Novinarski stališki sud će u tom slučaju krivca prema težini prkršaja:

1. ili opomenuti, ili

2. izreći kaznu ukora, ili

3. kazniti ga novčanom kaznom do visine njegove jednomjesečne plaće, ili

4. odrediti brisanje iz imenika novinara odnosno imenika novinarskih pripravnika na određeno vrieme odnosno trajno brisanje iz imenika novinara odnosno iz imenika novinarskih pripravnika.

Brisanjem iz imenika prestaje pravo vršiti novinarsko zvanje i pravo nazivati se novinarom.

Novinarski stališki sud može novinaru odnosno novinarskom pripravniku, protiv kojega je poveden postupak, već u toku postupka, a prije izrečenja konačne odluke radi zaštite časti i ugleda novinarskog stališa ili radi osiguranja probitaka poslodavca ili radi inih važnih razloga predhodno zabraniti vršenje novinarskog rada do donošenja konačne odluke.

§ 61.

Novinarski stališki sud sastoji se od predsjednika i četvorice prisjednika. Predsjednik i prisjednici moraju

imati zamjenike. Članovi Novinarskog stališkog suda uživaju u svom sudovanju neovisnost.

Predsjednika Novinarskog stališkog suda imenuje na pismeni priedlog državnog savezničara ministar pravosuđa i bogoštovlja, koji će po svojoj razsudi ovoga imenovati iz redova djelatnih sudaca Banskog stola u Zagrebu. Prisjednike i njihove zamjenike imenuje državni savezničar između članova Hrvatskog novinarskog družtva, koji su po mogućnosti diplomirani pravnici.

Ako novinarski stališki sud sudi u nadležnosti predviđenoj u točki 1. i 2. § 59. ove zakonske odredbe, moraju dva prisjednika biti iz redova poslodavaca, a te prisjednike imenuje državni savezničar.

Pred novinarskim stališkim sudom zameće postupak svojim priedlogom predsjednik Hrvatskog novinarskog družtva; u slučaju točke 4. § 59. ove zakonske odredbe nezadovoljni novinar; u slučaju točke 1. i 2. § 59. i poslodavac.

Protiv odluka Novinarskog stališkog suda dozvoljen je nezadovoljnoj stranci utok na Vrhovni sud u roku od 15 dana po primitku pismenog odpravka odluke.

Pravomoćne odluke Novinarskog stališkog suda ovršive su, te su valjani naslov za ovrhu pred redovitim sudom.

§ 62.

Novinarski stališki sud u svom postupku primjenjuje prema naravi predmeta, koji razpravlja, odredbe gra-

đanskog parbenog postupnika odnosno kaznenog postupnika.

U postupku pred Novinarskim stališkim sudom ne plaćaju se nikakve biljegovine, ni druge pristojbe.

§ 63.

Za prekršaj, koji počini novinar ili novinarski pripravnik zanemarujući članske dužnosti u Hrvatskom novinarskom družtvu i u Novinarskoj mirovinskoj zakladi, kao i za prekršaje, koje počini radom protiv naloga, pravilnika Hrvatskog novinarskog družtva, propisnika Novinarske mirovinske zaklade osniva se unutar postrojbe Hrvatskog novinarskog družtva posebni Novinarski stegovni sud, koji se sastoji od predsjednika i dva prisjednika. Predsjednika i prisjednike novinarskog stegovnog suda imenuje predsjednik Hrvatskog novinarskog družtva koji im imenuje također i zamjenike.

Novinarski stegovni sud može kazniti novinara odnosno novinarskog pripravnika:

1. opomenom,

2. ukorom i novčanom kaznom do 1000 Kuna

U osobito težkim slučajevima Novinarski stegovni sud uputit će preko predsjednika Hrvatskog novinarskog družtva priedlog na suđenje Novinarskom stališkom sudu s priedlogom za brisanje iz imenika novinara odnosno imenika novinarskih pripravnika.

Novinarski stegovni sud sudi po slobodnom uvjerenju, te nije vezan za određeni postupak.

§ 64.

Poslodavac, koji se ne bi htio pokoriti odluci Novinarskog stališkog suda po točki 2. § 59. ove zakonske odredbe u roku od osam dana, kaznit će se novčanom kaznom od 20.000 Kuna. Kaznu će izreći i utjerati prvomolbene upravne oblasti, a novčana kazna ide u korist Novinarske mirovinske zaklade.

VII. KAZNENOPRAVNA ZAŠTITA NOVINARSKOG ZVANJA

§ 65.

Tko u imenicima novinara i novinarskih pripravnika što neistinita unese ili prešuti kakvu istinitu činjenicu ili svojim podpisom ili žigom Hrvatskog novinarskog družtva potvrdi neistiniti izvadak iz tih imenika, kaznit će se po kaznenom zakonu (397.).

Isto tako će se kazniti po propisima kaznenog zakona koji učini, da se u imenicima novinara i novinarskih pripravnika unese kakva neistinita činjenica (§ 218.) ili tko napravi lažni odnosno preinači istiniti izvadak iz tih imenika ili tko takav lažni odnosno preinačeni izvadak upotriebi kao pravi (§ 214. i 215.).

§ 66.

Tko vrši novinarski rad, a nije uveden u imenik novinara odnosno novinarskih pripravnika, ili kad mu je vršenje novinarskog zvanja zabranjeno, kaznit će se zatvorom do jedne godine ili novčano do 10.000 Kuna.

U ponovljenom slučaju kaznit će se zatvorom do pet godina i novčano do 50.000 Kuna.

§ 67.

Poslodavac, koji povjeri novinarski rad osobi, kojoj to postaje glavno zanimanje, a ta osoba nije uvedena u imenik novinara odnosno u imenik novinarskih pripravnika, ili takav rad povjeri znalice novinaru, kojemu je u smislu propisa ove zakonske odredbe zabranjeno vršenje novinarskog zvanja, odnosno uzprkos upozorenja s nadležne strane takvu osobu zadrži u službovnom odnosu, kaznit će se zatvorom do šest mjeseci ili novčanom kaznom do 50.000 Kuna.

Isto će se tako kazniti poslodavac, ako ne imenuje glavnog urednika u skladu s propisom § 27. ove zakonske odredbe.

§ 68.

Novinar i novinarski pripravnik, koji za takav rad, koji se protivi propisima §§ 17. i 18. ove zakonske odredbe, traži naplatu ili kakvu drugu korist, a tako isto novinar i novinarski pripravnik, koji prima obećanja ili ih ostvaruje u protivnosti s propisima §§ 17. i 18. ove zakonske odredbe, kaznit će se zatvorom do pet godina ili novčanom kaznom do 50.000 Kuna.

§ 69.

Tko pokuša nagovoriti novinara ili poslodavca odnosno njegova zamjenika ponudama, obećanjima ili pruža-

njem kakve koristi, da poduzme, vrši ili trpi kakvo oblikovanje novina i časopisa, koje se protivi propisima §§ 17. i 18. ove zakonske odredbe, kaznit će se radi podmićivanja novinstva zatvorom do pet godina ili novčanom kaznom do 100.000 Kuna.

§ 70.

Tko pokuša nagovoriti novinara ili poslodavca odnosno njegova zamjenika prietnjom kakve štete, da bi poduzeo, izvršio ili trpio takvo oblikovanje sadržaja novina i časopisa, koje se protivi propisima §§ 17. i 18. ove zakonske odredbe, kaznit će se zbog ugrožavanja novinstva zatvorom do pet godina ili novčanom kaznom do 100.000 Kuna.

Ako se pri tom zloporabi službovni odnos člana novinarskog stališa iz njegova namještenja, kaznit će se zatvorom od najmanje tri mjeseca.

§ 71.

Tko se naziva novinarom, iako nije uveden u imenik novinara, kaznit će se novčanom kaznom do 10.000 Kuna, a u ponovljeno slučaju novčanom kaznom i zatvorom do godine dana.

§ 72.

U slučajevima iz §§ 68. do uključivo 70. može se uz kaznu zatvora i novčanu kaznu izreći kazna gubitka častnih prava.

§ 73.

Za sva kaznena djela po ovoj zakonskoj odredbi može se kazniti krivca zajedno i kaznom zatvora i novčanom kaznom.

Poslodavcu, koji bude pravomoćno osuđen radi djela iz §§ 67., 69. i 70. ove zakonske odredbe mogu nadležne oblasti zabraniti vršenje obrta.

§ 74.

Za sudovanje kaznenim djelima navedenim u §§ 65. do uključivo 71. ove zakonske odredbe nadležni su redoviti sudovi.

Krivce se progoni po službenoj dužnosti.

Novčane kazne idu u korist Novinarske mirovinske zaklade.

VIII. ZAKLJUČNE ODREDBE

§ 75.

Do postrojenja Novinarske mirovinske zaklade sve će njezine poslove voditi i prihode ubirati Hrvatsko novinarsko družtvo.

Mjesto priloga države za novinarsko mirovinsko osiguranje ovlašćuje se Hrvatsko novinarsko družtvo, da može za korist i na ime Novinarske mirovinske zaklade u roku od dvie godine nakon dana proglašenja ove zakonske odredbe stjecati nekretnine i zemljištno uknji-

žiti ih na ime Novinarske mirovinske zaklade bez plaćanja prienosnih, biljegovnih i inih pristojbi.

§ 76.

Prihodi iz točke b), c) i d) § 45. ove zakonske odredbe počet će se ostvarivati 8 dana nakon proglašenja ove zakonske odredbe.

§ 77.

Za slučajeve iz radnog odnosa, koji u ovoj zakonskoj odredbi nisu predviđeni, vriede postojeći družtvovni zakonski propisi.

§ 78.

Hrvatsko novinarsko družtvo utvrdit će u roku od tri mjeseca nakon proglašenja ove zakonske odredbe godine novinarskog rada za svakoga svoga člana, te će objaviti imenik novinara i imenik novinarskih pripravnika.

Godine novinarskog rada utvrdit će se prema doista provedenim godinama u vršenju novinarskog zvanja. Novinar, koji ne bude zadovoljan odlukom Hrvatskog novinarskog družtva o priznanju godina njegova novinarskog rada, ima pravo priepor iznieti pred Novinarski stališki sud u roku od 15. dana od dana dostave odpravka predmetne odluke Hrvatskog novinarskog družtva.

§ 79.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru narodne prosvjete.

§ 80.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* kojega dana prestaju vriediti svi protivni joj propisi.

U Zagrebu, dne 20. svibnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CVIII-1322-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 22. svibnja 1943. broj 116.

STVARNO KAZALO

ZA XXXI. KNJIGU — SVEZAK 301.-310.

(Brojevi označuju stranice, a oni u zagradi broj svezka)

NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

	Kn
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 20. veljače do 11. ožujka 1942. — Knjiga XIII. (Svezak 121.—130.) tvrdo vezano (br. 3112)	140.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 12. ožujka do 7. travnja 1942. — Knjiga XIV. (Svezak 131.—140.) tvrdo vezano (br. 3129)	140.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 8. do 30. travnja 1942. — Knjiga XV. (Svezak 141.—150.) tvrdo vezano (br. 3141)	144.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 1. do 12. svibnja 1942. — Knjiga XVI. (Svezak 151.—160.) tvrdo vezano (br. 3152)	144.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 13. svibnja do 1. lipnja 1942. — Knjiga XVII. (Svezak 161.—170.) tvrdo vezano (br. 3163)	150.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 2. do 22. lipnja 1942. — Knjiga XVIII. (Svezak 171.—180.) tvrdo vezano (br. 3184)	150.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 23. lipnja do 9. srpnja 1942. — Knjiga XIX. (Svezak 181.—190.) tvrdo vezano (br. 3184)	150.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 7. do 25. srpnja 1942. — Knjiga XX (Svezak 191.—200.) tvrdo vezano (br. 3194)	150.—
— STVARNO KAZALO za XI.—XX. knjigu (svezak 101—200.) Zakoni, zakonske odredbe. Naredbe itd. proglašenih od 1. siečnja do 25. srpnja 1942. (br. 3200)	60.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 26. srpnja do 17. kolovoza 1942. — Knjiga XXI. (Svezak 201.—210.) tvrdo vezano (br. 3215)	155.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 13. kolovoza do 2. rujna 1942. — Knjiga XXII. (Svezak 211.—220.) tvrdo vezano (br. 3223)	160.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 3. rujna do 26. rujna 1942. — Knjiga XXIII. (Svezak 221.—230.) tvrdo vezano (br. 3234)	160.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 27. rujna do 24. listopada 1942. — Knjiga XXIV. (Svezak 231.—240.) tvrdo vezano (br. 3254)	160.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 27. listopada do 14. studenoga 1942. — Knjiga XXV. (Svezak 241.—250.) tvrdo vezano (br. 3263)	170.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 17. studenoga do 22. prosinca 1942. — Knjiga XXVI. (Svezak 251.—260.) tvrdo vezano (br. 3274)	170.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 23. prosinca 1942. do 1. veljače 1943. — Knjiga XXVII. (Svezak 261.—270.) tvrdo vezano (br. 3285)	170.—
— Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 1. veljače do 13. ožujka 1943. — Knjiga XXVIII. (Svezak 271.—280.) tvrdo vezano (br. 3297)	170.—

Zbirka se nastavlja

Narudžbe prima i obavlja

KNJIŽARA ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

Cijene bez obveze